

Danion Vasile

PATERICUL MIRENILOR

Pilde pentru secolul XXI

De același autor (ultima ediție): *Jurnalul convertirii* (Editura Areopag, 2020), *Duhovnicul. Rugăciunea. Postul* (Editura Areopag, 2020), *Prietenul nostru, Sfântul Vasile de la Ostrog – Izbăvitorul de frică* (Editura Areopag, 2020), *Acuzatul 1988* (Editura Areopag, 2020), *Tinerii și sexualitatea – Între iubire și păcat* (Editura Areopag, 2020), *Doctorul de povești* (Editura Areopag, 2020), *Despre înfruntarea bolii* (Editura Areopag, 2020), *Despre divorț* (Editura Areopag, 2020), *Cartea nunții* (Editura Areopag, 2019), *Cel mai scump cadou de Crăciun* (Editura Offline Times, 2019), *Despre înfruntarea necazurilor* (Editura Areopag, 2018), *Despre avort. Motive, traume, consecințe* (Editura Areopag, 2018), *Vlahiia – Puterea iubirii* (Editura Areopag, 2017), *Cum să ne creștem copiii* (Editura Areopag, 2017), *Mâncăți sănătos – Sfaturile elefantului Sunny și ale prietenilor săi* (Editura Offline Times, 2015), *Povești religioase – Povestea icoanei mele* (Editura Areopag, 2014), *Palatul poveștilor* (Editura Areopag, 2012), *Drumul cuvintelor* (Editura Egumenița, 2009), *Zorii apocalipsei* (Editura Egumenița, 2008), *Fețele apostaziei – Dărâmarea idolilor* (Editura Agnos, 2008), *Underground – Rebelii generației NU* (Editura Agnos, 2007), *Tinerii și sexualitatea – Repere pentru milenii III* (Editura Egumenița, 2007), *Despre reîncarnare și invazia extraterestră* (Editura Egumenița, 2006), *Despre horoscop, cutremure și ghicirea viitorului* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii și sexualitatea – Întrebări și răspunsuri* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii și sexualitatea – Păcate noi, păcate vechi* (Editura Egumenița, 2005), *Despre înaintemergătorii Antihristului* (Editura Cartea Ortodoxă, 2004), *Mângâiere pentru bolnavi* (Editura Egumenița, 2004).

Contact: danionvasile@yahoo.com

© Pentru ediția de față, Editura Areopag

ISBN 978-606-9678-14-5

Danion Vasile

PATERICUL MIRENILOR

Pilde pentru secolul XXI

Ediția a șasea, revizuită

Editura Areopag
București, 2020

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VASILE, DANION

Patericul mirenilor : pilde pentru secolul XXI /
Danion Vasile. - Ed. a 6-a, reviz.. - București : Areopag,
2020

ISBN 978-606-9678-14-5

Prefață

Pustia de departe, pustia de aproape...

*Preot de mir,
Constantin Necula*

Patericul. E prima carte, după Sfânta Scriptură, pe care o auzi citată de marea majoritate a *trăitorilor* ortodocși. De la monahul mirosind a tămâie amorțită în umbra de lumină a absidei și a chiliei, la tânărul în blugi, uneori tăiați, cartea aceasta a vrăjit și convertit mii de oameni și i-a ținut pe mulți – prin personajele ei, eroi ai pustiei de departe – treji de dragul lui Hristos. Însă eroii Pustiei de aproape de prea puține ori au fost iconizați cu atâta curaj și ingeniozitate mărturisitoare ca în cartea aceasta, veritabil Manual de *antiterorism* în plan duhovnicesc. Prea adesea convinși că rigorismul și triumfalismul pot ascunde lipsa de vigoare duhovnicească și realism specific creștinismului autentic, nu de puține ori am uitat că dincolo de *Filocalii* sau *Paterice*, dincolo de concordanțe pe teme sau tratate de teologie stau oameni, oamenii lui Dumnezeu. Or, această carte a lui Danion Vasile ne umple de uimire prin firescul său, prin naturalețea prin care și pe noi nouă ne arată. Ne oferă o *șansă* de-a ne vedea altfel. Ai lui Dumnezeu, în ciuda lucrurilor, uneori, monotone, pe care le trăim, dar în care facem ce ne este mai la îndemână: să-L căutăm, să-L aflăm pe Dumnezeu.

Nimic înspăimântător sau apocaliptic, nimic *zdrobitor* sau diafan până la inexistență. Ca un film cu titlul *Creștinismul de lângă noi...* Departe de a diminua din învățăturile Părinților Pustiei, cartea aceasta, care prezintă *Patericul* pe înțelesul mirenilor (deși și monahii tot mireni sunt - ce-i drept, alungiți la maxim în tensiunea dobândirii Împărăției...), este un medicament împotriva schizoidi-

ei, ruperii de noi înșine, cei ce suntem fii ai Bisericii. Pentru că această eufonie patericală ne arată clar că în Hristos și în Biserică nu există altceva decât moduri diferite de a merge pe Cale. Mincinoasa lume în care trăim – nu altfel decât aceea în care s-au bucurat de harul lui Dumnezeu bătrânii *Patericului* clasic, al Nilului de Sus – mereu pusă pe false valorizări, în care un prezentator de talk-show e mai presus decât un arhiereu, și nu știu care cântăreață, care-și bâââie trupul ca să dea impresia că are voce, mai presus decât o femeie care aduce copii pe lume, lumea aceasta, zic, își are oglindirea ei duhovnicească, valorificarea ei mirenească în ce privește tâlcul *Patericului*. Danion Vasile nu face decât să ne-o pună la îndemână. Adică în mâinile noastre obosite de muncă, sau de luarea notițelor la curs sau încă mirosind a cretă sfârâmată între degete pe recele gazon de sticlă al tablei...

O carte curajoasă. De ce? Pentru că-i obligă și pe cei mai *luminați* dintre alcătuitoarii mitului superiorității monahismului asupra stării de *familie* în Biserică să ia aminte la modul în care Dumnezeu lucrează între cei din afara spațiilor sacralizate, arătând că Hristos este cu noi, cum a promis, în fiecare punct al lumii pe care o străbatem. Uneori, mai ales, acolo unde nu te aștepti să fie!... Cartea aceasta, contor de prezență a Duhului Sfânt în viața de familie, în viața bisericească, în lumea proprie fiecăruia din noi, e curajoasă și pentru că ne ține în ea, ne conține. Dovădind că Biserica, inclusivistă, este asemeni lui Dumnezeu: nu are a pierde pe nimeni. De aici și un alt caracter al ei. Este o carte sănătoasă. Cu toată aplecarea ei spre sexualitate, ce li se poate părea un pic prea mare celor obișnuți să creadă că a fi creștin înseamnă a nu avea opinie spre aspectele privind sexualitatea. Este o carte sănătoasă, poate, tocmai din punctul acesta de vedere. Noi, care doar tunăm și fulgerăm, dar nu oferim deocamdată o alternativă creștină alternativei hâde, pornografice, în care ne aruncă mass-media, aflăm măcar câteva pagini de la care putem să pornim deciptarea unei opinii corecte și în acest aspect de *ne-neglijat* al vieții.

Ar mai fi multe de zis/scriș. Ceea ce aș vrea însă să rămână nu sunt rândurile mele, ci cartea aceasta. Care, oare de ce, mi-a adus aminte de una din stihirile idiomele ale vecerniei mari din *Duminica Cincizecimii*: „Pe toate le dă Duhul Sfânt: izvorăște proorocii, sfințește pe preoți, pe cei necărturari i-a învățat înțelepciune, pe pescari teologi i-a arătat; toată rânduiala Bisericii o plinește. Cel Ce ești de o ființă și de un scaun cu Tatăl și cu Fiul, Mângâietorul, slavă Ție!”

De n-om uita acestea, și adevăratul *Pateric al mirenilor* – pe care numai Dumnezeu îl știe – va crește de minunile pe care El le lucrează în mijlocul nostru! Cu noi și de dragul nostru...

Introducere

Există o mulțime de Paterice: cel al Optinei, cel al Solovățului, cel athonit, cel de la Pecerska, cel de la Valaam, *Patericul românesc* și încă multe altele. Dar singurul dintre ele care este cunoscut, pur și simplu, sub numele de *Pateric*, este fără îndoială cel egiptean. În paginile sale ne întâlnim cu o mulțime de sfinți: avva Antonie cel Mare, avva Arsenie, avva Ioan Colov, avva Pimen, avva Zosima și cei care, împreună cu aceștia, au urcat pe culmile desăvârșirii. Cum ar trebui să înțelegem această carte? Și ce valoare are ea pentru omul modern?

Îată ce ne spune Arhimandritul Bartolomeu Anania: „Dacă, asemenea Sfântului Apostol Pavel, ar fi să împrumut comparații din lumea sportului, aş spune că *Filocalia* este tratatul alpinistului, al celui ce a depășit exercițiile lunecuşurilor facile și s-a angajat spre vârfuri înarmat cu espadrile, funii și pitoane; riscul căderii e din ce în ce mai mare, dar și măsurile de apărare sunt mai severe. În schimb, *Patericul* poate fi manualul schiorului. Se știe însă că una dintre primele griji ale instructorului este aceea de a-l învăța pe elev cum să cadă fără să își rupă gâtul și cum să se ridice fără să își frângă picioarele. Aceasta însă presupune eventualitatea căderii. Cititorul neavizat al *Patericului* este uneori scandalizat de istorisirea unor astfel de prăbușiri, dar nu-i va rămâne străină lecția redresării. [...] Monahismul inițiativ s-a tot subțiat o dată cu trecerea timpului. Marii duhovnici de astăzi se pot număra pe degete. Firește, manualul nu-l poate înlocui pe profesor, așa cum liturghia televizată nu poate suplini actul liturgic. Evlavia nu-i tot una cu sfințenia. Drumul sacrelor desăvârșiri se face cu blagoslovenie. Dar nu e mai puțin adevărat că în vremea noastră călugării au nevoie de experiența

și înțelepciunea Părinților Pustiei, așa cum ei ni le-au lăsat prin mijlocirea cuvântului scris.”¹

Într-adevăr, monahii de astăzi au nevoie de înțelepciunea Părinților din *Pateric*. Dar oare numai monahii se pot adăpa din această înțelepciune? Nu, în niciun caz. Nimeni nu a susținut așa ceva. O dovadă este că, după Sfânta Scriptură, *Patericul* este una dintre cele mai citite cărți ale lumii creștine.

Patericul este prima carte creștină care m-a fascinat. Am citit-o de multe ori și, de fiecare dată, întâmplările din ea mi s-au împlântat în suflet. *Patericul* este o comoară de mare preț pentru oricine vrea să ducă lupta cea bună a mântuirii.

În predicile și cuvântările pe care le-am ținut cu diverse prilejuri, una dintre preocupările de căpătâi a fost aceea de a-i convinge pe oameni că trebuie să reușească să își împrăpieze înțelepciunea marilor Sfinți ai Bisericii. De mare folos mi-au fost exemplele luate din *Pateric*. Într-o situație precisă, un părinte s-a purtat într-un anumit fel și a luat plată de la Dumnezeu. Dar noi, dacă ne-am afla într-o situație similară, cum am reacționa? Am aflat în *Pateric* o mulțime de situații pe care le putem regăsi în viețile noastre. Numai că nu știm să le facem față.

Am văzut oameni care, fără să citească *Patericul*, au știu să reacționeze aproape în același mod în care părinții pustiei au făcut-o în situații similare. Pentru că același Dumnezeu i-a luminat și pe unii, și pe alții. Am văzut oameni care, deși au citit și recitat *Patericul*, nu au știu să reacționeze într-un mod asemănător. Pentru că au considerat această carte doar un ingredient necesar bagajului de cunoștințe, iar nu o carte care modelează suflete.

¹ *Patericul*, Editura Episcopiei de Alba Iulia, 1993, p. 6. Întâmplările din *Pateric* pe care le-am parafrazat sunt extrase din această ediție (mai întâi am indicat numărul și apoi pagina la care se întâlnesc acestea).

Volumul de față se dorește a fi o traducere a *Patericului* din limba română în limba română.² Am încercat să traduc nu dintr-o limbă în alta, ci dintr-un mediu în altul. Cum adică? Adică am încercat să prezint întâmplările din vremea Sfântului Antonie cel Mare pe înțelesul omului contemporan, om care este plin de frământări, de nelămuriri, de întrebări. Om care se află într-o apăsătoare lipsă de repere.

În scrierea pildelor de față m-am folosit și de unele întâmplări din vremurile noastre care m-au impresionat în chip deosebit, fie că mi-au fost povestite de către de oameni care le-au auzit la rândul lor, fie că mi-au fost relatate chiar de către cei care le-au trăit. Am fost martor ocular la câteva întâmplări zguduitoare (ele au fost unul dintre factorii care m-au convins de necesitatea scrierii cărții de față) care, chiar dacă au fost puține la număr, mi-au arătat încă o dată că Dumnezeu lucrează și astăzi ca în vremurile de demult. Nu încerc să mă laud prin această afirmație, și nu cred că mă aflu printre puținii care au avut această ocazie. Cred că aproape toți creștinii care se străduiesc să meargă pe calea mântuirii sunt părtași unor întâmplări de acest fel; unii însă le trec cu vederea, pierzând folosul pe care l-ar fi putut dobândi. De altfel, pentru cititori este important să înțeleagă că *Patericul* poate fi folosit și de mireni ca reper în viața duhovnicească.

De câțiva ani, ori de câte ori citeam această carte, sau vreun fragment din ea, mă gândeam cum aș putea să adaptez cele citite la viața mea. Mă simțeam ca în fața unei probleme de matematică. La unele *probleme* a fost ușor să aflu răspuns, la altele nu. La câteva nu am găsit răspuns nici până în ziua de astăzi (deci nu toate întâmplările sau învățăturile din *Pateric* sunt parafrazate în a-

² Dar am considerat că este mai folositor ca fragmentele din textul original să fie așezat după *traducerile* corespunzătoare, pentru a-i stârni pe cei deja familiarizați cu lectura *Patericului* să încerce să intuiască ce întâmplare relatată acolo și-a găsit ecoul în fiecare fragment al *traducerii*.

ceastă carte; le-am selectat pe cele în care diferiții cititori – din larga categorie pe care am avut-o în minte – se pot regăsi fără mari eforturi). Oricum, nu sunt de părere că toate aceste *probleme* ar putea fi rezolvate de oameni aflați pe primele trepte ale urcușului duhovnicesc. Ba chiar cred că o asemenea tentativă ar fi exagerată, și ar putea fi la fel de vătămătoare ca un post aspru, ținut fără chibzuință. Dacă până și monahii au dificultăți în asumarea învățăturilor filocalice ale Sfinților Părinți, pendulând între ispi-ta râvnei fără măsură și cea a leneviei, cu atât mai mult mirenilor le este dificil să se orienteze în labirintul pe care îl oferă *Patericul*. Eu nu cred că un cititor neexperimentat în viața duhovnicească ar face bine dacă s-ar încapățâna să afle soluții la toate *problemele* pe care i le ridică această carte (această încapățânare fiindu-i spre pierzanie). Ci cred că ar face bine dacă s-ar folosi numai de *soluțiile* care îi apar în minte în mod spontan dacă face efortul de a citi *Patericul* cu luare aminte. Înțelegerea acestei scrieri (și a oricărui alt *Pateric* sau a oricărei colecții de întâmplări și cuvinte de folos) se poate asemana învățării unei limbi străine: o dată cu trecerea timpului cititorul va reuși să asimileze tot mai mult. Începutul, care a fost cel mai greu, trece în uitare.

Cu timp în urmă m-am apucat să strâng material pentru o carte gen *Limonariul mirenilor*, pe care să o intitulez *Patericul mirenilor*. Lucrării de față credeam că i se potrivește titlul *Patericul pentru mireni*. De altfel, la sfârșitul ediției românești a traducerii din limba greacă a *Limonariului mirenilor* apare menționat faptul că intenționam să tipăresc ambele cărți.³

³ La sfârșitul traducerii cărții *Limonariului mirenilor*, pe care am redactat-o când lucram la Editura Egumenița din Galați, solicitam cititorilor materiale pentru tipărirea unei colecții de întâmplări în care s-a vădit sfințenia mirenilor. Și îi rog încă o dată pe cititorii care cred că mă pot ajuta cu mărturii să trimită textele lor pe adresa de e-mail danionvasile@yahoo.com, cu mențiunea „pentru volumul *Sfințenia mirenilor*”. Precizez că ni-

În cele din urmă, m-am decis că titlul *Patericul mirenilor* este mai potrivit pentru volumul de față (cred că celălalt volum va fi intitulat *Sfințenia mirenilor*). De altfel, *Patericul egiptean* – ca orice alt pateric, dar parcă mai mult decât celelalte – este și pentru mireni, este într-un fel și al nostru, al celor ce viețuim în vârtoarea lumii.

Se pot face multe comentarii pe marginea întâmplărilor din *Pateric*. Sunt conștient că cei sporiți în viața duhovnicească nu au nevoie de tâlcuirile mele. De altfel, de la an la an, eu însumi am înțeles altfel unele apoftegme ale *Patericului*, și vechea tâlcuire pe care o făcusem mi se părea ștearsă față de cea nouă.

În parafrazele din această carte nu am încercat să acopăr răspunsurile la întrebările pe care mi le-am pus eu însumi, și la care am aflat răspunsul în *Pateric*. Ci am încercat să dau glas problemelor foarte diferite pe care le au creștinii în viața de zi cu zi.

Am convingerea că și cei sporiți în credință – și chiar unii preoți – se vor putea folosi la rândul lor de această carte. Nu direct, pentru că sfaturile sunt elementare și nu le spun nimic nou, ci indirect, prin faptul că pot să înțeleagă mai bine frământările fraților lor în Hristos sau ale fiilor lor duhovnicești care, având *dinți de lapte*, au nevoie să fie sprijiniți de cei cu *dinți puternici*.

Oricum, nici pentru cei aflați pe primele trepte ale viețuirii creștine această carte nu își propune să fie un mod de tâlcuire normativă a *Patericului*. Nu mă refer aici la faptul că, așa cum se întâmplă în mod firesc, orice scriere poartă pecetea neputințelor autorului ei. Ci la faptul că prezentul volum vrea să fie o invitație la cunoașterea *Patericului*. El vrea să stârnească în cititori dorința de a aprofunda învățăturile *Patericului*. Așa cum reclama unui film are rolul de a-i face pe spectatori să vizioneze tot filmul.

ciuna dintre întâmplările de care m-am folosit la scrierea cărții de față nu se va regăsi în celălalt volum. Cele două lucrări sunt de sine stătătoare.

Cred că în vremurile noastre, în care modelele se împuținează, trebuie să învățăm arta de a găsi repere în cărțile duhovnicești. Cred că în vremurile noastre apostate mulți vor afla *apă vie* citind aceste cărți, între care, la loc de cinste, se află *Patericul*. Și cred că fiecare cititor ar putea desluși în *Pateric* noi și noi pilde pentru secolul al XXI-lea...

Viața în lume

1. Părintele Ilarion a venit să facă sfeștanie în casa unuia dintre ucenicii săi, un tată foarte mândru că nu avea mai mulți bani pentru a le asigura copiilor o hrană mai bună și pentru a le lua haine mai frumoase.

A doua zi, părintele i-a spus:

- Stăteam ieri la masă cu tine și copiii tăi. Am spus cu toții rugăciunea și am început să mâncăm. Masa era săracioasă, așa cum mi-ai spus că e la voi de obicei. Dar mi se părea că cel mare avea în farfurie miere, tu cu soția și cu cel mic aveți pâine și cel mijlociu avea mizerii. Mi-a descoperit Dumnezeu că băiatul cel mare, mulțumindu-I pentru bucatele pe care le mănâncă, ia plată de la Dumnezeu. Tu cu soția și cu cel mic nici nu cârțiți, dar nici nu sunteți mulțumiți cu ceea ce aveți. Iar cel mijlociu, nemulțumitor fiind, pierde plata sărăciei. Aceeași mâncare o aveți, dar fiecare i se socotește după măsura sa.

Era un bătrân mare și văzător cu mintea, și s-a întâmplat ca el odată să șadă cu mai mulți frați la masă și, când mâncau ei, lua aminte bătrânul cu duhul și vedea că unii mănâncă miere, alții pâine, iar alții baligă. Și se minuna și se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, descoperă-mi taina aceasta, că aceleași bucate fiind puse pe masă înaintea tuturor, când mănâncă se văd așa schimbate”. Și i-a venit lui glas de sus, zicând: „Cei ce mănâncă miere sunt cei ce cu frică, cu cutremur și cu bucurie duhovnicească șed la masă și neîncetat se roagă și rugăciunea lor ca tămâia se suie la Dumnezeu. Cei ce mănâncă pâine sunt cei ce mulțumesc pentru împărtășirea celor dăruite de la Dumnezeu, iar cei ce mănâncă baligă sunt cei ce cârtesc și zic: «Aceasta este bună, aceasta este putredă». Deci nu trebuie să zicem acestea sau așa să socotim, ci mai vârtos să proslăvim pe Dumnezeu și laude

să-I înălțăm Lui, ca să se plinească cuvântul cel zis de Apostol: ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți”. (21-281)

*

2. Așteptând să le vină rândul să se spovedească, două femei au început să vorbească despre credința în Dumnezeu. Încetul cu încetul, discuția a deviat spre subiecte lumești, în cele din urmă transformându-se în bârfă. Când au început să vorbească despre scandalul pricinuit de dezvăluirile amantei unui om cunoscut, pe care mass-media îl luase în vizor, i-au cerut părerea unei femei care până atunci nu intrase în discuție. Aceasta le-a spus:

- Dacă vreți să vă spovediți, lăsați păcatele altora și vedeți-le pe ale voastre. Iar dacă vreți să le analizați pe ale altora, atunci amânați spovedania pe altă dată. Ori una, ori alta.

S-au adunat odată cei din Schit, certându-se pentru Melchisedec și au uitat să cheme pe avva Copri. Mai pe urmă, chemându-l, îl întrebară de aceasta. Iar el, lovindu-se de trei ori peste gură, a zis: „Vai ție, Coprie! Vai ție, Coprie! Vai ție, Coprie! Căci cele ce ți-a poruncit Dumnezeu să le faci le-ai lăsat și cele ce nu le cere de la tine le cauți”. Și, auzind frații acestea, au fugit la chiliile lor. (3-125)

*

3. Era o femeie care rămăsese văduvă și care avea două fete. Ea își iubea foarte mult soțul și nu voia să se mărite a doua oară. La un an de la moartea soțului ei, la sâni i se formaseră niște noduli. Când s-a dus la doctor, acesta a întrebat-o:

- Ai o viață sexuală normală?
- V-am spus că sunt văduvă, domnule doctor.

- Văduvă, am înțeles, dar nu ai relații cu niciun bărbat?

- Nu, și nici nu am de gând.

- Treaba ta. S-ar putea ca nodulii aceștia să fie de la lipsa relației tale cu un bărbat. Dacă vrei să te gândești la sănătatea ta și la binele copiilor tăi, ar fi bine să te gândești să fii cu cineva. Altfel, te distrugi și psihic, și fizic. Nu trebuie să te măriți ca să scapi de hormoni, îi spuse doctorul, ironic.

Ajungând la duhovnicul său, femeia îi spuse cu ochii în lacrimi ce aflase de la doctor.

- Nu te îngrijora. Doctorii spun multe prostii. Vrei să te măriți din nou?

- Nu, dar dacă trebuie... Nu vreau să curvesc.

- Nu trebuie să te măriți numai ca să ai cu cine să te culci. Dacă vrei să rămâi văduvă, vei avea mare plată de la Dumnezeu.

- Dar cu nodulii, cum rămâne?

- O să ne rugăm la Maica Domnului, și or să treacă.

După câteva luni, femeia s-a dus din nou la doctor, pentru control.

- Văd că ești bine, sănătoasă. Cum e, ai ținut seama de sfatul meu, nu? Un bărbat e un bărbat.

- Nu, domnule doctor. M-am rugat la Dumnezeu și m-a ajutat... Precum puteți vedea și dumneavoastră.

Un frate oarecare, dacă a venit ziua începerii Sfântului și Marelui Post, a pus în sine hotărâre și făgăduință înaintea lui Dumnezeu că nu va ieși afară din chilia lui până în ziua Sfintelor Paști. Și așa și-a gătit în chilia sa toate cele ce-i trebuiau lui în timpul postului până la Paști. Și s-a închis tare, ca să nu poată intra nimeni la dânsul.

Iar vrăjmașul diavol, neputând răbda hotărârea și făgăduința acelui frate și începerea cea bună și silința lui, a vrut să-l smintească din hotărârea sa, să-l scoată afară din chilie și să-și calce făgăduința pe care a făcut-o înaintea lui Dumnezeu. Și așa i-a umplut chilia cu pă-

duchi de lemn puturoși, atât de mulți, încât nu era nicăieri loc în chilie, cât ai pune vârful degetului unde să nu fie păduchi. Peste tot era plin și nu se vedeau pereții chiliei, nici podelele, nici pâinea, nici apa și toate vasele erau pline. Iar el, văzând atâta urâciune și grozăvie și o pedeapsă ca aceea în chilie, se mira foarte. Și a cunoscut că este ispită diavolească, dar răbda mereu vitejește și se întărea, zicând în cugetul său: „Măcar de mă va pedepsi Dumnezeu până la moarte, dar eu din chilie afară până în ziua Paștilor nu voi ieși. După cum am făgăduit lui Dumnezeu, așa voi face”.

Iar Dumnezeu, văzând bărbăteasca lui răbdare, când a fost în duminica a treia a Sfântului Post, a poruncit furnicilor să intre în chilia lui, să-i scoată toți păduchii din chilie. Și așa au venit și au intrat în chilia lui o mulțime de furnici, ca la un război cu mare vitejie și cu mânie asupra păduchilor de lemn. Și au acoperit mulțimea furnicilor toți păduchii. Fratele stând, căuta și se minuna de un lucru ca acesta, că fiecare furnică ieșea din chilie pe ferestre, pe unde intrase, trăgând câte un păduche de lemn afară. Și așa, într-un ceas, i-au scos și i-au curățit pe toți din chilie. Pentru aceea, fraților, bună este răbdarea în ispite, pentru că cei ce rabdă cu mulțumită, ajung la bun sfârșit. (5-340)

*

4. Într-o noapte, în timp ce se ruga, Dumnezeu i-a descoperit părintelui Serafim că două dintre ucenicele sale au murit. Uneia, care crescuse cu greu doi copii, fiind văduvă și fără să fie ajutată, au venit îngerii să îi ia sufletul, cu toate că fusese o femeie cârtitoare și cădea des în deznadejde.

Cealaltă murise pe patul de boală lângă care se aflau soțul și cei șase copii. Când a murit, nu au venit îngerii să îi ia sufletul. Cât trăise, ea îi mulțumea tot timpul lui Dumnezeu pentru grija cu care o înconjura.

Părintele a întrebat: „Cum, Doamne, pe cea care cărtea au luat-o îngerii și pe cealaltă nu?”

Domnul i-a răspuns: „Amândouă s-au mântuit. Dar prima a avut o cruce mult mai grea decât cealaltă. Dacă cea de-a doua ar fi trecut numai un an prin încercările prin care a trecut prima, credința i s-ar fi zdruncinat. Când avea necazuri, imediat soțul ei era lângă ea și o întârea. În timp ce văduva plângea singură, și nu o mângâia nimeni”.

Povestit-a unul din părinți: erau doi frați aproape de el, unul străin și altul cunoscut. Și cel străin era puțin mai lenevos, iar cel cunoscut foarte osârduitor. Și s-a întâmplat de a murit mai înainte cel străin. Bătrânul, fiind văzător cu mintea, a văzut mulțime de îngeri cum povățuiau sufletul celui străin. Și dacă au ajuns la cer și era aproape să intre, s-a făcut cercetare pentru dânsul și a venit glas de sus zicând: „Vădit este că era puțin trândav, dar pentru înstrăinarea lui deschideți-i!”. Apoi a adormit și cel cunoscut, adică cel [care era din acel] loc și în vremea morții au venit toate rudeniile lui. Și a văzut bătrânul că nu este niciun înger nicăieri și s-a minunat.

Atunci a căzut cu fața la pământ înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, cum cel străin, fiind trândav, a dobândit astfel de slavă, iar osârduitorul acesta nu s-a învrednicit de nimic de acest fel?”. Și i-a venit glas către el, zicând: „Osârduitorul, când era să moară, a deschis ochii săi și și-a văzut rudeniile plângând și i s-a mângâiat sufletul. Dar cel străin, deși era trândav, pe nimeni dintre ai săi n-a văzut și, suspinând, a plâns, iar Dumnezeu l-a mângâiat pe el”. (4-400)

*

5. La o întâlnire cu tinerii din parohia sa, un duhovnic deschise vorba despre ispitele pe care le aduce televizorul. La un moment dat, unul dintre tineri, Toni, făcu re-

ferire la o emisiune religioasă pe care o vedea în fiecare săptămână:

- Nu știu cât o să mai dureze emisiunea asta, pentru că, spre deosebire de alte emisiuni religioase, aici se prezintă fără modificări învățătura ortodoxă. Nu sunt invitați nici sectanți, nici vorbitori de alte religii. Este o emisiune cu adevărat folositoare.

- Da, spuse Bogdan, un alt tânăr, dar ai văzut și tu ce urmează după ea.

- Ce urmează? întrebă părintele.

- Urmează un talk-show moderat de o prezentatoare foarte vulgară, răspunse Bogdan.

- Ție cum ți se pare talk-show-ul?, îl întrebă părintele pe Toni.

- Nu știu, părinte. Cum se termină emisiunea religioasă, sting televizorul și fac altceva. Sunt foarte presat de timp...

- O, de ar înțelege toți creștinii cât de important este timpul. Nu ne mai întâlnim cu clipa care trece.

- Dar de unde știi, Toni, ce merită să vezi și ce nu?

- Îmi iau programul și îmi însemnez toate emisiunile care cred că merită să fie văzute.

- Și ai timp să le vezi pe toate? Nu ziceai că ești presat de timp? întrebă Bogdan.

- Nu sunt prea multe, cam trei-patru pe săptămână. Și uneori mai văd câte un film. În rest, nu mă uit la televizor.

O fată interveni în discuție:

- Asta e cea mai bună soluție. Să îți iei programul și să îți alegi ceea ce vrei să vezi. Nu are rost să stai tot timpul în fața ecranului așteptând ceva interesant.

Părintele spuse:

- Dacă omul ar ști cu adevărat ce să aleagă, ar fi bine. Numai că mulți se mint singuri și stau ore întregi în fața televizorului, închipuindu-și că se aleg cu vreun oarecare folos. Și de multe ori cunoștințele aflate de la televizor nu ajută la nimic altceva decât la risipirea unui timp care ar putea fi folosit mai bine. Oricum, Toni face foarte bine;

cum se termină emisiunea care îl interesează, stinge televizorul.

Auzindu-l pe părinte, Bogdan își dădu seama cât greșea. Se uita foarte mult timp la televizor și, chiar dacă uneori vedea ceva de folos, rămânea în fața ecranului și după aceea ...

Odată preotul Schitului a mers la arhiepiscopul Alexandriei pentru o trebuință bisericească. După ce s-a întors și a venit la Schit, îl întrebau frații, zicând: „Cum ai umblat, avvo? Ce ai văzut în oraș?”. Răspuns-a lor: „Eu, fraților, altă față de om n-am văzut în cetate, decât pe arhiepiscopul”. Iar ei, auzind aceasta, se minunau și, după acest cuvânt al lui, au început toți frații foarte tare a păzi acel obicei, adică a-și păzi ochii lor de vederile neferositoare. (16-280)

*

6. Părintele Ioan și cântărețul său au fost chemați la un parastas de către un om care făcuse o sponsorizare pentru pictarea bisericii. Parastasul avea loc într-o vilă luxoasă. După ce părintele a binecuvântat masa, toți s-au apucat să mănânce.

Încetul cu încetul, atmosfera devenea din ce în ce mai zgomotoasă, ca și cum ar fi fost o petrecere, nu un parastas.

- Să plecăm, părinte, a spus cântărețul.

- Nu, mai stăm puțin, a spus părintele.

La un moment dat, cineva a vrut să asculte muzică lăutărească:

- Puneți muzică, să se bucure și mortul..., a zis unul dintre meseni, veselindu-se.

- Da, părinte, să punem muzică, doar fiecare are modul lui de a se despărți de cei care i-au fost dragi, a spus cel care sponsorizase biserica, dând drumul la casetofon.

- Frate, dar nu toate îi plac lui Dumnezeu, și nici nu îi sunt de folos celui răposat. Parastasul se face pentru morți, nu pentru rudele îndurerate.

Cântărețul i-a șoptit părintelui:

- De asta râd sectanții de credința noastră și spun că nu îi ajută cu nimic pe morți faptul că rudele lor se ghidează, în timp ce săracii primesc abia o bucătică de pâine și puțină colivă.

- Să plecăm de aici, a spus părintele cântărețului. Și apoi, privindu-l în ochi pe sponsor, a zis:

- De-acum începe petrecerea, nu mai e loc pentru parastas...

S-a făcut pomană în muntele lui avva Antonie și s-a aflat acolo un vas cu vin. Și luând unul din bătrâni un vâscior și un pahar l-a dus la avva Sisoe și i-a dat lui și a băut. Asemenea și al doilea și a primit. Apoi i-a dat lui și al treilea și nu l-a luat, zicând: „Încetează, frate, au nu știi că este de la satana!” (8-208)

*

7. În Duminica Sfintei Maria Egipteanca, un părinte hirotonit de curând a început un cuvânt despre pocăință. A dat câteva exemple de sfinți care au părăsit păcatul. În biserică se auzeau șușoteli. Unii credincioși, în special cei mai în vârstă, nu păreau prea interesați de subiect. Două femei depăneau amintiri din tinerețe, altele vorbeau desertăciuni, comentând lungimea fustei unei femei care venise prima dată în acea biserică sau mirosul neplăcut al cerșetorilor de la poarta bisericii.

Părintele a continuat:

- Dar există și mulți păcătoși care nu vor să audă de pocăință. În parohia noastră, de exemplu: avem un caz, un om căruia îi place să bea mult, despre care vă voi spune câteva cuvinte. Omul acesta, pe care îl cunoașteți cu toții, este un caz care pare irecuperabil.

Încet-încet, credincioșii care șușoteau începură să fie atenți: predica devenea interesantă și pentru ei - se gândeau că poate părintele va da și niște amănunte picante, pentru a le putea discuta la masa de prânz cu cei care nu veniseră să se împărtășească din frumusețea sfintei slujbe.

- Să vă spun cât de tare a căzut în patima băuturii acest om?, întrebă părintele, mirându-se câtă liniște se făcuse în biserică. Nu, nu o să vă spun. Am vrut numai să vă dați singuri seama că, atâta vreme cât vă vorbeam despre îndreptarea vieții, unii șușoteau. Cum a venit vorba despre un păcătos care poate fi bârfit, care poate fi arătat cu degetul, s-a făcut liniște. Nu vă voi mai spune altceva astăzi, decât atât: dacă veniți la biserică din orice alt motiv, și nu pentru a fi în comuniune cu Dumnezeu și a vă ruga împreună cu ceilalți, dacă vă interesează numai subiectele de bârfă sau subiectele care vă ridică în proprii ochi, făcându-vă să vi se pară că sunteți superiori celor care stau la această oră în fața televizoarelor, ar trebui să vă dați seama că greșiți. Biserica este casa lui Dumnezeu. Vreți să o transformați în sală de spectacol, în salon de bârfe? Să nu fie așa! Luați aminte la cursele vrăjmașului care, dacă nu a reușit să vă împiedice să ajungeți la biserică, se luptă să vă sucească mințile și să vă îndemne să vorbiți în loc să vă rugați sau să ascultați cuvinte de folos. Aș mai fi avut multe să vă spun, dar o să vi le spun altădată. Vă las să vă gândiți singuri dacă vreți să mergeți pe calea mântuirii. Și, dacă nu vreți, nu știu ce rost are să mai veniți la biserică. Iar dacă vreți, nu știu ce rost are să șușotiți și să clevetiți, în loc să vă rugați lui Dumnezeu cu zdrobire de inimă...

Povestit-a iarăși despre alt bătrân care ședea în pustie că s-a rugat lui Dumnezeu să i se dăruiască lui ca niciodată să nu dormiteze când se pornește vreo vorbă duhovnicească, iar de va aduce cineva cuvinte de clevetire sau de vorbă deșartă, îndată să adoarmă, ca să nu guste auzurile lui acest fel de otravă. Și acesta zicea că diavolul este silitorul vorbeii deșarte și luptătorul a toată învățătura duhovnicească, aducând și acest fel de pildă.

„Că vorbind eu, zice, pentru folos către oarecari frați, de atâta somn adânc au fost cuprinși, încât nici genele ochilor nu puteau să le miște. Eu, vrând dar să arăt lucrarea demonului, cuvânt de vorbă deșartă am adus la mijloc, de care, făcând haz, numaidecât s-au trezit. Și suspinând am zis: «Cât timp pentru lucruri cerești vorbeam, ochii voștri, ai tuturor, de somn erau cuprinși, iar când cuvânt deșert a curs, toți cu osârdie v-ați deșteptat. Pentru aceea, iubiților frați, mă rog, cunoașteți lucrarea demonului celui viclean și de sine luați aminte, păzindu-vă de dormitare când faceți ceva duhovnicesc sau ascultați ceva».”
(6-121)

*

8. Un creștin se ruga tot timpul ca pe lumea cealaltă să ajungă în rai, la un loc cu soția și copiii săi. Părintele Ilarion i-a spus odată:

- Mi-a spus cerșetorul din fața bisericii că ieri ați venit pe rând la slujbă. Mai întâi băiatul cel mare, studentul, apoi cel mijlociu, și abia apoi tu cu soția. În fața bisericii era o mașină rămasă în pană, cea pe care ai împins-o împreună cu ceilalți. Dar mașina era și când a trecut studentul, care însă nu s-a gândit că poate da o mână de ajutor. Mijlociul poate s-a gândit că nu are destulă putere, deși dacă ar fi împins și el mașina s-ar fi urnit înainte să sosești tu. Vrei să fiți la un loc în rai? Atunci ai grijă să trăiască și ei așa cum trăiești tu, să se gândească mai mult la aproapele lor. Dumnezeu nu vă poate pune la un loc dacă nu duceți cu toți lupta cea bună. În rai nu se ajunge pe pile sau prin aranjamente, ci fiecare e pus la locul potrivit măsurii sale. Și ai grijă de propria mântuire, nu te gândești că te vei mântui cu siguranță, că s-ar putea să pierzi raiul. Toată nădejdea să o pui în mila lui Dumnezeu.

A întrebat un bătrân dacă se folosesc cei care cer rugăciunile părinților, iar ei se lenevesc. Și i-a răspuns: „Mult poate rugăciunea dreptului, precum este scris; în-

să care se face, adică aceea care se ajutorează de cel ce cere rugăciunea, păzindu-se cu toată osârdia și cu durere în inimă de gânduri și fapte rele. Că de va petrece cu ne-băgare de seamă, de niciun folos nu-i va fi, chiar dacă sfinții se vor ruga pentru el. Că unul zidind și altul sur-pând, ce au folosit, fără numai osteneți?”

A adaos încă și acest fel de povestire, zicând: „Era un sfânt părinte al unei chinovii împodobit cu toată fapta bună, dar mai vârtos cu smerita cugetare, cu blândețea, cu milostivirea către săraci și cu dragostea. Acesta se ruga mult lui Dumnezeu, zicând: «Doamne, mă știi pe mine cât sunt de păcătos, dar nădăjduiesc în îndurările Tale să mă mântuiesc prin mila Ta. Deci, mă rog bunătății Tale, Stăpâne, să nu mă desparți de obștea mea, ci împreună cu mine și pe aceia îi învrednicește Împărăției Tale, pentru nespusa Ta bunătate».

Deci, această rugăciune neîncetat făcând-o, l-a încredințat iubitorul de oameni Dumnezeu în acest chip: trebuia să se săvârșească pomenire de sfinți la o altă mănăstire, care nu era departe de dânsii, și îl chemau părinții acelei mănăstiri pe el împreună cu ucenicii lui. Iar el se lepăda. Dar a auzit în vis, zicându-i-se să meargă și să trimită întâi pe ucenicii săi, apoi să meargă singur. Deci, ducându-se ucenicii lui, zăcea un înger în chip de sărac bolnav în mijlocul drumului. Venind ucenicii la locul acela și văzându-l văitându-se, l-au întrebat care e pricina. Iar el a zis: «Sunt bolnav și eram călare pe dobitoc, care, trântindu-mă, a fugit și iată, nu are cine să-mi ajute». Iar ei au zis: «Ce putem să-ți facem, avvo? Noi suntem pe jos». Și lăsându-l, s-au dus. Apoi, după puțin timp a venit și părintele lor și l-a aflat zăcând și suspinând, și înștiințându-se de pricină i-a zis: «Nu au venit niște monahi și nu te-au aflat așa?». Iar el a zis: «Ba da, au venit, dar neînștiințându-se de pricină au trecut zicând: «Noi suntem pe jos, ce putem să-ți facem?». Zis-a lui avva: «Poți să umbli puțin și să mergem?». Iar el a zis: «Nu pot!». Atunci avva i-a zis: «Vino să te iau în spate și Dumnezeu ne va ajuta și vom merge». Iar el a zis: «Cum poți atâta

depărtare să mă duci în spate? Mergi și te roagă pentru mine!». Iar avva a zis: «Nu te voi lăsa, ci iată piatra aceea, te voi pune pe dânsa și mă voi apleca și te voi lua în spate». Și așa a făcut.

La început îl simțea că este greu, ca un om mare, apoi se făcea mai ușor, tot mai ușor, încât se minuna cel ce îl purta pe spate. Și deodată s-a făcut nevăzut și a venit glas către el: «Pururea te rugai pentru ucenicii tăi, să se învrednicească împreună cu tine de Împărăția cerurilor, și iată că altele sunt măsurile tale și altele ale lor. Deci fă-i pe ei să vină la lucrarea ta și vei dobândi cerearea, căci Eu sunt Dreptul Judecător, răsplătind fiecăruia după faptele lui»". (1-321)

*

9. O femeie nu voia să aibă copii. La spovedanie nu îi spunea duhovnicului că lua pilule contraceptive. După câțiva ani, însă, preotul a întrebat-o:

- Ce e cu voi de nu aveți copii? Aveți probleme cu sănătatea?

- Nu, părinte.

Soțul femeii era de față:

- Nu, părinte, suntem sănătoși. Dar, dacă nu pot să o conving... Duhovnicul meu m-a oprit de la împărtășanie pentru asta, dar dacă sfinția voastră îi îngăduiți...

- Eu? Eu nu îngădui așa ceva. Preoții nu pot fi îngăduitori cu păcatul. Nu știam nimic. Of, de asta e bine ca amândoi soții să aibă același duhovnic, să fie călăuziți pe același drum, nu unul într-o parte și unul în alta.

Femeii îi spuse:

- Îți dau dezlegare să mergi la duhovnicul soțului tău. Și cât de curând vreau să aud că ai rămas însărcinată. Terminați cu prostiile!

Femeia s-a dus la duhovnicul soțului ei și a început să ducă o viață creștină. A făcut prima spovedanie completă din viața ei. Și apoi a renunțat să mai ia pilule contraceptive. Au trecut câteva luni și a rămas însărcinată.

Nu după mult timp, însă, în viața lor au început să apară tot felul de necazuri și ispite. Întâlnindu-se pe stradă cu fostul ei duhovnic, l-a întrebat:

- Părinte, cum se face că înainte toate ne mergeau bine, iar acum avem din ce în ce mai multe probleme?

- Înainte, când vă fereăți să faceți copii, adică fugeați de una din cele mai importante cruci ale familiei, dracii vă lăsau în pace. Pentru că dragostea egoistă în care trăiați era de ajuns ca să vă pierdeți mântuirea. Acum, însă, când ați înțeles că trebuie să faceți copii, când așteptați un copil, începeți să mergeți pe drumul cel bun. Înainte, toate faptele voastre bune erau puse în umbră de lășitatea voastră, de frica voastră de a avea copii care să vă stânjenească, copii care să vă mănânce timpul. Acum dracii se luptă cu voi, pentru că știu că mergeți pe calea mântuirii. Ar trebui să vă bucurați că aveți necazuri. E semn bun. E semnul că Dumnezeu vă învață să urcați pe scara raiului.

Povestit-a unul din părinți că un călugăr iubitor de osteneli lua aminte de sine, dar s-a întâmplat că s-a lenevit puțin. Și, pe când se lenevea, prihănindu-se zicea: „Suflete, până când te lenevești de mântuirea ta și nu te temi de judecata lui Dumnezeu? Vezi, nu cumva să fi apucat în lenevirea aceasta și să te dai chinurilor celor veșnice!”. Acestea zicând întru sine, se ridica la lucrul lui Dumnezeu. Într-una din zile, însă, făcându-și pravila, au venit dracii și l-au tulburat. Iar el a zis către ei: „Până când mă necăjiți? Nu vă îndestulați cu lenevirea vremii celei trecute?”. Zis-au lui dracii: „Când erai în lenevire, nici noi nu aveam grijă de tine. După ce te-ai sculat asupra noastră și noi ne-am sculat asupra ta”. Aceasta auzind fratele, se îndemna pe sine la lucrul lui Dumnezeu și sporea cu darul lui Hristos. (1-412)

*

10. Unei văduve i-a luat foc casa în care locuia. A reușit să își scoată copiii la timp, dar nu a apucat să își

scoată și lucrurile. Totul a fost înghițit de foc. Femeia a petrecut noaptea în rugăciune, cerându-I Domnului să o ajute să facă rost de o altă casă. Noaptea, în vis, a auzit o voce care i-a spus:

- Dimineață să mergi la biserică și să îi spui părintelui ce ți s-a întâmplat. Să ceri ajutor pentru casă.

Când s-a trezit din somn, femeia s-a dus să vorbească cu preotul. Acesta i-a spus:

- Azi o să vină la mine un om bogat. A avut mai de mult niște ispite, dar cu rugăciune a trecut cu bine prin ele. De atunci e foarte săritor. Când îi spun să ajute pe cineva, o face imediat. Să vedem dacă te poate ajuta cu ceva.

Bogatul a venit și, auzind de necazul femeii, s-a hotărât să o ajute:

- Mama mea a murit acum o lună. A rămas un apartament gol, în care nu stă nimeni. O să puteți sta acolo. Facem actele cât de curând. Să fie pomană.

Când i-a spus soției sale că i-a dat apartamentul femeii văduve, ea s-a supărat.

- Nu, nu o să îi dai nimic. O să stea acolo cât vrea, nu îi luăm chirie, dar nu vreau să faci pomană un apartament. Cine știe când o să avem nevoie de el.

Dar bărbatul era hotărât:

- Nu, i-am spus că îl dau, pomana e făcută. Nu pot să o iau înapoi.

Noaptea, femeia sa L-a visat pe Hristos care i-a spus:

- Lasă-l pe bărbatul tău să dea văduvei casa. La cât e de necăjită, ajutorul vostru ar însemna foarte mult pentru ea.

Când s-a sculat, femeia i-a spus soțului ei:

- Nu mă supăram dacă, înainte de a-i da casa femeii, îmi cereai și mie părerea. M-a supărat faptul că nu mi-ai spus mai înainte. Acum, ce să zic, după visul pe care l-am avut aseară, sunt convinsă că e bine să îi faci actele femeii. Și i-a povestit bărbatului ce visase.

- Mai mult, de acum o să îi dăm femeii niște bani în fiecare lună, ca să îi fie mai ușor să își crească copiii.

S-au dus amândoi să vorbească cu văduva. Această le-a mulțumit pentru casă, dar bani nu a vrut să primească:

- Mie Hristos mi-a spus să cer ajutor pentru casă, nu pentru altceva. Mi-ați făcut o mare bucurie cu casa. Dar bani nu îmi trebuie. Cât sunt în putere, dacă muncesc tot timpul, am destul ca să îmi cresc copiii. Ajutați-i pe alții dacă vreți, sunt destui oameni și mai săraci decât noi, spuse femeia.

Soția bogatului s-a mirat auzind aceste cuvinte. Și-a dat seama că, pe cât erau de mari greutățile prin care trecea văduva, pe atât de mare era și credința ei. Și luând aminte la înțelepciunea văduvei, soția bogatului și-a vândut toate bijuteriile și i-a dat preotului banii ca să îi împartă la săraci. Și-a dat seama că mai multă nevoie are un sărac de o bucată de pâine decât ea de o bijuterie...

Un monah antiohian de neam cucernic, de la mănăstirea lui Casian, a mers la Sfintele Locuri pentru rugăciuni și, zăbovind el acolo, a sfârșit cele ce avea de trebuință, dar nu știa ce să facă. Și șezând în biserică se scârbea de aceasta. Plecând, a adormit puțin și l-a văzut pe Domnul nostru Iisus Hristos grăindu-i: „Du-te la iconomul Sfintei Învieri și să-i zici lui: «M-a trimis Iisus la tine, să-mi dai pentru dânsul un galben și-ți voi da zapis la mână, și când va veni Iisus ți-l va da!»”

Deșteptându-se monahul și rugându-se, a crezut cuvântului și, mergând, l-a aflat pe iconom căruia i-a zis precum i-a poruncit lui. Și a zis iconomul: „Dar când are să vină Iisus să mi-l dea?”. Iar monahul a răspuns: „Eu precum am auzit, ți-am spus, tu cum știi, așa să faci”. Atunci a zis iconomul: „Fă-ți zapisul!”. Și a șezut monahul de a scris așa: „Eu, Ioan, călugărul de la Antiohia Siriei, mărturisesc că am luat un galben de la tine, Ștefan preotul, iubitorul de Dumnezeu, iconomul Sfintei Învieri, trebuindu-mi! Și pentru încredințare am făcut acest zapis al meu și, când va veni Iisus Hristos, ți-l va da”. Apoi, luând galbenul, a plecat.

Iar în noaptea următoare a văzut iconomul în vis pe cineva grăindu-i: „Ia-ți galbenul și să-mi întorci zăpăsul monahului!”. El însă nu voia, grăind: „Acela a zis că Iisus va veni și-mi va plăti”. Iarăși a zis: „Eu sunt Iisus, ia-ți dar galbenul și-mi dă zăpăsul călugărului. Sau vrei să iei mai mult? Iată, este al tău!”. Și deșteptându-se, a trimis niște oameni după monah, zicându-le: „Oriunde îl veți afla pe acel monah, să-l aduceți la mine!”. Și aflându-l, i-a zis: „Mergi, că te cheamă iconomul!”.

Acesta, temându-se, zicea întru sine că acela s-a căit și vrea să-i ia galbenul. De aceea, mergea cu sfială, iar acela, văzându-l, i-a zis: „Părinte, mai ia și alți galbeni, câți vei voi, și-mi fă zăpăsi!”. Părintele i-a răspuns: „Iartă-mă, dar mai mulți nu-mi trebuie, destul îmi este acesta, că nu mi-a zis Domnul să iau mai mult de un galben”. Iar cei ce au auzit, s-au mirat și au proslăvit făgăduințele Domnului cele nemincinoase. (1-366)

*

11. După slujbă, un tânăr s-a apropiat de preot și l-a întrebat:

- Părinte, îmi dați binecuvântare să mă duc mâine cu colegii mei la un film? Am terminat sesiunea și vreau să mă relaxez puțin.

- La ce film vreți să mergeți?

- La o comedie.

- Dacă ții mult să mergi, du-te.

Tânărul s-a îndepărtat. Paracliserul, care în tinerețea sa fusese frate de mănăstire, auzind cuvintele părintelui, s-a smintit:

- Vai, părinte, cum îl lăsați să își piardă timpul?

- Nu e treaba ta.

- Totuși, nu vă e frică de Dumnezeu?

- Nu ești tu duhovnicul lui, ci eu. De câteva luni vine la biserică și e din ce în ce mai râvnitor. Nu trebuie să privească credința ca pe un jug sufocant. Trebuie să urce pe fiecare treaptă, nu poate ajunge direct la capătul drumu-

lui. Peste câțiva ani sau poate chiar peste câteva luni poate că va renunța de bună-voie să meargă la comedii. Se va folosi mai mult dacă va urca pe treapta următoare la momentul potrivit, nu când îi impun eu.

- Nu vă înțeleg.

- Uite, îți dau un exemplu. Tu ascultă la tine acasă muzică religioasă?

- Da, cum să nu. Uneori ascult până se încălzește casetofonul.

- Aici voiam să ajung. Și atunci, îți mai pui muzică?

- Nu, să nu-l stric.

- Așa e și cu sufletul. Cum să-ți explic mai simplu? Sufletul e ca un stomac. Dacă îi dai hrană duhovnicească tot timpul, fără să îi dai timp să digere ce mănâncă, face indigestie. Toate trebuie făcute cu măsură.

Era cineva care vâna prin pustie dobitoace sălbatice și [acesta] l-a văzut pe avva Antonie glumind cu frații și s-a smintit. Iar bătrânul, vrând să-l încredințeze pe el că trebuie câte puțin să se pogoare fraților, i-a zis lui: „Pune săgeata în arcul tău și întinde-l”. Și a făcut așa. Și i-a zis lui: „Întinde iarăși”. Și a întins. Și iarăși i-a zis: „Întinde-l”. Și a zis lui vânătorul: „De îl voi întinde peste măsură, se frânge arcul”. Zis-a lui bătrânul: „Așa și la lucrul lui Dumnezeu: dacă peste măsură vom întinde cu frații, degrabă se rup. Deci trebuie câte puțin și câteodată a ne pogorî fraților”. Acestea auzind vânătorul, s-a umilit. Și mult folosindu-se de la bătrânul, s-a dus. Și frații, întărindu-se, au mers la locul lor. (15-9)

*

12. Un preot le spunea credincioșilor:

„Un terorist a pus o bombă la o bancă ce ocupa parterul și primul etaj al unui bloc învecinat cu blocul în care locuiesc eu. Bomba a explodat și blocul a căzut la pământ. Nu au fost multe victime, căci locatarii erau plecați în concediu. Dar au rămas fără locuințe. Când s-au întors din

concediu, văzând că s-a ales praful de apartamentele lor, majoritatea au căzut în deznădejde. Îi priveam din când în când pe geam. Ieșind să cumpăr ceva, m-am întâlnit cu un vecin care locuise în blocul care explodase. Mi-a spus:

- Părinte, Îi mulțumesc lui Dumnezeu că nu eram acasă. Eram la socri cu familia.

Credința lui m-a mirat. Nu era un om cu mulți bani, deci încercarea prin care trecea era cu atât mai mare.

- Nu ai avut gânduri de deznădejde?

- Deznădejde? Nu, părinte. V-am spus: I-am mulțumit lui Dumnezeu că suntem întregi. Cu casa, se va rezolva până la urmă. Nu ne lasă Cel de sus. Pentru noi nu e atât de greu cum e pentru cei care și-au pierdut un soț, o mamă sau un copil în această nenorocire.

Toți erau deznădăjduiți, numai acesta nu. Iată ce înseamnă să ai credință puternică. Putea să cârtească, dar nu a făcut-o. Și a luat plata răbdării sale”.

Povestit-a unul din părinți, zicând: „Füind eu în Exorinho, au venit frați săraci acolo sâmbătă seara să ia milostenie și, când dormeam noi, unul dintr-înșii, având numai o rogojină din care jumătate era pe deasupra lui și jumătate dedesubt, îngheța de frig, căci era ger mult. Deci eu ieșind pentru trebuința udului, l-am auzit când se chinuia și tremura de frig, cum se mângâia pe sine și zicând lui Dumnezeu: «Mulțumesc, Ție, Doamne, pentru toate bunătățile Tale pe care le faci cu mine, căci câți sunt acum în fiare, iar alții cu picioarele băgate în butuc și nici udul lor nu pot să și-l facă, iar eu ca un împărat îmi întind picioarele». Eu, auzindu-l, am povestit acestea fraților spre zidirea și folosul lor”. (14-344)

*

13. Un creștin de la țară a venit într-o zi la oraș cu niște treburi. Duminica s-a dus la Liturghie. Primise dezlegare de la duhovnicul său să se împărtășească. Dar, când a intrat în biserică, s-a smintit văzând că preotul ce slujea

era unul care, nu cu multă vreme înainte, se dusesese să facă o sfeștanie la un sex-shop. Vuisse toată mass-media din aceeași cauză. Creștinul vru să plece din biserică, nevrând să fie împărtășit de un preot nevrednic. I-a spus fratelui său că mai bine se plimbă prin parc decât să stea la slujba unui preot atât de păcătos. Fratele a ieșit puțin cu el afară din biserică și i-a zis:

- Tu crezi că, dacă un preot e păcătos, Liturghia slujită de el nu e valabilă? Că el nu poate săvârși Sfintele Taine? Tu crezi că Hristos a întemeiat o Biserică în care, dacă un preot este păcătos, toată turma pe care o păstorește să fie sortită pierzaniei? Nu. Oricât de păcătos ar fi preotul, poate săvârși Sfintele Taine. Chiar dacă e păcătos, poate da dezlegare de păcate. E adevărat că un preot păcătos nu e o bună călăuză duhovnicească și că, dacă poți să te spovedești la un preot cu viață sfântă, folosul va fi mult mai mare. Pentru că, deși amândoi dau dezlegare de păcate, sfaturile lor nu sunt la fel, ci sunt pe măsura jertfirii preotului. Dar acum tu trebuie să te împărtășești. Fă-o cu toată încrederea. Nu fi ca cei care refuză să cumpere unele produse de calitate numai pentru că ambalajul lor nu arată bine.

Un preot obișnuia să meargă la un sihastru oarecare pentru aducerea Sfintelor Taine, fiindcă el nu ieșea afară. Deci a venit cineva la sihastru și l-a pârât pe preot, grăind nenumărate prihăniri asupra lui. Când preotul a venit, după obicei, pentru aducerea Sfintelor Taine, nu i-a deschis sihastrul, fiind scârbit. Atunci preotul s-a întors înapoi. Și iată glas către sihastru, grăind: „Au luat oamenii judecata Mea”. Și o dată cu glasul a avut o vedenie: a văzut un puț de aur și o ciutură de aur și funia de aur și apa foarte bună și limpede și a văzut un oarecare bubos ce scotea și turna. Vrând sihastrul să bea din apă, s-a sfîit și nu a băut, căci era bubos cel ce scotea apă. Și iată glas către dânsul iarăși zicând: „Pentru ce nu bei din apă, ce pricină are bubosul ce scoate apă, că scoate și toarnă?”. Venindu-și întru sine sihastrul și luând seama

vedeniei, l-a chemat pe preot și l-a făcut pe el să-i slujească în continuare. (2-362)

*

14. Odată, în timp ce ținea o predică despre răbdare, un preot care venise de curând la o parohie dădu credincioșilor un exemplu:

„Îmi aduc aminte că într-o zi, de praznicul Bobotezei, venise multă lume la biserică. Se făcuse o coadă mare la aghiasmă. Eu am încercat să îi rog pe credincioși să nu se îngheșuie, să stea liniștiți, dar era tulburare mare. Mai ales cei care vin la biserică de două-trei ori pe an erau foarte nerăbdători să ia primii. La un moment dat am văzut că în față era un bărbat mai solid, care turna el apă în sticlele oamenilor. A stat așa multă vreme. Când mai ieșeam din biserică, îl vedeam turnând apă în sticle.

La un moment dat, i-am mulțumit că îl ajuta pe paraclicer și l-am întrebat:

- Dar nu te grăbești să mergi la casa ta?

- Ba da, părinte, cum să nu. Tot zic că mai umplu o sticlă și plec. Dar apoi mă gândesc că, dacă plec eu, iar se face agitație. Așa, văzându-mă mai solid, lumea se îngheșuie mai puțin. Cred că o să plec ultimul de aici.

Și ultimul a plecat. Așa că, în timp ce alții se îngheșuiau să ia aghiasmă, și se îmbrânceau de parcă erau la piață, un creștin a știut să dea exemplu de răbdare. Dacă ne batem pentru aghiasmă, dacă îi călcăm pe alții în picioare ca să ne umplem sticlele înaintea lor, nici Sfânta Împărtășanie de am lua-o nu ne este de folos. Pe când dacă ne gândim și la aproapele nostru, dacă îi facem loc aproapele nostru, dacă arătăm dragoste față de aproapele nostru, atunci cu adevărat aghiasma pe care o luăm ne sfințește și trupurile, și sufletele. Atunci ne împărtășim de harul lui Dumnezeu”.

Zis-a avva Theodor cel de la Ennat: „Când eram mai tânăr, petreceam în pustie. M-am dus la pitărie să

fac două frământături și am găsit acolo pe un frate care voia să facă pâini și nu avea pe nimeni care să-i dea o mână de ajutor. Iar eu am lăsat pe ale mele și i-am dat lui mână de ajutor. Iar după ce am isprăvit, a venit alt frate și iarăși i-am dat lui mână de ajutor și a făcut pâinile. Și iarăși a venit al treilea și i-am făcut asemenea. Și așa făceam cu fiecare din cei ce veneau și am făcut șase frământături, iar pe urmă am făcut pe cele două ale mele, încetând cei ce veneau”. (1-91)

*

15. În timpul unei predici în care preotul făcea referire la purtarea baticului de către femei în biserică, o femeie vopsită strident a ieșit afară, plictisită.

După slujbă, femeia de la pangar a întrebat-o:

- Iertați-mă că vă întreb, dar de ce la unele predici stați la locul dumneavoastră, iar alteori, așa cum s-a întâmplat azi, ieșiți?

- Este mai bine pentru mine să ies, ca să am osânda mai mică. Oricum, nu voi purta niciodată batic. Și, decât să ascult și să nu port, mai bine nici să nu ascult.

- Mai bine stăteți și ascultați, că poate cuvintele părintelui vă puneau pe gânduri.

- Ce să mă pună? Eu știu precis cât vreau să trăiesc după cum învață Biserica și cât vreau să trăiesc după cum mi se pare mai bine. Îmi cunosc slăbiciunile și păcatele, și mă lupt cu ele atât cât pot, fără să forțez. Atâta pot, atâta fac.

Femeia de la pangar i-a răspuns:

- Eu cred că, dacă ați vrea să aflați mai mult, ați putea mai mult și ați face mai mult.

- Nu, nu cred.

- Ba da. Dacă vă gândiți numai la neputințele care vă apasă, fără să vă dați seama că Dumnezeu vă poate da puterea de a le birui, pierdeți tocmai unirea cu Dumnezeu.

- Și ce vreți acum, să port batic cum purtați dumneavoastră?

- Nu mă înțelegeți greșit. Dacă ați fi stat la predică, ați fi înțeles că nu acesta a fost rostul predicii, de a convinge unele femei să poarte și ele batic. Scopul predicii a fost de a ne convinge pe fiecare să trăim așa cum ne cere Dumnezeu. Femeia nu se mântuiește dacă poartă batic, nu baticul o mântuiește pe femeie, așa cum nici barba nu îl mântuiește pe bărbat. La femeie, baticul nu este o dovadă de virtute, este însă o dovadă a alegerii unui mod de viață. Când femeia este supusă bărbatului său și trăiește astfel încât să îi placă lui Dumnezeu, ea nu simte purtarea baticului ca o povară, ca un canon. Îl simte ca o medalie: e un mod de a mărturisi o filosofie de viață. Dar când femeia poartă batic, însă trăiește cum nu trebuie, baticul nu este decât o dovadă de fariseism.

- Ei, dacă aș fi stat la predică, poate m-ar fi convins și pe mine să port batic.

- Dar v-am spus că nu acesta este scopul predicii. Pe viitor ar fi bine încercați să stați și la predicile care nu vi se par potrivite pentru dumneavoastră, că poate o să vă schimbați punctul de vedere.

- Ce folos să stau, dacă nu vreau să renunț la ideile mele?

- Stați, stați, că poate auzind cuvintele mântuirii o să vi se mai înmoaie inima. Mai bine să stați și să le auziți, dacă tot ați venit la biserică, decât să vă plimbați în jurul bisericii. Că tot auzindu-le, o să trebuiască până la urmă să vă hotărâți: ori rămâneți cu ideile dumneavoastră, și atunci nu are rost să mai veniți la biserică, ori veniți la biserică, și atunci veți încerca să păstrați din ideile pe care le aveți numai ce merită păstrat, numai ce vă este de folos pentru mântuire. Că așa, au venit mulți până la sfârșitul vieții lor la biserică, și cu trupul credeau, dar cu sufletul nu. Și formalismul nu mântuiește.

- Și dacă vin și ascult, nu se poate să rămân tot formalistă?

- Ba se poate, normal că se poate, dar mai mari șanse de îndreptare are cel care ascultă cuvintele mântuirii decât cel care stă departe de ele.

Un frate l-a întrebat pe un bătrân, zicând: „Părinte, umblu la bătrâni și ei îmi vorbesc de mântuirea sufletului meu și nimic nu pricep din cuvintele lor! Ce să fac? Oare să nu merg să mai întreb, de vreme ce nu fac nimic și sunt cu totul în necurăție?”. Și avea bătrânul două vase goale și i-a zis: „Mergi de adu un vas din acelea și toarnă untdelemn și, clătinându-l, varsă-l și pune-l la loc!”. Dacă a făcut așa de două ori, i-a zis: „Adu-le pe amândouă acum și vezi care este mai curat!”. I-a răspuns fratele: „Mai curat este cel în care am turnat untdelemn”. I-a zis bătrânul: „Așa este și sufletul! Chiar dacă nu va ține min-te nimic din cele ce întreabă, tot mai mult se curățește decât cel ce nu întreabă nimic”. (32-428)

*

16. Un om de afaceri veni să se sfătuiască cu duhovnicul său:

- Părinte, în ultima vreme afacerile îmi merg din ce în ce mai prost. Dar s-a oferit cineva să mă ajute și, dacă o să devenim parteneri, o să scot bani buni. O să construiesc din banii mei o nouă clopotniță pentru biserică. Există o singură problemă. Acest posibil partener nu are o faimă prea grozavă. A făcut și afaceri murdare. În ce mă privește, tot ce voi face cu el va fi absolut legal. Vă întreb: e păcat să mă asociez cu astfel de oameni? Vă repet, aș scoate bani buni și aș ajuta biserica după puteri.

- Biserica nu are nevoie de bani murdari, frate. Trebuie să te ferești pe cât poți de oameni murdari la suflet.

- Părinte, dar asta e lumea afacerilor.

- Asta așa e, dar nimeni nu te obligă să te asociezi cu un ticălos. Nu te grăbi. Respinge oferta aceasta. Dumnezeu te va ajuta să găsești o soluție mai bună.

[Un bătrân] a zis: „Nu este de folos să se lipească cineva de călcătorii de lege, nici în biserică, nici în târg, nici la alt lucru, ci trebuie să se depărteze de prietenia lor. Tot călcătorul de lege este vrednic să fie ocolit, fiind părtaș muncii celei veșnice”. (18-406)

*

17. Cu binecuvântarea duhovnicului său, patronul unei rețele de magazine s-a hotărât să facă daruri de Crăciun copiilor din orfelinate. El s-a gândit să ceară sprijin și de la un preot care era cunoscut ca un mare filantrop.

Când a venit la preot, acesta i-a spus:

- De multă vreme vroiam să vă cunosc. Da, vă vom sprijini, cum să nu... Aș avea o rugămintă. Știu că până acum dumneavoastră nu v-ați implicat în politică. Dar cumnatul meu conduce un important partid din opoziție. Are mare nevoie de oameni ca dumneavoastră.

- Iertați-mă, dar nu mă pricep la politică. Nu vreau să mă implic...

- Asta înseamnă lipsă de interes față de binele țării. Nu mai avem ce discuta acum. Poate vă mai gândiți...

Mâhnit, patronul s-a dus la mănăstire, la duhovnicul său:

- Ce să fac? Nu merită să intru în politică doar ca să dau niște cadouri de Crăciun.

- Nu, bineînțeles că nu. Niciun câștig nu e destul de mare pentru a justifica un compromis. Ține minte: dă-ți seama că oricine te-ar sfătui să faci un compromis, fie el prieten, ministru, episcop sau orice altceva, acela prețuiește mai puțin mântuirea ta decât folosul pe care îl poate avea de pe urma ta. Și tu, orice ai face, să faci în așa fel încât să nu atragi asupra ta pedeapsa lui Dumnezeu.

Zis-a un bătrân: „Trebuie să fugim de toți cei ce lucrează fărădelegea, chiar prieteni sau rude de ne vor fi, dregătorie preotească sau împărătească de vor avea. Căci depărtarea de la cei ce lucrează fărădelegea ne dăruiește nouă dragostea și îndrăzneala către Dumnezeu”.
(17-405)

*

18. Unui creștin au început să îi meargă toate bine: și afacerile, și sănătatea, cu soția și copiii se înțelegea bine.

Din viața lui dispăruse orice urmă de întristare. Citind că viața creștinului este o cruce și că Dumnezeu îl ceartă pe cel pe care îl iubește, s-a mâhnit și s-a dus degrabă la duhovnicul lui:

- Părinte, ce înseamnă că nu mă ceartă Dumnezeu? Că nu mă iubește? De aproape un an de zile nu am mai avut nicio supărare.

- Trebuie să vedem de ce nu te ceartă: ori pentru că ești foarte leneș în viața duhovnicească, și dacă te-ar certa prin vreun necaz ai cădea în deznădejde, ori pentru că îți dai o perioadă în care să te așezi duhovnicește. Tu singur poți da răspunsul la această întrebare: dacă duci o viață de trândăvie, dacă te desfeți de toate bunătățile, zicând că de asta ți le-a trimis Dumnezeu, atunci ai de ce să te îngrijorezi. Înseamnă că Dumnezeu nu te ceartă ca să nu te arunce în mrejele deznădejdii. Dar dacă tu, chiar dacă ai de toate, duci o viață de nevoință, o viață de rugăciune, o viață smerită, atunci înseamnă că Dumnezeu îți răsplătește jertfa cu puțină liniște. Dar, în cazul acesta, ia aminte: perioada aceasta nu va dura mult...

Un bătrân adeseori pătimea și se îmbolnăvea. Și s-a întâmplat într-un an să nu se îmbolnăvească și s-a întristat cumplit și plângea, zicând: „M-a părăsit Dumnezeu și nu m-a cercetat”. (1-440)

*

19. Un credincios a venit la duhovnicul său:

- Părinte, vreo două luni nu vă mai vedem. Plec cu soția și copiii la mare, la munte și la părinți. Am luat concediu.

- Ajungeți și pe la vreo mănăstire?

- Nu, nu ne-am gândit. Vrem să ne odihnim, să uităm de toate problemele.

- Rău faceți că vă gândiți să vă odihniți numai la mare și la munte. Viața e scurtă și nu vă veți mai întâlni cu timpul acesta.

- Dar pentru copii e foarte sănătos să înoate în mare.
- Dacă găsiți un loc pe plajă în care nu au de ce să se smintească, e bine. Dar, din câte am auzit, plajele au devenit locuri mai smintitoare decât cluburile. Că doar fetele nu merg la club să danseze cu pieptul gol. Sau chiar dezbrăcate. Oricum, ar fi trebuit să vă gândiți să mergeți și pe la mănăstiri, măcar câteva zile. Să vorbiți cu marii duhovnici, să vă închinați la sfintele moaște sau la icoanele făcătoare de minuni. Viața voastră ar cunoaște o schimbare. Foloasele ar fi mari.

Zis-a un bătrân: „Cu cuvinte dumnezeiești să ne desfătăm Și cu viețile sfinților părinți să prăznuim, nu cu pântelele desfătându-ne, ci duhovnicește veselindu-ne!” (3-423)

*

20. Trei prieteni - doi elevi și un student - s-au dus pentru câteva zile la munte. Studentul, Cătălin, le-a propus într-o zi să facă un traseu foarte greu, dar plin de locuri frumoase, pe care el îl mai făcuse o dată, cu ani în urmă. Ceilalți doi, Valentin și Costel, s-au învoit. Și-au luat la ei mâncare și au pornit. La un moment dat s-au îndepărtat de marcaj.

- Nu e nicio problemă, spuse Cătălin. Mergem drept înainte.

Mergeau de câteva ore. Mai era puțin și se însera. În zare se vedea o mică stână părăsită.

- Mai e mult? Ai mai fost pe aici?, întrebă Costel.

- Nu mai țin minte stâna, spuse studentul. Dar, în două ore de mers, ajungem la cabană. Luați-o voi puțin înainte, că eu rămân aici, la această curată toaletă naturală. Vin imediat după voi.

Elevii porniră înainte.

- Ne-am rătăcit, spuse Valentin.

- De unde știi? întrebă Costel.

- După soare. Dacă nu crezi, uită-te la mușchiul de pe copaci. Îți arată întotdeauna nordul. Ar fi trebuit să o luăm spre vest.

- Ce ne facem?

- Cătălin e prea încăpățânat și nu vrea să recunoască că ne-a dus pe un drum greșit. O ține una și bună că mergem pe drumul bun. Și el e puțin speriat, dar nu vrea să își recunoască greșeala. Dacă rămânem peste noapte la stână, mâine dimineată vom reuși să ne întoarcem de unde am plecat azi în zori. Altfel, dacă mai mergem mult, ne rătăcim de tot. De aici de unde suntem, mai avem șanse să ne întoarcem. Dar, dacă ne continuăm drumul pe întuneric, va fi vai de noi.

- Știu ce facem. O să îi spun că am făcut febră musculară și că nu mai pot merge. Rămânem aici și mâine dimineată ne întoarcem înapoi. Dacă îi spun că nu vreau să merg mai departe, pentru că ne-am rătăcit, o să ne certăm. Și nu rezolvăm nimic cu cearta.

Cătălin îi prinse din urmă:

- Hai, leneșilor, că ne prinde noaptea. Ne-am cam îndepărtat de traseu, dar în două ore ajungem la destinație. Grăbiți-vă.

- Nu, Cătăline, nu mai pot. Mă dor picioarele, de-abia pot să merg. Eu rămân la stână, zise Costel.

- Și eu rămân la stână, căci și eu sunt frânt de oboseală. Nu merg mai departe, zise și Valentin.

- Of, mai bine vă lăsam acasă și veneam singur, oftă Cătălin, nemulțumit.

Au rămas la stâna părăsită. Aveau sacii de dormit la ei, așa că nu le-a fost foarte frig.

Dimineata s-au sculat devreme. Văzând răsăritul soarelui, Cătălin le spuse:

- Nu e în regulă, mă așteptam să răsară din altă parte. Se duse să caute un copac care avea pe el mușchi.

- Ne-am rătăcit, aseară ne-am rătăcit. Bine că am rămas aici, căci, dacă intram din nou în pădure, nu știu cum am mai fi scăpat cu viață. Să ne întoarcem înapoi. Noroc cu oboseala ta, Costele, că altfel cine știe unde ajungeam.

- Da, noroc cu oboseala mea, zise Costel, zâmbind.

Suindu-se odată avva Ioan de la Schit cu alți frați, a rătăcit cel ce îi povățuia pe ei, căci era noapte. Și au zis frații către avva Ioan: „Ce vom face, avvo, că a pierdut fratele calea, nu cumva să murim rătăcindu-ne?”. Le-a zis lor bătrânul: „De îi vom zice lui, se mânănește și se rușinează. Ci, iată, mă fac că eu sunt slab și zic că nu pot să merg, ci rămân aici până dimineață”. Și a făcut așa. Iar ceilalți au zis: „Nici noi nu ne ducem, ci ședem cu tine”. Și au șezut până dimineața și pe fratele nu l-au smintit. (17-100)

*

21. Un părinte zicea la predică:

- Deși lumea aceasta ne disprețuiește, pentru că nu vrem să ne desfătăm cu poftele și cu patimile, și necredincioșii râd de noi și ne umilesc în fel și chip, încercând să ne rupă de credința în Hristos, să ne bucurăm că mergem pe calea prin care dobândim bunătățile cerești. Ar fi trebuit să ne îngrijorăm dacă necredincioșii ne-ar fi laudat pentru viețuirea noastră. Ar fi însemnat că înțelepciunea noastră nu diferă de înțelepciunea lor. Dar așa, câtă vreme suntem prizonieri pentru că trăim după Legea lui Dumnezeu, pe care ceilalți nu o înțeleg, înseamnă că suntem pe drumul cel bun.

Avva Ioan Colov a zis fratelui său: „Deși foarte proști și nebăgați în seamă suntem înaintea oamenilor, să ne bucurăm pentru aceasta, ca să ne cinstim înaintea lui Dumnezeu”. (41-104)

*

22. Un creștin a venit la duhovnicul său:

- Părinte, de câteva săptămâni îmi e foarte bine, nu am mai avut nicio ispită, niciun necaz. E bine sau nu?

- Când nu ai ispite înseamnă ori că dracii te-au lăsat în pace, că le slujești fără să te mai ispitească, ori că Dumnezeu îți dă o vreme de liniște, o vreme de refacere. Dar, nu te mândri, căci atunci harul lui Dumnezeu se îndepărtează de la tine. Și ține minte că astfel de momente nu sunt foarte dese în războiul duhovnicesc. Ele sunt trimise pentru neputința noastră, nu pentru virtuțile noastre. Căci, dacă ai fi fost în stare să duci acum un război greu, care ți-ar fi adus cunună, Dumnezeu ți l-ar fi trimis. Nu-mai că, deși uneori ni se pare că suntem pregătiți pentru războaie grele, Dumnezeu ne cunoaște mai bine sufletul. El știe că, dacă am birui acum într-un război greu, poate că pentru asta ne-ar birui mândria. Sau, dacă am duce un război greu, care nu este totuși necesar, poate că am cădea la următoarea ispită, mult mai ușoară, dar care ne-ar prinde fără vlagă, fără putere.

Avva Visarion a zis: „Când ești în pace și nu ai altă luptă, atunci mai mult te smerește, ca nu cumva, bucurie străină intrând, să ne lăudăm și să fim dați la război. Că de multe ori Dumnezeu, pentru neputințele noastre, nu ne lasă să fim dați spre luptă, ca să nu pierim”. (9-42)

*

23. Mergând într-un pelerinaj cu autocarul, la un popas, trei femei stăteau de vorbă:

Prima spuse:

- Mulți bani am aruncat la viața mea pe bijuterii...

A doua, care venea de puțină vreme la biserică, o întrerupse:

- Ei și? Nu e dreptul nostru? Ce, trebuie să fim șterse? Cum or să ne mai placă bărbații, fără farduri, fără bijuterii? O să plece la altele.

A treia spuse și ea, oftând:

- Eu mi-am dorit un singur inel cu diamante, în primul an de căsătorie, și - cu mari eforturi - soțul mi l-a

cumpărat. Și acum îmi pare rău că nu am fost mai cumpătată.

Povestea avva Pafnutie, ucenicul lui avva Macarie, că zicea bătrânul: „Când eram copil, cu ceilalți copii pășteam boii. Și m-am dus să fur smochine și, când alergau ei, a căzut una de la dânsii și, luând-o, am mâncat-o. Când îmi aduc aminte de dânsa, șed plângând”. (35-139)

*

24. După slujbă, un bărbat care ducea o viață păcătoasă, fiind bețiv, dar care venea totuși la biserică din obișnuință, s-a apucat să dea sfaturi privitoare la creșterea copiilor unor tineri care veniseră să își boteze primul copil. Părintele ieși puțin din biserică pentru a lua ceva din casa parohială. Îl auzi pe bețiv cu cât elan dădea sfaturi și nu spuse nimic, deși i se părea nepotrivit ca unul ai cărui copii merg pe drumuri greșite să facă pe dascălul cu alții. Dar, când îl văzu din nou, îi spuse:

- Frate, tu oare ai știut să îți crești copiii cum trebuie? Dacă da, de ce au ajuns cum au ajuns? Câtă vreme nu ai fost în stare să te ocupi de copiii tăi, nu te grăbi să dai sfaturi altora. Cel ce îi sfătuiește pe alții fără să trăiască el însuși cum trebuie se vatamă singur. Și ce folos ai dacă îi ajuți puțin pe alții, iar tu cazi în noroi până la gât? Vrei să dai sfaturi? Foarte bine. Dar mai întâi pregătește-te vreme îndelungată ca să ajungi la această măsură.

Zis-a iarăși [avva Pimen]: „A învăța pe aproapele este al unuia ce este sănătos și nepătimaș, fiindcă ce trebuință este să zidească cineva casa altuia și să o risipească pe a sa?” (127-183)

*

25. Un bărbat se plângea duhovnicului:

- Dacă mă uit la filmele la care se uită soția mea, mintea mea se adună foarte greu la rugăciune. Când se în-

tâmplă să vedem un film de care mă folosesc în vreun fel, îmi e mai bine. Dar, dacă stau cu ea să văd vreun episod de telenovelă sau vreo emisiune de divertisment, la rugăciune mă rog mecanic, parcă inima mi-e de piatră.

Duhovnicul îl întrebă:

- Dar ce, ai vrea să ai mintea limpede după ce te risipești în fel și chip? Dacă până și pe mine, ca preot, mă tulbură uneori atmosfera de la unele mese de botez, la care dacă aş lipsi i-aş mâhni pe oameni, cum să nu se risipească mintea ta după ce îţi intră în ea atâtea deşertăciuni? Ai grijă nu numai la ce auzi şi la ce vorbeşti, ci ai grijă şi la ce vezi...

L-a întrebat un frate pe avva Simon, zicând: „De voi ieşi din chilia mea şi voi afla pe fratele meu răspândindu-se, şi eu mă răspândesc cu dânsul. Şi de-l voi afla pe el râzând, şi eu râd cu dânsul. Deci, când intru în chilia mea, nu am odihnă”. Şi i-a zis lui bătrânul: „Voieşti, dacă vei ieşi din chilia ta şi vei afla pe cei ce râd, să râzi şi tu, şi pe cei ce vorbesc, să vorbeşti şi tu, şi să intri în chilia ta şi să te afli pe tine cum erai?”. Zis-a fratele: „Dar de ce?”. Şi răspunzând bătrânul, a zis: „Înăuntru păzeşte strajă, afară păzeşte strajă”. (137-184)

*

26. În Săptămâna Mare un ziarist a venit la un părinte să îi ia un interviu. I-a arătat lista cu întrebările pe care voia să i le pună. Părintele i-a zis:

- Eu la întrebări de genul ăsta nu răspund.

- De ce, părinte? Doar avem nevoie de un interviu pe teme religioase.

- Am înţeles asta. Problema este că, dacă aş răspunde la întrebările tale, nu aş putea ajuta pe nimeni să fie mai aproape de Dumnezeu. Vezi tu, presa, televiziunile încearcă să sugrume ceea ce e mai de preţ în om - legătura lui cu Dumnezeu. Pentru că omul rupt de Dumnezeu e mai uşor de manipulat, digeră tot ce i se dă. Şi, pentru că

omul se gândește uneori la Dumnezeu, voi îi dați articole sau emisiuni care nu au aproape nicio legătură cu viața sa duhovnicească. Se apropie Paștele, dar pe voi nu vă interesează decât ce obiceiuri păgâne se mai păstrează în unele sate sau alte ciudățenii. E problema voastră. Dar eu nu pot vorbi despre Paști ca și cum ar fi o sărbătoare lumească, când de fapt aceasta este cea mai importantă sărbătoare a tuturor creștinilor. Și chiar privitor la Paști, pe voi nu vă interesează ca omul să știe că bucuria praznicului acesta nu o pot simți decât cei care se spovedesc și se împărtășesc, vă interesează dacă la masă creștinii trebuie să mănânce neapărat carne de miel.

- Părinte, dar eu fac ce mi se cere.

- Știu, nu am nimic cu tine, asta e mass-media. Dar, fără să își dea seama, preoții care răspund la astfel de întrebări numai ca să apară la televizor sau în ziare îi sprijină pe cei care vor să dărâme credința creștină. Și eu nu vreau să fiu părtaș la așa ceva. Când vei ști să mă întrebi ceva cu adevărat de folos pentru cititori, te poți întoarce să îmi iei interviul. Până atunci, rămâi cu bine.

Doi filosofi au mers la un bătrân și l-au rugat să le spună un cuvânt de folos. Dar bătrânul tăcea. Iarăși i-au zis filosofii: „Nu ne spui, părinte, nimic?”. Atunci le-a răspuns bătrânul: „Că sunteți iubitori de vorbă, iar nu filosofi adevărați, știu și vă spun până când vă veți învăța a vorbi, neștiind ce grați. Aceasta să vă fie filosofia: să vă deprindeți pentru cele de moarte și pentru liniște și să vă păziți pe voi cu tăcere”. (15-421)

*

27. O femeie a venit la duhovnic și i-a spus:

- Părinte, anul trecut, de Crăciun, mi-ați dat canon să învăț câțiva psalmi și să îi rostesc ori de câte ori pot. Și mi-ați dat binecuvântare ca în fiecare zi de vineri să ajunz, și să încerc să nu mai clevesc și să nu mai vorbesc fără rost. Am învățat pe de rost toată Psaltirea, am ajunat nu numai vinerea, ci și luna și miercurea. Iar de vorbit,

am început să vorbesc din ce în ce mai puțin, și la serviciu toți mă lasă în pace, mă privesc ca pe o ciudată. Tac aproape tot timpul. Îi salut pe colegi când vin și când plec, iar în rest nu am nimic de împărțit cu nimeni. Am citit o carte despre marii pustnici yoghini și m-am gândit că trebuie să duc și eu o viață mai aspră.

- Ți-am spus eu să înveți toți psalmii?

- Nu.

- Ai zis psalmi?

- În fiecare zi spun o Psaltire întreagă.

- Trebuia să vii să îmi ceri binecuvântare pentru așa un canon. Spune-mi, îți dai seama când te ispitește mândria?

- Părinte, asta este singura mea patimă. Că mă tot compar cu alții, și îmi dau seama că nimeni nu e ca mine. Nu zic că sunt sfântă, dar, dacă nu aș fi mândră, poate că aș ajunge la sfințenie.

- Eu nu ți-am spus nici să ajunezi luna, miercurea și nici să taci tot timpul. Ai făcut astea de capul tău și, prin mândrie, ai pierdut plata osteneții tale. Nu ești la măsura la care să postești atât și nici la cea la care să taci atât. Îl iubești mai mult pe aproapele tău?

- Părinte, dar am încercat să mă ocup doar de desăvârșirea mea. Nu am mai avut timp să mă gândesc la alții sau să mă rog pentru ei.

- Degeaba ai postit, degeaba ai tăcut. Dacă vrei să dobândești raiul, fă ceea ce îți spune duhovnicul. Eu știu mai bine cum trebuie să urci pe scara virtuților. Dar, dacă modelele tale sunt pustnicii yoghini, care erau înșelați de puterile întinericului, cazi la rândul tău în înșelare.

Zis-a un bătrân: șezând eu cândva aproape de alt bătrân, a venit la dânsul o fecioară, grăind: „Părinte, am postit doi ani, doar a șasea zi mâncând pâine și am învățat pe de rost Testamentul cel Vechi și cel Nou. Ce-mi mai lipsește să fac?”. I-a răspuns bătrânul: „Și care este roada acestora la tine? Făcutu-ți-s-a ocară ca cinstea?”. Zis-a aceea: „Nu!”. „Paguba ta o socotești ca pe o dobândă, sau pe străini ca pe rudeniile cele după trup, sau lipsa ca îndestularea?”. Iar ea i-a zis: „Nicidecum!”. I-a răs-

puns bătrânul: „Nici n-ai postit câte șase zile, nici n-ai învățat pe de rost Testamentul Vechi și Nou, ci te înșeli pe tine însăși. Mergi de acum și începe a lucra, că nimic nu ai dobândit!”. (47-431)

*

28. Un creștin, citind viața Sfântului Serafim de Sarov, a luat hotărârea de a petrece în fiecare noapte câteva ore în rugăciune. Venind să ia binecuvântare pentru asta, duhovnicul l-a întrebat:

- Acum cât timp te rogi în fiecare zi?

- Cam jumătate de oră. Nu mai mult, căci sunt obosit din cauza serviciului.

- Și de acum serviciul o să îți fie mai ușor?

- Nu, o să fie la fel, dar am să mă lupt mai mult cu oboseala.

- Lasă socotelile astea, lasă râvna fără măsură. Dacă vei citi viața Sfântului Ierarh Nicolae, o să îți propui să faci câteva minuni? Nu merge așa. Ia-o încet, să nu ajungi în prăpastie. Și, după ce vei începe să te rogi mai mult în fiecare zi, abia apoi să îmi vorbești despre privegherea de noapte.

Un frate a venit la avva Theodor și a început a grăi și a cerca lucruri pe care încă nu le făcuse, și i-a zis lui bătrânul: „Încă nu ai aflat corabia, nici vasele tale nu le-ai pus și, mai înainte de a înota, ai ajuns acum la cetatea aceea? Deci, după ce vei face întâi lucrul, vei veni la acelea despre care grăiești acum”. (9-88)

*

29. Un creștin întors dintr-un pelerinaj în care fusese cu soția și cu copiii la mănăstiri îi spuse duhovnicului său:

- Abia aștept să plecăm în următorul concediu în alt pelerinaj, să ne simțim iarăși aproape de Dumnezeu.

- Nu gândești așa. Pelerinajul are folosul său, dar nu trebuie să aștepti pelerinajul ca să te apropii de Dumne-

zeu. Cine Îl ia pe Dumnezeu de la tine acum? Problemele de la serviciu, familia, ispitele? Nu trebuie să te depărtezi de Dumnezeu cu gândul că te vei apropia de El în următorul concediu. Pe Dumnezeul pe care Îl afli în pelerinaje, Îl poți afla și în mijlocul lumii, dacă trăiești cum trebuie. Mântuirea ta nu trebuie să depindă de pelerinaje. Chiar dacă foarte bine faceți că mergeți pe la mănăstiri...

Călătoreau odinioară avva Daniil și avva Ammoi. Și a zis avva Ammoi: „Când vom ședeă și noi la chilie, părinte?”. Zis-a avva Daniil lui: „Cine ia de la noi pe Dumnezeu acum? Dumnezeu este în chilie și iarăși Dumnezeu este în afară de chilie”. (5-50)

Familia creștină

30. - Părinte, dar femeia este slugă, să îl asculte pe bărbatul ei?, l-a întrebat odată o femeie pe părintele Ioan.

- Nu e slugă. Îl ascultă în cele bune, tocmai pentru că Dumnezeu a lăsat ca bărbatul să fie cap femeii. Dar bărbatul credincios, nu necredincios. Că cel necredincios nu este în stare să se conducă nici pe sine pe drumul cel bun. Și ascultarea merge până la păcat: dacă bărbatul îi spune femeii să avorteze un copil, bineînțeles că femeia trebuie să pună ascultarea de Dumnezeu mai presus decât ascultarea de bărbat. Într-o familie creștină, însă, nu ascultă numai femeia de bărbat, ci și bărbatul de femeie. Bărbatul nu e un general care dă ordine soldatului. Asupra problemelor care apar, cei doi se sfătuiesc și, nu de puține ori, femeia, fiind mai practică, găsește soluția mai bună.

- E mai simplu totuși pentru bărbat, îi spune: „fă curat”, „șterge geamurile”, „fă mâncare”, „spală copiii”...

- Treaba asta cu femeia care se ocupă de gospodărie e valabilă numai atunci când bărbatul aduce atâția bani în casă încât femeia nu mai are nevoie de un serviciu. Dar, când femeia lucrează cot la cot cu bărbatul ei și vine acasă frântă de oboseală, ar fi anormal ca ea să trudească, iar bărbatul să o privească, relaxându-se. Și nici când femeia stă acasă bărbatul nu trebuie să lase toată povara pe umerii ei. Iată un caz: un bărbat a venit acasă de la serviciu frânt de oboseală și a vrut să se culce. Soția lui era studentă. Știind că dacă îi va spune că a doua zi trebuie să predea lucrarea de licență, soțul va rămâne să o ajute, s-au dus să se culce. După ce soțul a adormit, ea a început să scrie la calculator ultimul capitol din lucrare. Pentru că uitase să închidă ușa la dormitor, soțul a auzit zgomotul și a venit lângă ea, să o ajute. A uitat de oboseală și a venit trecând cu vederea faptul că a doua zi și el avea mult de lu-

cru. A stat cu ea toată noaptea. Fără ajutorul lui, risca să nu termine la timp. Dar, pentru că el știa să folosească toate degetele la scris, datorită lui a doua zi a predat lucrarea. Această întâmplare pare banală, dar nu e deloc așa. La dragostea soției care a vrut să își cruțe soțul, acesta a răspuns cu și mai multă dragoste. Putea să rămână în pat, să se odihnească. Dar nu a făcut-o. S-a ostenit, și Dumnezeu i-a socotit dragostea ca o nevoință.

Se zicea despre avva Siluan că avea un ucenic în Schit, Marcu cu numele, și acesta avea ascultare mare și era scriitor bun; și bătrânul îl iubea pentru ascultarea lui, dar avea încă alți unsprezece ucenici, care se supărau căci îl iubea pe acela mai mult decât pe dânsii. Și auzind bătrânul, s-a mâhnit. Au venit într-una din zile bătrânii și tânjeau asupra lui. Iar el, luându-i, a ieșit și a bătut la fiecare chilie zicând: „Frate cutare, vino că îmi trebuiești!”. Și niciunul dintr-înșii nu i-a urmat lui îndată.

Dar, venind la chilia lui Marcu, a bătut în ușa lui, zicând: „Marcule!”. Iar el, auzind glasul bătrânului, îndată a sărit afară. Și l-a trimis la o ascultare și a zis bătrânilor: „Unde sunt ceilalți frați, părinților?”. Și intrând în chilia lui a găsit că pusese mâna să facă slova O și, auzind pe bătrânul, nu a întors condeiul să termine litera de scris. Deci au zis bătrânii: „Cu adevărat, pe care tu-l iubești, avvo, și noi îl iubim, pentru că și Dumnezeu pe acesta îl iubește”. (1-147)

*

31. Părintele Ioan i-a spus unui bărbat foarte mândru, care trăia în înfrânare cu soția sa, ca fratele cu sora:

- Mândria ta murdărește înfrânarea voastră. Este mai bine să fii împreună cu soția ta în zilele îngăduite de Biserică decât să te mândrești că ești mai ascet decât alții. Ea va lua plată, pentru că se nevoiește smerindu-se, dar tu pierzi plata, înălțându-te.

- Și ce să fac, părinte? Să îi cer duhovnicului meu binecuvântare să renunțăm la această nevoință?

- Nu știu cum e mai bine, că nu v-am spovedit ca să vă cunosc sufletul. Dar mi se pare că, dacă ați fi fost ucenicii mei, nu vă dădeam binecuvântare să duceți o nevoie pe peste puterile voastre.

- Părinte, dar rezistăm, nu ne e greu.

- Fiule, cu trupul rezistați amândoi, dar cu sufletul, câtă vreme ți s-a umplut de mândrie, dai înapoi. Pentru că sunteți căsătoriți, nu e bine să rămâneți pe un drum care pe ea o ridică, dar pe tine te coboară. Familia e comunie, nu însingurare în doi.

Zis-a avva Yperehie: „Mai bine este să mănânci carne și să bei vin, decât să mănânci cu clevetirile căr-nuri de frați”. (4-233)

*

32. Un iconar pe nume Andrei, căruia soția îi născuse cel de-al patrulea copil, a fost ispitit de deznădejde, deoarece în casă se auzeau tot timpul plânsete de copil. Și l-a întrebat pe duhovnicul său:

- Oare nu cumva trebuie să renunț la icoane și să îmi găsesc o altă ocupație?

Părintele însă i-a zis:

- Chiar dacă înainte de a avea copii lucrai mai mult, și te nevoiai mai mult, totuși Dumnezeu vede cât de greu îți este și îți va socoti răbdarea ca pe o nevoie.

Ascultând acest sfat, iconarul a sporit în răbdare. Iar Dumnezeu i-a dat mai multă liniște și mai mult spor decât avea mai înainte.

Povestitu-s-a pentru episcopul Oxirinhului, anume avva Apfi, că în vremea când era călugăr multe petreceri aspre făcea. Iar după ce s-a făcut episcop voia să încerce aceeași petrecere aspră și în lume, dar n-a putut. Și s-a aruncat pe sine înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Nu cumva pentru episcopie s-a dus de la mine darul?”. Și i s-a descoperit lui că nu. „Atunci erai singur în pustie și, nefi-

înd [lângă tine alt] om, Dumnezeu îți ajută; iar acum ești în lume și oamenii îți ajută ție”. (Avva Apfi-37)

*

33. O femeie pe care bărbatul o bătea aproape în fiecare zi s-a dus la părintele Ioan pentru sfat:

- Ce să fac, părinte?

- Înainte femeile își răbdau bărbații și, pentru jertfa lor, Dumnezeu îi îndrepta și pe aceștia. Aveau plată îndoită. Astăzi, în loc să își ajute bărbații să se îndrepte, femeile îi înfundă și mai rău în mocirlă. Gândește-te singură ce vrei să primești și fă cele ce trebuie pentru aceasta.

Un frate s-a dus la avva Ilie sihastrul, în mănăstirea peșterii lui avva Sava, și i-a zis lui: „Avvo, spune-mi un cuvânt!”. Iar bătrânul a zis fratelui: „În zilele părinților noștri erau iubite aceste trei fapte bune: neaverea, blândețea și înfrânarea. Iar acum stăpânește între monahi: lăcomia de avere, îmbuibarea pântecelui și obrăznicia. Oricare voiești din acestea, ține!” (8-85)

*

34. Într-o seară, venind obosit de la serviciu, un bărbat a mâncat și s-a dus să se culce. Din neatenție, a lăsat apa deschisă la robinetul de la baie, și apa a început să curgă pe jos. Auzind cum picură, soția a intrat și a oprit apa. A vrut să îl trezească pe soț, ca să se învețe minte și altădată să fie mai atent. Dar i s-a făcut milă de el, și a șters apa singură.

S-a suit în pat, dar nu putea să doarmă de supărare. Era a treia oară când găsea robinetul deschis. Se tot gândea dacă nu era mai bine să îl mustre totuși. Dar, când la lumina palidă a lunii îi vedea chipul obosit, supărarea îi trecea. De șapte ori a vrut să îl trezească, și de șapte ori și-a înfrânat mânia. Și pentru aceasta a primit plată de la Dumnezeu.

Un bătrân oarecare ședea la Tebaida într-o peșteră și avea un ucenic iscusit. Și avea obicei bătrânul, seara, să-l sfătuiască cele de folos și după sfătuire făcea rugăciune și-l slobozea să doarmă. Odată, însă, niște mireni cucernici, care știau nevoința cea multă a bătrânului, s-au întâmplat de au venit la el și i-au făcut mângâieri. Și după ce s-au dus, a șezut iarăși bătrânul seara, după obicei, sfătuindu-l pe frate și, în timp ce vorbea cu el, a adormit. Iar fratele a așteptat să se trezească bătrânul și să-i facă rugăciune. Dar, mult șezând și nedeșteptându-se bătrânul, s-a supărat și nu s-a dus. Și a suferit așa de șapte ori la rând, supărându-se și împotrivindu-se, și nu s-a dus. Apoi, trecând o vreme din noapte, s-a deșteptat bătrânul și, văzându-l pe ucenic șezând, i-a zis: „Nu te-ai dus până acum?”. Iar el a zis: „Nu, că nu m-ai slobozit, părinte”. Și a zis bătrânul: „Pentru ce nu m-ai deșteptat?”. I-a răspuns fratele: „Nu am îndrăznit să te mișc, ca să nu îți stric somnul”.

Așa, au citit pravila cea de dimineață și, după sfârșitul ei, l-a slobozit bătrânul pe frate și ședea singur. Atunci a fost răpit și iată cineva îi arată lui un loc slăvit, cu un scaun strălucit în el și, deasupra scaunului șapte cununi strălucitoare. Iar el l-a întrebat pe cel ce i le arăta: „Ale cui sunt acestea?”. Și i-a răspuns acela: „Ale ucenicului tău. Și locul și scaunul i le-a dăruit Dumnezeu pentru ascultarea lui, iar cele șapte cununi în noaptea aceasta le-a luat”. Deci, venindu-și în sine bătrânul, l-a chemat pe frate și i-a zis: „Spune-mi, ce-ai făcut în noaptea aceasta?”. Iar el a răspuns: „Iartă-mă, părinte, dar nimic n-am făcut!”. Bătrânul, socotind că smerindu-se nu mărturisește, i-a zis: „Nu te slobozesc de nu-mi vei spune ce-ai făcut sau ce-ai gândit în noaptea aceasta!”. Fratele, nimic știind să fi făcut, nu avea ce să-i zică. Și i-a zis părintelui: „Părinte, nimic nu am făcut decât aceasta: că, supărat fiind de gânduri, de șapte ori am vrut să mă duc, însă fără de slobozenia ta nu m-am dus”. Iar bătrânul, auzind, a înțeles că de câte ori s-a luptat împotriva gândului a primit cunună de la Dumnezeu. Și fratelui nimic din cele ce a văzut nu i-a spus.

Dar pentru folos le-a povestit acestea la bărbați duhovnicești, ca să cunoaștem că și pentru mici osteneli ne dăruiește nouă Dumnezeu cununi strălucite. Să ne mai învățăm și a cere cu osârdie rugăciunile părinților și să nu îndrăznim să facem ceva, sau câtuși de puțin să ne despărțim de ei, fără blagoslovenie. (16-421)

*

35. A spus odată un creștin:

- Nu se poate ca soțul să aibă grijă numai de sporirea sa duhovnicească și să nu se preocupe și de sporirea soției sale și a copiilor săi. Cine se ocupă numai de sine, în loc să urce, coboară. Iar cine se ocupă de familie, în loc să coboare, urcă.

Zicea avva Ioan Colov: „Nu este cu putință să zidească cineva casa de sus în jos, ci de la temelie în sus”. I-au zis lui: „Ce este cuvântul acesta?”. Le-a zis lor: „Temelia, aproapele este, ca să-l câștig și să-l folosesc întâi. Că de el sunt atârdate toate poruncile lui Hristos”. (39-104)

*

36. Doi soți s-au spovedit duhovnicului lor.

- Nu este bine, îi spuse părintele soțului. Înainte era trupul sub suflet, iar acum este sufletul sub trup.

- Cum adică, părinte?

- Adică înainte dragostea voastră ținea în frâu trupul, țineți posturile, chiar dacă uneori mai făceați și excepții. Dar reușeați să fiți stăpâni ai trupurilor voastre. Pe când acum, după ce ați slăbit atenția în războiul duhovnicesc și v-ați uitat și la filme care v-au stârnit pofta trupească, nu vă mai înfrânați deloc. A ajuns trupul să fie stăpânul dragostei voastre. Nu mai sunteți în stare să vă înfrânați. Și nu e normal să fie așa. Dragostea trupească trebuie să se lase condusă de suflet. Nu trebuie ca sufletul să fie înrobit de poftele trupesti. Sunteți creștini, nu păgâni, nu?

Avva Theodor al Fermei s-a dus odată la avva Ioan, care era famen din naștere, și după ce au vorbit ei împreună a zis avva Theodor: „Când eram în Schit, lucrul sufletului era lucrul nostru de căpetenie, iar lucrul mâinilor îl aveam sub lucrul sufletului. Iar acum s-a făcut lucrul sufletului sub lucrul mâinilor și cel de sub lucru a devenit lucru”.

Și l-a întrebat fratele (avva Ioan), zicând: „Care este lucrul sufletului pe care acum îl avem sub lucru? Și care este cel de sub lucru pe care acum îl avem lucru?”. Și a răspuns bătrânul: „Toate cele ce se fac pentru porunca lui Dumnezeu este lucru al sufletului; iar a lucra pentru sine și a aduna, acestea trebuie să le avem sub lucru”. Și a zis fratele: „Luminează-mi mie pricina aceasta”.

Și a zis bătrânul: „Iată, auzi de mine că sunt bolnav și ești dator să mă cercetezi; dar zici în sine-ți: «Să-mi las lucrul meu acum și să mă duc? Mai bine să-l sfârșesc întâi și apoi să mă duc?». Ți se întâmplă încă și altă pricină și poate nicidecum nu te duci. Iarăși alt frate îți zice ție: «Dă-mi ajutor, frate!». Și zici: «Să-mi las lucrul meu și să merg să lucrez cu acesta?». Deci, de nu te vei duce, lași porunca lui Dumnezeu care este lucrul sufletului și faci pe cel de sub lucru, care este lucrul mâinilor”. (10-88)

*

37. O femeie a venit la duhovnicul ei:

- Părinte, soțul meu mi-a spus aseară că m-a înșelat cu o colegă de serviciu. I-am spus că nu vreau să mai locuiesc cu el, că vreau să plec la mama mea.

- Îi pare rău pentru ce a făcut?

- Da, îi pare. Doar el mi-a spus, că mie nu mi-ar fi trecut prin cap așa ceva. Dar nu vreau să îl iert. Nu meritam așa ceva. O să divorțez.

Duhovnicul încercă să o convingă să renunțe la hotărârea ei, dar nu reuși. Îi spuse:

- Stai în genunchi să îți citesc rugăciunea pentru divorț.

Femeia îngenunche și, spre mirarea ei, îl auzi pe duhovnic spunând o rugăciune ciudată: „Doamne, ne-am săturat să facem voia Ta, să ținem poruncile Tale. Nu ne ierta nouă greșelile noastre, că nici noi nu iertăm greșiților noștri”.

- Părinte, dar ce rugăciune este asta? Eu vreau să mă ierte Dumnezeu.

- Nu se poate.

- De ce nu se poate?

- Dacă tu nu îl ierți pe cel care ți-a greșit, dacă tu nu îți ierți soțul, cum vrei să te ierte pe tine Dumnezeu?

Înțelegându-și greșeala, soția își sună soțul de la telefonul din fața bisericii.

- M-am răzgândit, nu mai divorțez. Îmi e foarte greu să te iert, dar... te iert.

Soțul s-a bucurat foarte mult auzind aceasta. O iubea pe soție și nu își putea da seama cum acceptase să o înșele. Ridicându-se din păcat, i-a fost credincios soției sale până la sfârșitul vieții.

Un frate din Libia a venit la avva Siluan, în muntele Panefo, și i-a zis: „Părinte, am un vrăjmaș care mi-a făcut multe rele, că și țarina mea, când eram în lume, mi-a răpit-o și de multe ori m-a vrăjmășit. Iar acum a pornit și oameni otrăvitori să mă omoare, și aș vrea să-l dau în judecată”. Zis-a lui bătrânul: „Precum te împaci, fiule, fă!”. Zis-a fratele: „Cu adevărat, părinte, de va fi pedepsit, îi va fi de folos sufletului”. Răspuns-a bătrânul: „Cum socotești, fiule, fă!”. Și a zis fratele: „Scoală-te, părinte, să facem rugăciune și voi merge la dregător!”. Deci, sculându-se și rugându-se amândoi, când a venit să zică: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri”, a zis bătrânul: „Și nu ne ierta nouă greșalele noastre, căci nici noi nu iertăm greșiților noștri!”. Apoi fratele i-a zis bătrânului: „Nu așa, părinte!”. Iar bătrânul a zis: „Ba așa, fiule! Căci, cu adevărat, de vei voi să mergi la dregător să-ți faci ție dreptate, Siluan altă rugăciune

nu-ți va face ție”. Și, punând fratele metanie, l-a iertat pe vrăjmașul său. (4-378)

*

38. Două studente, care erau prietene bune, duceau o viață de desfrâu. Fiecare dintre ele avea câte doi sau trei iubiți. La un moment dat, din rânduiala lui Dumnezeu, fetele s-au apropiat de Biserică. S-au spovedit și au început să ducă o viață curată. Nu după multă vreme s-au măritat.

La câțiva ani după aceea, în timp ce vorbeau la telefon, una a întrebat-o pe cealaltă:

- Tu ce faci ca Dumnezeu să aibă grijă de familia ta?

- Eu, de când m-am măritat, nu mi-am înșelat nicio dată soțul. Deși am avut de două ori ispite mari, am rezistat. Asta mi s-a părut cel mai important lucru: să nu îl înșel. Tu ce ai făcut?

- Nici eu nu l-am înșelat pe al meu, deși am avut și eu ispite. Chiar șeful meu mă tot ispita la un moment dat. Dar i-am rezistat. Mai mult decât atât, însă, am încercat să nu îl supăr pe soțul meu cu nimic. Încerc ca în fiecare zi să îl bucur cu prezența mea.

- Cred că ești mai câștigată decât mine.

- Important este țelul pe care îl fixezi. Dacă îți canalizezi toată energia numai ca să nu îl înșeli, vei rămâne numai cu atât. Și doar nu e acesta singurul scop al familiei, ca soții să nu se înșele unul pe celălalt.

A mers avva Ioan, bărbat egumen al unei chinovii mari, la avva Paisie, care trăia de patruzeci de ani într-o pustie foarte adâncă, și ca cel ce avea către dânsul multă dragoste și îndrăzneala cea din dragoste, a zis către el: „Fug nu de frați, ci de reaua meșteșugire a dracilor”. „Și de niciun om fiind degrabă supărat, ce ai isprăvit?”. Iar el a zis: „De când m-am călugărit, niciodată nu m-a văzut soarele mâncând”. A zis și avva Ioan: „Nici pe mine mâniindu-mă”. (4-121)

*

39. Nașa îi spuse tinerei mirese:

- De când m-am măritat, nu m-am culcat niciodată fiind mândioasă pe soțul meu, dacă se întâmpla să mă supere, ci întotdeauna încercam să îl iert mai întâi, ca să nu apuce supărarea să prindă rădăcini în inima mea. Și, dacă îl supăram eu cu ceva, niciodată nu îl lăsam să se culce fără să îl rog să mă ierte. Chiar dacă mă ierta pe loc, sau chiar dacă mă ierta a doua zi, nicio supărare nu a ținut mai multe zile. Nu a fost întotdeauna ușor să îl iertăm pe celălalt, căci amândoi suntem încăpățânați, dar am reușit.

Zis-a avva Agathon: „Niciodată nu m-am culcat să dorm având ceva asupra cuiva, nici am lăsat pe cineva să se culce, să doarmă, având ceva asupra mea. Aceasta, pe cât am putut”. (4-24)

*

40. Un bărbat veni la duhovnicul său să se plângă:

- Părinte, nu o mai suport. Îi merge gura toată ziua. Că aia nu-i bine, că aia nu-i bine. Că de ce nu câștig mai mulți bani. Că de ce nu fac așa, că de ce nu fac altfel. Reproșuri peste reproșuri. Vreau să divorțăm și să îmi iau o altă femeie.

- De ce te-ai căsătorit cu ea?

- Pentru că o iubeam. O mai iubesc și acum, dar îmi e foarte greu.

- Cu ea te-ai unit în fața lui Dumnezeu, ea este crucea ta. Dacă divorțezi, să știi că următoarea soție o să te mâhnească și mai mult. Nu poți fugi de crucea ta, decât dacă iei o cruce mai grea. Vrei să te mântuiești? Rabdă-ți femeia. Bucură-te că nu te înșală. Cât despre gură, aproape toate femeile vorbesc prea mult. Femeia care știe cât să vorbească, cum să vorbească și când să vorbească e greu de găsit. Asta e valabil și pentru noi, bărbații. Iart-o. Arată-i dragoste, chiar dacă se poartă urât cu tine. Dacă tu

faci tot ce îți stă în putință să fie bine, și dacă ea nu vrea să se schimbe, o să cedeze ea și o să divorțeze fără să îți ceară părerea. Dacă se va ajunge la divorț, nu cumva să se ajungă din cauza ta. Îți repet: dacă fugi de o femeie gândindu-te că vei da de una mai potrivită pentru tine, o să cazi din lac în puț. Ești unit cu soția ta în fața lui Dumnezeu. Nu uita asta.

Ziceau părinții: „De ți se va întâmpla ispită în locul în care locuiești, să nu lași locul în vremea ispitei! Iar de nu, oriunde vei merge vei afla înaintea ta lucrul de care fugi. Ci rabdă până va trece ispita, ca fără sminteală să se facă ducerea ta și în vremea păcii să nu pricinuiască despărțirea ta vreo mâhnire la cei ce locuiesc în locul acela”. (4-407)

*

41. După slujba de cununie, preotul le spuse mirilor:
- Acum sunteți covârșiți de bucurie. Să dea Dumnezeu ca această bucurie să rămână cât mai adânc întipărită în inimile voastre. Dar trebuie să știți că în viața de familie există și unele tensiuni, că apar și unele neînțelegeri. În viața de familie apar momente în care îți este foarte greu să faci ce trebuie. Celălalt face o greșală, să zicem că pierde portmoneul cu banii primiți la salariu sau citește ziarul în parc în loc să aibă grijă de copil. Și copilul nesupravegheat își sparge capul. Mânia clocotește în inimă, îți vine să îi spui celuilalt cuvinte urâte. Dar dacă în astfel de momente reușești să îți înfrânezi mânia sau dacă în altă situație în care cazi de pe picioare de oboseală faci tot ce-ți stă în putință pentru a avea grijă de copilul bolnav, atunci primești cunună de la Dumnezeu. Jertfa ta e primită de El ca o mucenicie nesângeroasă.

[Un bătrân] a zis: „Omul care se nevoiește pentru Dumnezeu este asemenea mucenicului”. (10-424)

*

42. Doi tineri căsătoriți munceau din greu ca să își acopere datoriile pe care le făcuseră pentru a-și cumpăra o garsonieră. El pleca de dimineața la serviciu și venea seara. Ea avea și serviciu și facultate, programul ei fiind foarte încărcat. Știind că se apropia iarna și că soțul ei nu avea nicio pereche de încălțări pentru vremea rece, soția s-a hotărât să economisească niște bani. Fiind studentă în ultimul an, s-a apucat să bată la mașină lucrarea de licență a unui coleg și, pentru munca ei, urma să primească exact suma de care avea nevoie pentru a-i cumpăra soțului ei o pereche de bocanci.

Seara, când soțul ei mergea la culcare, ea îi spunea că rămânea să mai scrie la propria lucrare de licență. Știa că, dacă i-ar fi spus că vrea să facă rost de bani, el nu ar fi lăsat-o, ci ar fi trimis-o să se odihnească.

După o lună de trudă, când soția a terminat munca pentru colegul ei, i-a spus soțului ei că avea bani ca să îi cumpere bocanci.

- Bani, de unde bani? Cred că glumești!

- Nu glumesc deloc, spuse soția, arătându-i banii.

Când a aflat cât de greu muncise soția pentru ei, soțul s-a supărat:

- Nu îmi trebuie niciun bocanc. Tu pici de pe picioare ca să îmi iei mie bocanci? Nu. Nu vreau bocanci. Nu trebuia să te obosești atât pentru mine. Nu aș putea să port bocancii, gândindu-mă că tu ai făcut un efort atât de mare pentru ei. O să cumpărăm ceva pentru tine sau, dacă nu vrei, îi ținem pentru cine știe ce nevoi o să apară. Nu, nu vreau bocanci.

Soția era tristă:

- Iubitul meu, dar am muncit numai din dragoste pentru tine. Nu îți bate joc de dragostea mea, te rog. Nici nu știi cât m-aș bucura să ai cu ce să te încălți iarna asta.

Soțul, văzând-o că insistă, își dădu seama că ar fi rănit-o mult dacă nu îi primea darul.

- Bine, sâmbătă mergem la magazin. M-ai convins...

Un bătrân s-a bolnăvit la Schit și poftea să mănânce pâine proaspătă. Auzindu-l, unul din frații cei nevoitori a luat cojocul și în el pâini uscate și s-a dus în Egipt. Și, schimbând pâinile, a dus bătrânului. Văzându-le ei calde, s-au minunat. Bătrânul însă nu voia să guste, zicând că sângele fratelui lui este. Și l-au rugat bătrânii zicând: „Pentru Domnul mănâncă, să nu se facă jertfa Domnului deșartă!”. Și, fiind rugat, a mâncat. (1-346)

*

43. O femeie avea un soț care căzuse în patima beției. Îi era din ce în ce mai greu să îl rabde, dar îl răbda. Chiar dacă uneori simțea că nu mai are niciun pic de dragoste pentru el, ea avea grijă de el pe cât putea. Odată, într-o toamnă, când începuseră ploile, ea i-a cumpărat o pelerină nouă. Dar, după câteva seri, el a venit acasă fără pelerină. O dăduse pe două sticle de votcă. Cum a intrat în casă, a început să înjure.

Pe femeie au năpădit-o lacrimile. Se ruga plângând:

- Doamne, ajută-mă, că nu mai pot! Până când o să îl mai rabd? Până când o să mai suport înjurăturile lui? Oare mai are rost să stau lângă el? Ajută-mă, Doamne, că nu mai pot!

Noaptea, femeia L-a visat pe Hristos, Care se înfășurase în pelerina pe care bețivul o vânduse. Hristos i-a spus:

- Nu plânge, femeie, că orice faci spre binele soțului tău, pentru Mine faci. Nu voi trece cu vederea nici cea mai mică jertfă a ta!

Trezindu-se din somn, femeia s-a dus la părintele ei duhovnic, să îl întrebe dacă visul ei fusese de la Dumnezeu, de la fire sau de la diavol.

- De la Dumnezeu a fost, soro. Hristos vrea să îți dea putere să duci această cruce grea. Să nu micșorezi eforturile pe care le faci pentru a-l ajuta pe soțul tău să revină pe drumul cel bun. Și, chiar dacă el se poartă urât cu tine, tu poartă-te frumos cu el. Oricum ar fi, e bărbatul tău. Și să nu te mândrești că ai avut acest semn dumnezeiesc. Că

prin mândrie Îl pierzi pe Hristos, și pierzi mântuirea. Și ce folos că L-ai văzut pe Hristos în vis, dacă nu Îl vei vedea pe lumea cealaltă, unde Îl văd toți credincioșii care se des-fătează de bucuriile cerești?

Un iubitor de Hristos, mergând pentru o trebuință, a întâlnit pe cale un sărac gol și, făcându-i-se milă de dânsul, i-a dăruit lui haina sa. Iar săracul, ducându-se, a vândut-o. Iar acela, înștiințându-se de ceea ce făcuse săracul, s-a întristat. În noaptea următoare, Hristos a stat înaintea lui, în vis, purtând acea haină și arătând-o a zis: „Nu te scârbi, că, iată, port ceea ce Mi-ai dat!”. (21-376)

*

44. Două neveste ai căror soți erau plecați la muncă de dimineață până seara stăteau de vorbă. Una spuse:

- Eu, când văd că soțul meu întârzie, încep să mă enervez. Am gânduri de gelozie, mă agit, nu mai am răbdare.

- Ai vreun motiv să fii geloasă?

- Nu, motive nu am. Dar ce, tu nu ești geloasă când soțul tău întârzie acasă?

- Nu, nu sunt. Când întârzie mă gândesc: „Oare la cât este de obosit, voi ști să am răbdare cu el, să nu îl supăr și eu cu ceva când ajunge la mine?”. Și încep să mă rog pentru el.

Un bătrân s-a dus la unul din părinții ce ședeau în Rait și i-a zis: „Avvo, când îl slobozesc pe fratele cel ce șade împreună cu mine la vreo slujbă, mă necăjesc mai tare dacă va zăbovi”. Răspuns-a acela: „Eu, când îl trimit pe slujitorul meu pentru vreo treabă, șed aproape de ușă și privesc. Și când îmi zice mie gândul: «Oare când va veni fratele?», zic și eu către gând: «Apoi de va apuca mai înainte alt frate, adică îngerul de va veni să mă ia la Domnul, ce va fi?». Și așa, în toate zilele șed privind la ușă, purtând grija, plângându-mi păcatele și zicând: «Oare ce frate va apuca mai înainte și va veni: cel de sus,

sau cel de jos?»". Și umilindu-se bătrânul, s-a dus și ținea așa lucrarea aceleia. (19-396)

*

45. Un creștin a mers la duhovnicul său și i s-a plâns:

- Părinte, nu mai pot. Când aveam un copil sau doi copii, în fiecare săptămână citeam câte o carte duhovnicească și în fiecare zi aveam o oră de rugăciune. Când a venit al treilea, mi-a fost greu să rămân cu această rânduială. Și mi-ați ușurat canonul. Dar acum, de când soția l-a născut și pe al patrulea, cedez. Nu mai rezist. Abia pridesc să fac treaba în casă. M-a biruit deznădejdea. Unde mai e viața mea de creștin?

Părintele i-a spus:

- Să știi că viața de creștin nu se numără numai în cărți citite și în ore de rugăciune. Chiar dacă ți-am scurtat canonul, poate că vei avea mai multă plată acum pentru o catismă la Psaltire în fiecare seară decât aveai înainte pentru un canon mai greu. Dumnezeu judecă lucrurile după alte măsuri. Dacă vei ști să fii un tată și un soț bun, nu te vei îndepărta de mântuire. Ispitele pe care le înfrunți acum îți vor aduce binecuvântarea lui Dumnezeu.

- Dar mi se pare că tot ce e mai frumos în mine se ofilește.

- Înseamnă că pe undeva greșești. Viața de familie nu trebuie să te rupă de Dumnezeu. Încearcă și tu să îți faci timp pentru suflet. După ce faci ceva treabă prin casă, fugi și mai citește câteva pagini din Biblie sau din altă carte duhovnicească. Când ai puțin timp liber, fă câteva metanii. Și mai și relaxează-te, ca să nu cedezi de prea multă încordare. Pentru că nici lupta disperată pentru un minut de rugăciune în plus nu e neapărat bună. Dacă stai în tensiune, de rugăciune nu te vei putea bucura și nici mintea nu va lua aminte atunci când citești. Cu măsură: iar lucru pentru familie, iar rugăciune. Iar lucru pentru serviciu, iar citire... Și lucrează tot așa, cu răbdare, și mântuiește-te.

Sfântul avva Antonie, șezând odată în pustie, a venit în lenevie și în multă întunecare de gânduri și zicea către Dumnezeu: „Doamne, voi să mă mântuiesc și nu mă lasă gândurile. Ce voi face în scârba mea? Cum mă voi mântui?”. Și, sculându-se puțin, a ieșit afară și a văzut odată pe cineva ca pe sine șezând și împletind o funie, apoi sculându-se de la lucru și rugându-se, și iarăși șezând și împletind funia, apoi iarăși sculându-se la rugăciune. Acesta era îngerul Domnului trimis spre îndreptarea și întărirea lui Antonie. Și a auzit pe înger zicând: „Așa fă și te mântuiește”. Iar el, auzind aceasta, a luat multă bucurie și îndrăzneală; și făcând așa se mântuia. (1-7)

*

46. Într-o predică, un preot a povestit o întâmplare:

„Venind obosit de la serviciu, soțul s-a culcat în pat, fără să mănânce. Deși era târziu, soția s-a dus să arunce la ghenă gunoiul și punga cu scutecele pampers murdare ale bebelușului și, când s-a întors, a uitat să încuiе ușa de la intrare. Dimineata, când să plece la serviciu, soția a văzut că peste noapte ușa rămăsese descuiată. S-a dus și l-a sculat pe soț, nervoasă.

- Uite, puteau intra hoții. De ce nu ești atent? Vrei să intre cineva să ne dea în cap și să ne fure tot?

- Am încuiat-o, eu știu că am încuiat-o. Dar, dacă tu zici că am uitat să o încui, înseamnă că așa o fi. Iartă-mă.

- Ai uitat. Iar ai lăsat-o deschisă. Tot timpul vrei să ai dreptate. Mai lasă-mă în pace.

Soția a plecat trântind ușa. Era nervoasă din cauza unui conflict pe care îl avea cu o vecină și își descărca nervii pe soț. De când soțul ei lucra numai după-amiaza, și stăteau puțin timp împreună, relația dintre ei devenise puțin tensionată.

Ajunsă în fața blocului, soția văzu cum gunoierii încărcau gunoiul. Își aduse aminte că în seara precedentă ieșise la ghenă după ce soțul ei venise de la serviciu și își dădu seama că l-a certat degeaba. Avea de ales între a se

întoarce acasă să își ceară iertare sau a prinde tramvaiul care tocmai se vedea în depărtare. De pe telefonul mobil sună la serviciu și îi ceru voie șefului ei să lucreze în tura de după-amiază. Fără să îi ceară vreo explicație, șeful o învoi.

S-a întors acasă și a deschis ușa încet, ca să nu îl trezească iar pe soț. Dar l-a găsit stând în fotoliu, trist. Comportamentul ei îl rănise.

- Ce e, iubito, ai uitat ceva?, întrebă el, grijuliu.

- Nu, am venit să te rog să mă ierți, îi spuse ea, îmbrățișându-l. Dimineața asta rămân cu tine, m-am învoit de la serviciu. Ieșim în parc?, l-a întrebat ea, bucurându-se că soțul i-a trecut cu vederea nepotrivită pe care o avusese.”

Fraților și surorilor în Hristos, continuă preotul predica, și voi trebuie să fiți cât se poate de iertători cu micile greșeli pe care le fac soțiile voastre sau soții voștri. Că numai așa rămâne familia unită, spre slava lui Dumnezeu. A Căruia este slava în veci. Amin.

Erau doi frați călugări care de multă vreme trăiau în dragoste împreună la un loc. Iar vrăjmașul diavol, zăvistuindu-le traiul lor cel bun, a vrut să-i despartă pe unul de celălalt.

Deci a făcut între dâșii pricină ca aceasta: fratele cel mai mic a aprins lumânarea și a pus-o la locul ei. Iar diavolul, făcând pacoste, a doborât lumânarea și a stins-o. Fratele cel mare, scârbindu-se de aceasta, l-a lovit cu mânie pe fratele său peste obraz, iar el cu smerenie i s-a închinat lui până la pământ, zicând: „Iartă-mă, frate, că te-am scârbit, ci așteaptă puțin până o voi aprinde iar”. Dar puterea lui Dumnezeu l-a muncit pe acel diavol până ce s-a făcut ziuă. Dacă s-a făcut ziuă, diavolul a mers în capiștea idolească și se jeluia mai marelui său, spunându-i toată întâmplarea și ce a făcut acelor călugări și cum s-a smerit călugărul cel mic celui mai mare. Pentru această smerenie l-a muncit pe el puterea lui Dumnezeu până la ziuă.

Acestea diavolul spunându-le și jeluindu-se stăpânului său în capiștea idolească, iar templierul întâmplându-se în acel ceas acolo și auzind cum se jeluia acel drac, se mira de neputința lor și, umilindu-se în inimă, a mers la o mănăstire și s-a făcut călugăr iscusit și smerit. El spunea fraților: „Smerenia risipește puterea vrăjmașului, căci eu am auzit dracii grăind și vorbind între dânșii cum că «de vom face oarecare tulburare și gâlceavă între călugări și se va întoarce unul dintr-inșii și smerindu-se se va închina fratelui său, atunci acela toată puterea noastră o risipește»”.

Aceasta auzind noi, fraților, să ne silim să câștigăm smerenia, care risipește puterea diavolului. Și așa Dumnezeu va fi cu noi și ne va feri de toate lațurile vrăjmașului. A Căruia este slava în vecii vecilor. Amin. (27-336)

*

47. Nașa le spuse finilor:

- De când m-am măritat, niciodată nu am căutat numai sporirea mea duhovnicească, fără să țin cont de soțul meu. Ci întotdeauna am căutat să fie el folosit, și apoi am ținut cont de mine.

- Cum adică?, întrebă finul.

- Când cumpăram vreo carte duhovnicească, nu o citeam eu prima, ci îl lăsam pe el să o citească mai întâi. Pentru că dacă doi oameni se iubesc, bucuria lor este să vadă că celuilalt îi este bine. Și soțul meu s-a purtat la fel cu mine. Dacă în vreo sâmbătă seara mai era treabă de făcut în casă, nu pleca singur la vecernie, lăsându-mă pe mine să muncesc. Ci mă ajuta la treabă, și plecam împreună. Sau, dacă din când în când își dorea ca într-o sâmbătă seara să mergem la o piesă de teatru, în loc să mergem la vecernie, îi făceam pe plac, deși aș fi preferat să merg la slujbă. Dar la fel se întâmpla când îl rugam să mergem la vreun concert, și, deși el ar fi preferat vecernia, venea cu mine. Duhovnicul nostru ne-a spus că, nefiind vorba de

liturghie, la care mergem în fiecare duminică, la vecernie putem lipsi din când în când.

- Dar e mai important teatrul decât vecernia?

- Nu, în niciun caz. Când putem vedea piesa duminică seara, sâmbăta venim la vecernie. Dar concertele nu se prea repetă.

- Și de ce vă lasă părintele?

- Pentru că vrea să ne ferească de ispita formalismului în care cad unii care vin la slujbă ca la armată și o ascultă ca niște soldați. Slujba e un moment de comuniune cu Dumnezeu. Or, comuniunea are nevoie și de libertate, altfel se ajunge la rutină. Și după osteneala unei săptămâni, ne prinde bine un moment de respiro. Părintele ne-a spus că în timp s-ar putea să iubim atât de mult vecernia, încât să nu ne mai trebuiască nici teatru, nici concerte. Dar nu ne-a impus nimic. Nu despre asta voiam să vorbesc, că oricum nu de multe ori lipsim de la vecerniile de sâmbătă. Ci despre faptul că în viața de familie, în care cel mai important lucru este sporirea duhovnicească a soților, fiecare trebuie să țină seama și de starea celuilalt. Nu îți poți duce soțul sau soția în cărcă, cum ai duce un cadavru. Ci trebuie ca amândoi să privească urcușul duhovnicesc ca pe comoara cea mai de preț.

Zis-a un bătrân oarecare: „Fiilor, din tinerețile mele, eu niciodată n-am vrut să mă folosesc numai pe mine, iar pe fratele meu să-l las nefolosit. Totdeauna m-am silit, după putința mea, ca să-l folosesc pe fratele meu întâi și apoi pe mine, știind că folosul fratelui meu este roada mea”. (9-349)

*

48. O tânără soție a rămas însărcinată la scurtă vreme după ce s-a măritat. Deoarece soțul ei citise că nu e recomandat să facă dragoste cu ea în perioada de până la naștere, pentru a nu i se transmite copilului anumite stări pătimase, s-au dus să ceară binecuvântare de la duhovnic

să trăiască în înfrânare până când femeia sa va reface după naștere.

Părintele le-a spus:

- E bine că vă gândiți întâi de toate la binele copilului. O să mă rog pentru voi ca Dumnezeu să vă dea putere să treceți cu bine prin această perioadă. Ar fi bine ca toți soții să aibă râvna voastră când așteaptă un copil. Numai în situațiile limită, în care lipsa dragostei trupești duce la desfacerea cuplului, numai atunci poate exista o oarecare îngăduință. Oricum, nu o să vă fie ușor. Să vă rugați mai mult lui Dumnezeu ca să nu vă biruie isпита.

Cele nouă luni au trecut destul de ușor pentru amândoi soții. Dar, după ce femeia a născut, soțul a fost ispitit de singurătate. I se părea că soția are grijă numai de copil, că pe el nu îl mai iubește. „La ce bun că ne-am înfrânat, dacă dragostea dintre noi a murit?”

Tocmai în momentul în care trecea prin această ispită, o colegă de serviciu a început să îi facă avansuri. La început părea că vrea doar să îi ofere sprijin sufletesc, dar în cele din urmă l-a invitat la ea acasă. În drum spre apartamentul ei, bărbatul s-a întâlnit cu duhovnicul său. L-a luat deoparte și l-a rugat să stea puțin de vorbă:

- Părinte, nu mai pot, cedez. O să mă culc cu colega asta a mea, pentru că m-am săturat de atâta singurătate. Soția mea nu mai are timp decât pentru copil. Eu parcă sunt un străin. M-am săturat, nu mai pot. Știu că nu vă place ce vă spun, dar dacă tot ne-am întâlnit acum, ce rost mai avea să aflați în post, când veneam să ne spovedim.

- Nu știi dacă mai veneai tu la spovedanie. Uite care e problema: ți-a impus soția să vă înfrânați în perioada în care a fost însărcinată?

- Nu, amândoi am vrut asta, spre binele copilului.

- Acum, la o lună după ce a născut, nici măcar doctorul nu îi recomandă să se culce cu tine. Organismul ei nu s-a refăcut încă.

- Nici eu nu i-am cerut acum, am zis că vreau după patruzeci de zile de la naștere.

- Dar tu crezi că o femeie se reface fix în patruzeci de zile? Nu îți dai seama prin ce a trecut?

Colega de serviciu îi făcea semne bărbatului, că trece timpul. Bărbatul însă se prefăcea că nu înțelege.

- Ba da, dar eu nu însemn nimic pentru ea. Are grijă numai de copil.

- Dar nu e copilul vostru? Nu e și copilul tău? De ce l-a făcut, nu pentru că te iubește? Doar atâtea femei în ziua de astăzi se păzesc să facă copii. Or, dacă ea ți-a dăruit acest copil, tu așa o răsplătești? Las-o să se refacă și o să vezi că îți va arăta din nou dragostea de dinainte. Uite, eu o sfătuisem ca în perioada în care alăptează să încercați să vă înfrânați, spre binele pruncului, asta pentru că nu știam prin ce ispite treci tu. Spune-i că, după ce îi voi citi rugăciunea de curățire de la patruzeci de zile după naștere, ar fi bine să fie aproape de tine. Dacă nu se simte prea slăbită trupest. Și doar ca un pogorământ, pentru neputința ta. Nu e bine ca înfrânarea să ducă la despărțire. Nu acesta îi e rostul.

Soțul, vorbind cu părintele, uitase de ce se afla acolo. Când termină discuția, o văzu pe colega sa deschizând poarta casei la care locuia. Dar nu se mai simți în stare să îi dea explicații. O luă la fugă spre biserică. Simțea cum i s-a luat o ceață de pe minte. Înainte de a se duce acasă, intră puțin să se roage. În timp ce se ruga, părintele intră și el în biserică.

- Părinte, se poate să mă spovediți? Eram gata să cad în păcat. Se poate să mă spovediți acum, chiar dacă nu e post?

- Sigur că da, spovedania trebuie făcută în orice moment în care omul a primit gândurile de păcat în inima sa. Pentru că, dacă nu se spovedește, gândurile devin fapte. Sau, dacă a apucat să păcătuiască și nu se spovedește, cădere a deveni obișnuință și lanțurile ei îl vor lega strâns.

După spovedanie, bărbatul plecă acasă schimbat. Își dădu seama că s-a purtat greșit cu soția sa.

Un sihastru oarecare trăia în adâncul pustiului de treizeci de ani. Mâncarea lui era o buruiană oarecare, ce creștea în acea pustie. Mai târziu a început a gândi și a grăi în sine, zicând: „În zadar mă necăjesc de atâția ani aici în această pustie și nu mănânc decât această buruiană și nicio descoperire sau vedenie în vis sau aieva nu văd, sau nicio minune n-am făcut, precum făceau alți părinți înainte de mine. Ci mai bine să las această pustie fără de niciun folos și să ies în lume, că și acolo cel ce vrea să se mântuiască, se mântuiește”.

Aceasta gândind el și voind să plece din pustie în lume, i s-a arătat îngerul Domnului și, stându-i înaintea, i-a zis: „Ce vrei să faci, bătrânule? Pentru ce primești în inima ta acele gânduri și sfaturi vrăjmășești? Adică pentru că nu faci minuni, să ieși în lume? Dar ce minune mai mare decât aceasta dorești, că de atâția ani trăiești aici în această pustie și Dumnezeu te hrănește, te întărește, te păzește și nimic nu-ți lipsește ca și unuia din lavră? Deci, pentru ce te supui sfatului vrăjmașului? De acum să nu te mai supui gândurilor și sfatului vrăjmășesc și șezi aici, în acest loc până la sfârșitul tău, și te roagă lui Dumnezeu ca să-ți dea smerenie și răbdare!”. Iar el, fiind întărit de sfatul îngerului, a petrecut acolo toată vremea vieții sale și s-a mântuit. (11-279)

Adevărata iubire

49. În Săptămâna Patimilor, doi soți și-au împărțit treburile casnice, altfel încât să termine cât mai repede curățenia. Stabiliseră că trebuiau să termine înainte de Miercurea Mare, ca să aibă cât mai mult timp pentru cele duhovnicești. Dacă terminau, până la Paști mai aveau de făcut numai mâncare. Le rămânea destul timp să se ocupe de cele duhovnicești.

Soția și-a terminat partea ei de treabă. Până să plece la denie, s-a gândit să bată covoarele. Soțul întârziase acasă, fiind reținut la serviciu. Când a venit, a văzut-o pe soție în fața blocului bătând covoarele.

- Ce faci aici, de ce faci tu treaba mea? Mă schimb și vin eu să le bat. Nu trebuia să faci și treaba asta.

- Nu, du-te sus și mănâncă, mă descurc și singură. Ce, până să mă mărit nu tot eu le băteam? Că tata nu mai avea putere.

- Oprește-te, că mă superi, asta e treaba mea. Tu ai muncit destul.

Înainte de a pleca la biserică, părintele lor duhovnic, care le era vecin, a văzut scena de pe balcon. Le-a spus:

- Așa să vă certați, fraților, și nu altfel. Fiecare să vrea să îl ajute pe celălalt cât mai mult. Și certurile astea vor avea plată de la Dumnezeu.

Un monah avea sub ascultare un alt monah, care era într-o chilie departe cu zece mile. Deci i-a zis lui gândul: „Cheamă-l pe fratele să vină să ia pâinea”. Și iarăși a socotit: „De ce pentru pâine să supăr eu pe fratele să vină zece mile? Mai vârtos să o duc eu”. Și, luând-o, a plecat la el, dar, mergând, s-a lovit cu piciorul de o piatră și, rănindu-i-se degetul, curgea sânge mult. De durea a început să plângă. Atunci îndată a venit la el îngerul,

zicând: „De ce plângi?”. Iar el, arătându-i rana, a zis: „Pentru aceasta plâng”. Zis-a îngerul: „Nu plânge pentru aceasta, că pașii tăi pe care îi faci, pentru Domnul se numără și spre marea răsplătire înaintea feței lui Dumnezeu se văd”.

Atunci, mulțumind pustnicul lui Dumnezeu, călătorește bucurându-se. Și venind la fratele, i-a adus pâinile și i-a povestit lui iubirea de oameni a lui Dumnezeu și, dându-i pâinea, s-a întors. A doua zi luând iarăși pâine, a plecat la alt monah să o ducă. Și s-a întâmplat de venea și acela la el și s-au întâlnit pe cale amândoi. Astfel a zis cel ce mergea către cel ce venea: „O comoară aveam și ai căutat să mi-o furi?”. Și el a zis lui: „Au doară ușa cea strâmtă numai pe tine te încapă? Lasă-ne și pe noi să venim împreună cu tine”. Și îndată vorbind ei, li s-a arătat îngerul Domnului și le-a zis: „Prigonirea aceasta a voastră s-a suit la Dumnezeu ca un miros de bună mireasmă!” (3-346)

*

50. În urma unui accident, un bărbat a ajuns pe patul de spital. Ca să îi facă o bucurie, soția i-a făcut prăjitură preferată și i-a adus-o în salon. Dar, deoarece a făcut-o mai mult plângând, că suferea mult din pricina durerilor bărbatului ei, a uitat să pună tocmai zahărul.

Soțul ei a gustat din prăjitură și și-a dat seama ce se întâmplase. Dar, pentru a nu o mârșă, nu i-a spus. Soția îl tot îmbia:

- Hai, mănâncă, că pentru tine am făcut-o. Copiii au spus să îți aduc ție toată tava, nici nu au vrut să guste. Au zis să te gândești la ei și să mănânci, că analizele au arătat că ai nevoie de dulce.

Dar soțul nu prea vroia să mănânce, dând vina pe lipsa poftei de mâncare. Înainte de a pleca acasă, soția l-a mai rugat o dată:

- Hai, ia, uite că încep eu bucata de prăjitură, termin-o tu.

Gustând, soția și-a dat seama de ce soțul ei nu părea prea dispus să mănânce:

- Iartă-mă, nu e bună deloc. O să o arunc la gunoi. Și te rog, nu fi supărat. Îți aduc mâine alta.

- Stai liniștită, nu te mai obosi. Dacă Dumnezeu voia, îți ieșea asta. Să nu o arunci. Și mâine nu trebuie să îmi mai aduci nimic, a zis doctorul că pot veni acasă.

Un bătrân oarecare era bolnav de multă vreme și multe zile n-a mâncat, nici n-a băut, iar ucenicului lui, văzând că atâtea zile n-a mâncat nimic, i s-a făcut milă de dânsul și îl ruga, zicând: „Te rog, părinte, mănâncă ceva, cât de puțin, și ți se va mai deschide gustul și te vei mai răcori din boală”. Și îndată făcând foc, a pus de i-a gătit puțină mâncare. Căci avea două vase: în unul avea puțină miere, iar în altul puțin ulei de cânepă, pe care îl ținea de multă vreme pentru candelă și care era rânced, amar și împuțit. Deci, voind fratele să ia puțină miere ca să îndulcească bucatele pe care le făcuse pentru bătrânul său, n-a luat seama bine din care vas să ia și, în loc să ia miere, a greșit și a luat ulei rânced și amar și a pus în bucatele bătrânului său și a dus la bătrânul, rugându-l să guste. Iar bătrânul luând o dată și gustând, îndată a cunoscut greșeala fratelui și a tăcut, nezicând nimic.

Fratele îl ruga cu osârdie să mai guste măcar o dată sau de două ori. Însă bătrânul nu mai voia să guste, zicând: „Ajunge, fiule”. Fratele, însă, îl silea să mai guste, zicând: „Te rog, mai gustă, părinte, că foarte bune bucate ți-am făcut. Iată că și eu am să mănânc cu tine”. Și luând cu lingura și gustând, atunci a văzut ce a făcut și, căzând la picioarele bătrânului, i-a zis: „Amar mie, ce-am făcut! Iartă-mă, părinte, că ți-am greșit și n-am știut și în loc de miere ți-am pus în bucate ulei rânced și amar și te-am prăpădit și nu mi-ai spus când ai luat o dată de ai gustat, socotind, poate, că eu înadins am făcut aceasta, punând asupra mea acel păcat”.

Bătrânul i-a zis: „Nu te scârbi de aceasta, fiule, că de ar fi vrut Dumnezeu ca să-mi pui miere în bucate,

miere mi-ai fi pus, iar acum, ce a vrut Dumnezeu, aceea mi-ai pus”. Și aceasta zicând bătrânul, îndată s-a simțit desăvârșit sănătos și, sculându-se din patul lui, l-a mulțumit lui Dumnezeu, mângâindu-l și pe ucenicul său. (21-275)

*

51. Un bărbat credincios a adus niște haine la biserică, ca să fie date săracilor. A întrebat-o pe femeia de la pangar:

- Cui să îi dau hainele astea?

- Pot să mă uit la ele, să îmi dau seama cât de mari sunt?

- Sigur că da.

Femeia s-a uitat la ele și a văzut că unele haine erau foarte murdare. L-a întrebat pe bărbat:

- Dacă Hristos ar fi primit El Însuși hainele acestea de la dumneavoastră, și le-ar fi împărțit El săracilor, oare tot așa murdare le-ați fi adus?

- Dacă le-ar fi primit Hristos? Nu, le-aș fi spălat pe toate, sau aș fi rugat-o pe soția mea să le spele. Cred că ea ar fi cusut ce era de cusut, ca să arate cât mai bine.

- Vedeți, aici e problema. Că nu înțelegeți că tot ce dați săracilor lui Hristos Îi dați. Dacă tot faceți pomană, și hainele sunt în stare bună, faceți în așa fel încât cel care va primi haina să se bucure de ea, nu să se simtă ca un gunoi, ca un câine care mănâncă firimiturile de la masa bogaților. Dacă v-ați fi ostenit să spălați hainele, atunci pomana ar fi fost mult mai mare. Dacă vreți să faceți un bine, faceți-l până la capăt.

Zis-a un bătrân: „Este unul care face lucruri bune și vicleanul îi pune în minte preț mare la un lucru mic, ca să piardă plata tuturor bunătăților pe care le face. Șezând eu odată în Oxirinh, la un preot ce făcea milostenie, a venit o văduvă cerând puțin grâu. Și i-a zis ei: «Adu o pânză și-ți voi da». Iar ea a adus. Și apucând haina cu

mâna și căutând-o, a zis: «Mare este!». Și a rușinat-o pe văduvă. Deci, i-am zis lui: «Avvo, oare ai vândut grâul?» Răspuns-a acela: «Nu, ci cu milostenie i l-am dat». Atunci eu iarăși am zis: «Dacă l-ai dat ei cu milostenie, de ce te scumpeai la măsură și ai rușinat-o?»». (69-437)

*

52. Un tânăr sărac, Florin, s-a căsătorit cu o fată bogată, pe nume Gențiana. Fata nu se împăca deloc cu socrii ei. Îi era rușine de sărăcia în care trăiau aceștia. Încerca să îl convingă pe soțul ei să își uite părinții, dar el nu se învoia la așa ceva. Florin mergea la ei și îi întreba:

- Oare când o să înțeleagă Gențiana că nu e normal să se poarte cu voi atât de urât?

- Răbdare, Florine, răbdare. O să o lumineze Dumnezeu până la urmă și o să își dea seama că a greșit, spune mama lui. Chiar dacă noi nu o să mai fim în viață atunci, important este să înțeleagă că mai există și altceva pe lumea asta în afară de bani. Că, dacă ai numai bani, te sufocă singurătatea. Oamenii te tratează ca pe un obiect de valoare și atât.

De ziua Gențianei, după plecarea musafirilor, sărbătorita se uită încă o dată la pachetele cu cadouri. Cum se uita la un cadou, își imagina ce a însemnat acest gest pentru cel care i-l dăduse. La urmă, Gențiana îi spusese soțului ei:

- La banii lor, ar fi putut să îmi facă daruri mai alese. Zgârciții... Nici măcar tata nu mi-a luat ceva mai de soi...

Când strânse ambalajele, ca să le arunce la gunoi, ea văzu o pungă de plastic, legată cu o fundă simplă.

- Florine, acolo ce mai e?

- Ți-a trimis mama ceva.

Gențiana deschise punga și văzu un pulovăr foarte frumos, lucrat de mână. Se gândi: „Cât de frumos mă port eu cu alții, și ce daruri banale mi-au făcut. Pe când soacra, deși o necăjesc atât, mi-a făcut un cadou care i-a răpit atât

de mult timp. Dragostea ei pentru mine și pentru noi e într-adevăr mare...”

- Florine, nu mai mătura, plecăm la ai tăi să le ducem două felii de tort. Să se mai îndulcească și relațiile dintre noi...

A zis un bătrân că smerenia poate mai mult decât toată sila și a povestit și un lucru ca acesta: „Erau doi episcopi aproape unul de altul și erau odinioară supărați unul asupra celuilalt. Unul era bogat și puternic, iar celălalt smerit. Și căuta cel puternic să facă rău celuilalt. Iar cel smerit, auzind aceasta, zicea către clerul său: «O să-l biruim cu darul lui Dumnezeu». Și i-au zis clericii: «Stăpâne, cine poate să-l biruiască?». Iar el zicea: «Răbdați, fiilor, și veți vedea mila lui Dumnezeu!».

Așadar pâdea, și, când avea acela un praznic de sfinții mucenici, a luat clerul, a ieșit și le-a zis: «Veniți după mine și orice mă veți vedea pe mine că fac, faceți și voi și o să-l biruim». Deci mergând după dânsul își ziceau: «Oare ce are să facă?». Și, după ce au venit, l-au aflat făcând slujbă și toată cetatea era adunată acolo. Atunci episcopul a căzut în genunchi la picioarele celui puternic împreună cu clerul său, zicând: «Iartă-ne pe noi, stăpâne, robii tăi suntem!». Acela, spăimântându-se de ceea ce a făcut, umilindu-se, căci Dumnezeu schimbase inima lui, l-a prins de picioare, zicând: «Tu ești stăpân și părinte!». Și de atunci s-a făcut mare dragoste între dânsii.

Și zicea cel smerit către clerul său: «Nu vă ziceam vouă, fiilor, că vom birui prin bunătatea lui Dumnezeu? Deci și voi, când aveți vrajbă cu cineva, aceasta faceți și veți birui cu darul lui Dumnezeu»”. (14-352)

*

53. La scurt timp după ce s-a căsătorit cu Mioara, lui Victor i-a murit mama. Tatăl său era bătrân și bolnav și nu

mai avea cine să îl îngrijească, așa că s-a hotărât să îl ducă la un azil de bătrâni.

- Dar nu crezi că ar fi mai bine să stea cu noi?, îl întreabă Mioara.

- I-am cerut părerea mătușii mele, care mi-a spus că nu e bine ca tata să stea aici. Ar fi un motiv de tensiune permanentă, ori noi nu avem nevoie de așa ceva. Te iubesc prea mult ca să vreau să mă cert cu tine din cauza lui.

- Cel mai bine este să ne sfătuim cu duhovnicul, să vedem ce zice.

Duminică s-au dus la biserică și după slujbă au rămas să stea de vorbă cu părintele.

- Sunteți siguri că vreți să îl luați la voi? Nu cumva să îl luați și după aceea să cârțiți, că o să fie mai neplăcut pentru el să fie izgonit din casa fiului care a încercat să se arate iubitor.

- Mioara vrea, mie mi se pare că ar fi o cruce cam grea pentru noi.

- Părinte, eu o să îi gătesc, eu o să îi spăl hainele. Tot avem o cameră liberă.

Victor nu se lăsa ușor convins:

- Da, Mioara, dar o să avem copii, or să crească și unde o să îi ținem? În cameră cu bunicul?

- Lasă zilei de mâine grija ei, spuse părintele. Dacă peste câțiva ani nu o să mai aveți loc în casă, să zicem că îl veți duce pe bătrân la azil. Dar, oricum, i-ați oferit câțiva ani de liniște și vă va fi recunoscător. Știm noi câți ani va mai trăi el? Nu. Dacă vă încumetați să îl luați la voi, eu vă dau toată binecuvântarea mea.

La început, bătrânul nu a fost de acord să locuiască la fiul său, dar, la insistențele nurorii sale, a acceptat. Vreme de câteva luni în casă a fost liniște. Duminica mergeau cu toți la biserică și în fiecare seară spuneau câteva rugăciuni împreună.

Dar, când Mioara a rămas însărcinată, situația s-a schimbat. Femeia a fost în pericol să piardă sarcina, așa că doctorii i-au recomandat să stea acasă și să nu facă prea mult efort. Încetul cu încetul, pentru că Victor nu reușea

să facă toată treaba, fiind foarte obosit de programul de la serviciu, în casă au apărut mici neînțelegeri. Bătrânul era din ce în ce mai nemulțumit, mai cârtitor. Se și îmbolnăvise, și boala îl făcea să fie mai mânios.

- Mai bine mă duceți la azil. Asta nu e viață. Nu mai vreau să stau aici.

Mioara îi suporta capriciile din ce în ce mai greu:

- Victor, nu mai rezist. Eu am avut ideea de a-l aduce la noi, eu zic să îl ducem de aici. Stresul îmi afectează pruncul.

- Bine, cum spui. O să mă interesez să văd unde îl putem duce.

Duminica următoare, când au vorbit cu părintele, acesta i-a certat:

- Ați dat puțin de greu și acum dați înapoi? Răbdați-l, că doar e al vostru. Nu îl părăsiți acum, pentru că la azil o să-i fie și mai greu. Țineți-l măcar încă o vreme.

- Părinte, spuse Victor, dar de ce să simtă pruncul nostru stresul Mioarei? Pentru binele copilului meu, vreau să îl duc pe tata de acasă.

- Victore, nu eu v-am pus să îl luați la voi. Dacă îl părăsiți acum, vă va pedepsi Dumnezeu. Dacă îl răbdați, pentru răbdarea voastră Dumnezeu vă va binecuvânta și pe voi, și pe prunc.

- Fie, părinte, facem cum ziceți dumneavoastră, zise Mioara.

- O să vă pomenesc, ca să aveți putere să treacă toate cu bine. Dar el unde este, de ce nu a venit la slujbă?

- Se simte rău astăzi. A rămas acasă.

- Așteptați-mă puțin, că termin de vorbit cu lumea și vin la voi, vreau să îi spun ceva. Ne duce părintele diacon cu mașina.

Când au ajuns, părintele intră numai cu diaconul în camera în care stătea bunicul:

- Sărut-mâna, părinte, mă bucur să vă văd.

- Eu nu mă bucur când aud cum te porți. Se poate să cârtești atâta? Nu te gândești la nora ta, la pruncul ei, sau la fiul tău? Tu ești creștin? Nu îți dai seama că ei te îngri-

jesc în numele Domnului? De ce le îngreunezi crucea? Vrei să îți pierzi mântuirea? Nu îți dai seama că viața ta se apropie de sfârșit? Vrei să ajungi în iad? Încetează! Dacă vrei să te mântuiești, încetează! Prigonindu-i pe ei, Îl prigonești pe Hristos. Și ce folos că ai trăit atâția ani o viață creștină, o viață de nevoință, dacă la sfârșit pierzi cununa? Dumnezeu să te ierte, frate, și să îți dea gândul cel bun, zise părintele, și ieși din cameră. Îi binecuvântă pe soți și plecă în grabă.

În mașină, diaconul îl întrebă:

- De ce v-ați purtat atât de dur? E prima oară când vă văd așa aprins.

- Trebuie să știi când să mângâi și când să cerți. Acum, bătrânul avea nevoie să fie zgâlțâit puțin. Cred că o să fie bine până la urmă.

Duminica următoare, după slujbă, cei trei - Mioara, Victor și tatăl acestuia - l-au rugat pe preot să îi spovedească. Tinerilor le părea rău că nu au fost mai răbdători, iar bătrânului că se lăsa biruit de mânie. Părintele i-a spovedit și le-a dat câteva sfaturi.

În casă a apărut din nou liniștea. Ba chiar, pentru rugăciunile și dragostea tinerilor, Dumnezeu l-a vindecat pe bătrân de neputința sa. Bătrânul a mai trăit câțiva ani, apucând să își vadă nepoții. Și a trecut la Domnul chiar într-o duminică în care se împărtășise.

Diaconul, văzând cum stăteau lucrurile, le spunea enoriașilor:

- Să îl ascultați pe părinte și când vă ia cu binișorul, și când vă muștră. Că tot ce face, luminat de Dumnezeu face.

Un oarecare Evloghie, scolastic alexandrin, fiind rănit de dragoste dumnezeiască, lepădându-se de lume și risipind cele ale sale, afară de puține ce și-a lăsat spre chiverniseală și neputând lucra, a socotit cum să pună în rânduială cele pentru sine. Că nici în sobor de părinți nu îndrăznea să intre, nici singur să petreacă nu voia.

Deci așa aflându-se, a găsit un bubos lepădat în târg, care nu avea nici mâini, nici picioare, decât limba întregă și milă aștepta de la oricine trecea pe lângă dânsul. Văzându-l Evloghie și umilindu-se la inimă, s-a rugat lui Dumnezeu și a făcut făgăduință Domnului, zicând: „Doamne, pentru numele Tău iau acest bubos și îl odihnesc, până la ziua morții lui, ca și eu printr-însul să mă mântuiesc. Dăruiește-mi dar, Doamne, răbdare de a-i sluji!”.

Apoi, apropiindu-se de bubos, i-a zis: „Voiești să te iau în casa mea și să te odihnesc?”. Zis-a acela: „Măcar de ai vrea, dar eu sunt nevrednic”. Și i-a zis Evloghie: „Mă duc să aduc un măgar și te iau acolo”. Deci s-a învoit acela cu multă bucurie. Și, aducând măgarul, l-a ridicat și l-a dus la gazda sa. Și îngrijea de dânsul cu toate cele de trebuință, spălându-l, ungându-l, purtându-l și cu osârdie întru toate slujindu-i cincisprezece ani. Apoi a năpădit diavolul asupra bubosului și sălbăticindu-l fără socoteală împotriva lui Evloghie, l-a întărâtat spre ocări și vorbe rele.

Acela a început să-l ocărăscă pe Evloghie, zicând: „Mâncătorule de stăpân, ai furat bani străini și poate, rob fiind, l-ai prădat pe stăpânul tău și cu neputința mea vrei să tăinuiești ca și cu o facere de bine și m-ai luat la casa ta ca prin mine să te mântuiești”.

Iar Evloghie i se ruga, zicând: „Nu! Nu-mi zice astfel de cuvinte! Spune-mi cu ce te-am mâhnit și mă îndrepte!”.

Iar el zicea: „Nu-ți voiesc aceste momeli, du-mă și mă leapădă în târg! Mai bun îmi este mie târgul acela decât odihna ta”.

Evloghie zicea: „Mă rog, odihnește-te, de orice te mâhnești”.

Iar el mai vârtos sălbăticindu-se de mânie, strigând, zicea: „Nu doresc să fiu cu tine singur! Gloate voiesc!”. I-a zis Evloghie: „Eu îți aduc acum mulțime de frați”. Iar el, necăjindu-se iarăși, i-a zis: „Vai mie, ticălosului! Fața ta nu vreau s-o văd și nici să-mi aduci pe cei

asemenea ție mîncători în zadar!”. Și scuturându-se, iarăși a strigat: „Nu voiesc, nu voiesc! În târg voiesc! O, silă! Aruncă-mă unde m-ai găsit!”. Dacă ar fi avut mâini, n-ar fi pregetat să se spînzure, sau cu sabie să se omoare, într-atîta l-a sălbăticit dracul.

Atunci Evloghie, nepricepînd ce să facă, cu sfatul pustnicilor cei aproape de dînsul, a hotărât să meargă la marele Antonie cu bubosul și să-i spună pricina și, cum va zice acela, așa să facă. Momindu-l și punându-l în luntre, s-a dus la mănăstirea ucenicilor marelui Antonie, unde se zicea că vine sfîntul din munte, uneori la zece zile, alteori la douăzeci, spre folosul celor adunați. S-a întîmplat că după ce a venit Evloghie, a doua zi a venit și marele Antonie, seara târziu, îmbrăcat cu o haină de piele (precum Cronie mi-a povestit, care atunci era de față).

Heretisîndu-i pe toți cei ce erau acolo și șezînd, în-tîi pe Evloghie l-a chemat pe nume, cu toate că niciodată nici nu l-a văzut, nici despre dînsul n-a auzit ceva. Evloghie, cu toate că de trei ori a fost chemat de marele Antonie pe nume, n-a răspuns, socotind că altcineva este chemat de Antonie cu numele acesta. Iar el iarăși a zis: „Ție îți zic, celui ce ai venit din Alexandria!”. Atunci i-a răspuns Evloghie: „Ce poruncești, rogu-te?”. I-a zis lui Antonie: „De ce ai venit aici?”. A răspuns Evloghie: „Cel ce ți-a descoperit numele meu și toate cele despre mine ți-a descoperit.”

Zis-a sfîntul: „Știu pentru ce ai venit! Dar înaintea tuturor fraților spune, ca să știe și ei!”. Atunci a spus Evloghie înaintea tuturor, de față fiind și bubosul: „Omul al lui Dumnezeu, pe acest bubos l-am găsit în târg lepădat și trecut cu vederea. Fiindu-mi milă de dînsul, m-am rugat lui Dumnezeu să-mi dea răbdare pentru dînsul și m-am făgăduit lui Hristos Dumnezeu ca pînă în sfârșit să-l caut ca pe un bolnav și el să se odihnească prin mine, iar eu să mă mîntuiesc printr-însul. Așadar, l-am luat la casa mea și iată, de cincisprezece ani, după puțința mea, îi slujesc! Și acum, după atîta vreme, nu știu ce rău a pătimit de la mine, că tare mă tulbură. Și

am socotit să-l lepăd, fiindcă mă silește la aceasta. De aceea am venit la sfinția ta, să mă sfătuiești ce trebuie să fac și să te rogi pentru mine, că tare mă tulbură”.

Atunci i-a zis Antonie cu glas apăsător și aspru: „Îl lepezi, Evloghie? Dar Cel ce l-a făcut nu-l leapădă. Tu îl lepezi pe el? Ridică Dumnezeu pe cel mai bun decât tine și îl adună”. Iar Evloghie acestea auzind, s-a sfiit și s-a speriat. Apoi întorcându-se sfântul către bubos, a început cu vorba a-l bate ca și cu un bici: „Bubosule, nevrednicule de pământ și de cer, nu încetezi luptându-te cu Dumnezeu și întărâtându-l pe frate? Nu știi că Hristos este Cel ce îți slujește ție? Cum îndrăznești asupra lui Hristos unele ca acestea a grăi? Oare nu pentru Hristos s-a robit spre slujba ta?”. Astfel, bătându-l pe bubos cu cuvinte usturătoare, lăsându-i, a vorbit cu ceilalți frați cele spre trebuința fiecăruia.

Apoi iarăși luând cuvântul către Evloghie și către bubos a zis: „Duceți-vă, fiilor, cu pace și nu vă despărțiți unul de altul, ci, lepădând toată mâhnirea pe care dracul a băgat-o în voi, cu curată dragoste întoarceți-vă la chilia în care ați zăbovit! Că ispita aceasta v-a venit de la satana. Fiindcă a văzut că amândoi sunteți spre sfârșit și de cununi vă veți învrednici de la Dumnezeu, el prin tine și tu prin el. Deci nu cugetați altceva, nu cumva venind îngerul pe care acum Dumnezeu vi-l trimite să nu vă afla împreună la un loc și să vă lipsiți de cununi.”

Grăbindu-se bărbăți, s-au întors la locul lor cu desăvârșită dragoste. Peste trei zile s-a săvârșit fericitul Evloghie, și după alte treizeci și șapte, s-a dus către Domnul și cel la trup bubos, iar la suflet sănătos. Deci Cronie, zăbovind la locurile Tebaidei, s-a pogorât după patruzeci de zile la mănăstirile Alexandriei și s-a întâmplat în aceeași zi a i se săvârși de către frați, lui Evloghie, pomenirea cea de patruzeci de zile, iar bubosului cea de trei zile.

Aflând Cronie, s-a înspăimântat. Și a povestit părinților ceea ce mai înainte a zis pentru ei Antonie. Că acesta a fost atunci tâlmaci cuvintelor și celor ce a spus Evloghie către Antonie, grăind elinește și celor ce a răs-

puns Antonie către Evloghie și către bubosul, vorbind în limba egipteană, în care tuturor le vorbea cuviosul, neștiind altă limbă. (1-442)

*

54. Într-un accident de mașină au murit un bărbat și tatăl său. Mama și soția sa, care se aflau pe bancheta din spate, au rămas în viață. Dar bătrâna rămăsese cu picioarele paralizate.

Nora avusese mult de suferit din cauza soacrei, care tot încercase să o despartă de soțul ei. Acum, nora avea prilejul să se răzbune, părăsind-o. Dar, fiind femeie creștină, nu a făcut așa ceva. O ținea în casa ei și o îngrijea cât îi stătea în putință. Îi era greu să o schimbe, că bătrâna făcea des pe ea. Dar nora răbda toate și o îngrijea în numele Domnului.

Uneori, când o schimba pe bătrână, mirosul era atât de greu, încât nora își spunea în sine că o va duce pe bătrână la un azil. Dar, seara, când începea să se roage, își dădea seama că acest gând nu era bineplăcut lui Dumnezeu. Și așa a răbdat-o pe bătrână un an de zile. Bătrâna a trecut la Domnul spovedită și împărtășită.

Când nora a ajuns la bătrânețe, s-a îmbolnăvit și ea și zăcea în pat. Copiii ei o îngrijeau cât le stătea în putință. Ea era impresionată de dragostea pe care i-o arătau. Odată l-a întrebat pe fiul cel mare, care era căsătorit și avea copii:

- Spune-mi sincer, nu v-ați plictisit de mine, nu așteptați să mor mai repede?

Mângâindu-i fruntea, acesta îi răspunse:

- Cum poți vorbi așa, mamă? Oare tu te-ai plictisit să o îngrijești pe bunica noastră? Nu. Și exemplul tău a rămas adânc împărit în inimile noastre.

Un frate slujea unui bătrân bolnav și s-a întâmplat de s-a slăbănogit trupul bătrânului și a scos o bubă cu putoare și îi zicea fratelui gândul: „Fugi, că nu poți suferi

putoarea aceasta". Iar fratele luând un hârb, lua puroiul bolnavului și îi zicea lui gândul: „Fugi!". El răspundea gândului: „De voi vrea să fug, din acesta voi bea". Și iar îi zicea gândul: „Nici nu fugi, nici nu bei putoarea aceasta!". Iar fratele se ostenea și răbda, slujind bătrânului. Și, văzând Dumnezeu osteneala fratelui, l-a vindecat pe bătrân. (15-352)

*

55. Într-o zi, un bărbat, grăbindu-se să ajungă la tatăl său, care îi spusese la telefon că se simte rău, a uitat să își cumpere bilet de mașină. S-a suit în autobuz și, când au venit controlorii, l-au amendat.

Trecând prin fața unei biserici, bărbatul s-a închinat.

- Degeaba te închini, domnule, că nu scapi de amendă, îi zise controlorul, ironic.

Bărbatul nu spuse nimic. Scoase banii și plăti amenda. Când să coboare, a văzut cum un hoț încerca să fure portmoneul controlorului care îl amendase.

- Fiți atent la buzunare, îi spuse bărbatul, coborând din autobuz.

Controlorul îl prinse pe hoț cu mâna în buzunarul său. Hoțul se trase cu putere într-o parte și o luă la fugă. Nu reușise să fure nimic. Controlorului nu îi venea să creadă că i se întâmplase așa ceva. Dacă nu i-ar fi atras atenția cel pe care îl amendase, ar fi rămas fără portmoneu. Și tocmai își primise salariul...

Un frate, călătorind și rătăcindu-se, a întrebat pe niște oameni să-l înștiințeze să cunoască drumul, iar aceia fiind tâlhari l-au rătăcit în locuri pustii. Și mergând unul după dânsul să-l jefuiască și poruncindu-i să treacă un șanț, acolo unde treceau ei, a năpădit un crocodil asupra tâlharului. Iar fratele, văzând fiara că s-a pornit asupra omului, nu a trecut cu vederea, ci a strigat către tâlhar, arătându-i pornirea fiarei. Fugind acela, a mulțumit fratelui, minunându-se de dragostea lui. (21-384)

56. O femeie creștină pe nume Lidia, iubitoare de plăceri trupești, își înșela bărbatul, pe Mihai, cu un musulman. Când acesta s-a întors în țara sa, în Iran, a luat-o și pe femeie cu el. Numai că acolo ea a aflat că iubitul ei mai avea alte două soții. Pentru ea a început o viață grea. Atunci când musulmanul și-a mai luat încă o soție, mult mai tânără, creștina a devenit doar o slugă în casă. Se săturase să mai stea acolo, dar îi era rușine să se întoarcă acasă.

Când Mihai a aflat cât de greu o ducea soția sa, primind binecuvântarea părintelui său a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a o ajuta să se întoarcă la el. I-a trimis printr-un cunoscut bani de drum și, primindu-i, Lidia a pornit de îndată spre el.

Întrucât aproape toți cunoscuții lor știau de căderea Lidiei, Mihai s-a mutat cu serviciul în alt oraș; pentru ei a început o viață nouă. Deși înainte nu putea face copii, după ce s-a spovedit și după ce la sfatul părintelui a mers la câteva slujbe de maslu, Lidia a rămas însărcinată. Viața ei era cu totul alta. Începuse să cunoască frumusețea familiei.

Cu atâta dragoste o înconjura soțul ei, încât atunci când o rudă mai îndepărtată de-a lor a trecut prin orașul în care se mutaseră și a început să îi clevetească pe la cunoscuți, spunându-le despre aventura femeii cu musulmanul, aceștia nu i-au dat crezare. Se gândeau: „Nu, Lidia nu avea cum să îl înșele pe Mihai. Altfel el nu ar fi înconjurat-o cu atâta dragoste”.

A fost un patriarh în dumnezeiasca Cetate, care atât era de milostiv și lesne iertător greșităilor, că unul dintre ai casei lui a furat de la dânsul aurul și temându-se a fugit în Tebaida Egiptului. Acesta umblând, l-au aflat barbarii și, luându-l, l-au dus la locul lor. Dar aflând arhiepiscopul, l-a cumpărat cu optzeci de galbeni. Deci venind el acolo,

l-a primit milostivul, încât ziceau unii din cetățeni că nimic n-a greșit arhiepiscopului. (25-248)

*

57. O profesoară în vârstă a ajuns în spital, fiind grav bolnavă. A fost operată de urgență la stomac. După operație au venit la ea copiii cu nepoții și chiar elevii și îi aduceau mâncare. Primul a venit fiul cel mic. Mama l-a rugat să nu îi lase nimic de mâncare, ci să se întoarcă cu pachetul acasă. Fiul s-a întristat, pentru că soția sa pregătise ceva special pentru ea.

După ce a plecat fiul ei, mama și-a dat seama că îl întristase. Așa că s-a hotărât să primească toată hrana care i se va aduce. Elevii cărora le era dirigintă, și care țineau mult la ea, i-au adus și ei câte ceva, fiecare ce a putut. În fiecare seară, cât a stat în spital, profesoara mergea la un salon în care stătea o femeie săracă, mamă a cinci copii. Îi dădea toată hrana pe care o primea, și ea le-o trimitea acasă copiilor. Făcând așa, profesoara nu a întristat pe nimeni. Mai mult încă, a adus o rază de mângâiere în casa femeii sărace.

Se spunea pentru avva Zinon că întâi nu voia să ia de la cineva ceva. Și pentru aceasta cei ce aduceau se duceau scârbiți, căci nu lua. Și alții veneau la dânsul voind să ia ca de la un bătrân mare și nu avea ce să le dea lor și se duceau și ei scârbiți... Zice bătrânul: „Ce să fac? Căci și cei ce aduc se scârbesc și cei ce vor să ia. Aceasta este mai de folos: oricine va aduce, să iau și oricine va cere, să-i dau”. Și așa făcând, se odihnea și pe toți îi împăca. (2-73)

Războiul duhovnicesc

58. Raluca, o studentă, s-a îndrăgostit de un coleg de facultate, Mircea. Fiind prietenă cu sora acestuia, Elena, cu care mergea tot timpul prin discotecă, au încercat să îl atragă într-o cursă.

Tânărul locuia într-o garsonieră, singur. Plecase de acasă, deoarece nu se mai înțelegea cu părinții, care nu voiau să îl lase să meargă la biserică. Spuneau că Biserica tâmpește oamenii, că îi transformă pe oameni în roboți care nu știu să se bucure de plăcerile vieții.

Într-o seară, la Mircea au venit cele două fete. Sora lui l-a rugat:

- Te rog, ține-o la tine pe Raluca noaptea asta. La ea acasă e petrecere noaptea asta, că e ziua de naștere a surorii ei. Dar nu am vrut să mai stăm, că mâine avem un examen greu. Și nu ne plăcea nici muzica. Aș fi luat-o la noi, dar știi că nu avea unde dormi.

- Și ce, aici e mai mult spațiu?

- Nu, dar aveți două paturi. Și de fapt nu mai vrea să mai vină pe la noi, că s-a supărat tata pe ea, nu mai știu de ce s-au contrazis.

Până să se dezmeticească Mircea, sora sa ieșise pe ușă. Raluca adusese niște prăjiturile. După ce le-au mâncat, s-a întins pe pat și îl privea atentă pe Mircea.

El s-a dus în bucătărie și a început să citească din Psaltire. Se simțea ispitit de fată.

- Pot să fac un duș?, l-a întrebat Raluca.

- Dacă vrei, fă.

După câteva minute, Raluca a venit cu pieptul gol la el:

- Îmi dai te rog și un prosop?

Văzând-o la față, Mircea s-a înroșit. I-a dat prosopul și a început să citească cu voce tare. Când fata a intrat în

baie, el a scos cureaua și a început să se lovească peste picioare. S-a lovit până ce i s-au înroșit picioarele. Nici nu și-a dat seama că Raluca îl privea, acoperindu-și trupul cu prosopul:

- De ce te lovești, ce te-a apucat?

- Mă lovesc eu ca să nu mă lovești tu. Dacă mai stau mult lângă tine, simt că iau foc. A mai rămas o fată la mine peste noapte, și atunci nu am rezistat. M-am spovedit, și m-am hotărât ca până mă voi căsători să nu mă mai ating de vreo altă fată. Știi ceva, rămâi tu aici până dimineață, că eu mă duc să dorm în altă parte.

Mircea s-a încălțat repede și a ieșit pe ușă, fără să o întrebe pe fată dacă e de acord cu hotărârea lui.

Dimineața, când a venit să îi vadă pe cei pe care se aștepta să fie prieteni, Elena a găsit-o pe Raluca tristă.

- Ce-i cu tine, ce ți-a făcut? V-ați și certat?

- Nu, nu. Mi-a spus că are o altă prietenă, și a plecat la ea, a spus Raluca, încercând să își ascundă lacrimile. Când să plece, a băgat pe furie în geantă Psaltirea. În loc să se ducă la facultate, s-a dus în parc și s-a gândit la ceea ce i se întâmplase. Nu credea că mai există tineri care să pună credința în Dumnezeu mai presus de satisfacerea plăcerilor trupești.

A citit puțin din Psaltire, și i-a părut rău că nu știa aproape nimic despre Dumnezeu. S-a dus la bancă, și-a scos economiile cu care vroia să plătească operația de implant cu silicon, și în loc de silicon a cumpărat cărți duhovnicești. Din ziua aceea și-a schimbat viața.

Un sihastru oarecare din părțile Egiptului ședea singur într-o chilie în pustie și era vestit. Dar, din lucrarea diavolului, o femeie nerușinată, auzind despre dânsul, zicea celor tineri: „Ce îmi veți da, să-l surp pe sihastrul acesta?”. Iar ei s-au tocmnit să-i dea orice. Și ieșind ea seara, a venit la chilia lui, ca și cum s-ar fi rătăcit, și, stând la ușă, a bătut. Iar bătrânul, ieșind și văzând-o, s-a tulburat și a zis: „Cum ai venit aici?”. Ea însă, plângând, a răspuns: „Rătăcindu-mă, am venit aici, ci fă milă cu

mine și nu mă lăsa să mă mănânce fiarele”. Deci, făcându-i-se lui milă, a băgat-o înăuntru. Apoi noaptea a început diavolul să-i semene gândurile curviei. Iar el, cunoscând războiul vrăjmașului, a zis întru sine: „Meșteșugurile vrăjmașului întunerice sunt, iar Fiul lui Dumnezeu lumină este”.

Și, sculându-se, a aprins lihnariul (candela) și fiindcă flacăra poștei încă creștea într-însul și cumplit îl aprinsese pe bărbat, a zis iarăși întru sine: „Cei ce fac acestea merg în chinuri. Deci, de aici te cearcă de poți suferi focul cel veșnic”. Și punându-și degetul său în focul lihnariului, nu l-a luat până ce nu a ars cu totul. Căci pentru mulțimea înfocării trupului arzând, el de foc nu simțea atât. Deci, după ce a ars cel dintâi, l-a pus pe cel de-al doilea, după aceea pe cel de-al treilea; și așa făcând până dimineață, toate degetele mâinilor lui le-a ars. Iar ticăloasa aceea, văzând ce a făcut bătrânul, de frică a încremenit și cu totul a amorțit.

Tinerii ce se tocmiseră cu ea, făcându-se dimineață, au venit la sihastru și l-au întrebat, zicând: „Venit-a aseară aici o femeie?”. Și le-a răspuns lor: „A venit și doarme înăuntru”. Iar ei, intrând, au aflat-o moartă. Apoi i-au zis lui: „Avvo, a murit”. Atunci bătrânul, descoperindu-și mâinile sale, le-a arătat lor, zicând: „Iată ce mi-a făcut fiica diavolului, mi-a prăpădit degetele!”. Și povestindu-le lor cele despre sine, a zis: „Scriș este: nu răsplăti rău pentru rău, ci să ne rugăm să învieze”. Și făcând el rugăciune, a sculat-o și a slobozit-o. Iar ea, ducându-se, s-a înțelepțit de aici înainte. (38-304)

*

59. Un elev vorbi cu fratele său, care era student:

- Îmi e rușine să îți spun, dar la petrecerea la care am fost aseară m-am îmbătat iarăși. Nu am putut rezista. Ce mă fac?

- Te ridici din cădere, îi spuse fratele. Te duci să te spovedești.

- M-am spovedit de trei ori și, la puțin timp după fiecare spovedanie, am căzut din nou. Îmi e rușine de părinte. Ce o să fac, o să mă duc la el de fiecare dată? Până când o să mă tot duc?

- Până când o să scapi de această patimă. Oricum, o să îți fie din ce în ce mai greu să te lași, pentru că vei ajunge la dependență de alcool. Mai bine lasă-te înainte să devii sclav. Mai târziu o să vrei cu disperare să te lași, dar s-ar putea să nu mai poți.

- Și părintele nu are altceva mai bun de făcut decât să asculte păcatul meu? Până când să îl tot plictisesc?

- Măcar de s-ar spovedi toți după fiecare păcat, având convingerea că Dumnezeu le va da puterea să nu mai păcătuiască. Preoții s-ar bucura văzându-i la scaunul de spovedanie. Cum nu ți-a fost rușine de Dumnezeu când te-ai îmbătat, să nu îți fie nici de duhovnic când te spovedești. Nu contează cât trăiește omul, dar, dacă moare în păcat, se duce la osândă, iar dacă moare în pocăință, se mântuiește.

Un frate l-a întrebat pe avva Sisoe, zicând: „Ce voi face, avvo, că am căzut?”. I-a răspuns lui bătrânul: „Scoală-te iarăși”. Zis-a fratele: „M-am sculat și iarăși am căzut”. Și a zis bătrânul: „Scoală-te iarăși și iarăși”. Deci a zis fratele: „Până când?”. Zis-a bătrânul: „Până ce vei fi apucat sau în bine, sau în cădere, căci cu ce se află omul, cu aceea se și duce din lumea aceasta”. (38-213)

*

60. Într-un week-end, angajații unei firme au plecat la munte. În cabană, secretara, care se despărțise de patron de câteva zile, îi tot făcea avansuri lui Doru, un bărbat credincios, necăsătorit. Acesta îi rezista cu greu. Seara târziu, fiindcă simțea o atracție din ce mai puternică față de secretară, l-a sunat pe duhovnicul său:

- Părinte, nu mai rezist, o să cad. De câteva zile, la serviciu, se țin scai de mine. Acum simt că nu îi mai pot rezista. Și se apropie noaptea, nu am cum să plec de aici.

- Stai liniștit, puteai să cazi și până acum, dar, pentru că te-ai luptat cu ispita, Dumnezeu te-a întărit. Vei avea mare plată pentru asta.

- Părinte, dar mintea mea s-a spurcat deja, abia aștept să mă culc cu ea, nu cred că mai rezist.

- Dacă nu îți era frică de Dumnezeu, nu m-ai mai fi sunat. Mi-ai fi spovedit direct deznodământul. Deci, nu vrei să calci pe alături. Fii tare. Ar fi trebuit să îți păzești mintea, să nu se ajungă aici. Dar, dacă ai căzut cu mintea, ai grijă să nu cazi și cu trupul.

Un frate călătorea împreună cu altul și l-au biruit gândurile spre curvie și mergând a vestit părinților, zicând: „Ce voi face, că nu mi se mângâie inima pentru că m-am aplecat războiului vrăjmașului. Sunt ca și cum aș fi făcut păcatul”. Și i-au zis lui părinții: „Nu este păcat desăvârșit, căci vrăjmașul a venit să te ispitească, iar Dumnezeu te-a acoperit”. Fratele, auzind aceasta, nu s-a încredințat, fiind biruit de scârbă. Și i-au povestit lui părinții, zicând:

„Doi frați, trimiși fiind din chinovie la un sat, călătoreau împreună. Și asupra unuia s-a sculat război de la diavolul de cinci ori să păcătuiască. El însă, sculându-se, făcea rugăciune și nu s-a biruit de gânduri, dar s-a supărat tare. Deci, întorcându-se ei către părintele lor, era fața fratelui acela tulburată și întrebându-se care este pricina tulburării, a pus metanie, zicând: «Roagă-te, părinte, pentru mine, că am căzut în curvie», și i-a povestit cum a fost luptat de gânduri. Iar bătrânul, fiind văzător cu mintea, a văzut pe capul lui cinci cununi și i-a zis: «Îndrăznește, fiule, că nu te-ai biruit, ci mai vârtos ai biruit cu faptul că nu ai săvârșit păcatul»”.

„Deci și tu frate, a zis bătrânul, îndrăznește și nu te scârbi, că nu ai făcut păcatul, fiindcă mare luptă este când omul, având prilej, se înfrânează. Și mare plată ia

pentru aceasta. Căci nu este război mai tare decât acesta și mai iute. Pentru aceea a-l birui pe acesta este foarte greu și cu osteneală. Că ce socotești despre fericitul Iosif: oare fără osteneală a isprăvit el un lucru ca acesta? Nu, ci cu multă osteneală și luptă și ca într-o privede era ceea ce se făcea și însuși Dumnezeu și mulțimile sfinților îngeri priveau de sus spre nevoitorul luptându-se cu diavolul și cu toată oastea lui cea rea, aprinzând pofta bărbatului și pe femeie mai mult sălbătăcind-o. Deci, când a biruit nevoitorul, toate oștile îngerilor cu mare glas au dat laudă lui Dumnezeu, zicând: «A biruit nevoitorul, făcând biruință străină!».

Bine este, deci, frate, a nu face răul nici cu gândul, iar de ești ispitit, nevoiește-te ca să nu te biruiesti și să faci cu lucrul.” (41-305)

*

61. Fiica unui preot, care se afla în ultimul an de liceu, lua lecții în particular pentru a da la Facultatea de Medicină. O medita un student din anul al treilea, care prin meditații își asigura banii cu care putea să își ajute mama - o văduvă cu pensie mică.

Fata a vorbit cu prietenele ei, care au convins-o că e la vârsta la care e normal să înceapă viața sexuală. Așa că, la o meditație, a început să mângâie mâna profesorului. El a întrebat-o:

- Tu ai vrea să lăsăm puțin meditația, nu-i așa?
- Cam așa.
- Ai mai făcut-o până acum?
- Nu, credeam că e păcat.
- Și mai crezi?
- Nu contează, dacă așa face toată lumea, toți tinerii, vreau să fac și eu.
- Ți-aș putea spune că, dacă am face dragoste, până la toamnă s-ar alege praful de meditațiile noastre. Am sta numai în pat. Și tu ai pica la examen.
- Nu, o să facem și meditații. Sau nu mă plăci?

- Problema nu e dacă te plac sau nu. Ești drăguță și nu știi cine ar putea să nu te placă. Problema e viața ta. Crezi ce învață tatăl tău, că există viață după moarte?

- Da, dar ce-are a face, asta o cred și oamenii care se spovedesc la tata sau la alți preoți, și tot păcătuiesc.

- Cine păcătuiește se joacă cu propria mântuire. Să știi că există și oameni care însă se luptă din toate puterile pentru mântuirea lor.

- De ce îmi ții teoriile astea, ești cumva virgin?

- Și ce dacă sunt? Și dacă nu aș fi, ceea ce îți spun este la fel de valabil: nu te juca cu mântuirea ta.

Rușinată, fata s-a ridicat să plece:

- O să mă spui lui tata, nu-i așa? Știa el de ce m-a lăsat să fac meditații cu tine, știa cât de fricos ești.

- Nu-i spun tatălui tău nimic.

- Chiar dacă nu-i spui nimic, tot nu mai pot face meditații cu tine. Am picat de proastă și de-acum o să râzi de mine.

- Dacă nu mai facem meditații, riști să pici examenul. Nu te mai gândi că m-ai ispitit. Te-ai lăsat influențată de cine știe ce film sau de cine știe ce revistă și de asta voiai să te culci cu cineva.

- Colegele mi-au spus că merită.

- Nu e de mirare. Colegele însă nu se gândesc decât la distracții și la băieți. O să le pară rău pentru asta. Dar tu trebuie să te gândești în primul rând să trăiești așa cum vrea Dumnezeu. Nu pentru că ești fată de preot. Ci pentru că ești creștină.

- Și dacă până la urmă tot o să o fac? Peste un an sau doi?

- Dacă te lupți, nu o să o faci. Și dacă totuși vei cădea, să nu uiți de pocăință. Să te spovedești, să te căiești și să te lupți să nu se mai întâmple a doua oară.

- Vorbești de parcă ai fi la Teologie...

- Nu am avut și nici nu am de gând să fac Teologia. Chemarea mea este să fiu medic. Dar, orice aș fi, în primul rând sunt creștin.

Meditațiile au continuat, și fata a luat examenul. A rămas bună prietenă cu profesorul care i-a fost ca un frate mai mare. Avea încredere în el, avea încredere în sfaturile lui despre viața creștină. Pentru că nu erau simple vorbe...

Pe un frate l-a mușcat odată un șarpe și a intrat într-o cetate ca să caute să se vindece. Iar o femeie evlavioasă și temătoare de Dumnezeu l-a primit și îl îngrijea. Deci, după ce a simțit puțină ușurare, a început diavolul să-i semene gânduri rele spre ea, iar aceea venind să-l trateze, fratele a apucat-o de mână. Ea, pricepând războiul vrăjmașului, i-a zis lui: „Nu așa, părinte, Îl ai pe Hristos, ești îmbrăcat întru Hristos, ești îmbrăcat în chip îngeresc. Adu-ți deci aminte de scârba și de căința pe care o s-o ai multă vreme șezând în chilie! Adu-ți aminte de suspinurile și lacrimile pe care o să le verși multă vreme și de altă rea pătimire pe care o s-o pătimești pentru puțină și rea dulceată”.

Iar el, auzind acestea de la acea înțeleaptă femeie, s-a rușinat și nici la fața ei nu putea să caute și de aceea voia să fugă. Dar ea, luându-l cu milostivirea lui Hristos, i-a zis: „Nu te rușina și nu te duce, nevindecându-te încă desăvârșit, ci mai așteaptă puțin, că mai ai trebuință ca să te cauți, iar gândurile acelea nu au fost ale sufletului tău cel curat, ci de la vrăjmașul diavol”. Și așa, înduplecându-l să mai aștepte puțin și vindecându-l, l-a slobozit cu merinde, în pace. (18-345)

*

62. Doi frați, elevi de liceu, stăteau de vorbă. Fratele mai mare l-a întrebat pe celălalt:

- Tu de ce nu te-ai spovedit? Măine e praznicul Adormirii Maicii Domnului și nu mai ai timp. Cum o să te mai împărtășești? Ai postit degeaba?

Celălalt se rușină, dar îi răspunse:

- Îți spun numai dacă nu le spui părinților noștri.

- Nu le spun.

- De câteva săptămâni am început să trăiesc cu prietena mea. Și nu vreau să renunț la ea. Dacă i-aș spune că nu vreau să ne mai iubim, m-ar părăsi, nu m-ar înțelege. Oricum, mi-a fost rușine să mă spovedesc.

Fratele mai mare reuși să îl convingă pe fratele mai mic să se spovedească. Dar îl judecă foarte aspru pentru păcatul pe care îl făcuse. Deși îi vorbise fratelui mai mic cu dragoste, în sufletul său simțea că era scârbit de el, și îl considera necredincios.

Fratele mai mic s-a spovedit. După câteva zile, fratele mai mare a început să fie ispitit de gândul desfrânării. Era foarte curios să simtă cum este acest păcat. Când se hotărî să se culce cu o fată, își aduse aminte de sfaturile pe care i le dăduse fratelui său. Și se duse să se spovedească.

- Părinte, de câteva zile sunt ispitit să cunosc dragostea trupească. Niciodată nu am mai simțit o asemenea atracție pentru asta. Dar acum nu cred că mai pot rezista.

- Pentru că l-ai judecat pe fratele tău, de asta vrei să faci același lucru, nu-i așa? Pe cât de mult bine ai făcut că l-ai îndreptat spre scaunul de spovedanie, pe atât de rău ai făcut că l-ai judecat. Nu trebuia să judeci păcătosul, ci păcatul. Ai ridicat un greu război asupra ta. Dar cred că după această spovedanie lupta ta se va ușura. Însă, ține minte: dacă o să mai judeci păcatele altora, vei cădea tu singur în ele. Ar fi trebuit să Îi dai slavă lui Dumnezeu că te-a ferit până acum de astfel de gânduri. Te-a acoperit cu harul Său.

- Deci să fiu de acord cu păcatele altora? Să zic în gândul meu că bine fac colegii mei care merg la bordel? Sau cei care, pentru a nu merge la bordel, își satisfac singuri poftele?

- Nu am zis să treci cu vederea gravitatea păcatului. Păcatul este păcat. Însă, chiar dacă știm că alții păcătuiesc, nu trebuie să ne mândrim și să ne considerăm mai sfinți decât ei. Să ne vedem de păcatele noastre. Dacă putem să le dăm un sfat smerit, foarte bine. Dar, dacă ne scârbim de ei, o să cădem mai tare și o să ne pară rău.

Un frate a întrebat pe avva Pimen, zicând: „De voi vedea vreun frate despre care am auzit vreo greșeală, nu vreau să-l bag pe el în chilia mea; iar de voi vedea vreunul bun, mă bucur împreună cu el”. I-a zis lui bătrânul: „De faci fratelui celui bun puțin bine, îndoit fă cu acela, că el este cel neputincios. Căci era cineva într-o obște, anume Timotei, pustnic, și auzind egumenul veste de un frate pentru o ispită, l-a întrebat pe Timotei de el. Și l-a sfătuit să-l scoată afară. Deci, după ce l-a scos, s-a pus ispita fratelui asupra lui Timotei, până ce s-a primejduit. Și plângea Timotei înaintea lui Dumnezeu, zicând: «Am greșit, iartă-mă!». Și i-a venit lui glas zicând: «Timotei, să nu socotești că aceasta ți-am făcut ție pentru altceva, decât numai că ai trecut cu vederea pe fratele tău în vremea ispitei lui»”. (70-175)

*

63. Un tânăr poștaș a venit într-o casă ca să aducă un mandat poștal. I-a deschis o fată de douăzeci de ani, Sabina.

- Intră, tata s-a dus până la magazin, se întoarce imediat.

Poștașul a intrat, s-a așezat pe un scaun în bucătărie și a început să numere banii pe care trebuia să îi predea. Când a terminat de numărat, a văzut că lângă el era fata, care tocmai se dezbrăcase:

- De multă vreme te doresc...

Poștașul s-a pierdut cu firea.

- Stai liniștit, tata e plecat până diseară, avem tot timpul la dispoziție.

Încercând să găsească o cale de scăpare, poștașul a întrebat:

- Și mama?

- Luna trecută au divorțat, așa că nu ne va deranja, i-a spus fata, privindu-l cu ochii arzând de patimă.

- Nu se poate să facem nimic, eu...

S-a auzit sunând telefonul. Fata a răspuns la telefon:

- Alo, Sabina, spune-mi te rog din caietul de pe biroul meu care e ultimul număr de telefon pe care l-am trecut la litera V.

După ce a aflat numărul, tatăl i-a spus Sabine:

- Îți mulțumesc mult, trebuia să dau un telefon urgent.

După ce a închis telefonul, Sabina l-a întrebat pe poștaş:

- Ce ai, nu mă placi sau ce?

- Nu, eu merg la biserică, eu...

- Auzi, pocăitule, cu mine nu îți merge! Ți-am spus că vreau să mă culc cu tine și mă culc. Clar?

Poștaşul puse mâna pe clanță, dar ușa era închisă cu cheia.

- Dacă nu faci ce vreau eu, țiip că mă violezi. Și o să spun că nu e prima oară. O să spun că tu ai fost primul, cu timp în urmă.

Speriat, poștaşul și-a luat crucea pe care o purta la gât în mâini și a început să se roage:

- Doamne, nu mă lăsa, Doamne, ajută-mă, Doamne, izbăvește-mă.

Sabina s-a îndreptat spre casetofon ca să dea muzica tare și să nu audă rugăciunile poștaşului. Dar a auzit telefonul sunând iarăși.

- Sabina, tot eu sunt. Te sun din mașină, că mi s-a anulat o întâlnire, așa că vin acasă. Cumpăr pâine sau ai luat tu?

- Am luat eu.

- În câteva minute sunt acasă. Nu pleci până vin, nu?

- Nu, tată, nu plec, te aștept, a răspuns fata, încercând să-și ascundă supărarea.

Fata a închis telefonul, a luat un prezervativ din biroul ei și i l-a băgat în buzunar poștaşului:

- Ia, să îl ai amintire de la mine, când ți-o veni mintea la cap. Și acum, dispari. Dacă sufli ceva, o pățești, a spus Sabina, deschizând ușa casei.

Poștaşul se tot închina, mulțumindu-I lui Dumnezeu că l-a scăpat de o ispită atât de grea.

Un bătrân avea un îngrijitor care locuia la sat și s-a întâmplat că odată, zăbovind îngrijitorul, i-au lipsit cele de trebuință bătrânului. Și încă zăbovind, i-au lipsit cu totul cele de trebuință și lucrul mâinilor lui, pe care îl lucra la chilie. Și se necăjea, fiindcă nici nu putea lucra, nici cele trebuincioase nu avea. Și a zis ucenicului său: „Te duci până în sat?”. Iar el a zis: „Cum voiești, așa voi face”, căci se temea și fratele să se apropie de sat, pentru sminteală. Dar, ca să nu se arate neascultător către părintele său, s-a hotărât să meargă. Și i-a zis lui bătrânul: „Mergi și cred că Dumnezeu te va acoperi de toată ispi-ta!”. Și făcând rugăciune, l-a trimis.

Iar fratele venind în sat și aflând casa îngrijitoru-lui, stând lângă ușa, a bătut. Dar s-a întâmplat atunci că îngrijitorul și toți ai casei lui se duseseră afară din sat la o pomenire. Acasă a rămas o fecioară a lui, care, cum l-a văzut pe fratele, i-a deschis. Și văzându-l și aflând ce voiește, îl îndemna să intre înăuntru. El însă nu voia. Dar mult silindu-l, l-a biruit și l-a tras la dânsa. Ucenicul cum s-a cunoscut înconjurat de gânduri, suspinând din adânc, a zis către Dumnezeu: „Doamne, pentru rugăciunile părintelui meu, mântuiește-mă în ceasul acesta!”. Și a-ceasta zicând, îndată s-a aflat la râu, urcând spre munte și a ajuns fără de vătămare la părintele său. (36-419)

*

64. Ajunși în vârful unui munte, doi tineri credincioși, George și Marian, și-au scos rucsacurile din spate și s-au așezat la soare, să se odihnească. Afară era foarte cald.

La puțin timp după ei au ajuns acolo două fete. Una dintre ele avea părul vopsit albastru, și în buză avea un cercl. Erau îmbrăcate destul de sumar.

După ce s-au așezat să se odihnească, fetele și-au dat jos tricourile și s-au așezat să se bronzeze. Piepturile lor goale au hipnotizat pentru câteva clipe privirea lui George,

care i-a făcut semn prietenului său, ca să vadă și el cât de sociabile erau fetele.

- Să plecăm de aici, a spus Marian. Ne putem opri mai jos, după cinci minute de coborâre. Nu e greu. Doar rucsacul tău e mai ușor decât al meu.

- Ce, ți-e frică de ispită? Nu ai putere să te lupți cu ispita? Sunt prea obosit ca să ne ridicăm acum.

- Hai să mergem. Nu are rost să ne murdărim ochii și mintea.

- Tu nu înțelegi că sunt obosit?

Văzând că nu o scoate la capăt cu prietenul său, Marian a început să coboare. Când se îndepărta, una din fete a început să îl fluiera.

- Unde fugi, voinicule?...

Auzind-o, George și-a dat seama că Marian avea dreptate. Nu era bine să mai rămână lângă fetele acelea. Coborând muntele, l-a întrebat:

- Uite, Mariane, am făcut cum ai vrut, ești mulțumit?

Pogorātu-s-a odată o corabie în laturile Diochiei și s-a lipit de marginea muntelui, unde erau călugări. Și o femeie, ieșind din corabie, ședea într-un dâmb. Venind după aceea un frate și văzând-o, s-a întors la bătrânul grăind: „Iată o femeie stă lângă apă, lucru care n-a fost niciodată aici”. Iar bătrânul, dacă a auzit, luând un toiag a ieșit și alergând striga: „Ajutați, fraților, că au venit aici tâlharii!”. Și văzându-l toți, alergau cu bețe asupra corăbiei și, dacă au văzut corăbierii pornirea lor, au priceput și, luând femeia din deal și trăgând funiile, au îndreptat corabia să meargă în larg. (35-303)

*

65. Un student l-a întrebat pe un părinte:

- Ce să fac, părinte, că pe stradă se întâlnesc peste tot fete superbe, îmbrăcate simbolic. Când le vezi, ți se scurg ochii. Parcă aș vrea să pun mâna pe ele, să le ating. Și prin

reviste sunt modele care arată bine de tot, la televizor la fel, pe stradă reclame, parcă peste tot sunt numai ispite.

Părintele i-a spus:

- Dacă tu crezi că merită să îți vatămi mintea, privește fetele și îndulcește-te cu gândurile păcătoase. Cântărește singur ce pierzi și ce câștigi. Iar dacă te gândești că primind gândurile de desfrâu îți poți pierde mântuirea, atunci păzește-ți și ochii și mintea. Și mântuirea.

Întrebat-a un frate pe un bătrân, zicând: „Ce voi face, părinte, că mă supără spurcatele gânduri ale curviei?”. Răspuns-a lui bătrânul: „Aceasta fă, fiule: de socotești că vor fi de vreun folos acele gânduri, primește-le și te supune și urmează lor! Iar de socotești că nu vor fi de folos, dacă vin la tine, nu le primi, ci îndată leapădă-le, gonește-le și le depărtează de la tine!” (17-295)

*

66. Un bărbat credincios rămăsese văduv cu șase copii. Doi băieți erau studenți, două fete erau la liceu, și alte două fete la școală. Cel mai mare dintre băieți era din ce în ce mai ispitit să se culce cu prietena lui.

A avut o discuție cu tatăl său, și acesta i-a spus cât de grav e păcatul curviei și cât de serioase sunt urmările lui. Au avut loc câteva discuții pe tema aceasta și, în cele din urmă, băiatul s-a gândit că nu are rost să își mai plictisească tatăl cu astfel de discuții.

- Tată, de câte ori vorbesc cu tine, îmi dau seama că aș greși dacă m-aș culca cu prietena mea. Dar, când mă văd cu ea, simt că nu mai rezist. Și îmi e rușine să tot stau de vorbă cu tine și să îți răpesc timpul cu problemele mele. Doar le ai și tu pe ale tale.

- Tu, când ieși să te plimbi cu prietena ta, ții la ea mai mult sau mai puțin?

- Din ce în ce mai mult. Dragostea nu scade, ci crește.

- Așa e și cu iubirea mea de tată pentru voi. Cu cât vă arăt mai multă iubire, cu cât mă ocup mai mult de voi, cu

atât locul pe care îl ocupați în inima mea e mai mare. Și ceilalți copii pe care îi am, dacă ar veni la mine pe rând, când am timp liber, de toți m-aș ocupa cum mă ocup de tine. Ca părinte, îmi e mult mai bine să particip la problemele și frământările voastre, să simțiți în mine și un prieten, decât să observ de la distanță cum cădeți în cine știe ce păcate. Când sunt ispite mari, e nevoie să alergați la duhovnic. Dar, pe lângă sfaturile duhovnicului, vă pot ajuta și eu, după cât mă luminează Dumnezeu. Doar sunt tatăl vostru. Stai, deci, liniștit, că nu îmi răpești timpul. Și oricum, e mai bine să îmi răpești timpul decât să îmi răpești liniștea, alergând după sfaturi aiurea, la oameni care nu te iubesc cum te iubesc eu și nici nu se gândesc la mântuirea ta.

Un bătrân era în Schit, ostenitor cu trupul, dar nu luător aminte cu cugetul. Deci s-a dus la avva Ioan ca să-l întrebe despre uitare. Și auzind de la dânsul cuvânt, s-a întors la chilia sa și a uitat ce i-a zis avva Ioan lui. Și s-a dus iarăși să-l întrebe. Și auzind asemenea de la dânsul cuvântul, s-a întors. Iar după ce a ajuns la chilia sa, iarăși a uitat. Și așa de multe ori mergând, când se întorcea era stăpânit de uitare. Iar după acestea, întâlnindu-se cu bătrânul, i-a zis: „Știi avvo că am uitat iarăși ceea ce mi-ai zis? Dar, ca să nu te supăr, nu am mai venit”. I-a zis avva Ioan lui: „Du-te de aprinde lihnarul!”. Și l-a aprins. Și i-a zis lui iarăși: „Mai adu alte lihnare și le aprinde dintr-însul”. Și a făcut asemenea.

Și a zis avva Ioan bătrânului: „Nu cumva s-a vătămat lihnarul pentru că ai aprins dintr-însul celelalte lihnare?”. Zis-a: „Nu”. Și a zis bătrânul: „Așa nici Ioan; dacă Schitul va veni către mine tot, nu mă va opri de la darul lui Hristos. Drept aceea, când voiești, vino, de nimic îndoindu-te!”. Și așa, prin răbdarea amândurora, a ridicat Dumnezeu uitarea de la bătrânul. Că aceasta era lucrarea schitioților, ca să dea osârdie celor ce erau luptați și să se silească pe sine, ca să se câștige unii pe alții spre bine. (18-100)

*

67. Un tânăr l-a întrebat pe duhovnicul său:

- Părinte, poate cineva să meargă pe stradă și să nu vadă cât de sumar sunt îmbrăcate unele femei?

Părintele i-a răspuns:

- Creștinii încearcă să își păzească mintea de astfel de imagini. Sunt atâtea fete și femei cărora li se văd formele în așa fel încât sunt parcă mai atrăgătoare decât dacă ar fi goale. Cine e slab și se uită la ele, pofteste și, în cele din urmă, cade. Dar cei care încearcă să își păzească mintea curată, chiar dacă le mai cade privirea neintenționat pe pieptul sau pe șoldurile unor femei atrăgătoare, se uită imediat în altă parte. Și așa scapă de ispită.

Un frate l-a întrebat pe avva Pimen, zicând: „Poate omul să-și țină toate gândurile și niciunul dintr-însele să nu dea vrăjmașului?”. Și i-a zis bătrânul: „Este cel ce ia zece și dă unul”. (88-177)

*

68. – Nașule, de ce până să ne căsătorim ne înțelegeam foarte bine, chiar dacă trăiam în curvie, iar acum, după căsătorie, au început neînțelegerile chiar din luna de miere?, l-a întrebat un fin pe nașul său.

- Pentru că înainte mergeați pe drumul către iad. Dracul vă lăsa în pace. Dar acum, pentru că v-ați spovedit și v-ați cununat, mergeți pe calea mântuirii. Vreți să vă mântuiți? Luptați-vă pentru asta. Răbdați-vă unul pe celălalt.

- Acum ne iubim mai puțin decât înainte.

- Vi se pare, e o ispită trecătoare. Normal că, dacă sunteți în luptă, dracul vrea să vă dezbine. Prin rugăciune și credință în Dumnezeu, o să treacă și această ispită. Și o să vă dați seama că încercările nu distrug dragostea, ci o călesc. Chiar dacă există și unele greșeli, sau unele căderi, important este să nu părăsiți lupta pentru mântuire.

Zis-a un bătrân: „Odinioară m-am sculat să-mi fac pravila și, când am început, am auzit trâmbițe de război și m-am mâhnit. Apoi am zis în mine: «Oare război să fie

acesta?». Și a răspuns dracul: «Război este și zarvă. Iar de-ți este voia să nu fii luptat, nu purta război, ci mănâncă, bea, dormi și nu mă voi lupta cu tine!»” (21-417)

Rugăciune și canon

69. După ce a terminat de spovedit un credincios, părintele Ioan I-a întrebat:

- Tu, când te rogi lui Dumnezeu, Îl minți?

- Cum să Îl mint, părinte?

- În timpul Sfintei Liturghii, de exemplu, când se cântă Heruvicul: „Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim...”, mintea ta e la rugăciune sau participi la slujbă doar cu gura? Îți silești mintea să fie atentă la rugăciune? Sau când se cântă: „Pe Tine Te lăudăm...”, Îl lauzi în inima ta pe Dumnezeu?

- Părinte, slujba este prea lungă, nu pot fi atent la toată. Cât pot, stau atent, cât nu, îmi las mintea să alerge. Când se cântă „Apărătoare Doamnă...”, cânt și eu cu ceilalți. Dar nu îi aduc Maicii Domnului mulțumiri pentru biruință. Care biruință? Care mulțumiri? Repet și eu, asta e tot ce pot să fac.

- Rău faci. Trebuie să încerci să înțelegi ceea ce cânti. Unde nu îți e clar, întrebă-i pe alții. Dacă nu te pot lămuri nici aceia, atunci vino la mine.

- Dar parcă am citit că important este să rostesc rugăciunea, chiar dacă nu înțeleg ce spun.

- Nu, este mai important să rostești rugăciunea decât să nu o rostești. Dar este mai important să încerci să înțelegi ce rostești. Papagalii nu se mântuiesc, nimeni nu se mântuiește repetând în mod mecanic rugăciuni. Rugăciunea trebuie făcută cu convingere, cu credință. Și ce credință poți avea când nu înțelegi ce spui? Omul nu e un magnetofon care repetă rugăciuni, omul este o ființă pe care rugăciunea îl unește cu Dumnezeu. Numai aceasta este rugăciune.

Un frate s-a dus la unul din bătrâni în lavra lui Suca, deasupra Ierihonului, și i-a zis: „Cum trăiești, părinte?”. Răspuns-a lui bătrânul: „Rău”. Zis-a lui fratele: „Pentru ce trăiești rău, părinte?”. Iar bătrânul i-a zis: „Iată, am treizeci de ani de când stau înaintea lui Dumnezeu în toate zilele rugându-mă, și în rugăciunea mea uneori mă blestem pe mine zicând către Dumnezeu: «să nu Te milostivești spre toți cei ce fac fărădelegea». Și: «blestemați sunt cei ce se abat de la poruncile Tale, de la care eu pururea mă abat, și fărădelegea o lucrez». Altele către Dumnezeu iarăși zic: «vei pierde pe toți cei ce grăiesc minciuna», și eu în fiecare zi grăiesc minciuna și în inima mea, cugetând rele, zic către Dumnezeu că «cugetarea inimii mele înaintea Ta este pururea». Și neavând post câtuși de puțin, zic: «genunchii mei au slăbit de post». Și iarăși, dacă am pomenire de rău asupra fratelui meu, zic către Dumnezeu: «iartă-ne nouă precum și noi iertăm [greșităilor noștri]...»! Și toată grija având la a mânca pâinea mea, zic: «am uitat a mânca pâinea mea». Și dormind până dimineața, cânt ziua: «la miezul nopții m-am sculat ca să mă mărturisesc Ție». Neavând umilință câtuși de puțin, zic: «ostenit-am întru suspinul meu», sau: «făcutu-s-au lacrimile mele mie pâine ziua și noaptea». Și cu totul fiind plin de mândrie și de odihnă trupească, mă batjocoresc pe mine și cânt: «vezi smerenia mea și osteneala mea și lasă toate păcatele mele!» Negătit fiind, zic: «gata este inima mea, Dumnezeule!» Pe scurt, deci, toată pravila și rugăciunea mea mi se face mie spre muștrare și rușine”.

Zis-a fratele: „Eu socotesc, părinte, că acestea le-a făcut David pentru sine”. Iar bătrânul, suspinând, a zis: „Ce zici, frate? De nu vom păzi cele ce cântăm înaintea lui Dumnezeu, la pierzare vom merge”. (2-322)

*

70. Odată, la părintele Ioan la biserică a venit un părinte cu corul de la strănă. Veniseră din orașul lor să participe la un concert de colinde.

Fără să știe cum cântă, părintele Ioan le-a îngăduit să țină ei strana. Dezamăgirea credincioșilor a fost mare: în locul muzicii psaltice pe care se așteptau să o audă au auzit ceva care semăna mai mult a operă. Muzica era plină de mândrie, soliștii fiind mai degrabă interesați să își arate măiestria vocală decât să Îi cânte lui Dumnezeu.

În biserică se afla și un călugăr care se afla în drum spre Muntele Athos. Dumnezeu îi descoperise acestuia că, atunci când ridicau vocea prea strident, mândrindu-se, cântăreții de la strănă erau înconjurați de draci. Numai atunci când cântau fără ifose și fără paradă, numai atunci dracii îi părăseau.

Călugărul i-a spus părintelui Ioan vedenia, și acesta l-a rugat să le spună și celor din cor ce îi descoperise Dumnezeu. Dar, din smerenie, călugărul a refuzat. Atunci părintele Ioan s-a dus și le-a spus el cântăreților despre aceasta.

- Părinte, dar așa sunt vocile lor, altfel nu pot cânta. Ori așa, ori deloc, a spus dirijorul, încercând să le ia apărarea.

- Mai bine deloc decât așa, fraților, că aici nu e sală de operă. Sunt convins că puteți cânta și altfel, numai bunăvoință să aveți. Dacă veți cânta numai pentru oameni, pierdeți plata de la Dumnezeu. Dacă veți cânta pentru Dumnezeu, veți câștiga și inimile oamenilor. Mândria nu ține de voce. Și nici smerenia nu ține de voce, ține de inimă. Poate vă gândiți că vedenia călugărului a fost de la draci, nu de la Dumnezeu. Că el, habotnic cum poate îl credeți, și obișnuit numai cu psaltichia de la mănăstire, nu știe să guste muzica voastră. Muzica izvodită din inimile și din mințile sfinților seamănă prea puțin cu muzica marilor compozitori religioși de astăzi. Pe sfinți i-a luminat Dumnezeu de au compus muzica bisericească. Iar compozitorii care au încercat să înlocuiască psaltichia prin creațiile lor s-au arătat potrivnici Dumnezeului care i-a lumi-

nat pe sfinți. Ortodoxia are un duh propriu: icoana bizantină îl păstrează, icoana renescentistă, nu. Muzica psaltică îl păstrează, cealaltă nu. Ortodoxia nu e cum vrem noi sau cum ne place nouă. Îl rog pe părintele vostru, care îmi e prieten, să mă ierte că vă fac observație. Dacă țineți cu dinții de mândria voastră, veți putea câștiga cel mult niște premii stricăcioase. Dar, dacă veți încerca să cântați așa cum trebuie, puteți dobândi cununi pe care nu le veți pierde niciodată...

Un bătrân oarecare, duhovnicesc, dintr-o mănăstire, a văzut odată la fereastra chiliei unui frate doi draci care stăteau și ascultau la fereastra fratelui și ascultând puțin începeau a sălta; și iar stând ascultau și iar începeau a sălta și așa făceau câțva timp. Iar bătrânul, văzând, s-a sculat de unde ședea și privea și a mers la chilia acelui frate să vadă pricina de atâta bucurie și săltare a acelor spurcați diavoli. Și apropiindu-se bătrânul de chilia fratelui, dracii, văzându-l venind asupra lor, rușinându-se s-au dat în lături ca niște câini, unul într-o parte, altul într-alta, și așa depărtându-se au fugit. Iar bătrânul, apropiindu-se de fereastra chiliei fratelui unde stau săltând acei draci, l-a auzit pe acela în chilie citindu-și pravila cu glas mare la fereastră. Și îndată a priceput și a cunoscut bătrânul că pricina bucuriei și săltării spurcaților draci este citirea fratelui cu glas mare și, intrând la dânsul în chilie, l-a găsit stând la fereastră și citind.

Fratele, îndată lăsându-și citirea, s-a închinat după obicei, cu smerenie. Atunci bătrânul i-a zis: „Fiule, mai de folos ți-ar fi ție de te-ai culca în chilia ta și să dormi toată ziua decât să citești cu așa sunet în glas, precum citești. Căci nu-ți este de niciun folos, ci este bucurie și veselie și săltare dracilor. Acum, iată, am gonit doi draci de la fereastra ta, care se bucurau și săltau ascultând și auzind glasul citirii tale, și pe care i-am văzut de la chilia mea, ascultând și săltând la fereastră. Dinadins am venit la tine, fiule, ca să-ți părăsești acel sunet de glas în rugăciunea și citirea ta și să-ți citești pravila și rugăciunea

călugărește, în taină, după cum ne-a poruncit nouă Domnul Hristos și Sfinții Părinți, iar nu cu sunet de glas întru auzirea oamenilor și a dracilor”. Zis-a fratele: „Dar ce să fac, părinte, că eu așa m-am obișnuit și m-am deprins a citi și în alt chip nu pot să citesc? Că de voi citi în taină, îmi pare că nu înțeleg, și nici nu știu ce citesc și de citirea în taină eu nu mă îndulcesc, nici nu simt umilință, sau ceva de folos pentru inima mea”.

Zis-a lui bătrânul: „Dacă nu simți, fiule, umilință în inima ta și zici că nu te folosești de rugăciunea și citirea ta când te rogi și citești în taină, apoi cum te vei umili și te vei folosi de rugăciunea și citirea ta pe care o faci cu sunet și cu glas întru auzirea oamenilor și a dracilor, întru lauda, fericirea și slăvirea oamenilor și întru bucuria, mângâierea și săltarea dracilor? Această citire Dumnezeu nu o iubește și Sfinții Părinți nu o primesc. Cum și în ce chip trebuie să ne citim rugăciunea și pravila, Însuși Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ca Cel ce este pururea purtător de grijă pentru binele, folosul și mântuirea noastră, cu însăși gura Sa ne-a învățat pe noi și pururea ne învață la Sfânta Evanghelie zicând: „Când vei vrea să te rogi și să-ți citești pravila, intră în cămara ta și închide ușa ta. Așa citește și te roagă în taină Părintelui tău. Și Părintele tău, care vede și aude tainele, Acela îți va da ție la arătare mila și darurile Sale”. Și iarăși zice: „Când vă rugați, nu grați multe vorbe în rugăciunea voastră, ci în scurtă vorbă și deasă să fie rugăciunea și citirea voastră!”

Deci din citirea și rugăciunea săvârșită în acest chip se naște umilința și folosul sufletului spre mântuire. În acest chip toți Sfinții Părinți își citeau pravila și rugăciunea lor. Și pentru aceasta toți părinții, când își făceau chilia, își făceau și cămară osebită, să le fie pentru rugăciunea și pravila lor. Deci, și tu, fiule, de vrei să te folosești și să-ți fie primită rugăciunea, citirea și pravila, așa urmează și te vei mântui. Iar de nu vei voi să urmezi și să faci așa, să știi că în zadar îți va fi toată zăbava citirii, a pravilei și a rugăciunii”. (6-359)

*

71. Părintele Ioan le spunea credincioșilor:

- Când vă sculați dis de dimineață, primul lucru pe care trebuie să îl faceți este rugăciunea. Căci, dacă amânați să vă rugați, o să tot găsiți altceva de făcut și până la urmă nu o să mai aveți timp pentru rugăciune. Cine începe ziua cu rugăciune, va petrece întreaga zi sub binecuvântare dumnezeiască. Și, tot așa, când vine vremea să vă faceți canonul, nu mai căutați să faceți înainte altceva, gândindu-vă că aveți destul timp. Că, dacă vă pierdeți timpul cu alte lucruri, o să obosiți și o să vă faceți canonul în grabă, fără luare aminte. Dați-i canonului importanța pe care o merită. Să știți că important este nu numai să vă faceți canonul, important este și cum vi-l faceți. Și la asta contează mult grija pe care o aveți față de canon.

Zis-a un bătrân: „De vei lucra lucrul mâinilor tale în chilia ta și va sosi ceasul rugăciunii tale, să nu zici: «Să sfârșesc aceste puține smicele de finic și așa mă voi scula». Ci scoală-te la fiecare ceas și dă-i lui Dumnezeu datoria. Fiindcă de vreme ce câte puțin te obișnuiești să te lenevești la rugăciune și la pravilă, sufletul tău se face pustiu de tot lucrul trupesc și duhovnicesc. Căci de dimineață se vede osârdia ta”. (4-413)

*

72. Părintele Ioan i-a spus unui creștin să citească în fiecare zi Canonul de pocăință către Mântuitorul Hristos. Seara, când a ajuns acasă, omul a văzut că în Ceaslov erau două canoane către Mântuitorul Hristos, unul de pocăință și altul de umilință, și nu mai ținea minte pe care trebuie să îl facă. I-a venit în gând să îl facă pe cel mai scurt. Atunci, alungând gândul, le-a făcut pe amândouă.

A doua zi s-a întors la părinte, deși drumul era destul de lung:

- Părinte, nu mai țineam minte pe care dintre canoane mi-ați spus să îl fac, pe cel de umilință sau pe cel de pocăință. Și, ca să nu greșesc, am venit la sfinția voastră.

Femeia de la pangar, auzind, a spus:

- Tot aia e, pocăința cu umilința. Trebuia să îl faceți pe oricare, că nu conta.

Părintele a spus:

- Nu e așa. Va avea plată că s-a întors, Dumnezeu nu lasă nici cea mai mică osteneală nerăsplătită. Și chiar dacă în amândouă canoanele Îl rugăm pe Hristos să ne miluiască, între ele există o diferență clară. Oricum, chiar dacă ar fi fost aproape identice, tu știai că ai primit canon să faci unul dintre ele. Dacă te leneveai să afli care îți era canonul, pierdeai plata ascultării.

- Părinte, dar aseară le-am făcut pe amândouă, să nu greșesc.

- Să te miluiască Dumnezeu după osteneala ta, a spus părintele. Ai citit *Patericul* egiptean?

- Nu, părinte.

- Să îl citești, că te va ajuta să înțelegi mai bine valoarea ascultării, a spus părintele. Și, binecuvântându-l, i-a dăruit un *Pateric*.

După ce creștinul a plecat, părintele i-a spus femeii de la lumânări:

- Vezi, unii citesc o mie de cărți și tot nu fac ascultare. Acesta, fără să citească, a înțeles că trebuie să facă canonul pe care îl primise și nu altul.

S-a dus odată avva Pimen, când era mai tânăr, la oarecare bătrân, să-l întrebe de trei gânduri. Deci, după ce a venit la bătrânul, a uitat unul din acele trei [gânduri] și s-a întors la chilia sa. Și cum a pus mâna să deschidă încuietoarea, și-a adus aminte de cuvântul pe care l-a uitat și a lăsat încuietoarea și s-a întors la bătrânul care i-a zis: „Degrabă ai venit, frate”. Și acesta i-a povestit lui: „Când am pus mâna mea să deschid încuietoarea, mi-am adus aminte de cuvântul pe care îl căutam și n-am deschis, pentru aceasta m-am întors”. Și era de-

părtarea căii foarte multă. Și i-a zis lui bătrânul: „Al îngerilor Pimen, adică păstor; și se va grăi numele tău în tot pământul Egiptului”. (1-164)

*

73. Un țăran care vindea zarzavaturi în piață avea canon de la duhovnicul său să citească în fiecare seară trei catisme din Psaltire. Din ce vindea, o parte din bani îi dădea săracilor. Așa că s-a gândit: „Oare nu ar fi mai bine să stau mai mult în piață, ca să adun mai mulți bani și să ajut mai mulți săraci? Voi micșora canonul și voi înlocui rugăciunea cu milostenia”.

A făcut așa, și spunea doar o catismă sau două, dar și atunci se gândea tot la zarzavaturile sale. În loc să îi crească vânzările, lumea a început să cumpere din ce în ce mai rar de la el.

- Părinte, abia am avut cu ce să îmi mai țin familia, n-am mai dat nimic la săraci. Nu m-am ales nici cu bani și nici cu canonul făcut.

- Când îți făceai canonul, trăiai sub acoperământul dumnezeiesc. Când ai vrut să înlocuiești canonul cu milostenia, punându-ți nădejdea mântuirii în propriile puteri, Dumnezeu S-a îndepărtat de la tine.

Un monah care petrecea singur nu lucra nimic, ci neîncetat se ruga. Iar seara intra în chilia sa și-și afla pâinea sa și o mânca. Deci, într-una din zile a venit un frate având smicele de finic și l-a făcut de a lucrat. Făcându-se seară, a intrat să mănânce după obicei și nu a aflat nimic. Atunci, s-a culcat mâhnit și i s-a descoperit lui de sus: „Zăbovind împreună cu Mine, te hrăneam. Dar, după ce ai început să lucrezi, caută-ți hrana din lucrul mâinilor tale”. (10-414)

*

74. Un om lucra ca paznic la o firmă. Duhovnicul său îi dăduse canon să rostească tot timpul rugăciunea minții. După câteva luni, paznicul l-a întrebat:

- Ce să mă fac, părinte, că uneori, la rugăciune, îmi dau lacrimile și mă vede lumea.

- Nu e bine. Când sunt oameni în jurul tău, încearcă să ascunzi faptul că te rogi. Dacă vorbește cineva cu tine, poartă-te normal, să nu pari plictisit sau să lași impresia că nu îi dai atenție. Când trebuie să vorbești cu cineva, vorbește. Abia după ce pleacă te poți ruga din nou.

- Și nu or să plece lacrimile?

- Dacă le ascunzi, nu. Pleacă numai dacă, în loc să vorbești ce trebuie, te întinzi la vorbă și te risipești. Dar, dacă răspunzi la întrebările care ți se pun, nu greșești. Oricum, ceilalți or să creadă că ești mai timid, mai singuratic și or să te lase în pace. Dar nu trebuie să știe alții că tu te porți așa ca să te rogi. Că, altfel, îți pierzi plata.

Zis-a iarăși [un bătrân]: „De va veni la tine un frate, atunci pentru fratele acela lasă-ți treaba și pravila și umilința ta, plângerile și lacrimile de le vei avea și ascunde-le în inimă, până când se va duce fratele. Dacă va ieși și se va duce, apucă-te iar cu umilința de pravilă, de vreme ce se tem dracii văzând umilința ta”. (30-258)

*

75. O fată credincioasă a plecat cu colegii și cu diriginta ei într-o vacanță la munte. În fiecare seară, în fața taberei se organiza o discotecă. Aproape toți elevii dansau, dar fata își lua cartea de rugăciuni și se ducea să își facă canonul în camera bucătăresei șefe. Bucătăreasa, rudă cu mama fetei, era o femeie cu frică de Dumnezeu. Așa că s-a bucurat că fata voia să se roage în camera ei.

Un băiat, care o plăcea pe fată, tot căuta să o găsească în discotecă, să o invite la dans, dar nu o găsea. Întâlbind-o la cantină, a întrebat-o:

- Unde ai fost aseară? Nu te-am văzut la dans. Și nici în cameră nu erai.

Ca să nu fie luată peste picior, fata i-a spus:

- Am fost afară, dar am dansat foarte puțin.

După ce a primit de două ori același răspuns, băiatul s-a hotărât să o urmărească. A văzut-o pe fată cum urcă la mansarda vilei, cu două cărți în mână. Abia după o oră a coborât.

- Unde ai fost? Tot la dans?, o întrebă băiatul, ironic. Ce ai citit?

Văzându-i cărțile de rugăciune, se miră:

- Tu mergeai să te rogi? De ce nu mi-ai spus?

- Nu am vrut nici să sune a laudă și nici să mă iei peste picior.

- Dar știi că și eu merg la biserică.

- Părintele meu mi-a spus că nu trebuie să știe alții că îmi fac canonul.

- Eu de când am venit în tabără nu m-am rugat deloc. Nici nu mi-am luat cartea de rugăciuni la mine.

- Pe mine părintele m-a întrebat dacă o să îmi fie greu să îmi zic canonul. Mi-a spus că, dacă nu am condiții, să spun numai o parte. A zis să nu mă rog de față cu alții. Dar m-a ajutat Dumnezeu și am găsit un loc în care mă rog fără să mă deranjeze nimeni. Și nici eu nu deranjez pe nimeni.

- Dar de ce îmi ziceai că erai la dans, afară?

- Nu voiam să știe alții că mă rog. Nu vreau nici să fiu batjocorită de alții, dar nici lăudată de tine pentru că îmi țin canonul.

Evloghie oarecare, ucenic fiind al fericitului Ioan arhiepiscopul, preot și pustnic mare, postind din două în două zile, iar de mai multe ori și toată săptămâna petrecând mâncând numai pâine și sare, se slăvea de oameni. Acesta s-a dus la avva Iosif la Panefo, nădărdindu-se să vadă ceva mai multă asprime de viață la dânsul. Și primindu-l pe el bătrânul cu bucurie, orice a avut a pus ca să facă mângâiere și i-au zis lui ucenicii lui Evloghie: „Nu

mănâncă preotul afară de pâine și sare”; iar avva Iosif, tăcând, mânca. Și petrecând trei zile, nu i-au auzit pe ei cântând sau rugându-se, că era ascunsă lucrarea lor. Și au ieșit nefolosindu-se Evloghie cu ucenicul său.

Iar după economie s-a făcut negură și rătăcindu-se s-au întors la bătrânul. Și mai înainte de a bate ei în ușă, i-au auzit pe ei cântând, și stăruind [aceștia] mult, mai pe urmă au bătut în ușă. Iar aceia, tăcând din cântarea de psalmi, i-au primit cu bucurie. Și pentru arșiță, au turnat ucenicii lui Evloghie apă în vas și i-au dat lui. Și era amestecată [apa] de mare cu [apă] de râu și nu a putut să o bea. Și venind întru sine, a căzut înaintea bătrânului, voind să știe petrecerea lor, zicând: „Avvo, ce este aceasta, că întâi nu cântați, ci [abia] acum, după ce ne-am dus noi. Și vasul de apă, acum luându-l, am aflat apă sărată”. Zis-a bătrânul: „Fratele este nebun și după amăgire a amestecat-o cu apă de mare”. Iar Evloghie îl ruga pe bătrânul, voind să știe adevărul.

Și i-a zis lui bătrânul: „Acel mic pahar de vin era al dragostei, iar apa aceasta este pe care o beau frații totdeauna”. Și l-a învățat pe el deosebirea socotelilor și a tăiat de la el toate cele omenști. Și s-a făcut economic și pogorător. Și după aceea mânca toate cele ce i se puneau înainte. Și s-a învățat și el să lucreze în ascuns. Și a zis bătrânului: „Negreșit, într-adevăr [mare] este lucrarea voastră”. (1-68)

*

76. Într-un concediu, un credincios a stat într-o mănăstire. Mergea la slujbe, avea diferite ascultări. Tot timpul îi era ocupat, dar îi plăcea foarte mult acolo. La plecare, s-a dus să se spovedească la duhovnicul mănăstirii. Acesta i-a dat un canon greu, cu multe metanii. Dar credinciosului i se părea ușor:

- Părinte, dar vă rog să îmi dați canon să fac și închinăciuni.

- Nu îmi spune care e măsura ta. Fă în fiecare zi metaniile și când mai vii la mine mai vedem. Că nu îți e de niciun folos să îți dau un canon pe care să nu îl poți duce și să renunți la el după câteva zile.

Spunea avva Avraam pentru unul de la Schit, că era scriitor și nu mânca pâine. Deci a venit la el un frate, rugându-se să-i scrie o carte. Deci bătrânul avându-și mintea sa la privire a scris trecând stihuri și n-a pus so-roace [pauze]. Iar fratele lui luând și vrând să pună so-roace, a găsit niște cuvinte sărite și i-a zis bătrânului: „Avvo, sunt niște stihuri lăsate”. I-a zis bătrânul: „Du-te întâi de fă cele scrise și apoi vei veni și-ți voi scrie și celelalte!”. (3-36)

*

77. Într-o duminică, după sfârșitul slujbei, doi creștini stăteau de vorbă. Cel mai în vârstă îl întrebă pe cel mai tânăr:

- Ție ce canon ți-a dat părintele?
- Să zic în fiecare zi un acatist către Maica Domnului.
- Acatistul Bunevestiri?
- Nu neapărat. Orice acatist către Maica Domnului.
- Doar atât?
- Da.

- Mie mi-a dat să zic Paraclisul Maicii Domnului, două catisme din Psaltire și să fac și trei sute de metanii. Am canonul acesta de aproape un an și îl fac în fiecare zi, zise cel mai în vârstă, cu mândrie.

Când ajunse acasă, simți că îl copleșește oboseala. Mâncă repede ceva cu soția și copiii săi și se culcă. După masa, ieși ca de obicei cu familia în parc. Seara, după ce culcară copiii, cei doi soți se apucară să își facă canonul. Soțul stătea în sufragerie, soția în bucătărie.

În timp ce citea din Psaltire, soția auzi respirația regulată a soțului. Se duse în sufragerie și îl găsi dormind pe jos.

- Ce e cu tine? Ce ai? Te simți rău? Doar ai dormit și după-masă. Ce s-a întâmplat?, îl întrebă ea, îngrijorată.

- Ce să se întâmple, nu s-a întâmplat nimic. Doar că am judecat astăzi pe cineva și m-am considerat un mare rugător. Am vorbit cu un tânăr la biserică și, când am auzit ce canon ușor are, am râs de el, m-am gândit că nu e atât de sporit ca mine.

- Dar nu ți-a spus părintele să nu te lauzi cu rugăciunile tale?

- Sunt frânt de oboseală. Pur și simplu nu mai am putere să termin canonul. Nu mi s-a întâmplat așa ceva de câțiva ani de zile.

- Roagă-L pe Dumnezeu să te ierte, că, dacă nu, harul care te întărea la rugăciune nu se va mai apropia de tine, îi zise soția, făcând patul. Dacă nu poți mai mult, fă măcar câteva metanii și culcă-te. Eu mă duc la canon, zise soția, ieșind din cameră.

Fost-a un bătrân oarecare ce mânca în toată ziua câte trei posmagi (pesmeți). Cândva, a venit la el un frate și, șezând ei să mănânce pâine, au pus fratelui trei posmagi și, văzând bătrânul că încă îi mai trebuie, i-a adus alți trei posmagi. Iar dacă s-a săturat, s-au sculat. Deci, l-a judecat bătrânul pe fratele și i-a zis: „Nu trebuie, frate, să slujim trupului!”. Iar fratele, cerând iertare de la bătrânul, a plecat. A doua zi a venit vremea să mănânce bătrânul și s-au pus pe masă trei posmagi după obicei și iarăși îi era foame, dar s-a înfrânat. A doua zi la fel a pățimit. Deci a început a slăbi și a priceput bătrânul că i s-a întâmplat depărtarea lui Dumnezeu și s-a aruncat înaintea Domnului Dumnezeu cu lacrimi.

Și se ruga pentru depărtarea ce i s-a întâmplat și îndată a văzut un înger care îi zicea: „Pentru că l-ai judecat pe fratele, ți s-a întâmplat aceasta. Să știi, dar, că cel ce poate să se înfrâneze pe sine, sau altă faptă bună oarecare face, nu de voia sa le face, ci darul lui Dumnezeu este cel care îl întărește pe om”. (1-362)

78. Spovedindu-se la preotul închisorii, un deținut care fusese hoț de buzunare îi mărturisi părintelui că luase hotărârea de a nu mai fura niciodată și că voia să ducă o viață cât mai bineplăcută lui Dumnezeu. Părintele îi dădu o Psaltire și îi dădu canon să citească în fiecare zi două catisme.

- Dar este prea puțin, părinte, am timp să citesc și mai mult.

- Nu te grăbi. E mai bună o lucrare ușoară și satornică, o lucrare duhovnicească prin care Dumnezeu să îți transforme sufletul, decât un canon greu, care să te obosească peste măsură și să te aducă în timp la deznădejde. Important este ca viața să fie modelată de canon, nu să faci un canon exagerat, care să fie rostit cu formalism.

Zicea avva Matoi: „Voiesc lucrare ușoară și satornică, decât cea care este ostenicioasă din început și degrab se curmează”. (1-145)

79. Doi soți au venit la duhovnicul lor:

- Părinte, în fiecare zi facem canonul de rugăciune pe care ni l-ați dat, și metaniile, și închinăciunile.

- Dar în restul zilei vă gândiți la Dumnezeu?

- Nu, ne este de ajuns canonul.

- Rostul canonului este de a vă apropia de Dumnezeu, de a-I cere să vă acopere cu mila Sa și să vă dea putere să înfrunțați ispitele. Dar dacă în restul timpului trăiți ca niște păgâni, fără să Îi faceți lui Dumnezeu loc în viața voastră, fără să Îi cereți să vă lumineze la fiecare pas mai important pe care îl faceți, unde mai e credința voastră? Trebuie să trăiți ca niște creștini în toată vremea, nu numai când vă faceți pravila.

S-a vestit fericitului Epifanie, episcopul Ciprului, de către avva mănăstirii pe care o avea în Palestina, așa:

„Cu rugăciunile tale nu ne-am lenevit de canonul nostru, ci cu osârdie citim și ceasul întâi și al treilea și al șaselea și al nouălea și vecernia”. Iar el, prihănindu-i, le-a arătat lor zicând: „Arătați sunteți că vă leneviți în celelalte cearsuri ale zilei, petrecând deșerți la rugăciune. Că trebuie călugăria cea adevărată neîncetat să aibă rugăciunea și cântarea psalmilor în inima sa”. (3-65)

*

80. Un duhovnic a venit să le facă sfeștanie unor ucenici de-ai săi. Când a început să facă slujba, din camera cealaltă a început să se audă muzică de vioară.

- Ce se aude?

- V-am spus că de anul acesta la noi locuiește un nepot care a intrat la Conservator. Nu merge la biserică, de aceea nu a venit în cameră cu noi. Stă și exersează.

- Nu vă dați seama că muzica lui o să vă împrăștie mintea de la rugăciune?

Gazda - un bărbat între două vârste - spuse:

- Nu, părinte, că ne-am obișnuit.

- Ei, ne-am obișnuit să ne zboare mintea la rugăciune, cu asta ne-am obișnuit. În fiecare seară, când ne facem canonul, ne asigură o muzică de fundal care ne împiedică să ne rugăm cu luare aminte – continuă soția.

- Dacă pe preot îl deranjează uneori foiala care este în biserică, este normal că și pe voi vă deranjează această muzică de vioară. Frumoasă de altfel, dar nu în timpul rugăciunii. Rugați-l pe nepotul vostru să facă o pauză vreme de o jumătate de oră, până facem sfeștania.

- Să nu se supere.

- Nu e cazul să se supere. Ba chiar să îl rugați ca, în fiecare seară când vă faceți canonul, să facă liniște. Să își facă programul în așa fel încât și voi să aveți parte de rugăciune. Că altfel, nici nu vă rugați, și nici timpul nu îl folosiți în alt fel. Dacă erați nevoiți să ascultați cine știe ce zgomote, dacă aveți vecini care ar fi dat des petreceri de răsuna tot blocul, cum mi se întâmplă mie, era altceva.

Dumnezeu vedea și vă acoperea cu harul Său. Dar așa, pentru că vă stă în putință să rezolvați această problemă, Dumnezeu așteaptă să vadă dacă vă doriți sau nu să vă rugați cu luare aminte.

- Dar nu e important să ne zicem tot canonul?

- Ba da, dar important e și cum îl ziceți, și în ce condiții îl ziceți. Trebuie să încercați ca la vremea rugăciunii să aveți condiții cât mai potrivite. Și liniștea e de mare folos.

A mers odată avva Arsenie într-un loc, și era acolo trestie și suflând vântul făcea trestia sunet. Și a întrebat bătrânul pe frați: „Ce este sunetul acesta?”. Iar frații i-au spus că este sunetul trestiei. Zis-a bătrânul către dânșii: „Cu adevărat, de va ședea cineva în liniște și va auzi glas de pasăre, nu are inima aceeași liniște; cu atât mai mult voi, având sunetul trestiilor acestora”. (25-17)

Roadele pocăinței

81. Un tânăr crescut într-o familie de sectanți a fost botezat în Biserica Ortodoxă. Îi plăceau slujbele, îi plăceau cărțile duhovnicești, dar nu voia să se spovedească. Rămăsese cu o îndoială, nu credea că prin Taina Spovedaniei se iartă păcatele. Cădea în păcatul curviei destul de des, dar, după ce păcătuia, se ruga la Dumnezeu să îl ierte.

Și tot așa s-a întâmplat vreme de câteva luni. Odată i s-a arătat un drac care i-a spus:

- Nu ți-e rușine să te mai rogi, după ce păcătuiești atât? Ce, crezi că Dumnezeu e orb, că nu vede cât de desfrânat ești?

Tânărul i-a răspuns:

- Ba vede, și tot așa vede și pocăința mea. Și până o să mor, o să îi cer iertare pentru fiecare din căderile mele...

- Să îi ceri, că degeaba îi ceri... a spus dracul, dispărând.

Speriat, tânărul s-a dus la biserică, să vorbească cu un preot. După ce a ascultat întâmplarea, preotul i-a spus:

- Degeaba Îi ceri lui Dumnezeu să te ierte dacă nu vrei să înțelegi că păcatele săvârșite după Botez se iartă prin Taina Spovedaniei. Dacă nu te spovedești, nu ți se iartă. Abia după spovedanie sufletul are puterea de a birui păcatul. Altfel, bunăvoința sufletului de a se îndrepta este repede îngenuncheată de diavol.

După ce tânărul s-a spovedit, dracul i s-a arătat iar:

- Te-a iertat Dumnezeu, dar iarăși o să te dobor. Și iarăși o să te spovedești, și iarăși o să te dobor.

Tânărul i-a spus:

- Așa să fie până pe patul de moarte, iar să cad, și iar să mă spovedesc, și tot nu o să mă dau bătut. Dar cred lui Dumnezeu că îl va lumina pe duhovnic să îmi dea sfaturile

și canonul potrivit pentru a mă vindeca, și că mă va întări să nu mai cad în cursele tale.

Și dracul i-a zis:

- Nu te voi mai ispiți atunci, ca să nu îți agonisești cunună.

Și de atunci, tânărul a dus cum trebuie războiul duhovnicesc. Alerga la duhovnic imediat ce vreo ispită îi întuneca mintea. Și nu aștepta să păcătuiască cu trupul pentru a se spovedi.

Un frate oarecare, petrecând multe ispite de la neprietenul, cădea totdeauna în curvie și petrecea nevoindu-se a nu-și lăsa chipul călugăresc, ci făcea câte puțină slujbă și se ruga lui Dumnezeu cu suspinuri, zicând: „Doamne, ori de voiesc, ori de nu voiesc, mântuiește-mă!”. Și zicea acestea în toate zilele, și de cădea în curvie, și de nu cădea. Odată a căzut în obiceiul păcatului noaptea și s-a sculat și îndată a început a cânta un canon. Iar dracul se mira de nădejdea lui și de nemâhnirea lui și i s-a arătat în vederea ochilor și i-a zis când cânta: „Cum nu te rușinezi cu totul a sta înaintea lui Dumnezeu, sau a pomeni numele Lui?”.

I-a zis fratele: „Știi că limba aceasta este nicovală, odată vei lovi cu ciocanul și odată vei lua, iar eu voi răbda luptându-mă cu tine până la moarte, oriunde te voi ajunge în ziua de apoi și cu jurământ îți fac ție încredințare, că așa să-mi ajute Cel ce a venit să mântuiască pe păcătoși, că nu voi înceta pârându-te pe tine lui Dumnezeu până ce vei înceta a te lupta cu mine, și voi vedea cine va birui, tu sau Dumnezeu”. Dacă a auzit dracul acestea, a zis către dânsul: „Într-adevăr, de acum nu mă voi mai lupta cu tine, ca să nu-ți agonisesc ție cunună, luptându-mă pentru răbdarea ta”. Și s-a dus dracul. (29-299)

*

82. O fată care în timpul liceului trăise cu prietenul ei și care, după ce rămăsese însărcinată, făcuse un avort de frica părinților ei, a simțit că fără Dumnezeu viața nu are rost și s-a apropiat de biserică. Vreme de trei ani a

trăit în curăție, după ce Îi promisese lui Dumnezeu că nu se va mai culca decât cu soțul ei, după nuntă.

Dar, într-o seară, fiind apăsată de singurătate, a ieșit să se plimbe în parc. A făcut cunoștință cu un doctor, nu foarte frumos dar prezentabil, și plimbarea s-a terminat în patul doctorului.

Dimineța, când a ajuns acasă, s-a dus în fața icoanei și s-a rugat:

- Doamne, iartă-mă, că deși am căzut încă o dată, am să pun din nou început bun. Mă voi spovedi și voi lupta din toate puterile să nu mai cad.

După rugăciune, a văzut în camera ei un drac mare și urât:

- De ce te mai rogi? Gata, de acum vei fi a noastră...

- De unde știi tu că voi fi a voastră? Puternic este Dumnezeu să mă ridice iar și să mă ierte.

- De unde știi că te va ierta?

- Dumnezeu știe că nu am mințit când I-am spus că nu vreau să mai cad niciodată. Știe cât m-am luptat. Și, așa cum m-a văzut greșind, tot așa mă va vedea pocăindu-mă.

Auzind acestea, dracul a plecat rușinat. Iar fata, mirată că diavolul a lăsat-o în pace, a căpătat și mai mare nădejde în mila lui Dumnezeu. Fără să mai amâne, în loc să meargă la serviciu, a alergat la părintele ei și s-a spovedit cu inimă frântă. Și, primind canon, a plecat cu nădejdea că Dumnezeu o va ierta.

Un frate oarecare ce trăia în Enat, în mănăstirea Alexandriei, a căzut în păcatul curviei și, după cadere, de multa lui scârbă l-a adus pe el vrăjmașul la deznădăjduire. El, mai venindu-și în fire și văzându-se biruit de scârbă și deznădăjduit, singur ca un doctor iscusit fiind, a pus gândul său spre buna nădejde, zicând: „Crezi în marea milostivire a lui Dumnezeu, că Își va face milă și cu mine păcătosul și mă va ierta!”. Iar când grăia el întru sine acestea, diavolii i-au zis: „Cum știi tu că Își va face milă cu tine?”. Și le răspundea lor așa: „Dar voi cine sunteți și ce grijă aveți, de Își va face Dumnezeu milă cu mine ori de nu Își va face? Că voi sunteți fiii întunericu-

lui, ai gheenei și ai pieirii veșnice, iar Dumnezeu este bun și milostiv. Voi ce treabă aveți?”.

Acestea grăindu-le lor fratele, au fugit dracii rușinați de la dânsul, neputând să-i mai facă nimic. Iar fraatele, cu nădejdea și cu ajutorul lui Dumnezeu, s-a pocăit și s-a mântuit. (24-296)

*

83. Doi tineri care trăiau împreună au venit la biserica părintelui Constantin. Au fost foarte impresionați de întâlnirea cu părintele și după slujbă s-au spovedit. Voiau să se căsătorească după terminarea facultății. S-au hotărât să nu mai păcătuiască. Cu o lună înainte de examenele de licență, Eliza s-a dus la o petrecere dată de sora sa, care se măritase cu un arab. Daniel era acasă, la părinți.

La petrecere, un alt arab, cel mai bun prieten al cumnatului Elizei, s-a îndrăgostit de ea și, din vorbă în vorbă, a convins-o să bea cu el niște țarie. Prinsă în joc, fata a cerut din ce în ce mai multă băutură și, în cele din urmă, a picat în brațele arabilui. Ba chiar a păcătuit cu el după plecarea musafirilor. Sora ei nu părea mirată de aceasta.

Când l-a revăzut pe Daniel, pe Eliza au năpădit-o la crimile:

- Totul s-a terminat. Nu mai are rost să fim prieteni. Duminică dimineată m-am culcat cu Ahmed, cel mai bun prieten al cumnatului meu. Nu știu dacă m-ai putea ierta, și nici nu mai are rost să mă ierți. Între noi s-a terminat totul.

După trei zile, Eliza a primit un telefon:

- Crezi că există pocăință?

- Da, există.

- Atunci hai la părintele Constantin. Ție o să-ți dea un canon, iar mie o să-mi spună ce rugăciuni să fac pentru tine.

Eliza s-a spovedit și, cu dragostea lui Daniel și cu sfaturile părintelui, sufletul ei s-a curățat de păcat.

S-au căsătorit, așa cum plănuiseră. Eliza era o soție minunată. Daniel nu a regretat niciodată că a iertat-o pentru greșeala făcută.

Doi frați erau la chilii și cel care era cel mai bătrân îl ruga pe cel mai tânăr, zicând: „Să petrecem împreună, frate”. Iar el zicea: „Eu sunt păcătos și nu pot să petrec împreună cu tine, avvo”. Acela îl ruga pe dânsul, zicând: „Cu adevărat putem”. Și era bătrânul curat și nu voia să audă că fratele are gânduri de curvie. Deci i-a zis fratele: „Lasă-mă o săptămână și iarăși vom vorbi!”. Și după o săptămână, vrând cel mai tânăr să-l încerce, i-a zis: „În mare ispită am căzut, avvo, săptămâna aceasta, că, ducându-mă în sat pentru o trebuință, am căzut cu o femeie”. Zis-a lui bătrânul: „Este pocăință?”. Răspuns-a fratele: „Este, cu adevărat”. Zis-a bătrânul: „Eu port jumătate din păcat și tu cealaltă jumătate”. Atunci i-a zis lui fratele: „Acum putem să fim împreună”. Și au petrecut împreună până la sfârșitul lor. (17-353)

*

84. O profesoară de religie a mers cu un grup de elevi într-un pelerinaj la o mănăstire. Au venit cu ea și patru elevi care erau foarte obraznici. Tot drumul au făcut gălăgie. Profesoara șovăise înainte să îi ia la drum. Auzise că unul dintre ei se culca cu o colegă de clasă, și își asuma o mare responsabilitate dacă îi lua. Trebuia să fie foarte atentă. Dar s-a decis să îi ia.

La mănăstire, grupul s-a întâlnit cu un părinte cu viață sfântă, un pustnic care venise să se împărtășească. Era foarte slab, din cauza posturilor aspre. Când vorbea despre Dumnezeu, avea ochii în lacrimi. Printre altele, le-a spus tinerilor:

- Trebuie să trăiți în așa fel încât, atunci când veți fi mari, să nu vă pară rău că v-ați pierdut tinerețea. O singură viață avem în această lume. Să o folosim cât mai bine, pentru a dobândi raiul.

Părintele nu le-a vorbit mult elevilor, dar cuvintele lui i-au impresionat pe doi dintre cei patru copii-problemă. Unul dintre cei doi era chiar cel care păcătuia cu colega lui. Pe drumul de întoarcere, ei au vorbit mult cu profesoara de religie. Pelerinajul i-a convins să își schimbe viața.

Numai că ceilalți doi prieteni ai lor nu erau deloc încântați de această schimbare, pe care nu o înțelegeau. Îi tot ironizau pe prietenii lor care nu mai mergeau în baruri și nici la petreceri zgomotoase. Aceștia veneau rareori pe la petreceri și se purtau cu totul altfel decât înainte. De asta erau luați peste picior de colegii lor. Dar ei se hotărâseră să nu răspundă la ironiile celorlalți. Cei doi prieteni ai lor au râs o vreme de ei, tot încercând să îi convingă să nu mai meargă la biserică. Dar nu au reușit. Mai mult încă, unul din ei, văzând cum cei doi tineri duceau o viață curată, s-a dus și el de câteva ori la biserică. La început din curiozitate, dar până la urmă a început să îi placă.

Și astfel, datorită unui pelerinaj și înțelepciunii unei profesoare de religie, trei tineri și-au îndreptat pașii pe calea mântuirii.

Zicea avva Zinon că i-a povestit lui fericitul Serghie, egumenul din Pediada, o povestire ca aceasta: „Odată - zice - călătorind noi cu un bătrân sfânt, fiind și alți frați împreună cu noi, ne-am rătăcit pe cale. Și, neștiind unde mergem, ne-am aflat în semănături și am călcat puțin din semănături. Iar plugarul, simțind, că s-a întâmplat de lucra acolo, a început a ne ocări și a zice cu mânie: «Voi călugări sunteți? Voi vă temeți de Dumnezeu? De aveți frica lui Dumnezeu înaintea ochilor, nu făceați aceasta». Deci îndată ne zice nouă sfântul acela bătrân: «Pentru Domnul, nimeni să nu grăiască!». Și se ruga plugarului cu blândețe, zicând: «Bine zici, fiule; de am fi avut frica lui Dumnezeu aceasta nu am fi făcut, ci pentru Domnul, iartă-ne, că am greșit!».

Iar acela, înspăimântându-se pentru nerăutatea și smerenia bătrânului, alergând la noi, a căzut la picioarele bătrânului, zicând: «Iartă-mă pentru Domnul și ia-mă cu voi!»” Și adăuga fericitul Serghie: „Iată blândețea și bunătatea sfântului ce a putut cu ajutorul lui Dumnezeu să facă! Și a mântuit sufletul ce era făcut după chipul lui Dumnezeu, și pe care Dumnezeu îl voiește mai mult decât nenumărate lumi cu banii lor”. (10-75)

85. Un student căzuse în păcat cu prietena sa, cu care urma să se căsătorească după Postul Crăciunului. Mai erau două luni până la nuntă. S-au spovedit, dar după două săptămâni iar au căzut. Iar s-au spovedit, și iar au căzut. În prima săptămână din post au păcătuit iarăși. Imediat după aceea, când abia apucaseră să se îmbrace, pe tânăr l-a muștrat conștiința. A pus mâna pe telefon și l-a sunat pe preot:

- Sărut-mâna, părinte, Mihnea la telefon. V-am sunat să vă întreb de câte ori poate cineva să pună început bun?

- Ori de câte ori cade.

- Și în fiecare săptămână?

- Și în fiecare zi. Și în fiecare oră. Așa cum diavolul contabilizează fiecare cădere, tot așa Dumnezeu numără fiecare ridicare. Ce s-a întâmplat, iar ați căzut?

- Da, părinte, iar. Și iar să ne spovedim, și iar să cădem? Sau să așteptăm să ne spovedim chiar înainte de nuntă?

- O să vă spovediți și atunci, așa cum v-am spus. Dar acum, pentru că ați căzut, trebuie să vă ridicați. Vă aștept după-masă la biserică și o să vă spovedesc după vecernie.

- Și dacă o să cădem iarăși?

- Prin spovedanie sufletul primește dezlegare de lanțurile cu care l-a legat păcatul, și puterea să se lupte cu el. Dacă vreți să puneți început bun, spovediți-vă. Dar, dacă vreți să vă spovediți fără să fiți hotărâți să fiți cuminți până la nuntă, nu faceți bine.

- E post...

- Și dacă nu era post, păcatul tot păcat era. Ori de câte ori cădeți, ridicați-vă.

A întrebat avva Moise pe avva Siluan, zicând: „Poate omul în fiecare zi să pună început?”. Și i-a răspuns bătrânul: „De este lucrător, poate și în fiecare zi și în fiecare ceas să pună început bun”. (11-217)

Sfaturile duhovnicului

86. Un ministru a chemat un preot să îi facă sfeștanie. Preotul a venit, a făcut slujba, după care a fost invitat să sfințească masa pregătită pentru această ocazie. Deși era vineri, pe masă erau cărnuri și alte mâncăruri de dulce.

- Să mă iertați, a spus părintele, dar fiind zi de post, nu pot binecuvânta decât ce e de post...

- Ce vorbă e asta?, s-a supărat ministrul. Hai, binecuvântează toate, că ne supărăm. Ei, comedie, nu am chemat un altul mai deștept! Aici nu e masă obișnuită, părințele, aici suntem oameni cu greutate. Binecuvântezi, sau pleci de aici?

- Iertați-mă, plec, a spus părintele, strângându-și epitrahilul.

- O să vezi tu cât de curând ce răsplată o să primești pentru gestul ăsta... a spus ministrul, simțindu-se jignit.

Într-adevăr, peste câteva zile, părintele a fost chemat la episcopie și a fost mutat la altă parohie, mult mai mică. Nu i-a fost greu să înțeleagă pricina mutării sale. Dar, mulțumindu-I lui Dumnezeu pentru toate, părintele a plecat, având încredințarea că nimic nu se întâmplă fără voia lui Dumnezeu.

Peste un an de zile, la alegeri, partidul ministrului a obținut voturi puține, și ministrul a revenit la funcția pe care o avusese mai înainte: director de spital.

Peste alt an de zile, pe când se afla în concediu, a izbucnit un incendiu în care copilul său cel mic și-a pierdut viața.

În fața sicriului, fostul ministru stătea și plângea:

- Oare cu ce Te-am supărat, Doamne, cu ce?

Din rânduiala lui Dumnezeu, la înmormântarea acea fusese chemat să slujească tocmai preotul pe care mi-

nistrul îl prigonise: parohul din cartier plecase de urgență din oraș.

Preotul a ținut slujba, smerit. A plecat imediat după ce a ținut un scurt cuvânt, pentru că nu voia să îl pună într-o situație delicată pe fostul ministru.

Comportamentul său l-a ajutat pe cel care mai înainte îl prigonise să își înțeleagă greșeala. Și-a dat seama că în viață toate sunt trecătoare și că important este un singur lucru: ascultarea de Dumnezeu, oricât de grea ar fi această ascultare. A înțeles cât de creștinește se purtase părintele atunci când refuzase să sfințească bucatele de dulce în post. A înțeles că niciun compromis nu are urmări bune. Că urmări bune au numai faptele bune. Mai mult chiar, el a încercat să determine transferul părintelui la postul inițial. Pentru că nu mai era ministru, și nu mai avea aceeași greutate în ochii celorlalți, a avut mult de furcă pentru a-și împlini dorința. Dar, în cele din urmă, a reușit.

După ce părintele a început să slujească din nou în vechea sa parohie, directorul spitalului l-a chemat din nou să îi facă sfeștanie:

- Vă rog din tot sufletul, părinte, să mă iertați pentru răul pe care vi l-am făcut. Vă rog să veniți din nou la noi, că vă avem ca pe un sfânt... Soția mea de la început a zis că semănați cu Hristos la înfățișare și la moralitate...

- De iertat, v-am iertat. De semănat cu Hristos la chip, aproape toți bărboșii seamănă puțin. Cât despre moralitate, niciun om nu se poate compara cu Hristos. Știu că, dacă aș veni la voi, m-ați trata ca pe un sfânt. Tocmai de aceea nu voi veni. Sau poate voi veni peste multă vreme, când nu o să mă mai țineți de sfânt. Că așa, să mă ridicăți în slăvi, și de acolo să mă doboare diavolul, nu îmi este de folos. Să îmi lăsați totuși un pomelnic, să vă pomenesesc. Și vă mai spun încă o dată: de iertat, v-am iertat. Dar aveți grijă cum trăiți, ca să vă ierte și Dumnezeu...

Un frate l-a întrebat pe unul din bătrâni, zicând: „Cum diavolul aduce ispite asupra sfinților?”. Și i-a zis lui bătrânul că a fost unul din părinți, anume Nikon, care lo-

cuia în muntele Sinai. Și iată că oarecine, mergând la casa unui faranit și găsim pe fiica lui singură, a căzut cu dânsa. Și i-a zis ei: „Spune că pustnicul avva Nikon ți-a făcut așa”. Și când a venit tatăl ei și a aflat, luând sabia, s-a dus asupra bătrânului și, bătând în ușă, a ieșit bătrânul. Și întinzând el sabia ca să-l omoare, s-a uscat mâna lui. Și ducându-se faranitul la biserică, a spus bătrânilor și au trimis la dânsul și a venit bătrânul. Și bătându-l mult, voiau să-l gonească. Și s-a rugat zicând: „Lăsa-ți-mă aici, pentru Dumnezeu, ca să mă pocăiesc!”. Și despărțindu-l pe el trei ani, s-a dat poruncă ca nimeni să nu meargă la el. Și a făcut trei ani, venind în fiecare duminică la biserică și făcând metanie, se ruga la toți zicând: „Rugați-vă pentru mine!”. Iar mai pe urmă s-a îndrăcit cel ce a făcut păcatul și a pus ispită asupra bătrânului. Și a mărturisit în biserică că el a făcut păcatul și a zis să năpăstuiască pe robul lui Dumnezeu.

Și mergând tot norodul, a făcut metanie bătrânului, zicând: „Iartă-ne pe noi, avvo!”. Și le-a zis lor: „De a vă ierta, iertați sunteți; dar a rămâne aici cu voi nu mai rămân, că nu s-a aflat unul să aibă dreaptă socoteală și să-i fie milă de mine”. Și așa s-a dus de acolo. Și a zis bătrânul către fratele: „Vezi cum diavolul aduce ispitele asupra sfinților?” (Avva Nikon -158)

*

87. La biserică la părintele Ioan a venit Adrian, un student la Facultatea de teologie. În loc să îi ceară un cuvânt de folos, el a început să îi spună părintelui cât de necesar este ca oamenii să țină post negru vinerea, cât de greu dar folositor este ca oamenii să rostească rugăciunea inimii, cât de bine este să existe familii creștine. După ce a terminat lista de sfaturi, a început să îi pună părintelui întrebări legate de culmile viețuirii duhovnicești.

- Nu știu să îți vorbesc despre așa ceva. Despre asta au învățat sfinții, pentru că trăiau cele despre care scriau.

- Spuneți-mi măcar ce ați citit, dacă v-a interesat acest subiect.

Văzându-l atât de mândru, părintele îl asculta în tăcere. Tânărul voia să pară cât mai înțelept în ochii părintelui.

Acesta l-a întrebat:

- Și în fața lui Dumnezeu, tot așa vii?

- Ce vreți să spuneți?

- Ai venit la mine pentru prima dată. Nu ai vrut să fii folosit de cuvintele mele, ci ai vrut să mă convingi de înțelepciunea ta. Calea asta nu îți place lui Dumnezeu. Apoi ai vrut să vezi dacă știu să îți vorbesc despre taine care depășesc înțelegerea noastră. Dar credința noastră nu e filosofie, nu cel care e doar o enciclopedie teologică dobândește raiul, ci raiul îl dobândește numai cel care trăiește credința.

- Bine, părinte, bine, atunci o să mai vin altă dată, ca să mai vorbim...

Adrian a plecat decepționat. În timp ce stătea în stația de autobuz, l-a văzut pe un prieten de-al său care se îndrepta spre biserică.

- Ce faci aici?

- Ce să fac, am fost la părintele Ioan.

- Și eu tot la el mă duc.

- Și, îți place? Mie mi s-a părut că faima pe care o are e cam exagerată. În ce privește teologia, cam șchiopătează. În loc să îmi răspundă la întrebări, a încercat să se eschiveze, să îmi vorbească despre importanța trăirii creștine, de parcă eu nu aș înțelege acest subiect. Cred că știu mai multă teologie decât el.

- Spui asta pentru că nu îl cunoști. Mie îmi este duhovnic. Am avut odată niște nelămuriri legate de o lucrare de seminar. M-a uimit cât de bine cunoaște scrierile Sfinților Părinți.

- Atunci mie de ce nu a vrut să îmi răspundă la întrebări?

- El nu răspunde decât la întrebările care îl ajută pe om să se schimbe în bine. Spune că se umple lumea de teologi, în timp ce adevărații creștini se cam împuținează.

- Mi-a venit mașina, trebuie să plec, mai vorbim, spuse Adrian, suindu-se în autobuz.

Dar, cum rămăsese singur, începu să înțeleagă câtă dreptate avea părintele Ioan. El își dorise până atunci din tot sufletul să ajungă un mare teolog. Dar nu își dorise la fel de mult să ajungă un bun creștin.

Coborî la prima stație și o luă înapoi pe jos. La biserică se întâlni iar cu prietenul său:

- Ce faci, Adriane, ai uitat ceva?

- Da, răspunse Adrian. Am uitat să pun întrebările potrivite...

S-a dus odată un frate din părțile lui avva Pimen în străinătate. Și a ajuns acolo la un pustnic (care era miostiv și mulți veneau la dânsul). Și i-a vestit lui fratele cele despre avva Pimen. Și, auzind fapta lui cea bună, a dorit să-l vadă. Deci, întorcându-se fratele în Egipt, după câțeva vreme a venit pustnicul din străinătate în Egipt la fratele cel ce venise la el (că îi spusese lui unde petrece). Și văzându-l acela, s-a mirat și s-a bucurat foarte. Și a zis pustnicul: „Fii bun și du-mă la avva Pimen!”. Și, luându-l, a venit la avva Pimen și i-a vestit cele despre dânsul zicând: „Mare om este și multă dragoste și cinste are la locul lui și i-am vestit lui despre tine și, dorind să te vadă, a venit”.

Deci l-a primit pe el cu bucurie și, sărutându-se unul cu altul, au șezut. Și a început cel străin a vorbi din Scriptură lucruri duhovnicești și cerești. Și și-a întors avva Pimen fața lui și nu i-a dat răspuns. Și văzând că nu vorbește cu dânsul, mâhnindu-se, a ieșit. Și i-a zis fratelui celui ce l-a adus pe el: „În zadar am făcut toată călătoria aceasta, că am venit la bătrânul și iată că nici a vorbi cu mine nu voiește”. Și a intrat fratele la avva Pimen și i-a zis: „Avvo, pentru tine a venit acest om mare, având atâta slavă la locul lui. Pentru ce n-ai vorbit cu dânsul?”. I-a zis lui bătrânul: „Acesta dintre cei de sus este și cele cerești grăiește, iar eu dintre cei de jos sunt și cele pământești vorbesc. De mi-ar fi grăit despre patimi

ale sufletului, i-aș fi răspuns; iar dacă pentru lucruri cerești [vrea să vorbim], eu aceasta nu știu”.

Deci ieșind fratele, i-a zis: „Bătrânul nu vorbește degrabă din Scriptură, ci dacă cineva îi va grai lui despre patimile sufletului, îi răspunde”. Iar el, umilindu-se, a intrat la bătrânul și a zis către dânsul: „Ce voi face, avvo, că mă stăpânesc patimile sufletului?”. Și a luat aminte la dânsul bătrânul, bucurându-se. Și a zis: „Acum bine ai venit. Deschide-ți gura ta pentru acestea și o voi umple de bunătăți”. Iar el, mult folosindu-se, zicea: „Cu adevărat, aceasta este calea cea adevărată”. Și, mulțumind lui Dumnezeu, s-a întors la locul său bucuros, căci cu astfel de sfânt s-a învrednicit a se întâlni. (8-166)

*

88. Într-o seară, la ușa casei parohiale în care locuia părintele Ioan a bătut cineva. Deschizând, părintele a văzut o studentă pe care cu câteva zile în urmă o convinsese să nu facă un avort. Tatăl pruncului plecase din țară și se întorsese la familia lui, în Iran. Familia fetei se chinase multă vreme să o convingă să renunțe la sarcina nedorită, dar părintele avusese răbdare cu ea și o sfătuisese să nu facă acest groaznic păcat.

- Iertați-mă că vă deranjez atât de târziu, părinte, dar trebuie să îmi spuneți un cuvânt de întărire. Nu mai puteam aștepta până mâine, sunt făcută praf.

- Ce s-a întâmplat, ai ucis copilul?

- Nu, părinte, Doamne-fereste. Am o ispită mare și am nevoie de sfatul sfinției voastre. Altfel nu îndrăzneam să vă deranjez la ora asta. Stau numai un minut, dacă îmi permiteți.

- Mă deranjeai dacă făceai cine știe ce trăsnaie; dacă pot să îți fiu de folos, nu mă deranjezi, mă bucuri.

Un frate a mers la un sihastru și, plecând de la dânsul, i-a zis: „Iartă-mă, avvo, că te-am smintit de la rugăciunea ta!”. Celălalt, răspunzând, i-a zis: „Rugăciunea

mea este să te odihnesc pe tine și să te petrec cu dragoste". (6-367)

*

89. O femeie căzuse în deznădejde după ce soțul și cei doi fii ai ei muriseră în urma unui grav accident de mașină. Venise la părintele Ioan cu inima distrusă de întristare:

- Părinte, iertați-mă, nu mai sunt în stare să îmi fac canonul, nu mai sunt în stare să mă rog lui Dumnezeu. Am impresia că m-a pedepsit prea tare pentru păcatele tinereții, în timp ce pe alții îi lasă de capul lor. Nu mai pot, părinte, nu mai pot. Simt că îmi pierd mințile. Cum o să trăiesc singură? Îmi vine să îmi iau viața și să mă duc lângă ei.

- Dacă ar fi așa simplu să te duci lângă ei, ți-aș da binecuvântare să îți iei viața cum ajungi acasă. Numai că sinucigașii merg în iad. Numai pe unii dintre cei bolnavi psihic îi iartă Dumnezeu. Dacă soțul și copiii tăi s-au mântuit și tu te duci în iad, nu vei fi lângă ei.

- Dar dacă vreunul a ajuns în iad? Mă voi duce să stau cu el.

- Nu se poate. Numai în rai oamenii stau în comunione unii cu alții. În iad nu există decât plângere. Nu poți să alini durerea celui care ajunge acolo decât într-un singur fel: rugându-te pentru el să ajungă să vadă lumina.

- Și ce să fac, părinte, că nu pot să mă rog? Nu pot să mai fac Acatistul Preadulcelui Iisus.

- Nu poți să faci acatistul, o să faci altceva.

- Nu pot să mă rog pentru mine, părinte, sunt prea deznădăjduită.

- Deznădejdea înseamnă moarte duhovnicească. Noi, creștinii, nu avem voie să deznădăjduim. Chiar dacă suntem mârniți. Deznădăjduiți sunt doar necredincioșii, cei care nu știu să Îi ceară Domnului puterea de a depăși încercările.

- Părinte, oricum nu pot să mă rog.

- Îți schimb canonul. În fiecare seară să faci zece metanii pentru soțul tău, și câte zece pentru fiecare dintre copii. Și la fiecare metanie să spui: „Doamne, odihnește-l în Împărăția Ta.”

A doua săptămână, când femeia a venit din nou la biserică, părintele a întrebat-o:

- Ai făcut metaniile?

- Da, părinte, le-am făcut.

- Să știi că și această osteneală a ta Dumnezeu o va primi tot ca pe o pomană, ca pe o milostenie. De acum să faci câte douăzeci de metanii pentru fiecare.

- Bine, părinte, o să fac.

- Și, dacă mai ai putere, să faci câte cinci metanii și pentru mine, să mă întărească Dumnezeu să călăuzesc sufletele așa cum trebuie.

- Da, părinte, o să fac.

Seara, după ce a făcut metaniile pentru soțul și copiii ei, s-a apucat să facă și pentru părintele. După aceea, s-a apucat să facă câteva metanii și pentru ea, fără să le numere. Îi tot cerea lui Dumnezeu putere să rabde încercările prin care trece.

În seara următoare a făcut la fel, și tot așa până ce a venit iarăși la părintele Ioan:

- Părinte, deși nu mai aveam putere să mă rog, cu chiu cu vai am început să fac câteva metanii și pentru mine. Nu multe, dar fac.

- Important este că nu ai părăsit lupta. Diavolul abia aștepta să te dărâme cu deznădejdea.

- Părinte, dar să știți că tot îmi mai vin gânduri de deznădejde.

- Tu ce credeai, că lupta se va termina atât de ușor? Suntem oameni, suntem ființe pe care încercările ne clatină puternic. Important este să nu cedăm. Uite, de acum trebuie să citești din Psaltire câte un psalm în fiecare zi.

- Atât de puțin?

- Un psalm neapărat. Un psalm făcut cu luare-aminte. Și dacă vezi că mai ai stare de rugăciune, roagă-te în

continuare. Nu te gândi să termini catisma, roagă-te atât cât poți și fii atentă la rugăciune.

Încetul cu încetul, femeia se punea pe picioare. După ce a făcut parastasul de patruzeci de zile, părintele i-a spus:

- Gata, cu ajutorul lui Dumnezeu ai depășit momentele de cumpănă. De acum revenim la canoane obișnuite.

- Să știți, părinte, că, dacă nu ați fi avut înțelegere față de mine în durerile prin care am trecut, nu aș mai fi venit la biserică.

- Știu, dacă ți-aș fi dat un canon prea greu, te-ar fi biruit și mai tare deznădejdea. Dar canonul trebuie să vindece sufletul, nu să îl sufoce. Trebuie să fie balsam. Iar atunci când e nevoie să fie bisturiu chirurgical, duhovnicul trebuie să fie foarte atent, ca să nu moară pacientul pe masa de operație. Știu asta de la primul meu duhovnic, Dumnezeu să îl odihnească.

Se povestea despre avva Macarie că, mergând odată la biserică să citească pravila, a văzut în afara chiliei unuia dintre frați mulțime de draci, din care unii se închipuiau în muieri ce rosteau cuvinte necuviincioase, alții în copilandri ce vorbeau cuvinte de ocară, alții jucau, iar alții se schimbau în multe forme. Bătrânul, fiind văzător cu mintea, a cunoscut pricina. Și, suspinând, și-a zis: „Negreșit, fratele petrece în lenevire și pentru aceasta duhurile cele viclene îi înconjoară chilia”.

După ce a isprăvit pravila, a intrat în chilia fratelui și i-a zis: „Sunt necăjit, frate, și cred că, de te vei ruga pentru mine, cu adevărat mă va ușura Dumnezeu de necazul acesta”. El, punând metanie bătrânului, i-a zis: „Avvo, nu sunt vrednic să mă rog pentru tine”. Însă bătrânul sta rugându-l pe frate și zicând: „Nu mă duc de nu-mi vei da cuvânt că vei face pentru mine câte o rugăciune în fiecare seară”. Așa a ascultat fratele porunca bătrânului. Acest lucru l-a făcut bătrânul vrând să-i dea pricină să se roage noaptea. Și, sculându-se fratele în noaptea viitoare, a făcut o rugăciune pentru bătrânul.

Apoi, umilindu-se, a zis: „Ticălosule suflete, pentru un bătrân ca acesta te-ai rugat, dar pentru tine nu te rogi?”. Deci, a făcut și pentru sine o rugăciune. Apoi așa făcând el în fiecare noapte și săvârșind cele două rugăciuni, în duminica următoare, bătrânul, ducându-se la biserică, i-a văzut pe draci stând afară din chilia fratelui, ca și mai înainte, dar triști și posomorâți. Și a cunoscut că pentru rugăciunea fratelui s-au întristat dracii. Astfel, bucurându-se, a intrat la fratele și a zis: „Rogu-te, mai fă pentru mine încă o rugăciune!”. El a ascultat și făcând pentru bătrânul două rugăciuni, iarăși s-a umilit și și-a zis: „O, ticălosule suflete, adaugă și pentru tine o rugăciune!”.

Deci, așa petrecând el și săptămâna aceea și făcând în fiecare noapte câte patru rugăciuni, duminică iarăși venind bătrânul, i-a văzut pe draci mai întristați și tăcând. Și mulțumind lui Dumnezeu, când s-a întors, a intrat iarăși la frate și l-a rugat să mai adauge pentru dânsul încă o rugăciune. Acesta, primind și adăugând și pentru sine încă o rugăciune, făcea în fiecare noapte șase rugăciuni. Când a trecut bătrânul duminică, i-a văzut pe draci stând departe de chilia lui. Dar cum l-au văzut intrând la frate, l-au ocărât, mâhnindu-se pentru mântuirea fratelui. Iar bătrânul, proslăvind pe Dumnezeu, a intrat la frate și l-a sfătuit să nu se lenevească, ci neîncetat să se roage. Și așa, făcându-se fratele osârduitor la rugăciuni, cu darul lui Dumnezeu, s-au dus dracii cu totul de la dânsul. (78-439)

*

90. La biserică la părintele Ilarion au venit doi studenți de la Facultatea de teologie. Intrând în biserică, l-au văzut pe părinte îmbrăcat într-o reverendă veche și nu și-au dat seama că pe el îl căutau. L-au întrebat:

- Părintele Ilarion e aici?
- Ce treabă aveți cu el?
- Am venit să îi cerem niște sfaturi duhovnicești.

- Vreți să vă spovediți? Ce fel de sfaturi?
- Nu, vrem numai să vorbim cu el, să îl întrebăm cum înțelege el unele citate din Sfânta Scriptură.

Celălalt deschise și el gura:

- Zice lumea că ar fi foarte înțelept, și vrem să ne convingem dacă e așa sau nu. Cât despre spovedanie, avem timp să ne spovedim când terminăm facultatea, nu?

Părintele se întristă auzindu-i:

- Părintele Ilarion nu are decât seminarul, nu e la măsura la care vă așteptați voi. Nu e aici. Dar nu are rost să îl așteptați, că veți fi dezamăgiți auzindu-l.

Studentii plecară.

Femeia de la pangar l-a întrebat:

- De ce nu ați vorbit cu ei, părinte? Trebuia să le arătați cât de bine cunoașteți învățătura Sfinților Părinți.

- Nu, nu trebuia. Nu au venit pentru cuvânt de folos. Au venit ori ca să aibă pricină să mă clevetească, ori ca să se mândrească că au stat de vorbă cu mine. Dacă ar fi venit pentru sfaturi duhovnicești, le-aș fi vorbit.

Spunea avva Daniil că oarecari frați, vrând să meargă la Tebaida pentru torturi de în, au zis: „Cu această pricină, adică din întâmplare, să-l vedem și pe avva Arsenie”. Și a intrat avva Alexandru și a zis bătrânului: „Niște frați, venind de la Alexandria, voiesc să te vadă”. Zis-a bătrânul: „Înștiințează-te de la dânșii pentru care pricină au venit”. Și, înștiințându-se că merg la Tebaida pentru torturi de în, a vestit bătrânului. Și el a zis: „Cu adevărat, nu vor vedea fața lui Arsenie, căci nu au venit pentru mine, ci pentru treaba lor. Odihnește-i pe ei și-i sloboade cu pace, zicându-le că bătrânul nu poate să-i întâmpine”. (26-17)

*

91. Doi tineri căsătoriți s-au hotărât să se spovedească la același duhovnic, și soția a venit la duhovnicul soțului ei. Din lucrarea vrăjmașului, femeia nu a fost mulțumi-

tă de sfaturile pe care le primea de la noul îndrumător, așa că s-a dus să se plângă fostului duhovnic, părintelui Ioan:

- Nu îmi e bine deloc, nu e ca sfinția voastră. Nu îmi dă canoane grele și nici el însuși nu pare prea sporit. Vreau să mă întorc înapoi. El să rămână la părintele lui, și eu la sfinția voastră.

După ce a stat de vorbă cu ea, părintele a convins-o că îi este de folos să rămână la noul duhovnic. Deși nu era la fel de renumit.

Femeia s-a întors la duhovnicul soțului ei. După câteva luni, a venit la părintele Ioan să îi mulțumească:

- Foarte mult a însemnat pentru mine că m-ați trimis înapoi. În timp mi-am dat seama cât de bun duhovnic este.

- Nu era bine tu să mergi într-o direcție, soțul tău în alta. Află că, atunci când duhovnicul meu a plecat pentru o vreme în Athos, eu tot la părintele tău m-am spovedit. Data trecută nu ți-am spus asta ca să te las să te convingi singură de valoarea părintelui tău. Măhnirea ta nu avea un motiv serios, era pur și simplu o cursă a vrăjmașului.

Unor frați li s-a întâmplat o scârbă la locul lor și vrând să-l părăsească s-au dus la avva Ammona. Și iată, bătrânul mergea cu corabia pe apă și, văzându-i umblând pe marginea râului, a zis corăbierilor: „Scoateți-mă la uscat!”. Și chemând pe frați, le-a zis lor: „Eu sunt Ammona, la care voiți să mergeți”. Și, mângâindu-le inimile lor, i-a făcut de s-au întors înapoi de unde ieșiseră. Că nu avea pricina vătămare de suflet, ci scârbă omească. (5-30)

*

92. Într-o vineri, în timp ce spovedea ucenicii, așa cum făcea în fiecare săptămână, părintele Ioan a fost chemat de urgență la un spital, să împărtășească un bolnav.

O femeie îmbrăcată cu haine foarte elegante l-a întrebat:

- Cam în cât timp să mă întorc să vă iau, părinte?

- Cam în două ore.

Femeia a ieșit din biserică, s-a suit într-o mașină scumpă și a plecat. S-a întors cu puțin înaintea părintelui și a început să citească.

Când a văzut-o, părintele a întrebat-o:

- Nu te-ai plictisit?

- Nu, am fost și am mâncat o pizza, și m-am plimbat puțin în parc.

- Ce citești?

- O istorie a sociologiei.

Părintele a început să spovedească din nou. După ce a spovedit-o pe femeie, a venit rândul unei bătrâne:

- Părinte, sunt tare tulburată, am tot judecat-o pe femeia asta de dinainte și nu am liniște. Ce caută bogății ăștia la biserică? Ați auzit că a fost la pizza, în timp ce noi vă așteptam aici. Ați văzut ce mașină are? Dacă ar vinde-o, ar satura mulți săraci. Și cât de scump se îmbracă...

- Nu e bine că ai judecat-o. Femeia asta se nevoiește mai mult decât tine.

- Cum așa, părinte?

- Ia spune-mi, de câți ani vii la biserică?

- De zece ani.

- Când erai de vârsta acestei femei, ce făceai?

- Nu aveam treabă cu biserica, trăiam numai pentru mine și pentru familia mea. Nu credeam în Dumnezeu.

- Cu banii cum o duceai atunci?

- Prost. Mâncare puțină, haine frumoase cumpăram rar...

- După ce te-ai apropiat de biserică, ți-a fost greu să postești?

- Nu, cum să îmi fie? Am mâncat la fel de bine. Ba chiar mâncarea de post mă îngrășă.

- Asta dacă mănânci fără măsură. Acum, ascultă-mă. Femeia asta e văduva unui ministru. A avut trei mașini, a păstrat-o pe cea mai veche. Pe celelalte două le-a vândut, și banii i-a donat pentru ridicarea unei biserici. A vrut să o vândă și pe asta, dar i-am spus să nu se grăbească, ca să

nu îi pară rău după aceea. Va veni vremea când se va obișnui să meargă cu autobuzul, și o va vinde. Sau poate își va lua o mașină mai ieftină. Să știi că și pe ea o mustră conștiința că săracii mor de foame și ea circulă cu așa o mașină.

- Bine, mașina, dar hainele?

- Femeia asta, până să se apropie de biserică, adică până acum un an, își cumpăra lunar haine, încălțăminte, farduri și toate prostiile. De un an de zile nu și-a cumpărat nimic. O parte din haine le-a dat de pomană, și și-a păstrat numai câteva. Și nu pentru că e văduvă de cinci ani. Dacă nu s-ar fi apropiat de biserică, s-ar fi măritat deja din nou cu un mare patron. Se va recăsători cu un om cât se poate de simplu, dar cu un suflet mare. Nu s-a uitat la starea lui materială, și nici nu s-a purtat ca și cum condiția ei socială i-ar oferi o anume superioritate.

- Bine, dar să mănânci pizza în zi de post?

- În primul rând ar trebui să știi și tu că există pizza de post. Este adevărat că e bine să căutăm nu numai să mâncăm bucate de post, ci și să mâncăm ceea ce nu ne oferă mari plăceri gastronomice. Înfrânarea nu e numai de la carne, brânză și ouă, ci și de la ceea ce stârnește lâcomia. Pentru mine, pentru tine și pentru mulți alții, pizza e o mâncare aleasă. Dar nu e greu să îți dai seama că, la delicatesurile pe care ea le mănca înainte, pizza pe care o mănâncă e semn de mare înfrânare. Nu toți oamenii pot fi judecați după aceleași criterii. Ceea ce pentru tine e o mâncare obișnuită, să zicem o porție de salată orientală, pentru un sărac care scotocește prin gunoaie e o masă de sărbătoare.

Dumnezeu ne judecă pe fiecare în parte după caracteristicile, talanții, slăbiciunile și luptele fiecăruia. Acesta e un alt motiv pentru care nu trebuie să ne judecăm unii pe alții: pentru că niciodată nu putem ști dacă cel pe care îl judecăm după criterii înșelătoare nu e mult mai sporit decât noi în viața duhovnicească.

Ca să nu lungim vorba: tu, după ce te-ai apropiat de biserică, nu ai luat asupra ta o cruce foarte grea. Pe când

ea, chiar dacă pare o ființă comodă, trece printr-o schimbare foarte profundă: încet-încet, renunță la tot ce nu îi este de folos. Ea ar fi vrut să o facă într-un ritm și mai rapid, dar nu am lăsat-o eu, tocmai pentru ca nu cumva mai apoi să cadă în deznădejde și să jinduiască după cele pe care le-a părăsit. Cu ce te-ai ales că ai judecat-o? Cu nimic. Dacă vrei să te mântuiești, vezi-ți de viața ta și nu îi mai judeca pe alții.

A venit odată un călugăr roman, care fusese dregător al palatului și a locuit în Schit aproape de biserică. Avea încă un rob care îi slujea. Văzând deci preotul slăbiciunea lui și înștiințându-se din ce fel de odihnă este, orice economisea Dumnezeu că venea la biserică îi trimitea lui. Și făcând douăzeci și cinci de ani în schit, s-a făcut mai înainte-văzător și însemnat.

Auzind deci unul din cei mari egipteni despre dânsul, a venit să-l vadă, așteptând să afle la el vreo nevoie trupească mai multă. Și intrând la dânsul, i s-a închinat lui și, făcând ei rugăciune, au șezut. Dar îl vedea pe el egipteanul că poartă haine moi și harar și piele sub el și o pernă mică. Picioarele le avea curate și cu sandale. Acestea văzându-le, s-a smintit, căci în locul acela nu se ducea o astfel de viață, ci mai vârtos aspră petrecere.

Dar mai înainte-văzător fiind bătrânul, a înțeles că acolo s-a smintit și i-a zis slujitorului: „Fă-ne nouă praznic astăzi pentru avva”. S-a întâmplat să aibă și puține verdețuri și le-au fiert și, la vremea cea cuviincioasă sculându-se, au mâncat. Avea încă bătrânul și puțin vin, pentru slăbiciune, și au băut. După ce s-a făcut seară, au citit cei doisprezece psalmi și s-au culcat. Asemenea încă și noaptea. Deci sculându-se dimineața egipteanul, i-a zis lui: „Roagă-te pentru mine!”. Și acela a plecat fără să se folosească. După ce s-a dus puțin, vrând bătrânul să-l folosească, trimițând, l-a chemat înapoi. Și după ce a venit, cu bucurie, iarăși l-a primit. Atunci l-a întrebat, zicând: „Din ce țară ești?”. Și i-a răspuns: „Sunt egiptean”. „Dar din care cetate?” Iar el a zis: „Nu sunt cu totul eu

orășean”. Și l-a întrebat: „Care era lucrul tău, în satul tău?”. Și a răspuns: „Eram pândar”. Și i-a zis: „Unde dormeai?”. Iar el i-a zis: „La țarină”. „Aveai așternut sub tine?” Și a zis: „Da, la țarină aveam să pun așternut sub mine”. „Dar cum?” Și a zis: „Jos”. I-a zis lui iarăși: „Dar ce aveai de mâncare la țarină? Sau ce fel de vin beai?”. Și a răspuns: „Este mâncare și băutură la țarină?”. „Dar cum trăiai, răspunde?” „Mâncam pâine uscată și, de găseam, puțină pastramă și apă”. Și răspunzând bătrânul a zis: „Mare osteneală! Dar este și baie în sat, ca să vă scăldați?”. „Nu, ci când voim, ne scăldăm în râu”.

Deci, după ce l-a întrebat bătrânul despre toate acestea și a aflat strâmtoarea vieții lui celei dintâi, vrând să-l folosească, i-a povestit petrecerea sa din lume, cea mai dinainte, zicând: „Pe mine, smeritul care mă vezi, din cetatea cea mare a Romei sunt și mare m-am făcut în palatul împăratului”. Dacă a auzit egipteanul începutul cuvântului, s-a umilit și asculta cu dinadinsul cele ce se ziceau.

Și iarăși i-a zis: „Deci, am lăsat cetatea și am venit în pustia aceasta. Și iarăși eu, pe care mă vezi, aveam case mari și lucruri multe și, defăimându-le pe acestea, am venit într-o această chilie mică. Iarăși, eu, pe care mă vezi, paturi aveam peste tot de aur, cu așternuturi scumpe, și în locul lor mi-a dat Dumnezeu așternutul acesta prost și pielea pe care stau. Hainele mele erau de mare preț și în locul lor port aceste haine proaste. La prânzul meu mult aur se cheltuia și în locul aurului mi-a dat Dumnezeu aceste puține verdețuri și acest mic pahar de vin. Și cei ce îmi slujeau erau slugi multe și în locul acestora a orânduit Dumnezeu pe bătrânul acesta ce-mi slujește. Iar în locul băii pun puțină apă pe picioarele mele și sandale pentru neputința mea. În locul alăutelor, citesc acești doisprezece psalmi. Asemenea și noaptea, în locul păcatelor pe care le făceam, acum cu odihnă îmi fac această slujbă mică. Te rog, dar, avvo, nu te sminti de slăbiciunea mea”.

Acestea auzindu-le egipteanul și în sine venindu-și, a zis: „Vai mie! Că din multă pătimire a lumii la odihnă am venit, și cele ce nu le aveam atunci, le am acum. Iar tu din multă odihnă ai venit la pătimire și din multă slavă și bogăție ai venit la smerenie și sărăcie”. Și mult folosindu-se, s-a dus. Și i s-a făcut lui prieten și venea la dansul des pentru folos, căci era bărbat cu dreaptă socoteală și plin de bună mireasmă a Sfântului Duh. (1-203)

*

93. Citind foarte mult despre viețile marilor pustnici, un credincios a vrut să le urmeze în nevoință. A început să țină post negru în fiecare zi de luni, de miercuri și de vineri. Cu soția și copiii săi nu vorbea aproape nimic, stătea tot timpul și se ruga. Deși soția își mai dorea să facă alt copil, el făgăduise lui Dumnezeu că nu se va mai atinge de ea, că îi va fi ca un frate. Duhovnicul nu îi dăduse binecuvântare pentru o asemenea înfrânare, dar el, considerând că duhovnicul este nepriceput, trăia cum vroia. Mândria îl biruise.

După câteva săptămâni de când începuse o asemenea nevoință, diavolul a ridicat asupra lui război puternic, ispitindu-l cu gândul desfrâului. Și, într-o zi, intrând din greșeală în baie, fără să știe că fiica sa cea mare era acolo, a văzut-o dezbrăcată. A fost biruit de poftă și, știind că fiica sa trăia în păcat cu prietenul ei, s-a gândit că nu ar fi un păcat atât de mare dacă s-ar culca cu ea. Cu mintea întunecată de poftă și-a violat fiica. Fata a rămas însărcinată. S-a dus la poliție și a spus ce îi făcuse tatăl ei. Acesta nu a negat faptele relatate de fată, așa că a fost dus la închisoare.

Duhovnicul său, auzind ce s-a întâmplat, s-a dus să îl vadă. Dar, când a ajuns la închisoare, a auzit că bărbatul se spânzurase după ce auzise că fiica lui, în timp ce încercau să îi provoace avortul, făcuse unele complicații și murise.

Spunea cineva despre un călugăr că se ruga lui Dumnezeu să-l învrednicească să fie ca Isaac patriarhul.

Și după multă rugămintă a lui i-a venit un glas de la Dumnezeu, grăind lui: „Nu vei putea să fii ca Isaac patriarhul”. Și a zis călugărul: „De nu voi putea să fiu ca Isaac, măcar să fiu ca Iov”. Glasul iar a grăit către dânsul: „De vei birui pe diavolul ca și el, vei putea să fii ca el”. Și s-a făgăduit călugărul așa și a auzit glas: „Mergi în chilia ta și te trezește!”.

Iar după câteva zile, i s-a arătat diavolul în chipul unui voinic oarecare și a venit la călugăr, zicând: „Părinte, rogu-mă sfinției tale, fie-ți milă de mine, că sunt un voinic gonit de împăratul și ia acestea de la mine, adică două sute de lire de aur, o fată și un fecior, și-i păzește la tine într-un loc ascuns, că eu mă voi duce într-altă țară”. Și călugărul, neștiind vânarea diavolului, a zis: „Fătul meu, nu voi putea să iau eu, că sunt un om slab și nu voi putea să-i păzesc”. Și-l îndemna vicleanul voinic pe călugăr și iar i-a zis călugărul: „Mergi, fătul meu, la acea piatră de le ascunde!”. Iar mai pe urmă l-a ascultat călugărul și a luat aurul, copilul și fata, batjocorit fiind de dracul. Iar după puține zile a ridicat război călugărului spre fată și a stricat-o și s-a căit de lucrul ce îl făcuse și a ucis-o. După aceea i-a zis lui gândul: „Ucide-l și pe fecior, să nu ți se vădească lucrul”. Așa l-a ucis și pe fecior și i-a zis lui gândul iarăși: „Ia aurul ce ți-a dat și fugi în altă țară pentru gâlceava celui ce ți-a dat aurul”. Și sculându-se de acolo, s-a dus într-alt loc și a început din aur a zidi biserică. Și sfârșind el lucrul, iată a venit diavolul în chip de voinic și a început a striga și a grăi acolo: „Nevoie mare, ajutați-mi! Acest călugăr din aurul ce i-am dat eu a ridicat biserica aceasta”. Și s-a sculat norodul aceluia loc și cu toată ocara l-a gonit pe acel viclean voinic. Dar el, laudându-se, a mers de acolo grăind că altele va face călugărului, care nu i-au trecut prin minte vreodată, și așa laudându-se s-a dus.

Iar călugărul nu se odihnea nici noaptea, nici ziua, luptându-se cu cugetele, până ce l-a biruit cugetul a se duce din acel loc, zicând: „Am ajuns a se vădi lucrurile mele, așa că lua-voi aurul ce mi-a rămas și mă voi duce

într-altă cetate mai departe, unde voinicul acela nu va mai putea veni”. Deci a mers într-altă cetate și a căzut acolo în curvie cu fata unui călău, pe care stăpânul locului aceleia îl avea la tăierea vinovaților. Și vorbind cu tatăl ei, a luat-o de nevastă. După câțeva vreme a murit tatăl fetei și a venit stăpân nou în locul stăpânului cel vechi. Și a căutat după tocmeala crăiască un om să-i slujească la tăierea vinovaților și au zis oamenii: „Nouă așa ne este obiceiul: cel ce a luat fata mortului, acela să ia și slujba, măcar de n-ar și voi. Și este la noi unul ca acela, care și cinul călugăresc ni se pare că a ținut”. Iar el a zis: „Mergeți de-l aduceți la mine”. Și-l aduseră la stăpân și i-a zis să-i slujească neapărat. Și a căzut un om oarecare în osândă de moarte și a primit poruncă cel care odinioară fusese călugăr, iar acum ucigător. De mă veți crede, firea milosârdiei nu mă lasă fără de lacrimi a trece povestea acestui sărac. Și i-a poruncit lui stăpânul să adune smoală și alte chinuri, pentru cei osândiți. Făcând el aceasta, iată și satana a venit în chip de voinic și a început a striga unele ca acestea, încât și norodul se strânsese la glasul lui, căci cerea de la stăpânitor dreptate și izbândire cu stăruință. Răspuns-a stăpânul și a zis către dânsul: „Contenește, voinice, și ia aminte și mai cu înțelegere spune despre tine! Nu striga lătrând ca un câine”. Iar voinicul a grăit către stăpân: „Acest călău era odată călugăr. Iar eu fiind gonit de oarecari vrăjmași ai mei, i-am dat aur mult, un copil al meu și o fată. Deci poruncește să-mi iau înapoi ce i-am dat”. Stăpânul a primit cu dulceață aceste lucruri și l-a întrebat pe cel ce era odinioară călugăr iar acum călău: „Oare cuvintele acestui voinic adevărate sunt?”. Iar el zise: „Așa este”. Și ispitindu-l a întoarce cele date lui, a spus despre uciderea feciorului, a fetei și cheltuirea aurului, dar neavând stăpânul ce lua de la dânsul, a poruncit să fie pedepsit cu moartea blestematul călău.

Astfel, ducându-l la locul de pierzare, i-a ieșit înainte voinicul și vrăjmașul lui și i-a zis: „Oare știi, părinte, cine sunt eu?”. Iar el zise: „Adevărat, tu ești voinicul de la

care acum cunosc tot răul”. Voinicul a zis către dânsul: „Eu sunt de care ai auzit: Satana. Eu i-am înșelat pe Adam și Eva, cei dintâi zidiți, eu bat război cu oamenii și nu las pe niciunul să se mântuiască, sau să fie ca Isaac, sau ca Iacob, ci mă nevoiesc să-i fac ca Ahitofel, sau ca Iuda Iscarioteanul, sau ca și Cain și ca bătrânii cei din Babilon și ca cei ce sunt asemenea lor. Să mă crezi că și tu fusesseși batjocorit de mine și nu ai știut să te lupți cu războiul cel ascuns”. Și dracul zicând acestea și altele multe decât acestea, numaidecât s-a făcut nevăzut. Iar acel sărac călugăr și vârtos ucigaș, a pățimit moarte de spânzurare, batjocorit fiind de dracul pentru mărirea deșartă și înălțarea minții lui. (10-313)

*

94. După ce au plecat într-o excursie în Grecia, și după ce au trecut pe la Sfântul Munte Athos, trei colegi de serviciu au început să meargă la biserică. Râvna lor era mare și faptul că erau împreună îi ajuta mult. Dar firma la care lucrau s-a desființat și ei și-au găsit de lucru în trei orașe diferite. Nu mai țineau legătura ca înainte. După câteva luni, s-au întâlnit la o terasă. Doi dintre ei au ajuns mai repede.

Unul era cam întristat și celălalt l-a întrebat:

- Ce e cu tine?

- Ce să fie, am tot felul de ispite, de necazuri, și la serviciu și în familie, și mă cam biruie deznădejdea. Am încercat să mă rog cât mai mult, în fiecare zi, dar îmi e teamă că nu o să o scot la capăt. Deși mă rog mult, în fiecare zi, nu simt că sunt pe drumul cel bun. Să le lăsăm însă pe ale mele. Ție cum îți mai e?

- Nici eu nu mă pot lăuda. Am încercat ca la vreme de ispită să țin posturi cât mai aspre, dar, deși am slăbit așa cum vezi, nici eu nu sunt liniștit. Mă aflu într-o tensiune aproape continuă.

- Când eram împreună era mai bine, ne susțineam unul pe altul.

A apărut și al treilea. Arăta mult mai senin decât ceilalți doi.

- Ce faceți, voinicilor?

- Ne plângem ca babele că nu ne e bine. Eu mă rog cât pot, el postește cât poate, dar ispitele ne apasă foarte tare și nu mai știm ce e liniștea. Ție cum îți e?

- Acum ce să fac, să mă vait și eu? Nu, glumesc. Cu ajutorul lui Dumnezeu îmi e bine. Războiul e greu, dar Dumnezeu nu mă lasă.

- Care e secretul binelui tău, frate?

- Nu e niciun secret. Am, de fapt avem un duhovnic bun – eu, soția mea și copiii mei mai mari.

- Și noi ne spovedim în posturi, și noi avem duhovnic.

- Nu la asta mă refeream. Noi avem un duhovnic care ne spovedește destul de des, cel puțin o dată pe lună, iar dacă e nevoie și mai des. Ori de câte ori trecem prin ispite, alergăm la el.

- Și chiar atât de mult contează asta?

- Până să îmi găsesc duhovnic, de multe ori mă aflam în situații care mi se păreau fără ieșire. Dar duhovnicul, care vede totul din afară și le judecă pe toate luminat de Dumnezeu, ne ajută să găsim de fiecare dată cea mai bună soluție. Și, mai mult decât atât, chiar și numai faptul că se roagă pentru noi în fiecare încercare prin care trecem înseamnă enorm. Nu am cuvinte să Îi mulțumesc lui Dumnezeu că ne-a trimis un asemenea duhovnic...

Spunea un bătrân oarecare despre trei frați silitori care s-au sfătuit împreună să-și aleagă fiecare dintr-înșii câte o faptă bună, pe care păzind-o să se mântuiască prin ea. Deci cel dintâi și-a ales să fie împăciuitoare, adică să se silească să împace pe cei ce îi va vedea că sunt învrăjbiți, după cuvântul Domnului ce este scris: „Fericiți sunt făcătorii de pace”. Cel de-al doilea și-a ales să cerceze bolnavii și să le slujească lor. Iar cel de-al treilea și-a ales fără-de-grija, adică viața liniștită, și acesta a mers și s-a sălășluit în pustie.

Deci cel dintâi, care își alesese să fie împăciuitor celor învrăjbiți, văzând că nu poate să-i împace pe toți și supărându-se de multa lor gâlceavă, s-a lăsat de acea slujbă și sculându-se a mers la fratele său care își alesese să slujească bolnavilor. Și mergând la dânsul, l-a găsit pe el scârbit, că s-a săturat a mai sluji bolnavilor, văzând că nu poate nici într-un chip să le facă tuturor pe voie. Și s-au sfătuit amândoi să meargă la fratele lor cel din pustie, care și-a ales fără-de-grija.

Și, așa, sculându-se, au plecat și au mers la dânsul și i-au spus amândoi întâmplările și supărările lor. Și l-au rugat să le spună lor și el: ce a isprăvit cu fără-de-grija lui în acea pustie? Iar el, tăcând puțin și sculându-se, a mers la baltă și, luând apă cu un vas, a turnat și a umplut un pahar cu apă și l-a adus la dânsii și le-a zis lor: „Căutați, fraților, și vedeți bine cum este această apă”. Și era apa tulbure, pentru că atunci o luase din baltă. Zis-au lui frații: „Vedem, frate că este tulbure”. Și punând-o să stea puțin, s-a așezat și s-a limpezit apa ca cristalul. Atunci, luând-o așa limpede, iarăși le-a arătat-o lor, zicând: „Căutați acum, fraților și vedeți apa aceea, care era tulbure, cum s-a limpezit”. Iar ei, căutând, se minunau, că își vedeau într-însa, ca în oglindă, fețele lor.

Apoi le-a zis: „Vedeți, fraților, și înțelegând să cunoașteți, că precum ați văzut apa aceasta cum era întâi tulbure și întunecată, iar acum o vedeți limpede și luminată, așa este și acel ce trăiește în lume cu oamenii: de tulburarea gâlcevilor lumești este tulburat și întunecat și nu își vede păcatele și răutățile sale. Iar dacă se deosebește pe sine și iese din gâlceavă, atunci i se limpezește inima și mintea și toate simțirile lui. Astfel își vede și își cunoaște păcatele și răutățile sale”. (2-241)

*

95. La biserica la care slujea părintele Gheorghe au venit odată trei ucenici ai acestuia, fiecare din alt oraș, ca să se spovedească. Părintele i-a întrebat:

- E vreo problemă urgentă? Nu puteți să așteptați până mă întorc? Trebuie să plec la protoierie, la o întrunire a preoților din oraș.

- Nu, părinte nu e nimic urgent. Dar nici nu avem timp să așteptăm. Venim mâine.

Cei trei oameni au plecat mâhniți. Când părintele dădea să iasă din curtea bisericii, s-a întâlnit cu o fată care venea la el:

- Părinte, iar am nevoie de ajutorul sfinției voastre, dacă nu mă spovediți, nu știu ce se va întâmpla...

Întorcându-se în biserică, părintele a stat mult timp de vorbă cu fata. De multă vreme prietenul ei se lupta să o corupă, și părintele o rugase ca, dacă va simți că nu mai poate rezista, înainte de a-i comunica asta prietenului ei, să vină să se spovedească. Și fata l-a ascultat.

După ce a spovedit-o, paracliserul l-a întrebat:

- De ce pe ceilalți i-ați amânat, iar pentru ea v-ați făcut timp? N-ați întârziat la protoierie?

- Am întârziat la o întrunire, dar am ajutat un suflet. Cei trei oameni care au plecat sunt mai întăriți duhovnicește și pot să mai aștepte. Chiar dacă nu i-am putut spovedi acum, vor reveni mâine. Însă poate că dacă pe fata asta nu o primeam imediat, altă dată nu se mai întorcea ...

S-au dus odată trei bătrâni la avva Ahila și unul dintr-înșii avea nume rău. Și i-a zis unul din bătrâni: „Avvo, fă-mi o mreață (plasă)!”. Iar el a zis: „Nu-ți fac”. Și celălalt i-a zis: „Fă milostenie, ca să-ți avem pomenirea ta în mănăstire!”. Iar el a zis: „N-am vreme”. Îi zice lui celălalt, care avea numele cel rău: „Fă-mi mie o mreață, avvo, ca s-o am din mâinile tale!”. Iar el, răspunzând îndată, i-a zis: „Îți voi face”. Și i-au zis lui deosebi cei doi bătrâni: „Pentru ce acestuia i-ai zis că-i vei face?”. Le-a zis lor bătrânul: „V-am zis vouă că nu vă fac și nu v-ați mâhnit, fiindcă n-am vreme. Iar acestuia de nu-i voi

face, va zice: «Pentru păcatul meu auzind bătrânul nu a voit să-mi facă» – și îndată tăiem ața. Deci cu aceasta am ridicat sufletul lui, ca să nu fie copleșit de mâhniciune unul ca acesta”. (1-31)

*

96. În Săptămâna Patimilor, doi soți erau biruiți de ispita de a fi împreună. După ce se înfrânaseră tot postul, în cele din urmă pofta trupească îi biruise pe amândoi. Voiau chiar să renunțe să meargă la denie pentru a-și satisface dorința. Dar soțul s-a gândit că, dacă ar face așa, ar pierde toată plata postului. Și i-a propus soției sale să meargă la biserică mai devreme și să îi spună duhovnicului lor prin ce ispită trec.

Soția s-a învoit cu greu, pentru că era hotărâtă să calce postul, indiferent de consecințe. Dar, la insistențele bărbatului ei, a acceptat să meargă la preot. Când au ajuns la biserică, până să le vină rândul să vorbească cu părintele, căci mai erau și alții veniți să se spovedească, s-au apucat să citească ceva. Bărbatul citea o revistă, iar femeia s-a apucat să citească viața unui sfânt. Citind, inima ei a fost înmuiată de râvna sfântului de a ține poruncile lui Hristos. Și, când i-a venit rândul să se spovedească, l-a rugat pe părinte cu lacrimi în ochi să se roage pentru ei, ca Dumnezeu să le dea puterea de a se înfrâna până la sfârșitul postului.

Părintele i-a spus:

- Diavolul vrea să vă fure această săptămână a Patimilor. Vrea să vă fure cununa postului, ca mai apoi să vă împiedice să simțiți bucuria praznicului Învierii. Trebuie să faceți mai multe metanii și să vă rugați ori de câte ori vă vine ispita. Dumnezeu o să vă dea putere să răbdați.

După ce s-au întors de la denie, cum au intrat în casă, bărbatul a întrebat-o pe femeie:

- Cum te simți, vrei să ne iubim?

- Nu, nu vreau. După ce m-am spovedit, parcă brusc ispita m-a părăsit.

- Nu înțeleg! Cum de ție îți e bine acum, iar eu nu simt nicio ușurare?

- Nu te-ai spovedit?

- Eu nu am avut stare să mă spovedesc. Mă captivase un articol interesant din revistă și, când mi-a venit rândul să vorbesc cu părintele, uitasem de ce am venit la biserică. I-am zis într-o doară că nu mai pot să îmi stăpânesc trupul, dar parcă aveam o ceață pe minte. La tine cum a fost?

- După ce m-am spovedit, i-am cerut părintelui să se roage pentru noi. Am avut credință că Dumnezeu ne poate întări să depășim această ispită. Și Dumnezeu m-a ajutat. Sunt convinsă că, dacă I-ai fi cerut ajutorul, te-ar fi ajutat și pe tine.

Doi frați locuind deosebi mergeau unul către altul. Și a zis unul dintr-înșii celui alt: „Voiesc să mă duc la avva Zinon și să-i spun lui un gând”. A zis și celălalt: „Și eu aceasta voiesc”. Deci s-au dus amândoi împreună. Și luându-i pe fiecare deosebi, și-au spus gândurile lor și unul, spunându-le, a căzut înaintea bătrânului, rugându-l cu multe lacrimi ca să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul. Și bătrânul i-a zis: „Mergi, nu te slăbi pe tine și nu grăi de rău pe cineva și nu te lenevi de rugăciunea ta!”. Și ducându-se fratele, s-a vindecat. Iar celălalt, spunând gândul său către bătrân, a adaus moale și cu nebgare de seamă: „Roagă-te pentru mine!”. Dar n-a cerut cu dinadinsul.

Iar după o vreme s-a întâmplat de s-au întâlnit unul cu altul. Și a zis unul dintr-înșii: „Când am mers către bătrânul, i-ai spus lui gândul pe care ziceai că voiești să i-l spui?”. Iar acela i-a zis: „Da, i-am spus!”. A întrebat acela: „Oare te-ai folosit după ce i-ai spus?”. Răspuns-a fratele: „Da, m-am folosit, că pentru rugăciunile bătrânului m-a vindecat Dumnezeu!”. Iar celălalt a zis: „Eu măcar de i-am mărturisit gândurile mele, nu am simțit vreo ușurare”. Zis-a lui cel ce s-a folosit: „Și cum te-ai rugat bătrânului?”. Răspuns-a acela: „I-am zis lui: roa-

gă-te pentru mine, că am acest gând!”. Iar el a zis: „Eu, mărturisindu-mă lui, am udat picioarele lui cu lacrimile mele, rugându-l ca să se roage lui Dumnezeu pentru mine. Și prin rugăciunea lui m-a vindecat Dumnezeu”. Iar aceasta ne-a povestit nouă bătrânul, învățându-ne că se cade celui ce roagă pe vreunul din părinți pentru gânduri cu osteneală și din toată inima să se roage, ca lui Dumnezeu, și atunci va dobândi. Iar cel ce se mărturișește cu nebăgare de seamă, sau ispitește, nu se folosește, ci se și osândește.(9-74)

Rânduiala postului

97. Unii ucenici ai părintelui Antim, dintre cei care practicau rugăciunea lui Iisus, posteau nu numai în zilele de miercuri și vineri, ci și luna, așa cum e rânduiala în unele mănăstiri în care viețuirea este mai aspră.

La unul dintre ei, la Teodor, a venit într-o zi, în vizită, sora lui, împreună cu cei trei copii ai ei. A adus prăjituri, ca să mănânce cu toți.

Când serveau prăjitura, a sunat cineva la sonerie. Era un băiat care venea la biserică de puțină vreme, care tocmai se lăsase de meditația transcendentă și căruia părintele Antim nu îi dăduse binecuvântare nici să postească luna, nici să spună rugăciunea lui Iisus.

Văzând că Teodor tocmai termina de mâncat o prăjitură cu frișcă, s-a smintit. Și a refuzat să mănânce și el, chipurile ca să nu se facă părtaș greșelii lui Teodor.

Duminică dimineața, când a dat pomelnicul la biserică, s-a plâns părintelui:

- Să știți că pe mine mă nedreptățiți, în timp ce pe alții îi lăsați să postească, chiar dacă ei calcă postul.

- Cine calcă postul?

- Teodor.

Părintele l-a chemat pe Teodor, a vorbit cu el puțin, apoi i-a spus celuilalt:

- Postul de luni nu e obligatoriu. Eu le dau unora binecuvântare să îl țină, dar, dacă e cazul, le-am spus că îl pot dezlega. Dacă Teodor ar fi refuzat să mănânce împreună cu sora sa și cu nepoții săi, aceștia s-ar fi întristat. Și nu numai că s-ar fi supărat pe Teodor, dar s-ar fi supărat și pe Dumnezeu pe care Îl cunosc atât de puțin. Dacă ar fi fost miercuri sau vineri, sora lui nu ar fi adus prăjituri. Sau ar fi adus de post. Dar postul în ziua de luni nu îl poate înțelege. I se pare exagerare. Și Teodor, mâncând prăji-

tura, a ținut postul dragostei. Postul nu este scop, ci mijloc. Postim ca să iubim, nu iubim ca să postim.

Când e vorba de postul rânduit de Biserică, acolo nu există îndoieli: trebuie ținut. Dar, când e vorba de posturi mai aspre pe care le ținem din dorința de a ne curăța sufletul, fără să avem canon, acolo nu e lege. Acolo trebuie să avem chibzuință când trebuie să facem pogorăminte și când nu. Dacă tot l-ai judecat pe Teodor, află că el are binecuvântare de la mine ca pentru fiecare zi de luni în care trebuie să mănânce de dulce, pentru a nu-i sminti pe alții, miercurea sau vinerea următoare să mănânce numai pâine și apă. Să nu spui asta mai departe. Ți-am spus-o doar ca să nu îl judeci în continuare.

S-a dat odată poruncă în Schit: „Postiți săptămâna aceasta!”. Și în acea vreme au venit niște frați de la Egipt la avva Moise, și le-a făcut lor puțină fiertură. Și văzând vecinii fumul, au zis clericilor: „Iată, Moise a călcat porunca și fiertură a făcut pentru ei”. Iar ei au zis: „Când va veni, noi îi vom grai lui”. Iar după ce a venit sâmbăta, clericii, văzând petrecerea cea mare a lui Moise, îi ziceau înaintea norodului: „O, avvo Moise, porunca oamenilor ai călcat-o și a lui Dumnezeu ai păzit-o!”. (5-142)

*

98. Un creștin și-a întrebat duhovnicul:

- Părinte, când fac multă mâncare, în două-trei zile mă satur de ea. Și vreau să dau la săraci ce rămâne, și pentru mine să găsesc altceva. Cum vi se pare treaba asta?

- Dacă o dai la săraci numai ca să nu o arunci, nu e bine. Săracii nu sunt coșul tău de gunoi. Mâncarea, dacă nu s-a stricat, trebuie mâncată. Altfel, dacă gătim numai mâncăruri care ne stârnesc patima îmbuibării și dacă trăim ca să mâncăm, nu e bine. Te gândești la săraci? Foarte bine: cum ai terminat de gătit, du-le și lor. Dar nu le duce abia când tu însuți te-ai plictisit de aceeași mâncare. Pen-

tru ei e bine și așa, că își astâmpără foamea. Dar ție nu îți este de folos, îți adapă patimile.

Au întrebat unii din părinți pe avva Meghetie, zicând: „De va prisosi fiertură pe a doua zi, voiești să o mănânce frații?”. Zis-a lor bătrânul: „De s-a stricat, nu e bine să fie siliți frații să o mănânce și să se îmbolnăvească, ci să se lepede. Iar de este bună și pentru desfrânare se va lepăda și alta se va fierbe, aceasta e rău”. (3-151)

*

99. Doi creștini stăteau la rând ca să se spovedească la părintele Ioan. Au început să discute despre post și despre faptul că în vremurile noastre una dintre cele mai mari biruințe ale diavolului este de a-i convinge pe creștini să nu postească.

Cel mai tânăr, care venise pentru prima dată la părintele Ioan, a început să se laude, spunând:

- Eu de doi ani de zile țin post negru în fiecare vineri. Nu mănânc nimic, nici măcar nu iau anafură.

Celălalt, care se spovedea din tinerețea sa la părintele Ioan, a spus:

- Frățioare, și eu țin post negru, dar iau și anafură, și aghiasmă. În primul rând pentru a mă sfinți, pentru că ele au fost sfințite de către Duhul Sfânt. Și în al doilea rând pentru a nu mă umfla în pene că sunt mare postitor. Că ce folos aş avea din post, dacă roada postului ar fi mândria?

Tânărul și-a dat seama de greșeala sa. Și, dacă până atunci se aștepta să fie lăudat de părintele Ioan pentru nevoința lui, și-a dat seama că trebuie să spovedească faptul că, postind, se considera deasupra celorlalți, mândrindu-se.

Un frate ședea afară din satul său și mulți ani nu s-a suit în sat și zicea fraților: „Iată câți ani am și nu m-am suit în sat, iar voi totdeauna vă suiți!”. Și i-a spus lui avva Pimen despre dânsul și a răspuns bătrânului:

„Eu mă suiam noaptea și înconjuram satul, ca să nu se laude gândul meu că nu mă sui”. (110-181)

*

100. Odată, în ultima săptămână din Postul Paștelui, la coadă la pâine a început o discuție despre post. Unii oameni spuneau că postul e o prostie, că slăbește organismul, alții spuneau că e de mare folos, deoarece curăță și trupul, și sufletul.

- Eu pot să țin patruzeci de zile post numai cu apă, a spus unul care era ras în cap și avea o privire foarte ciudată.

- Mare lucru, a spus o femeie. Vă rugați mult?

- Da' de unde, a spus omul acela. Eu fac yoga și mi-am educat trupul foarte bine, postesc cât vreau și când vreau, fără să mi se facă rău.

La coadă se afla un om care ținea pentru prima oară post în viața lui; post creștinesc, fără bucate de dulce. Până să îl audă pe yoghin, i se părea că este mare ascet, renunțând la carne, lapte, ouă. Ba chiar se gândea să renunțe la post, ca să nu își forțeze organismul peste măsură. Dar, auzindu-l pe yoghin, s-a gândit:

„Iată că eu socoteam că am făcut o mare nevoință. Dar yoghinul acesta, slujindu-l pe diavol, are mult mai multă râvnă decât am eu, slujindu-L pe Dumnezeu.” Și, dându-și seama cât de puțin se nevoiește pentru a dobândi cununa mântuirii, s-a hotărât să nu se mai vaite că postul rânduit de Biserică e prea greu, și să îl țină până la sfârșit. Ba și-a dat seama că postul fără spovedanie nu are valoare, și s-a spovedit pentru prima dată în viața lui.

Părintele, negăsindu-i păcate opritoare de la împărțășanie, i-a dat binecuvântare să se împărtășească împreună cu ceilalți credincioși în noaptea de Paști.

Ședea odată avva Sisoe singur în muntele lui avva Antonie. Și zăbovind slujitorul lui să vină la dânsul, timp de zece luni nu a văzut om. Umblând prin munte, a găsit

un faranit care vâna dobitoace sălbatice. Și i-a zis lui bătrânul: „De unde vii și câtă vreme ai aici?”. Iar el a zis: „Cu adevărat, avvo, am unsprezece luni în muntele acesta și nu am văzut om decât pe tine”. Și auzind bătrânul aceasta, intrând în chilia lui, se bătea pe sine, zicând: „Iată, Sisoe, ai socotit că ai făcut ceva și nici ca mireanul acesta n-ai făcut!” (7-208)

*

101. Într-o sâmbătă, la biserica părintelui Ioan cineva a făcut o masă de parastas. Au fost chemați toți oamenii din biserică. S-a nimerit să fie acolo și un creștin care venea de departe, așa că l-au chemat la masă.

Când s-au adus farfuriile cu sarmale, străinul a spus cu voce tare:

- Mie să nu îmi aduceți, că nu mai mănânc carne de mai bine de cinci ani. Peste câteva zile se împlinesc șase.

Părintele l-a chemat deoparte și i-a spus:

- Frate, cinci ani de post i-ai pierdut într-o clipă. Dacă vrei să postești, nu te lăuda altora cu nevoița ta. Nu ești singurul de la această masă care nu mănâncă de obicei carne. Unii au mâncat acum tocmai pentru a se smeri. Dar la masă e cineva care, deși nu a mâncat, a avut grijă ca ceilalți să nu își dea seama de postul său. Nu a trâmbițat ca tine că este nevoitor.

Odată, fiind la Schit praznicul hramului bisericii, s-au adunat din toate părțile mulțime de părinți, după cum le era obiceiul. Și după slujba bisericii, au mers în trapeză, după obicei, și au șezut toți la masă și au început a mânca. Iar un bătrân oarecare din cei străini care veniseră la praznic nu mânca nimic altceva decât pâine goală. Egumenul, luând seama că nu mănâncă, l-a poftit ca să ospăteze, neștiindu-i obiceiul postirii. Acesta, răspunzând, a zis egumenului în auzul tuturor părinților: „Iartă-mă, părinte, că eu nu mănânc niciodată fiertură, decât pâine cu sare”. Și sculându-se un bătrân, i-a grăit:

„Mai bine ar fi fost de ai fi mâncat totdeauna carne de trei ori pe zi la chilia ta, decât să-ți arăți și să-ți spui viața și postirea ta în vederea și auzirea a tot soborul, postire care îți este zadarnică”. (3-357)

*

102. Într-o revistă medicală un creștin a citit un articol despre cât de sănătos este să ții o zi de post negru pe săptămână. S-a dus la duhovnicul său să ia binecuvântare pentru aceasta, dar duhovnicul i-a zis că nu are rost să își ia o cruce atât de grea.

Peste câțeva vreme, creștinul a ajuns la o mănăstire și l-a întrebat pe unul dintre duhovnici dacă ar fi bine să țină o zi de post negru în fiecare săptămână.

- Da, cum să nu. Vinerea.

- Dar duhovnicul meu nu mi-a dat binecuvântare pentru asta. Mi-a spus că el nu a ținut în viața lui nici măcar o zi de post negru, așa că nu are rost să țin eu, care sunt doar un credincios.

- Dacă nu cunoaște din experiență valoarea postului negru, nu e de mirare că nu te-a lăsat să postești.

- O să plec de la el. Vin la sfinția voastră, dacă mă primiți.

- Nu, nu e cazul. Aici nu poți ajunge decât foarte greu, și e bine să te spovedești cât mai des. Dacă puteai ajunge la mine măcar o dată pe lună, era bine.

- Nu, nu pot, am familie, serviciu...

- Tocmai de aceea. Rămâi la părintele tău. Eu o să îți dau niște sfaturi. Dacă te ții de ele și, de va fi cazul, dacă părintele îți dă binecuvântare să îmi fii ucenic, o să te spovedesc eu. Dar acum nu e cazul. Ține-te de duhovnicul tău, spovedește-te cu zdrobire de inimă, luptă-te cu păcatul și va fi bine. E mai important să ai duhovnicul aproape de tine și să te spovedești des, decât să ții o zi de post negru pe săptămână. Dacă tu ții poruncile Evangheliei, dacă ții poruncile Bisericii, chiar dacă duhovnicul nu e prea iscusit, ascultându-l, te vei mântui. Pentru credința

ta, Dumnezeu va pune în gura lui cuvântul de care ai nevoie. Și, dacă va fi cazul, tot Dumnezeu îl poate lumina să se smerească și să te trimită la un duhovnic mai iscusit.

Șezând odată avva Zaharia în Schit, i-a venit lui vedenie și sculându-se i-a vestit părintelui său Carion, iar bătrânul, fiindcă era lucrător, nu era iscusit la acestea și, sculându-se, l-a bătut zicând că de la draci este. Dar a rămas cu gândul la aceasta. Și sculându-se, s-a dus către avva Pimen noaptea și i-a vestit lui lucrul acesta și cum se ard cele dinlăuntru ale lui și văzând bătrânul că de la Dumnezeu este, i-a zis lui: „Mergi către cutare bătrân și orice îți va zice ție, fă!”. Și ducându-se către bătrânul, mai înainte de a întreba el ceva, apucând bătrânul, i-a spus lui toate și cum că vedenia este de la Dumnezeu. „Ci mergi și supune-te părintelui tău!” (4-78)

*

103. Un episcop a venit pe neașteptate la un schit. După slujbă, la masă, starețul schitului s-a scuzat față de episcop:

- Vă rog să ne iertați că nu avem bucate mai alese. Nu știam că veniți, că aș fi pus să se pregătească ceva mai bun. Pentru monahii de aici, ce mănâncă acum e de-ajuns; sunt învățați cu posturi aspre. Dar poate că sfinția voastră nu sunteți mulțumit...

- Nu, totul e bine. Mai mult încă, și dacă veți mai afla că o să vin pe la voi, tot bucate din astea vreau să găsesc. Schitul e schit. Așa trebuie să fie aici. Nu ca la acele mănăstiri la care oamenii aduc pomelnice din puținul lor, iar călugării mănâncă mult și cad în trândăvie. Doar suntem monahi, și voi și eu, și am depus fiecare votul sărăciei...

Un episcop iubitor de Dumnezeu se ducea în fiecare an la Schit, la părinți. Acolo l-a întâlnit un frate și l-a dus la chilia sa punându-i înainte pâine și sare, și zicând: „Iartă-mă, că nimic altceva nu am să-ți pun înainte!”. Și

i-a răspuns lui episcopul: „Voiesc ca la anul, venind, să nu aflu aici nici sare”. (17-370)

*

104. În Postul Paștelui, un creștin a început să ajuneze în fiecare zi, până la apusul soarelui. Toți colegii de serviciu îl lăudau pentru nevoința sa. Dar, într-o zi, au chemat un preot să le facă sfeștanie la birouri. Când i-au spus preotului despre nevoința colegului lor, acesta a întrebat:

- Dar ai binecuvântare de la duhovnic pentru un post atât de aspru?

- Nu, dar mă descurc, nu îmi e greu.

- Chiar dacă nu îți e greu, tot e bine să ceri binecuvântare de la părintele tău.

Când a ajuns la duhovnic, acesta l-a muștrat, spunându-i:

- Dacă mi-ai fi cerut binecuvântare de la început, ți-aș fi dat, dar ți-aș fi dat ascultare să nu știe nimeni în afară de soția ta că ajunezi. Dar așa, după ce te-au lăudat toți, va trebui să renunți la nevoința ta. Vei ajuna doar miercurea și vinerea. Și să nu le spui că eu te-am pus să renunți la post. Ca să te smerești, să le spui că nu ai mai rezistat.

Creștinul a făcut așa. Dar a observat că îi era greu să ajuneze chiar și numai două zile pe săptămână. Când a fost biruit de foame, și a mâncat într-o zi de vineri dimineața, în loc să se ducă la serviciu, s-a dus mai întâi la duhovnicul său:

- Ce se întâmplă, părinte? Înainte puteam să postesc mult mai aspru, iar acum îmi e gândul numai la mâncare.

- Înainte te hrăneai din laudele celorlalți. Dracul mândriei îți alunga foamea. Abia acum îți poți cunoaște măsura adevărată. Îți poți da seama de neputințele tale. Dar rabdă. Că nu e ușoară calea mântuirii.

Colegii de serviciu, văzându-l că a renunțat să ajuneze în fiecare zi, au început să râdă de el, și îl muștrau că

nu e în stare să se țină de ceea ce își propusese să facă. Dar părintele i-a spus:

- Acum mergi pe calea bineplăcută lui Dumnezeu, când nu știe stânga ce face dreapta.

Spuneau părinții că era într-un sat unul care postează mult, încât se chema numele lui postitorul. Și auzind avva Zinon pentru dânsul, l-a chemat pe el; iar el s-a dus cu bucurie. Și rugându-se ei, au șezut. Deci a început bătrânul să lucreze tăcând, iar postitorul neaflând să vorbească cu dânsul, a început să se supere de trândăvie. Și a zis bătrânului: „Roagă-te pentru mine, avvo, că voi să mă duc!”. Zis-a lui bătrânul: „Pentru ce?”. Iar el răspunzând, a zis: „Căci inima mea ca arzându-se este și nu știu ce are. Căci când eram în sat, până seara posteam și niciodată așa nu mi s-a făcut”.

Zis-a lui bătrânul: „În sat te hrăneai din urechile tale. Ci mergi de acum și mănâncă la ceasul al nouălea! Și orice faci, întru ascuns fă”. Și cum a început să facă, cu necaz a așteptat ceasul al nouălea, și ziceau cei ce-l știau pe el că postitorul s-a îndrăcit și venind el, a spus bătrânului toate. Iar el i-a zis lui: „Această cale este după Dumnezeu”. (8-74)

*

105. La părintele Ioan au venit odată doi creștini, și unul dintre ei i-a spus:

- Părinte, eu de când m-am căsătorit nu am călcat niciun post al Bisericii, și m-am unit cu femeia mea numai în zilele îngăduite de Biserică. Și în fiecare seară spunem împreună Paraclisul Maicii Domnului. Oare ne mântuim sufletele făcând așa sau nu?

A întrebat și celălalt:

- Eu cu soția mea cheltuim numai puțini bani pentru cele necesare traiului, iar restul îl împărțim la săraci. Oare ne vom mântui prin aceasta?

Fără să le răspundă, părintele a intrat în altar să se roage. După o vreme a ieșit să le răspundă la întrebări:

- Oare toată viața de familie a unui creștin se rezumă la post și la rostirea unui paraclis în fiecare zi? Nu. Sau se rezumă la milostenia dată celor în nevoi? Nici așa, că altfel unii sectanți ar fi mai bineplăcuți lui Dumnezeu decât drept-credincioșii. Sunt bune faptele voastre, și vor avea plată de la Dumnezeu, dar numai dacă veți ține toate poruncile vă veți mântui. Că poate cineva să facă mari nevoiște, dar dacă, de exemplu își urăște vrăjmașii, ura aceasta îl poate duce în iad. Luați aminte!

Au venit odată doi frați la avva Pamvo și l-a întrebat pe el unul, zicând: „Avvo, eu postesc din două în două zile și mănânc două pâini. Oare îmi mântuiesc sufletul, sau mă rătăcesc?”. A zis și celălalt: „Avvo, eu cheltuiesc din averea mea doi bani în fiecare zi și țin puține pentru hrană, iar celelalte le dau milostenie. Oare mă mântuiesc sau pier?”. Și mult rugându-se ei, nu le-a dat răspuns; iar peste patru zile aveau să se ducă și îi mângâiau pe dâșii clericii, zicând: „Nu vă mâhniți, fraților, Dumnezeu vă va da vouă plată. Așa este obiceiul bătrânului, nu degrabă vorbește, de nu-i va vesti lui Dumnezeu”. Deci au intrat ei la bătrânul și i-au zis: „Avvo, roagă-te pentru noi!”.

Le-a zis lor: „Voiți să mergeți?”. Au răspuns: „Da!”. Și cântărind faptele lor, scriind pe pământ, zicea: „Pamvo, din două în două zile postind și două pâini mâncând, oare cu aceasta se face călugăr? Nu! Și Pamvo lucrează pe doi bani și-i dă milostenie, oare cu aceasta se face călugăr? Nu încă!”. Și le-a zis lor: „Bune sunt faptele, dar de veți păzi conștiința față de aproapele, așa vă veți mântui”. Și încredințându-se ei, s-au dus plini de bucurie. (3-190)

Păcatul desfrâului

106. Un tânăr a fost ispitit să păcătuiască vreme de patru ani de o vecină de-a sa, dar a rezistat. Pentru că vecina era frumoasă și bine dezvoltată, tânărul rezista destul de greu ispitei. În cele din urmă, sătul de atâta război, s-a dus să vorbească cu duhovnicul său:

- Părinte, o să cad. De atâta vreme mă lupt cu gândul, mintea mea s-a spurcat, nu mai are rost să rezist. Până la urmă tot o să cad.

- Nu, n-o să cazi. Anii tăi de luptă vor avea mare plată înaintea lui Dumnezeu. Numai că trebuie să te ferești și de păcatul cu gândul, nu numai de cel trupesc. Cum îți zboară mintea la vecină, zi „Doamne, miluiește...”. Și o să îți fie bine.

Zis-a un bătrân: „Un frate era ispitit de un gând nouă ani și din evlavie se osândeia zicând: «Mi-am pierdut sufletul». Și aceasta o zicea fiindcă se socotea pe sine pricinuit al ispitei. Mai pe urmă, îngreindu-se și nădăjduindu-se precum nu se cuvenea de mântuirea sa, a zis: «Mă voi duce în lume, de vreme ce m-am prăpădit». Iar după ce a dat să se ducă, i-a venit un glas pe cale, zicând: «Cei nouă ani în care ai fost ispitit cununiți-au pricinuit ție. Pentru aceea, întoarce-te la locul tău și te vei ușura de gânduri». Și întorcându-se, fratele a aflat odihnă. De unde înțelegem că războaiele pricinuiesc cununile”. (13-403)

*

107. O mamă stătea de vorbă cu fiica ei care abia intrase la liceu:

- Știi că eu am avut două surori mai mari. O să îți spun câte ceva despre ele. Acum, că ai mai crescut, ești la vârsta la care poți înțelege ce îți spun. Sora mai mare, care era studentă în ultimul an de facultate, era o fată foarte cuminte. Mergea la biserică, se spovedea. Avea un prieten cu care urma să se mărite când termina studiile, dar nu trăia cu el. Voia să își păstreze fecioria până la nuntă.

Sora mijlocie încă de mică era neascultătoare, pentru că a crescut până la patru ani în casa bunicilor, care îi făceau toate capriciile. Și când a crescut făcea numai ce voia ea, nu asculta de părinți. În ultima clasă de liceu a rămas însărcinată, dar a avortat. Părinții și-au dat seama ce fată au când a început să lipsească nopțile de acasă. Dacă sora cea mare mă sfătuia să îmi păstrez fecioria, cea mijlocie mă tot îndemna să mă culc cât mai repede cu un bărbat, ca să știu ce înseamnă distracția. Îmi spunea că pot măcar să îmi împlinesc singură poftele, că nu e niciun rău. Ba chiar, aflând de la mine că prietenul vrea să mă părăsească pentru că nu vreau să mă culc cu el, mi-a dat să citesc un articol despre perversiunile pe care le poate face o fată virgină pentru a-și satisface iubitul. Eu nu știam ce să fac, nu știam pe care din surori să o ascult. Știam că cea mare a făcut alegerea bună, dar îmi era frică că nu voi avea tăria ei. Și mă gândeam să mă culc cu cineva. Am fost la munte, toate trei surorile și prietenii noștri. În prima seară am dormit fetele într-o cameră, băieții în alta. Dimineața am văzut că mijlocia lipsea. Se dusese în patul prietenului ei, fără nicio rușine. Mă gândeam că în seara următoare voi merge și eu să dorm în pat cu prietenul meu. Nu se punea problema începerii vieții sexuale, că nu erau condiții. Dar măcar dormeam în brațele lui. Însă nu am apucat a doua seară acolo. În timpul zilei, urcând pe munte, s-a produs o avalanșă. Surorile mele au murit amândouă.

Eram foarte șocată. Părinții au venit imediat. Ne-am întors acasă disperați. Am trecut printr-un moment de deznădejde maximă. Prietenul meu mi-a spus că dacă am face dragoste aș depăși mai ușor această încercare. L-am

rugat să mai aștepte, că nu mă simțeam pregătită pentru așa ceva. În noaptea de după înmormântarea surorilor mele am avut un vis. Un înger m-a luat cu el și mi-a arătat și raiul, și iadul. Sora cea mare era în rai, în ceata fecioarelor. Strălucea de bucurie. Aș fi vrut să mai stau cu ea, dar îngerul m-a dus și la sora mijlocie. Aceasta stătea în iad și striga după ajutor. Dar nu puteam să o ajut cu nimic. Îngerul mi-a spus: „Gândește-te bine unde îți place, locul în care se află sora mare sau cea mijlocie. Și, dacă vrei să ajungi în rai sau în iad, știi pe care dintre ele să o urmezi”.

M-am sculat speriată. Era noapte, dar l-am sunat pe prietenul meu și i-am spus visul pe care îl avusesem. S-a mirat, dar m-a crezut că nu avusesem halucinații. Deși nu mă așteptam, mi-a spus că va avea răbdare cu mine. Că nu va insista să facem dragoste până la nuntă. Și s-a ținut de cuvânt. E vorba chiar de tatăl tău.

- De tata? Dar de ce nu mi-ai povestit asta până acum?

- Nu am crezut că era momentul. Dar, acum, când ispitele se vor apropia de tine cu putere, m-am gândit că ar fi bine să știi ce s-a întâmplat cu surorile mele. Să înțelegi de ce am urmat-o pe cea mai mare, și nu pe cealaltă.

Povestit-a un bătrân că era o fecioară bătrână, foarte sporită în frica lui Dumnezeu, care, întrebată fiind de acesta care este pricina depărtării sale de lume, a povestit așa: „Eu, o, minunatul, copilă fiind, aveam un tată foarte blând și liniștit cu obiceiul, dar bolnav și neputincios cu trupul, încât cea mai multă vreme a vieții lui o cheltuia zăcând pe pat. Și așa trăia, încât abia rar și cândva se întâlnea cu cineva. Cu lucrul pământului se îndeletnicea când se întâmpla de era sănătos și acolo viața petrecându-și, roadele le aducea în casă și atâta tăcere avea încât se părea celor ce nu-l știau că ar fi mut. Însă maica era cu totul împotriva tatălui. Ea iscodea și cele peste patria noastră și atât era de limbută cu toți, încât niciodată nu o vedeam cătuși de puțin tăcând, ci uneori

certându-se, iar alteori grăind lucruri necuviincioase și fără rânduială. Chiar și de beții cu bărbați desfrânați mai mult petrecea și ca o curvă era mult cheltuitoare și rău ocârmuia cele din casă, încât averile, deși nu erau puține, nu erau cu puțință a ne ajunge. Căci ei i se încredințase de la tatăl meu iconomia celor din casă. Și așa viețuind ea, nu i s-a întâmplat vreodată vreo boală trupească, nu a simțit vreo durere cât de mică, ci în toată viața ei era sănătoasă cu trupul și întreagă.

Deci, topindu-se tatăl de îndelungată boală, s-a întâmplat de a murit și îndată s-a pornit cerul și s-au făcut tunete și fulgere dese și ploaie atât de multă și așa de necurmată se pogora de sus, încât nici puțin măcar a ieși noi din casă nu puteam până la trei zile, timp în care și tatăl sta neîngropat în casă. Iar oamenii satului, văzând aceasta, multe grăiau asupra răposatului zicând: «Cu adevărat vrăjmaș al lui Dumnezeu a fost acesta. Pentru aceasta nici nu îl lasă să se îngroape». Însă noi, ca să nu se impută trupul înăuntru și să ne facă neumblată casa, scoțându-l afară, deși ploaia era foarte mare, cum am putut l-am îngropat. Iar mama, luând mai multă slobozenie, mai fără de rușine s-a dat la desfrânare și făcând casa de rușine, cheltuia averea în desfătări, încât mai de toate eram lipsiți. După multă vreme, sosindu-i moartea, așa îngropare a dobândit, încât se părea că și cerul ajută la îngroparea ei.

Deci, după îngroparea mamei, eu trecând de vârsta copilărească și poftele trupului sculându-se asupra-mi și zădărniciindu-mă, într-o seară mi-a venit o socoteală: «Oare viața tatălui meu să aleg și în blândețe, cinste și păzire să viețuiesc? Dar acela niciun bine nu a dobândit, așa petrecând, ci totdeauna de boli și de necazuri topindu-se, s-a dus de aici, nici ca ceilalți oameni putând fi îngropat. Deci, de I-ar fi plăcut lui Dumnezeu această petrecere, pentru ce a pățimit atâtea rele? Dar viața mamei care era? Oare nu pururea petrecea în desfrânări și dez-mierdări, și s-a dus din viața aceasta sănătoasă și fără

nicio pătimire? Așadar, trebuie și eu să viețuiesc. Că mai bine este a crede ochilor mei, decât cuvintelor altora».

După ce am socotit eu, ticăloasa, să urmez urmele maicii mele, a sosit noaptea și eu adormind, a venit asupra mea un bărbat mare la trup și înfricoșat la vedere și căutând spre mine sălbatic și cu mânie, mă întreba cu glas aspru zicând: «Spune-mi, care sunt gândurile inimii tale?». Eu cu totul înspăimântată fiind, nici nu îndrăzneam a căuta la dânsul. Iar acela iarăși, cu glas groaznic, a grăit: «Vestește-mi mie, care sunt socotelile tale?». Și văzându-mă că de frică eram cu totul slăbănogită și din minți ieșită, îmi aduceam aminte de toate câte cugețam în mintea mea. Dar, venindu-mi în fire, nu puteam să le tăgăduiesc, ci spre rugămintele m-am întors și mă rugam să mă învrednicească de iertăciune. Iar el luându-mă, mi-a zis: «Vino să vezi pe tatăl tău și pe mama ta și, după aceea, oricare viață vei voi, alege-ți!».

Așadar, scoțându-mă m-a dus într-un loc șes cu livadă, în care erau pomi de multe feluri, care biruiesc descrierea frumuseții, încărcăți cu tot felul de roade. Acolo împreună cu el umblând eu, m-a întâlnit tatăl meu și, cuprinzându-mă, m-a sărutat, numindu-mă fiică dorită, iar eu îmbrățișându-l, îl rugam să petrec împreună cu dânsul. El însă a zis: «Acum nu este cu putință să se facă aceasta. Dar, de vei urma urmele mele, nu după multă vreme vei veni aici». Eu încă mai rugându-mă să rămân împreună cu el, m-a tras îngerul de mână, zicându-mi: «Vino s-o vezi și pe mama ta, ca să cunoști din lucruri la care viață este de folos să te pleci».

Ducându-mă la o casă foarte întunecoasă, plină de scrâșnire și de tulburare, mi-a arătat un cuptor arzând cu foc și vâlvâind și pe câțiva cumpliți stând lângă cuptor. Iar eu, căutând în cuptor, o văd pe mama mea până la gât afundată în foc și mulțime nenumărată de viermi din toate părțile mâncând-o, iar ea de usturime scrâșnind cu dinții și clăntănind. Văzându-mă și ea pe mine, plângând mă chema: «Vai mie, fiica mea, pentru durerile cele nesuferite! Vai mie, pentru muncile cele fără de

sfârșit! Vai mie, ticăloasei, că pentru puțină dezmierdare, ce chinuri mi-am pricinuit! Vai mie, ticăloasei, că în locul dezmierdărilor celor vremelnice, veșnic mă chinui! Miluiește-mă, fiica mea, pe mine, maica ta, că ard și mă topesc! Adu-ți aminte de hrana pe care ai dobândit-o de la mine, și mă miluiește, și-mi dă mâna și mă scoate de aici!». Iar eu, lepădându-mă de acei cumpliți, care stăteau aproape, fără a mă apropia, mama iarăși cu lacrimi striga: «Fiica mea, ajută-mă și nu trece cu vederea tânguiriile maicii tale, nu trece cu vederea pe cea care așa cumplit în gheena focului se chinuie și de viermele cel neadormit este roasă!».

Iar eu, milostivindu-mă cu sufletul de dânsa, am întins mâna să o trag. Focul, însă, atingându-se puțin de mâna mea, mare usturime am simțit și am început a urla și a suspiina cu plâns. Cei ce erau în casă, deșteptându-se de vaiete și sculându-se și aprinzând focul, alergau la mine și mă întrebau adeseori de pricina vaietelor. Eu, în sine-mi venind, cele ce am văzut le-am povestit lor și de atunci am urmat vieții tatălui meu și mă rog să-l dobândesc pe el și partea cea împreună cu dânsul, încredințându-mă cu darul lui Dumnezeu ce fel de cinste și slavă sunt gătite celor ce aleg a vieții cu dreptate și în bună credință. De asemenea, ce fel de munci primesc cei ce își cheltuiesc viața în pofte și dezmierdări”. (23-396)

*

108. Un tânăr a venit la duhovnicul său:

- Părinte, mama m-a trimis în vacanță o lună la mare, să stau la sora mea și la soțul ei. Dar îmi e teamă că, stând atât de multă vreme aproape de ispită, că plaja e plină de fete frumoase, să nu mă tragă vreuna în brațele ei și să îmi pierd fecioria.

- Și ai ce face? Poți pleca în vacanță în altă parte?

- Nu. Mama pleacă în alt oraș, la o specializare, și la tata nu mă pot duce, că nu vrea noua lui soție.

- Atunci du-te la sora ta, dar ai grijă de tine. Și, dacă vei fi ispitit, roagă-te cu credință: „Doamne, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale, ajută-mă să nu cad în păcat”.

Tânărul a ținut cont de sfatul părintelui său. A mers la mare, și Dumnezeu l-a păzit de ispite. Până când, cu câteva zile înainte să se întoarcă acasă, sora mai mică a cumnatului său a venit dimineața la el în cameră îmbrăcată doar într-un halat. Și-a descheiat halatul și s-a apropiat de el. Tânărul a simțit cum pofta îi aprinde trupul, căci i-ar fi plăcut să se culce cu ea, dar i-a venit în minte sfatul părintelui său.

Și a strigat cu voce tare:

- Doamne, nu mă lăsa, pentru rugăciunile Maicii Tale, păzește-mă de ispită!

Fata s-a simțit jignită:

- A, nu mă vrei, zici că sunt ispită? Bine, urâtule, atunci rămâi singur, îi spuse enervată. Nu îmi trebuie proști ca tine. Ce să îți spun, ce mare păcat făceam... Ești un pământău, eram singuri toată ziua, spuse făcându-i un semn obscen.

Ca să îl scoată din minți își dădu jos halatul și ieși din cameră. Spera să îl ațâțe și mai tare. Dar tânărul plecă repede din casă la o biserică din apropiere. Voia să îi mulțumească lui Dumnezeu că l-a păzit de ispită.

Când s-a întors, spre seară, fata i-a dat un bilețel pe care scria: „Dacă suflă ceva, o să spun că ai încercat să te dai la mine. Mai bine taci”.

Tânărul a răsuflat ușurat. Dumnezeu îl ajutase să scape cu bine.

Un frate a venit de la Schit la avva Ammun și i-a zis: „Mă trimite părintele meu la slujbă și mă tem de curvie”. I-a zis lui bătrânul: „Ori în ce ceas îți va veni ispită, zi așa: «Dumnezeul puterilor, pentru rugăciunile părintelui meu, scapă-mă!». Deci într-una din zile o fată a încuiat ușa după dânsul. Iar el, strigând cu glas mare, a zis: „Dumnezeul puterilor, pentru rugăciunile părinte-

lui meu, scapă-mă!". Și îndată s-a aflat pe calea către Schit. (3-34)

*

109. Un om își înșela soția. Duhovnicul l-a ajutat să renunțe la păcatul preacurviei, dar omul rămăsese cu anumite amintiri care îi zgândăreau sufletul. Amintirile primeau putere de la faptul că el se uita pe internet la site-uri erotice.

La spovedanie, duhovnicul l-a sfătuit să scoată modem-ul din priză, ca să nu mai poată intra pe internet.

- Dacă nu îți păzești mintea, nu îți vei putea păzi nici trupul. Dacă vezi imagini erotice, îți va fi mult mai greu să rezisti ispitei.

Rămas fără acces la internet, omului i se părea că se mai relaxa dacă se uita la televizor la filme sexy. Când i-a spus și aceasta duhovnicului, acesta a oftat: „Tu scoți un drac din casă pe ușă și deschizi larg fereastra, ca să intre alții. Nici plăcerile trupesti nu le trăiești, dar nici pe Dumnezeu nu îl dobândești. Alege una dintre căi, nu mai pendula între amândouă”.

Un om bogat, lepădându-se de lume și averile sale la săraci dându-le, a oprit oarece spre odihna sa, nevrând să primească smerita cugetare cea din lepădarea cea desăvârșită și supunerea cea adevărată a canonului vieții de obște. Către care cel întru sfinți Vasile a grăit în acest fel: „Și averile le-ai pierdut și [nici] călugăr nu te-ai făcut”. (7-121)

*

110. Un tânăr, Ovidiu, a fost chemat la petrecerea care avea loc după 10 ani de la terminarea liceului. Știind cât de rău îl influențaseră în liceu pe tânăr colegii, duhovnicul i-a spus că nu ar fi bine să se ducă. Sau că, dacă se duce, să nu stea prea mult.

- De ce, părinte, oare nu sunt în stare să îmi dau seama dacă e sau nu cazul să stau? Mă voi duce și, dacă nu e nimic în neregulă, voi sta până la sfârșit. Iar dacă e ceva aiurea, plec imediat.

Părintele nu a reușit să îl convingă că poate fi ispitit să cadă iarăși în păcat.

Petrecerea a fost destul de liniștită. La miezul nopții, cei mai mulți invitați, colegi care veniseră cu soțiile sau colege care veniseră cu soții lor, s-au dus acasă. Unii dintre ei aveau deja copii.

Dar cinci burlaci s-au retras în apartamentul unuia dintre ei și au continuat petrecerea împreună cu două colege. Distracția devenea din ce în ce mai încinsă. Au început momentele erotice, și fetele făceau strip-tease. Amețit de băutură, Ovidiu uitase de sfaturile părintelui. Pofta tru-pească l-a biruit și în cele din urmă a intrat în baie cu una dintre fete - cea care fusese cea mai puțin arătoasă din clasă - și au păcătuțit.

Dimineața, când și-a revenit, l-a bufnit plânsul. Își dorise din toată inima să se poată înfrâna până când se va căsători. S-a dus și s-a spovedit, iar părintele i-a dat un canon aspru.

După vreo lună, colega cu care păcătuise i-a dat un telefon:

- Auzi, Ovidiu, în noaptea cu petrecerea, am făcut-o fără protecție și am rămas însărcinată. Mă gândesc să avortez, dar am sunat să te întreb și pe tine dacă ești de acord. Mi-a zis Dragoș că tu ești cu biserica și că zici că avortul e o crimă. Poate că vrei să păstrez copilul. Dacă îl recunoști, și dacă îmi dai bani să îl cresc, poate că aş renunța la avort.

- Te sun mai târziu, spuse Ovidiu, șocat de cele auzite. Am pe cineva în vizită. Scuză-mă.

Închise telefonul ca prin vis. Nu îi venea să creadă că i se întâmplase una ca asta. Îl sună pe părintele său și îi spuse ce a aflat.

- Părinte, nu vreau să omoare copilul. Sunt gata să mă căsătoresc cu ea. Dar oare voi reuși să nu eșuez în căsnicie? Dacă divorțăm peste un an, doi? Ce va fi cu mine?

- Trebuia să mă ascuți. Dar acum e prea târziu pentru observații. Tu ești un om de treabă și nu cred că îți vei da motive să te părăsească. Tu explică-i că îți vei da banii pentru a crește copilul. Să îți dai mai mult, să fie mulțumită. Și spune-i că te gândești să o iei de nevastă. Dar nu te grăbi. Dă-i răgaz să se schimbe, dă-i răgaz să înțeleagă cât a greșit în fața lui Dumnezeu și că trebuie să își îndrepte viața.

Duminică, după slujbă, Ovidiu a stat puțin de vorbă cu prietenii săi:

- Să știți că nu e de glumă cu desfrâul. O dată dacă ai căzut, viața ta nu mai e la fel. Eu am lăsat o fată însărcinată, și, chiar dacă nu e cea mai bună alegere, o voi lua de nevastă. Aș fi putut avea o soție credincioasă, frumoasă, deșteaptă și așezată. Dar acum culeg roadele căderii mele. Voi să nu faceți ca mine. Țineți seama de sfaturile părintelui. Și când vă veți gândi la mine să vă aduceți aminte cât de triste sunt urmările neascultării.

Întrebat-a avva Timotei preotul pe avva Pimen, zicând: „Este o femeie în Egipt care curvește și plata ei o dă milostenie”. Și a zis avva Pimen: „Nu rămâne în curvie, căci se vede într-însa roada credinței”. Și s-a întâmpat de a venit mama preotului Timotei la dânsul. Și a întrebat-o pe ea, zicând: „Acea femeie a rămas curvind?”. Iar ea a zis: „Da, și și-a mai adaos ibovnici, dar încă și la milostenie”. Și a vestit avva Timotei lui avva Pimen. Iar el a zis: „Nu rămâne în curvie”. Venind iarăși mama lui avva Timotei, i-a spus: „Știi că stricata aceea caută să vină cu mine, ca să te rogi pentru dânsa și eu n-am primit-o”. Iar el auzind, i-a spus lui avva Pimen. I-a răspuns avva Pimen: „Mai vârtos tu te du și te întâlnește cu dânsa”. Și s-a dus avva Timotei și s-a întâlnit cu dânsa. Iar ea, văzându-l și auzind de la el cuvântul lui Dumnezeu, s-a umilit și a plâns, zicând: „Eu de astăzi înaintea mă lipesc de Dumnezeu și nu voi mai curvi”. Și îndată intrând într-o mănăstire, a plăcut lui Dumnezeu. (1-230)

111. Un om, care în tinerețea sa fusese biruit de păcatul desfrânării, se hotărâse ca până când se va căsători să nu mai păcătuiască. Ducea o viață curată și liniștită. Dar odată, când la ușa sa a sunat o femeie care făcea reclamă la un aspirator modern, a simțit cum mintea i se încetășează. A poftit-o pe femeie în casă, ca să vadă cum funcționa aspiratorul. Din vorbă în vorbă, au căzut în păcat.

Femeia a plecat și nu a mai văzut-o. În inima sa era însă o mare frământare. Îl muștra conștiința, dar nu avea altceva în cap decât să păcătuiască cu o altă femeie. După câteva nopți nedormite, în care se tot gândea dacă să se culce sau nu cu secretara sa, i-a spus nașului său de botez ce i se întâmplase.

- Știi cum ești? Ca unul care are mașina plină de no-roi, dar nu vrea să o spele, pentru că e mult de lucru. Și preferă să meargă cu ea așa, făcându-se de râsul lumii. Și încă asta nu e nimic, dar geamurile fiind murdare, șansele de a face un accident sunt mari. Vino-ți în fire. Până la urmă, mai devreme sau mai târziu, tot trebuie să speli mașina, sau măcar geamurile. Dacă nu te ridici din cădere o să faci un accident. Ce rezolvi dacă te culci cu secretara ta? Ai stat cuminte atâția ani și acum ai obosit?

- Dacă Dumnezeu nu m-a ajutat să mă însor până acum... Nu mai rezist poftei.

- Du-te, spovedește-te și o să te liniștești. Dacă te rogi, Dumnezeu va ridica ispita. Încet-încet, o să îți fie iarăși bine. O să vezi.

Ascultând sfatul nașului său, omul s-a spovedit. Și, după două săptămâni în care s-a rugat lui Dumnezeu să îl ierte, a simțit că îi este mai ușor să reziste poftei trupești.

Un frate, căzând în ispită, din întristare a pierdut rânduiala călugărească. Și vrând să pună început bun, din cauza mâhnirii se oprea, zicându-și: „Când am să mai fiu cum am fost odată?”. Și, pregetând, nu putea să facă început de lucru călugăresc. De aceea a venit la un bătrân și i-a povestit cele despre sine. Auzind bătrânul scârba lui, i-a povestit o pildă ca aceasta:

„Un om avea o țarină și din lenea lui s-a înțelenit și s-a umplut de spini și de ciulini. Iar mai pe urmă a socotit să o lucreze. Și a zis fiului său: «Mergi de curățește țarina!». Fiul său, mergând să o curețe, a văzut mulțimea spinilor și s-a împuținat, zicându-și: «Când voi putea să smulg eu toate acestea și să curățesc țarina?». Și, culcându-se, a adormit. Apoi s-a deșteptat și, căutând din nou la mulțimea spinilor și trândăvind-se, a petrecut zăcând. Uneori se culca, alteori întorcându-se ici și colo, ca ușa în țâțână, precum zice Scriptura, a cheltuit fără lucru multe zile. După acestea a venit tatăl lui, să vadă ce-a făcut. Și l-a găsit că nimic n-a lucrat și i-a zis: «Pentru ce n-ai lucrat nimic până acum?». Iar el i-a spus: «Tată, cum veneam să lucrez, văzând mulțimea spinilor, mă slăbănogeam și de scârbă mă culcam și dormeam. De aceea nimic n-am lucrat». Atunci i-a zis lui tatăl: «Fiule, atâta cât ține așternutul tău, fă în toate zilele. Și așa sporește-ți lucrul și nu slăbi». Iar tânărul a făcut așa. Și în puțină vreme a curățit țarina. Așadar și tu, frate, câte puțin lucrează și nu te împuțina. Căci Dumnezeu cu darul Său iarăși te așază la rânduiala cea dintâi”.

Iar fratele auzind, șezând cu răbdare, făcea cum l-a învățat bătrânul. Și cu darul lui Dumnezeu a aflat odihnă. (13-393)

Despre feciorie

112. În perioada în care un tânăr a vrut să se apropie de Biserică a fost foarte ispitit să desfrâneze. S-a gândit că are de ales între cele două căi, și a ales calea Bisericii. S-a spovedit părintelui, spunându-i că îi este foarte greu să își păstreze fecioria. Dar părintele i-a dat un canon și l-a învățat să se lupte cu gândurile.

Peste o săptămână, tânărul s-a întors la spovedanie:

- Părinte, nu mai rezist, am făcut canonul, dar degeaba.

- Oare de ce nu te-ai lăsat ispita? Cred că îi faci tu loc pe undeva patimii în inima ta. Ia gândește-te, când te asaltează ispita cel mai tare?

- Noaptea, după ce mă uit la vreun film „interzis minorilor”.

- Atunci cum vrei să scapi de ispită? Trebuia să spovedești și asta, că te uiți la filme destrăbălate.

- Cum, părinte, trebuie să spovedim și ce vedem, și ce citim, și unde mergem în vacanță? Atunci ar trebui să stați la spovedanie câte o oră cu fiecare creștin.

- Și mai mult, numai să plece de aici cu sfaturile de care are nevoie.

Un frate oarecare, fiind supărat de pofta curviei, a mers la un bătrân și și-a mărturisit neputința și supărarea sa. Apoi l-a poftit să-L roage pentru dânsul pe Dumnezeu să-l izbăvească din acea supărare. Bătrânul, făcându-i-se milă de acel frate, s-a rugat lui Dumnezeu cu osârdie timp de șapte zile. În a opta zi iarăși a venit fratele, după cum i-a fost lui porunca, și l-a întrebat pe el bătrânul, zicând: „Cum îți mai este, fiule?”. Zis-a lui fratele: „Nicum, părinte, nu m-am simțit mai ușurat”.

Bătrânul, auzind acestea, s-a mirat și, dacă s-a făcut seară și noapte, iar a început a se ruga pentru fratele. Și cu osârdie rugându-se el pentru fratele, a venit diavolul și, stând înaintea lui, a zis: „Crede-mă, bătrâne, că din ziua dintâi când ai început a te ruga lui Dumnezeu pentru acel frate, îndată am fugit și m-am depărtat de la dânsul. Dar el are dracul lui și pricina războiului lui sunt gâtlejul și pânțele, iar eu cu acestea nicio treabă nu am. El însuși își este pricinuit războiului său, mâncând bine și dormind fără măsură. De acolo vine războiul de care suferă el”. (23-296)

*

113. Un tânăr seminarist cânta la o biserică. Tuturor le plăcea glasul său. El însă era mai atent la melodie decât la text, și nu lua aminte la ceea ce cânta.

Într-o sâmbătă s-a hotărât să meargă în pelerinaj la o mănăstire aflată aproape de mare, pentru a sta de vorbă cu un părinte renumit. Când a ajuns acolo, a aflat că părintele era în spital, fiind grav bolnav.

Seminaristul s-a gândit că, dacă tot a făcut atâta drum, cel puțin să profite că e la mare și să facă o baie. Pe plajă a văzut o fată frumoasă, care nu purta sutien. De obicei nu-i plăceau astfel de fete, se gândea că sunt ușurate, dar aceasta l-a atras în mod deosebit. S-a îndrăgostit de ea. Au stat toată ziua împreună, noaptea au mers la un club și, în cele din urmă, biruit de poftă, tânărul a vrut să se culce cu ea. S-au dus pe plajă, s-au sărutat, dar la un moment dat, când tânărul i-a spus rușinat că nu s-a mai culcat cu nicio fată, aceasta i-a spus:

- Până acum nu ți-am spus nimic despre mine. Te știu de multă vreme. Știam că ești seminarist, pentru că te-am auzit cântând la un botez. Și eu vreau să mă culc cu tine, și nu aș avea nimic de pierdut. Nu mai sunt fecioară de doi ani. Mă culc cu toți băieții care îmi plac, și tu îmi placi foarte mult. Totuși, chiar dacă trăiesc cum îmi place, nu înseamnă că nu mă muștră uneori conștiința. Cu ce te

alegi dacă te culci cu mine? O să facem ce vrei și, după aceea, o să îți pară rău. Sau, în cazul în care nu o să îți pară rău, atunci înseamnă că ceea ce a fost mai frumos în sufletul tău, mă refer la credința ta în Dumnezeu, o să se stingă. Cum o să mai poți cânta în biserică dacă o să cădem în păcat? Și ce fel de preot o să iasă din tine, dacă nu știi să îți păzești trupul curat? La câte păcate am eu, nu vreau să te mai am și pe tine pe conștiință. Poate că, dacă ai fi băut mai puțină bere, nu te-ai mai fi gândit la așa ceva.

- Dacă o faci cu alții, fă-o și cu mine. Nu te îngriji tu de sufletul meu. Mai e timp să mă pocăiesc...

Seminaristul a insistat, dar cu cât devenea mai insistent, cu atât refuzul fetei era mai puternic. În cele din urmă, văzând că nu o scoate la capăt cu el, fata s-a dus în camera ei.

Rămas singur, privind marea, seminaristul și-a dat seama că numai Dumnezeu l-a păzit de cădere. Dis de dimineață i-a spus la telefon duhovnicului său prin ce ispită a trecut, și părintele i-a spus:

- Ți-am atras mai demult atenția asupra faptului că vei fi ispitit să cazi, și mi-ai spus că Îl iubești prea mult pe Dumnezeu ca să faci asta. Vezi, păcatul nu a venit la tine ca un taur negru, ci ca ceva frumos. Dacă nu te-ai fi dus pe plajă, totul ar fi fost bine. Dacă țineai mult să înoți, puteai găsi și tu un loc mai ferit, unde să nu fie piepturi goale și nici ispite peste puterile tale.

Un frate oarecare, fiind trimis de bătrânul său cu ascultare la țară și mergând pe drum, a ajuns la un pârlâu aproape de un sat, în câmp. Văzând el o femeie tânără, singură la câmp, spălând cămăși în pârlâu, i s-a aprins foarte trupul lui de spurcata poftă trupească. Văzând că nu este nimeni să-l vadă, a mers la dânsa și a început a-i grăi și a o pofți să-i facă voia. Ea, măcar că era tânără, era foarte înțeleaptă și i-a răspuns așa: „Părinte, acest lucru pentru care mă poftești nu este lucru mult și cu zăbavă și pot prea lesne și fără de zăbavă a-ți

face voia după pofta ta. Dar, de voi face eu aceasta după voia ta, voi fi pricinuitoare de multă scârbă, supărare și osteneală pentru tine”.

Zis-a ei fratele: „Cum și pentru ce să fii pricinuitoarea scârbei mele și ce scârbă să am eu, sau osteneală, cum zici?”. Răspuns-a femeia, zicând: „Părinte, după săvârșirea păcatului, îndată te vei vedea foarte înșelat și va începe să te mustre cugetul. După aceea, ori te vei deznădădui de mântuire, ori multă pocăință și osteneală îți trebuie ca să revii în rânduiala și măsura în care ești acum. Eu te sfătuiesc să te lași de acel lucru rău și necuvios și mergi curat, nevinovat și fără prihană în calea ta și roagă-te lui Dumnezeu și pentru mine păcătoasa!”.

Iar el, auzind de la dânsa aceste cuvinte, s-a umilit cu inima și a plecat în calea sa, minunându-se de înțelepciunea acelei femei și mulțumindu-I lui Dumnezeu că l-a izbăvit de căderea în acel păcat. După ce s-a săvârșit slujba și ascultarea sa, s-a întors și a venit la bătrânul său și i-a spus toată întâmplarea cu acea femeie. Atunci s-a mirat și bătrânul de înțelepciunea ei. Apoi l-a rugat fratele pe bătrânul său să nu-l mai trimită din mănăstire în lume. Și așa a petrecut, neieșind din mănăstire până la moartea sa. (15-294)

*

114. O fată își păstrase fecioria până în ultimul an de facultate. Văzând că toate prietenele ei duc o viață de distracții, s-a hotărât să își găsească și ea un prieten cu care să păcătuiască, ca să simtă desfătările tinereții. I-a spus hotărârea surorii ei mai mici, care abia intrase la facultate. Aceasta, întristată, s-a dus repede la duhovnicul lor și i-a spus în ce ispită se află sora sa. Auzind-o, părintele a sunat-o pe fată imediat. Fata i-a spus:

- Părinte, vă spun sincer că m-am plictisit. O să am timp să mă pocăiesc. Ce, parcă sunt singura care vrea să cunoască și plăcerile trupești? Nu, părinte, nicio colegă de-a mea nu mai este fecioară. Sunt singura, și m-am să-

turat să mă tot ia ceilalți peste picior. Mai am destul timp să mă gândesc la măritiş. Nu, acum mă voi distra în voie.

- Te rog din suflet, ascultă-mă, îi spuse părintele. O să regreti mult dacă nu mă ascuți. Fecioria e cel mai frumos dar pe care i-l vei putea face soțului tău. Curăția ta sufletească și trupească îl va bucura mai mult decât toate darurile pe care le veți primi la nuntă.

Cuvintele părintelui au convins-o pe fată. Viața ei mergea înainte, nici mai bine, nici mai rău. Dar, cu puțin timp înainte de terminarea studiilor, un asistent de la facultate i-a cerut mâna. Nu se aștepta la așa ceva. Și ea îl plăcea, dar nu se gândea că ar avea vreo șansă să îi devină soție. Și, după trei luni, s-au căsătorit.

Era un sihastru prin părțile Iordanului, nevoindu-se mulți ani și care, acoperit de Dumnezeu, nu primea bătăuiele de la vrăjmaș, ci de neînvins era. Așadar, pentru toți cei ce veneau la dânsul pentru folos, el defăima pe satana și-l ocăra, zicând că nimic nu este și că nu are nicio putere asupra nevoitorilor de nu va afla pe cei asemenea lui spurcați, robiți totdeauna păcatului, pe care fără să simtă îi slăbănogeste. Iar acestea le zicea neștiind darul Celui de sus, care nu lasă pe satana să-l robească. Și când i s-a apropiat sfârșitul, după slobozirea lui Dumnezeu, a venit diavolul adevărat și i-a zis: „Ce am cu tine, părinte? De ce mă ocărăști? Au, te-am supărat vreodată cu ceva?”. Iar el scuipând asupra lui, iarăși zicea aceleași cuvinte: „Mergi înapoia mea, satano, că nimic nu poți asupra robilor lui Hristos!”.

Și satana i-a răspuns: „Așa! Așa! Alți patruzeci de ani să trăiești și niciun ceas în atâția ani nu voi încerca să-ți pun piedică”. Și aceasta zicând, s-a făcut nevăzut. Iar monahul a început îndată să se lupte cu gândurile și să zică în sine: „Am atâția ani ticăloșindu-mă aici și încă alți patruzeci de ani voiește Dumnezeu ca să trăiesc. Mă voi duce, dar, în lume și voi vedea rudeniile mele și voi petrece cu dânsle vreo câțiva ani și iarăși mă voi întoarce și mă voi apuca de nevoința mea”. Deci, socotind el

acestea, le împlinea cu fapta și, ieșind afară din chilie, s-a apucat de drum.

Dar nu departe mergând el, Iubitorul de oameni Dumnezeu, miluindu-l și nevrând a i se pierde ostenele, i-a trimis un înger spre ajutor. Și, întâmpinându-l, îngerul i-a zis: „Unde mergi, părinte?”. El i-a răspuns: „În cetate”. Iar îngerul: „Întoarce-te la chilie”. Iar el, venindu-și în sine, s-a întors la chilia sa și mai trăind trei zile s-a săvârșit. (14-394)

*

115. O studentă avea un prieten. Când acesta i-a propus să se culce cu el, fata s-a împotrivit. Ca să o pedepsească, tânărul a părăsit-o și s-a împrietenit cu colega ei de cameră, care își pierduse fecioria încă de când era la liceu. Într-o seară, când colega i-a mărturisit ce se întâmplase, biruită de deznădejde, studenta a luat hotărârea de a-și lua prietenul înapoi cu orice preț.

- Mă jur pe ce am mai sfânt că nu mă las călcată în picioare. O să mă răzbun, o să mi-l iau înapoi. O să fac orice îmi va cere, numai să rămână al meu. Nu mă așteptam la așa ceva nici din partea lui, nici din partea ta. O să îl fac să se întoarcă la mine.

A doua zi, în timp ce mergea spre facultate, studenta s-a întâlnit pe stradă cu duhovnicul ei. Nu a avut timp să evite întâlnirea cu el.

- Ce e cu tine, de ce ești atât de frământată?
- Părinte, mă grăbesc, am examen la facultate.
- Ceva nu e în regulă. Spune-mi, ce s-a întâmplat?
- Părinte, până acum am fost fecioară, am încercat să trăiesc pentru Dumnezeu. Și gata, m-am saturat, nu mai rezist. E al treilea prieten care mă părăsește pentru că nu am vrut să mă culc cu el. De data asta, însă, ultimul meu prieten, de care m-am despărțit săptămâna trecută, s-a culcat chiar cu Lavinia, cu colega mea de cameră. Și m-am jurat că voi face orice numai ca să îi despart, să îmi iau iubitul înapoi.

- Și ce se va întâmpla? Crezi că o să fii fericită cu el?
- Acum nu mă interesează decât să mă răzbun.
- Și nu îți dai seama că te răzbuni pe tine?
- E problema mea. M-am jurat că îi despart.
- Știi cum ești? Ca Irod care i-a zis Salomeei că pentru dansul ei o va răsplăti cu orice îi va cere. Dacă nu ar fi fost lipsit de minte, nu i-ar fi dat capul Botezătorului. Și acum, fecioria ta va fi batjocorită așa cum a fost batjocorit și Înaintemergătorul Domnului, Sfântul Ioan. Vrei asta?

Părintele se uita la ea cu o privire blândă, dar tristă. Studenta s-a mai domolit.

- Și o să rămân tot timpul singură?
- Ar fi mai bine să fii singură decât să fii iubita unui om care nu te merită. Dar te va ajuta Dumnezeu să găsești și tineri care să meargă pe drumul Bisericii. Vei avea de unde să alegi. Dar să nu fie acesta singurul criteriu după care îți alegi prietenul. Să nu te împrietenești cu un băiat numai pentru că vine la Biserică. Să nu cazi dintr-o extremă în alta.

- Și cu jurământul meu, cum rămâne? M-am jurat pe ce am mai scump.

- Vedem la spovedanie. Mai bine cu un jurământ călcat decât cu fecioria pierdută...

Zicea avva Zosima că, mergând el în Sfânta Cetate [Ierusalimul], a venit la dânsul un oarecare iubitor de Hristos și i-a zis: „Avvo, am un frate șezător împreună cu mine și din ispita vicleanului am avut prigonire între noi. Apoi eu pocăindu-mă, acela nu voiește să se împace cu mine. Pleacă-te, dar, pentru Domnul, și-i vorbește lui cele pentru pace”. Iar el, cum a auzit, îndată a chemat pe fraatele acela și i-a grăit lui cele ce se cuveneau pentru pace și unire. Iar el întâi se părea că se pleacă, apoi, socotind, i-a zis: „Nu pot să mă împac cu el, pentru că m-am jurat pe Cruce că de acum să fiu neîmpăcat cu el”.

Iar egumenul, zâmbind, i-a zis lui: „Jurământul tău, frate, are acest fel de putere ca și cum ai fi zis: «Mă jur pe Crucea Ta, Hristoase, că nu voi păzi poruncile Tale, că

voi face voia vrăjmașului Tău diavol!». Deci, o frate, nu numai că ești dator să faci să stea mânia cea rea, ci și să te pocăiești și să te căiești pentru dânsa și să-ți prihănești obraznicia ta, ca să nu te mai răpești de dânsa. Că și Irod de se căia și nu ar fi întărit jurământul său nu ar fi făcut acea cumplită ucidere, tăindu-l pe Înaintemergătorul lui Hristos”. Deci fratele, umilindu-se pentru aceasta, s-a pocăit înaintea fratelui său și a lui avva Zosima și așa, cu darul lui Dumnezeu, s-au unit iarăși întru dragoste. (3-81)

*

116. Doi tineri voiau să se căsătorească. Ea mergea la biserică, el nu mergea. Într-o zi, când părinții tânărului erau plecați de acasă, acesta a chemat-o pe fată la el. Avea o casă mare, la curte. După ce au ascultat puțină muzică și, după ce au dansat pe melodia lor preferată, tânărul a încercat să o convingă să se culce cu el. Prietenii săi îl convinseseră că, dacă nu se potrivesc în pat, nu vor putea avea o căsnicie fericită și vor divorța. Așa că el era hotărât să se culce cu ea.

- Să știi că, dacă nu te culci cu mine, ne vom despărți.

- Bine, să ne despărțim, a spus fata cu inima strânsă.

- Cum, după ce am hotărât nunta, tu îmi spui să ne despărțim? O să te culci cu mine chiar dacă vrei sau nu.

- O să țip.

- Poți să ții, că nu se aude dacă e muzica tare. Doar nu ești proastă. După ce facem dragoste, nu mă mai părăsești tu.

- Dragoste nu poți face cu mine, cel mult poți să mă violezi. Dar martor îmi e Dumnezeu că, dacă îmi faci ceva, între noi totul s-a terminat. O să le spun alor mei și mă vor ajuta să depășesc deznădejdea. Dar cu tine nu mai vreau să mă mărit dacă îmi faci așa ceva. Am stat cuminți atâta vreme și acum vrei să ștergem cu buretele tot ce a fost frumos?

- Și preferi să mă pierzi?
- Da, prefer să te pierd.
- Atunci, pleacă din viața mea. Nu am nevoie de o astfel de soție.

Tânărul nu se așteptase la o asemenea rezistență. Fata a plecat cu ochii în lacrimi. După câteva săptămâni, tânărul a început să vină la biserică. Și-a dat seama că, dacă ea era în stare să renunțe la el pentru Dumnezeu, viața creștină avea o valoare mult mai mare decât își imaginase.

Nu a venit la biserică pentru ea, pentru că nu își imagina că va putea fi iertat. A venit pentru că începuse să creadă în Dumnezeu. Și, după ce citise câteva cărți, se hotărâse să își schimbe viața. Renunțase la vechii prieteni și își făcuse alți prieteni, mai apropiați de biserică. Și foarte mult l-a marcat întâlnirea cu duhovnicul.

În noaptea de Paști, după ce s-au împărtășit, ea l-a întrebat:

- Știi că te-am iertat?
El a simțit că îl iau ametelele:
- M-ai iertat? De tot?
- Da.
- Înseamnă că putem să ne gândim din nou la nuntă?
- Da, asta înseamnă că putem să ne gândim din nou la nuntă.

Un călugăr oarecare din mănăstirea părintelui Severian a fost trimis la ascultare de părintele lui în părțile Eleteropolului. Acolo a venit la un oarecare bărbat iubitor de Hristos și avea acel om numai o fată, iar mama fetei murise mai înainte de vreme. Și a stat acel călugăr în casa acelui om câteva zile, iar cel ce pururea urăște binele creștinesc, diavolul, băga fratelui gânduri viclene și-i da război de curvie spre fată și cerca vreme îndemnatică să strice fecioara. Diavolul, care dădea război, a aflat și vremea cea îndemnatică. Căci tatăl fetei se dușese la Ascalon pentru o treabă. Iar dacă a văzut fratele că nu este nimeni în casa lor, decât el și fata, a mers la

dânsa vrând să o apuce cu sila, dar ea, dacă l-a văzut pe dânsul tulburat și întru tot aprins de poftă, i-a grăit: „Ni-mic să nu te tulbure, nici să-mi faci mie ceva necuvios, căci tatăl meu nici astăzi, nici mâine nu va veni. Ci întâi mă ascultă pe mine ce-ți voi grăi și știe Dumnezeu că și eu cu osârdie voi face ceea ce poștești”.

După aceea, cu smerenie a grăit către dânsul: „Într-adevăr, părinte și frate, câți ani sunt de când ești în mănăstirea ta?”. Iar el a răspuns: „Șaptesprezece”. Și i-a zis lui: „Dar ai știință ce este femeia?”. „Nu!” - i-a răspuns fratele. Grăit-a fata: „Dar voiești să-ți pierzi osteneala de atâția ani într-un ceas? Și câte lacrimi ai vărsat, ca să-ți pui trupul tău curat înaintea lui Hristos, iar acum pentru puțină dulceață voiești să fii lipsit de acea osteneală multă? Ascultă: de vrei să curvești cu mine, ai unde mă duce să mă ții și să mă hrănești?”. Și a grăit fratele: „Nu!”. Atunci a răspuns fata iarăși: „Într-adevăr, nu te mint, că de mă vei spurca, o să fii vinovat de multe răutăți”.

I-a grăit ei călugărul: „Pentru ce?”. Răspuns-a ea: „Întâi o să-ți pierzi sufletul, al doilea o să dai seamă și pentru sufletul meu. Și aceasta să o mai știi, sfinte părinte, căci cu jurământ îți spun, și așa să-mi ajute Cel ce a venit să mântuiască pe cei păcătoși, că de mă vei spurca, singură cu o funie mă voi spânzura și te vei afla că ai făcut și ucidere, și la judecata lui Hristos vei fi judecat ca un ucigaș de suflete. Ci te rog, părinte, mai înainte să fii tu vinovat de atâtea răutăți, du-te cu pace la mănăstirea ta și apoi roagă-te mult în rugăciunile tale și pentru mine”.

Iar fratele, venindu-și întru sine, s-a umilit și îndată a ieșit din casa ei și s-a dus la mănăstire, la părintele lui, a făcut metanie și i-a spus toate. Și s-a rugat părintelui ca de acum să nu-l mai scoată din mănăstire afară. Așa a petrecut în mănăstire trei luni și s-a dus către Domnul. (30-299)

Întemeierea unei familii

117. Două colege de facultate, Ruxandra și Eugenia, vorbeau:

- Tu cu ce te-ai ales din modul tău de viață liniștit, cu atâta rugăciune, fără cluburi, fără petreceri, fără distracții?, întrebă Eugenia.

- O să înțelegi singură, îi spuse cealaltă.

Și așa a fost. La o lună de la terminarea studiilor, Ruxandra s-a măritat. După un an, s-a măritat și Eugenia. Numai că a și divorțat după scurt timp, în ultima lună de sarcină. Și-a crescut copilul singură, cu multe greutăți. La un moment dat i-a spus prietenei sale:

- Mai ții minte? Când eram în facultate te-am întrebat cu ce te-ai ales din cumințenia ta, și mi-ai spus că o să înțeleg singură. Înțeleg acum de ce trăiai așa, dar e prea târziu. Eu am trăit un mare eșec.

Un frate oarecare ședea într-un munte singur, în liniște, fără gălceavă, postind; la care mergând un părinte din lavra Calamoschiei, l-a întrebat, zicând: „Spune-mi, frate. De atâta vreme trăind în singurătate, în acest munte, cu tăcere și cu post, ce ai săvârșit?”. Fratele i-a răspuns, zicând: „Mergi acum, avvo, și după cinci zile să vii la mine și atunci îți voi spune ce am săvârșit, șezând aici în singurătate”. Și așa a mers acel părinte, iar după ce s-au plinit cinci zile, iarăși a venit și l-a găsit răposat și în spatele lui o scrisoare scrisă așa: „Iartă-mă, frate, că, făcându-mi pravila, niciodată n-am lăsat gândul și mintea mea pe pământ”. (15-245)

*

118. Un duhovnic vorbea despre un ucenic de-al său:

- Am un ucenic care s-a luptat mulți ani cu duhul curviei. Când era în facultate, colegii îi ziceau: „Culcă-te cu prietena ta acum, bucură-te de tinerețe, că mai încolo, până te însori, ai timp să îți curățești sufletul prin spovedanie, dacă ții neapărat”. Iar el răspundea: „Nu. Mă voi lupta să îmi țin trupul neîntinat și sufletul curat, luptându-mă cu patima, și ce o fi mai încolo știe Dumnezeu”. Și așa s-a păstrat fecior până la nuntă.

Spuneau părinții despre un bătrân că îi ziceau lui gândurile: „Lasă astăzi, că mâine te vei pocăi!”. El le răspundea: „Nu! Astăzi mă voi pocăi și mâine fie voia lui Dumnezeu”. (9-392)

*

119. Doi tineri voiau să se căsătorească după terminarea liceului. Părinții lui, care lucrau într-o fabrică, nu aveau nimic împotrivă. Dar părinții fetei, care aveau studii superioare, nu erau de acord. Puneau condiția ca tinerii să își găsească mai întâi de lucru sau să își continue studiile. Altfel nu își dădeau acordul. Nu voiau ca tinerii să trăiască din mila lor. Fata se pregătea să intre la facultate, dar băiatul nu avea nimic altceva în cap decât să se căsătorească. O tot ținea una și bună că Dumnezeu îl va ajuta, că nu trebuie să se gândească din ce va trăi.

- Voi tot vreți ca noi să fim amândoi ca Marta din Evanghelie, și să pierdem partea cea bună a Mariei, le reproșa el.

Părinții fetei au încercat să stea de vorbă cu viitorii lor socri, dar aceștia nu au vrut să îi ajute să găsească o soluție. Atunci s-au dus la duhovnicul băiatului, care le-a spus:

- Încercați să îl puneți într-o situație mai delicată, în care să își dea seama de greșeala lui.

Au făcut așa. Era ziua fiicei lor și l-au chemat pe băiat la ei. Mama fetei pregătise un tort și fata a suflat în lumânări. Când s-a servit tortul, au fost serviți toți în afară

de băiat. Lui nu i-au dat. Dacă la început băiatul credea că pe el îl lasă la urmă, când tatăl fetei a cerut încă o porție de tort și-a dat seama că pe el nu vor să îl servească. Surprins, a întrebat-o pe fată:

- Ce se întâmplă? Mie de ce nu mi se aduce tort? Sunt supărați pe mine?

- Nu, dar tu ești foarte credincios, tu nu te desfeți cu mici bucurii din astea. Tu vrei să fii numai ca Maria, nu ca Marta, i-a răspuns fata, care, deși îl iubea, era nemulțumită de atitudinea lui față de viitorul lor, atitudine care vădea nu multă credință, ci lipsă de înțelepciune.

Cuvintele fetei l-au lovit în moalele capului. Pe loc și-a dat seama de greșeala sa. Le-a spus viitorilor socri:

- Acum îmi dau seama că am greșit. La baza unei familii trebuie să stea credința, așa cum spuneam și eu. Dar dacă omul lasă în seama lui Dumnezeu totul, și nu face nimic, se află pe un drum greșit. O să mă gândesc serios și în câteva zile vă spun decizia mea. Până în toamnă ori mă angajez, ori dau la facultate. Și facem nunta după aceea, când ajungem la un oarecare liman.

A venit un frate la avva Siluan în muntele Sinai și, văzându-i pe frați lucrând, i-a zis bătrânului: „Nu lucrați mâncarea cea pieritoare, că Maria partea cea bună și-a ales”. Zis-a bătrânul ucenicului său: „Zahario, dă fratelui o carte și pune-l într-o chilie care nu are nimic”. Când a sosit ceasul al nouălea, fratele lua seama la ușă, dacă vor trimite să-l cheme ca să mănânce. Iar după ce nu l-a chemat nimeni, sculându-se, a venit la bătrânul și i-a zis: „Nu au mâncat frații astăzi, avvo?”. I-a răspuns lui bătrânul: „Da, au mâncat”. Și fratele a zis: „Pentru ce nu m-ați chemat?”. I-a zis lui bătrânul: „Fiindcă tu om duhovnicesc ești și nu ai trebuință de mâncarea aceasta. Iar noi trupești fiind voim să mâncăm și pentru aceasta lucrăm. Tu partea cea bună ți-ai ales, citind toată ziua și nevrând să mănânci mâncare trupească”.

Și dacă a auzit acestea, fratele a făcut metanie, zicând: „Iartă-mă, avvo!”. I-a zis lui bătrânul: „Negreșit,

trebuință are și Maria de Marta, căci prin Marta se laudă și Maria”. (5-216)

*

120. La un preot au venit doi ucenici ai săi care se hotărâseră să se căsătorească. Duhovnicul i-a întrebat:

- Aveți din ce trăi? Aveți unde locui?

- Da, părinte, zise viitorul soț, eu am serviciu și o să își găsească și ea cât de curând. De locuit, o să locuim la socri.

- Parcă știam că nu prea vă înțelegeți.

- Nu ne înțelegem, le stau ca un ghimpe în coastă. Dar, ce să facem? Au zis că ne primesc la ei. Bani să ne luăm o garsonieră nu avem și nu vrem să aruncăm banii pe gazde.

- Nu e bine ca tinerii căsătoriți să locuiască cu părinții, ca să nu apară tensiuni. Atunci când există încă de la început neînțelegeri cu părinții, dacă tinerii vor locui cu ei vor avea un început de viață foarte dificil. În loc să cunoască armonia și liniștea, or să cunoască mai mult stresul. Una sunt micile tensiuni, firești între doi oameni care deși se iubesc au anumite ciudățenii, idei fixe sau chiar răutăți, și alta sunt tensiunile cu părinții, care nu pot fi înecate lesne în iubire. Dacă pe soțul sau soția ta o ierți repede pentru că o iubești, cu socrii e mai complicat. Și nu de puține ori cuplurile s-au destrămat tocmai pentru că nu au știut să depășească tensiunile provocate de socri. Soțul a vărsat asupra soției sale toți nervii pe care i-a acumulat în urma discuției cu socrii săi. Așa s-a întâmplat în alte cazuri cu soția... Deci, gândiți-vă serios dacă nu ar fi mai bine să stați în gazdă. Pierdeți niște bani, dar câștigați înțelegere și liniște. Care sunt mai prețioase decât banii.

Zis-a un bătrân: „Să nu locuiești în locul unde vezi pe vreunii că au zavistie asupra ta, fiindcă nu sporești”. (19-406)

*

121. O studentă a dat examen la facultate. Aflându-se departe de casă, se simțea foarte singură. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să meargă la un duhovnic cunoscut, despre care auzise numai lucruri bune.

Fata i-a spus că în urmă cu câțiva ani fusese violată de un vecin și că de atunci fusese ispitită foarte puternic să se culce cu prietenul ei. De curând se despărțise de acesta și îi era teamă ca nu cumva farmecul vieții păcătoase din cămin să o molipsească. Părintele a sfătuit-o cu grijă și, printre altele, i-a spus:

- Să nu mergi niciodată la club sau la petreceri dez-mățate. Să nu te duci decât acolo unde știi că nu ți-ar fi rușine dacă Hristos ar veni la tine, să vadă ce faci. Hristos ne vede în fiecare clipă.

Fetei îi era din ce în ce mai greu. Aproape toate colegile ei trăiau în păcat. Când singurele două prietene pe care le avea au murit în urma unei avalanșe, aflându-se într-o excursie la munte, pe fată a biruit-o deznădejdea.

- Părinte, ce să fac, îmi e din ce în ce mai greu? Nu mă mai obsedează faptul că am fost violată, dar mă obsedează faptul că sunt singură. Dacă nu merg la cluburi, cine o să se uite la mine?

- Cum ai răbdat până acum, rabdă și în continuare.

- Până când, părinte, până când?

- Până va vrea Dumnezeu.

Când a intrat în ultimul an de facultate, cel mai arătos coleg al ei, sătul de beții, de femei și de alte patimi, s-a hotărât să își schimbe viața. Și a venit să se spovedească tot la duhovnicul ei. Nu a trecut mult și cei doi au venit împreună la preot.

- Părinte, am venit să vă cerem binecuvântare să ne căsătorim. Ne simțim făcuți unul pentru altul.

- Când vreți să vă căsătoriți?

- Luna viitoare.

- Eu zic să așteptați să terminați facultatea, ca să aveți un rost în viață. Dar, decât să cădeți în curvie, mai bine vă căsătoriți într-o lună. Vă dau binecuvântarea mea.

Discuția a continuat câteva minute. În cele din urmă, tinerii s-au hotărât să amâne nunta până după terminarea facultății. Părintele le-a spus că îi așteaptă la el să se spovedească ori de câte ori vor fi ispitiți să trăiască în păcat.

Înainte de a-i cununa pe tinerii licențiați, părintele a luat-o deoparte pe fată.

- Cum e mirele, băiat bun?

- Parcă nu știți! E tot ce îmi trebuie mie.

- A venit vremea să te bucuri de roada ascultării tale.

Și să ții minte: dacă pentru ascultarea de până acum Dumnezeu ți-a rânduit un soț atât de minunat, dacă vei rămâne pe calea credinței, la sfârșitul vieții vei dobândi raiul. Și cea mai mică bucurie de acolo va fi mai mare decât bucuria pe care o simți acum.

Povestit-au unii pentru avva Ioan Colov că, mergând către un bătrân tebeu la Schit, ședea în pustie și luând avva lui un lemn uscat, l-a răsădit și i-a zis lui: „În fiecare zi adapă acest lemn cu câte un ulcior de apă, până ce va face roadă”. Și era departe de dânșii, încât se ducea de cu seară și venea dimineața. Iar după trei ani, a trăit lemnul și a făcut roadă și, luând bătrânul rodul lui, l-a dus la biserică, zicând fraților: „Luați, mâncați rodul ascultării!”. (1-97)

*

122. O studentă pe nume Alina s-a măritat cu Mihnea, un tânăr care nu credea în Dumnezeu. Într-un scurt concediu, s-au hotărât să meargă la munte. Ca să nu se răătăcească, l-au luat ca ghid pe fratele mai mic al fetei, Răzvan, care era în ultimul an de liceu.

Între două cabane, i-a prins ploaia. Au ajuns cu greu la un refugiu, uzi leoarcă. Primul lucru pe care l-au făcut a fost să se schimbe. Alina și-a dat jos tricoul, și a rămas cu pieptul gol. Răzvan s-a întors imediat cu spatele la ea.

- Ce te rușinezi așa? Doar sunt sora ta! Nu fi copilăros!

- Ce-o să facă cu fetele, dacă e așa rușinos?, a întrebat-o Mihnea pe Alina.

- Fiecare cu viața lui. Dacă mă uit azi la ea, mâine mă voi uita și la altele.

- Și ce, o să stai ca prostul fără să te uiți la fete?, a continuat Mihnea.

- Da, o să stau ca prostul. Dar cred că stând așa ca prostul fără să îmi zboare ochii unde nu trebuie mă va ajuta Dumnezeu să îmi iasă în cale exact fata de care am nevoie. Și, când o să mă căsătoresc, voi avea alte criterii după care îmi voi alege soția. Nu cred că o să î măsoar bustul cu centimetrul...

Un frate călătorea împreună cu mama sa care era bătrână. Ajungând ei la un râu, nu putea bătrâna să treacă. Deci, luând fiul ei haina sa, și-a învelit mâinile și așa luând-o a trecut de cealaltă parte. Apoi i-a zis lui mama: „Fiule, pentru ce ai înfășurat mâinile tale?”. Iar el a zis: „Pentru că trupul femeii foc este și din aceasta vine pomenirea altor femei și de aceea am făcut așa, să nu mă ating de trupul tău gol”. (37-304)

Creșterea copiilor

123. După slujbă, părintele Ioan l-a întrebat pe Constantin, a cărui soție născuse în urmă cu trei luni doi gemeni:

- Cum vă descurcați? Plâng copiii sau sunt cuminți?

- Plâng, părinte, ca toți copii. E greu de tot, dar e și frumos.

De față era și Alexandru, un tânăr care se văita că nu mai poate suporta plânsetele copilului său de cinci luni:

Părintele îi spuse atunci lui:

- Vezi că se poate și fără să cazi în deznădejde?

- Nu știu părinte cum face el, că în locul lui aș cădea de pe picioare.

- Tu la ce te gândești când îți plânge copilul?

- Mă gândesc că e un blestem să crești copii și îi invidiez pe cei care se păzesc să nu facă. Se lipsesc de Sfânta Împărtășanie, dar se lipsesc și de suferințe chinuitoare.

- Rău faci că gândești așa. Niciodată păcatul nu e de preferat greutăților vieții. Zi și tu, Constantine, tu la ce te gândești când plâng copiii?

- Plâng acum, dar o să crească mari și frumoși, și o să uit plânsul lor. Când mă ajunge oboseala, și plânsetele lor mă apasă, îmi zic: mai bine aud acum plânsetele copiilor mei, pe care îi iubesc, decât să aud pe lumea cealaltă plânsetele păcătoșilor care ard în focul iadului.

Povestit-au unii că în muntele lui Antonie ședeau șapte frați și pe vremea curmalelor păzeau pe rând, să alunge păsările. Și era acolo un bătrân care, când îi venea ziua, striga: „Fugiți de aici, gândurile mele cele dinăuntru și păsările cele din afară”. (11-421)

*

124. Un bărbat a rămas văduv la câțiva ani după căsătorie. Avea doi copii mici. În timpul zilei, copiii stăteau la grădiniță și tatăl îi lua acasă după masă, când venea de la serviciu. Copiii îi răpeau cea mai mare parte din timp. Avea foarte puțin timp pentru rugăciune sau pentru citirea cărților duhovnicești. Își făcea canonul în timp ce copiii se jucau, deranjându-l cu gălăgia lor. Asta îl mâhnea.

Într-o zi s-a dus la duhovnicul său:

- Părinte, m-am hotărât să le iau copiilor o bonă. Ea o să stea cu ei după ce îi aduc de la grădiniță. Eu vreau ori să citesc mai mult din cărțile duhovnicești, ori să mă rog în fiecare zi câteva ore, ori să merg seară de seară la mănăstirea de lângă oraș. Vreau să trăiesc mai mult pentru Dumnezeu.

- Nu e normal să renunți la timpul acordat copiilor tăi. Dacă vrei ca ei să ducă o viață creștină, trebuie să te aibă cât mai mult lângă ei, să le fii un exemplu viu. Căci, dacă îi neglijezi acum, peste câțiva ani vei regreta. Când e ajunul vreunui praznic, îi poți lăsa la bunici și te poți duce la vecernie. Sau, dacă bunicii sunt în putere, pot veni și ei la biserică, să te ajute cu copiii. Îi mai ții puțin înăuntru, puțin afară, să nu se plictisească. Ai tu grijă de copiii tăi și va avea și Dumnezeu grijă de tine.

- Dar cu gălăgia de la canon, ce mă fac?

- Îți faci canonul după ce culci copiii. O să fie mai obositor la început, dar te vei obișnui repede.

Povestit-a unul din părinți că era la chilii un bătrân ostenitor purtând rogojină și, mergând, s-a dus la avva Ammona. Și l-a văzut pe el bătrânul purtând rogojina și i-a zis lui: „Aceasta nimic nu te folosește”. Și l-a întrebat pe el bătrânul, zicând: „Trei gânduri mă supără: sau să merg în pustietăți, sau să mă duc în străinătate, unde nimeni nu mă cunoaște, sau să mă închid în chilie și cu nimeni să nu mă întâlnesc, mâncând după două zile”. Zis-a avva Ammona lui: „Niciuna dintr-acestea trei nu-ți este de folos să faci; ci mai vârtos șezi în chilia ta și mă-

nâncă puțin în fiecare zi și ai totdeauna cuvântul va-meșului în inima ta. Și așa poți să te mântuiești”. (4-29)

*

125. Doi soți care aveau patru copii se chinuiau din greu să îi crească. Munceau mult și de oboseală abia se țineau pe picioare. Aveau uneori momente de deznădejde, în care simțeau că nu mai rezistă. Duhovnicul îi ajuta mult în aceste momente.

Într-o seară, culcându-se foarte mâhnit, pentru că nu avea mai mult timp de rugăciune din cauza treburilor casnice, bărbatul a visat un înger care i-a spus:

- Sunt trimis de Dumnezeu ca să număr și cea mai mică osteneală pe care o faceți pentru copiii voștri.

Când s-a sculat din somn, i-a spus soției sale visul pe care l-a avut. Și și-au dat seama că aveau o înțelegere greșită a vieții de familie. Înainte de a se căsători, el se gândise o vreme la călugărie. Dar, întâlnind-o pe ea, s-a hotărât să se căsătorească. Îi fusese destul de greu să înțeleagă cum trebuie să se împletească grija pentru familie cu grija pentru cele duhovnicești. Dar din cuvintele îngerului înțelesese că Dumnezeu nu se uită numai la numărul de metanii și închinăciuni sau la paraclisele și acatistele făcute, ci se uită și la modul în care fiecare își trăiește viața de zi cu zi. Acest mod de viață poate aduce cunună sau osândă.

Un bătrân ședea în pustie, departe de apă ca la douăsprezece mile. Și mergând într-o zi să aducă apă, s-a supărat și a zis: „De ce este nevoie de osteneala aceasta? Voi veni și voi petrece aproape de apă”. Aceasta zicând, a simțit pe cineva venind după dânsul. Și, întorcându-se, l-a văzut pe cel ce venea după el că îi număra pașii. Și l-a întrebat bătrânul: „Cine ești?”. Iar el i-a zis: „Îngerul Domnului sunt și sunt trimis să număr pașii tăi și să-ți dau plata”. Aceasta auzind bătrânul, întărindu-se cu sufletul, s-a făcut mai osârduitor. Și a mai adăugat încă cinci mile, adică a locuit mai înăuntru pustiei, departe de apă la șaptesprezece mile. (9-408)

126. Venind acasă de la serviciu, un bărbat a văzut în frigider trei sticle de apă minerală. Când plecase îl rugase pe fiul său să cumpere numai două sticle, pentru că a treia sticlă pe care o avuseseră se ciobise când fusese deschisă. L-a întrebat pe copil:

- De unde sunt trei sticle, că nu îți ajungeau banii să mai cumperi una cu ambalaj?

Mândru de isprava pe care o făcuse, copilul a răspuns:

- Tată, am reușit să o păcălesc pe vânzătoare. Când m-am dus, am pus eu singur sticlele în ladă, și vânzătoreea nu și-a dat seama că una era ciobită. Așa că am recuperat eu paguba pe care ai făcut-o tu când ai deschis sticla aia.

- E bine ce ai făcut? Nu e tot un fel de furt?

- Nu, că vânzătoreea nu a rămas în minus. O să se păcălească cei de la fabrică, că tot vând pe bani mulți apa pe care Dumnezeu o face să izvorască din pământ. Ei să se îmbogățească pe spinarea noastră? Nu.

- Ascultă-mă: nu contează cât fură, de ce fură și cum fură alții, noi nu trebuie să furăm pe nimeni. Noi trebuie să fim creștini nu numai la biserică, ci peste tot. Tu, că ești copil, și la școală, și în parc, și cu noi de față, și singur, tot creștin trebuie să fii.

Zis-a ucenicul lui avva Theodor că a venit odată unul să vândă ceapă și i-a umplut un vas. Și a zis bătrânul: „Umple-l de grâu și-l dă lui”. Și erau două grămezi de grâu: una curată și una proastă. „Și i-am umplut vasul din grămada cea proastă - zice ucenicul. Iar bătrânul a căutat la mine aspru și cu mâhnire. Și de frică am căzut și am spart vasul și i-am făcut metanie. Și zice bătrânul: «Școală, nu e a ta vina, ci eu am greșit că ți-am zis!».” Și, intrând bătrânul, i-a umplut sânul de grâu curat și i l-a dat vânzătorului, împreună cu cepele. (21-90)

127. Un preot a venit în casa unor ucenici, soț și soție, să le facă sfeștanie. Când slujba s-a terminat, soția a ieșit puțin pe balcon, să aducă ceva în casă. Și a văzut-o pe fiica ei, aflată în primul an de liceu, cum se săruta cu un tânăr care părea a fi mai mare decât ea cu câțiva ani. L-a chemat și pe soț să o vadă. Soțul s-a mâhnit și i-a spus părintelui:

- Uite, părinte, ce dezvățată cresc la casa mea. Cine știe, poate că s-a și culcat cu el... Îi fac un scandal... De acum o să o iau eu de la școală în fiecare zi cu mașina. O scap eu de băiatul ăsta. Asta-mi trebuia mie, să umble fiica mea cu un golan?

Soția încerca să îl potolească:

- Nu te enerva, cu nervii nu o să rezolvăm nimic bun.

- Ce să nu rezolvăm, îi dau și două palme când vine aici. Părintele îi sfințește camera și ea se sărută cu derbe-deul ăla? Nu admit așa ceva.

Soția îi spuse:

- Am citit undeva, într-o pildă, că, după o ploaie îndelungată, pe un drum de țară era un copil care intrase în noroi până la genunchi și nu mai putea merge. Când tatăl său a încercat să îl scoată, s-a dezechilibrat și l-a afundat pe copil și mai tare.

Soțului nu îi plăcu pilda.

- Ce părere aveți, părinte?

- Iată o mamă înțeleaptă, care știe cum să se poarte cu fiica ei.

- Părinte, a zis femeia, nici mie nu îmi convine că am văzut-o cu tânărul acela, dar ce să fac, o să îi vorbesc cu frumosul, o să încerc să o fac să înțeleagă care sunt primejdiile la care se expune fiind prietenă cu un tânăr mult mai mare decât ea, care abia așteaptă să o prindă în cursă.

- Iar începe cu teoriile ei, cu vorbitul frumos, zise soțul.

- Și tu ce vrei, să o ții în lanțuri toată ziua?, întreabă părintele. Nu ai cum să faci asta, tot o să găsească o porțiță să scape. Știi un caz când, pentru a-și feri fiica de influența colegilor de liceu, un parlamentar își trimitea zilnic șoferul să îi ia fata de la liceu. Și fata a căzut în păcat chiar cu șoferul. Nu trebuie nici să fiți prea îngăduitori,

dar nici prea aspri. Altfel, o să se ascundă de voi și o să cadă și mai tare.

Un frate a fost năpăstuit în chinovie pentru desfrânare și sculându-se a mers către avva Antonie. Și au venit frații de la chinovie ca să-l caute pe el și să-l ia și au început să-l mustre că așa [păcat] a făcut. Iar el se apăra zicând: „Nimic de acest fel nu am făcut”. Iar după întâmplare, s-a aflat acolo avva Pafnutie, cel ce se numea Kefala, și a spus o pildă ca aceasta: „Am văzut pe marginea râului un om băgat în noroi până la genunchi și, venind unii să-i dea mâna, l-au cufundat până la grumaz”. Și a zis lor avva Antonie pentru avva Pafnutie: „Iată om ade-vărat, care poate să vindece și să mântuiască suflete”. Deci umilindu-se ei de cuvintele bătrânului, au pus meta-nie fratelui. (31-12)

*

128. Niște elevi de liceu au primit ca temă de vacanță să citească câteva romane. Unul dintre ele, cel mai gros, bine scris de altfel, avea un subiect vulgar. În timp ce se afla în tren, în drum spre bunici, Ana îi spuse fratelui ei, Radu, care era student, că și-a luat romanul cu ea pentru a-l citi în tihnă.

- La bunici o să am timp să îl citesc. Altfel nu m-aș fi apucat de el, e prea mare.

Mirându-se de greșeala profesorului, Radu s-a gândit cum ar putea-o convinge pe sora sa să renunțe să citească o carte atât de vătămătoare. De mai multe ori reușise să o convingă să nu meargă cu prietenele ei la filme sau la spectacole care i-ar fi putut murdări mintea. Dar, de această dată, cartea fiind recomandată chiar de profesorul preferat al Anei, își dădea seama că nu are șanse să o convingă. Așa că i-a cerut cartea pentru a citi din ea în tren. Când au coborât, în forfoteala din gară, Radu a avut grijă să o facă pierdută.

Abia după ce și-a aranjat lucrurile în casa bunicii, Ana și-a dat seama că îi lipsea cartea. S-a supărat pe Radu, dar i-a trecut repede:

- Știi, poate că e mai bine că am rămas fără carte. Profu' ne-a atras atenția asupra faptului că e o carte destul de fierbinte... O să citesc altceva.

Paisie, fratele lui avva Pimen, a găsit un vas mic cu bani și i-a zis lui avva Anuv, fratele său: „Știi că cuvântul lui avva Pimen este foarte aspru; vino să ne zidim mănăstire undeva și să ședem acolo fără de grijă!”. I-a răspuns lui avva Anuv: „Dar cu ce să zidim?”. Iar el i-a arătat lui banii. Deci văzându-i avva Anuv, s-a mâhnit foarte, socotind vătămarea sufletului fratelui. Însă i-a zis: „Bine, să mergem și să zidim chilie dincolo de râu”. Deci a luat avva Anuv vasul și l-a pus în culionul său și, trecând amândoi râul, cum au ajuns pe la mijloc, s-a făcut avva Anuv că alunecă și a căzut culionul cu bani în râu și pentru aceasta avva Anuv s-a întristat. I-a zis lui Paisie: „Nu te mâhni, avvo, căci de vreme ce s-au dus banii, să mergem iarăși la fratele nostru”. Și, întorcându-se, au rămas cu pace. (1-193)

*

129. Un creștin, Adrian, s-a dus în vizită la un văr de-al său, Alexandru. Când a intrat în sufragerie, din camera copiilor - două fete, eleve la liceu - se auzea muzică dată tare. Adrian s-a mirat:

- Cum de le lași să dea muzica atât de tare, nu deranjează vecinii?

- Care vecini, că aici unde stăm nu prea avem vecini. Deasupra nu e nimeni, că stăm la ultimul etaj. Camera fetelor e așezată pe colțul blocului, așa că muzica se aude numai aici și dedesubt, iar vecinii au plecat din țară pentru câteva luni.

- Bine, vecini nu sunt, dar tu cum o suporti?

- Dacă le-aș fi crescut altfel, poate că nu ar fi dat muzica atât de tare. Dar nu e vina lor că abia de doi ani m-am apropiat și eu de biserică, și că abia atunci am înțeles cum ar trebui să mă port cu ele. Acum e prea târziu. Încerc doar să repar ce se mai poate repara. Dacă le-aș spune să dea muzica mai încet, ar pleca la prietenele lor, să asculte acolo. Bine, până să plece vecinii în străinătate, nu dădeau

nici ele sonorul la maxim, să nu îi deranjeze. Dar acum ne spun că, pentru că suntem părinții lor, trebuie să ținem cont și de ce le place lor.

- Totuși, cum de rabzi?

- E, nu ascultă tot timpul la maxim, numai câte o melodie - două. Mă gândesc că, decât să le supăr, mai bine să rabd.

- Bine, dar muzica asta sună jalnic, nu seamănă cu ce ascultam noi.

- Dar parcă părinților noștri le plăcea ce ascultam noi? Să fim serioși. Și oricum, dacă nu pot avea răbdare cu această mică ispită, venită din partea fetelor mele, cum voi răbda ispite mai mari? Oricum, mă bucur că ele nu îmi fac altfel de probleme, mai serioase. Că sunt la o vârstă atât de delicată...

Un frate a mers la un bătrân care ședea în pustie și a aflat pe lângă chilia lui niște copii păscând dobitoace și vorbind lucruri necuvioase. Și, dacă și-a spus gândurile sale și folosindu-se de cuvintele bătrânului, i-a zis: „Cum suferi, avvo, acești copii, și nu le zici lor să nu facă cele fără de treabă?”. Bătrânul i-a zis: „Cu adevărat, frate, de multe zile vreau să le zic lor, dar mă opresc pe mine a le zice, grăind: «Iată, nu pot să sufăr acest lucru, ce este puțin, dar cum voi putea să rabd de vor veni asupra mea ispite?». Pentru aceasta nimic nu le-am zis, ca să mă deprind cu ispitele ce vin asupra-mi”. (21-246)

*

130. În spatele unui bloc, pe o bancă, lângă leagăne, în unele nopți cineva lăsa uneori reviste pornografice. Nu se știe cine și de ce făcea asta. Ca să nu le găsească copiii, o mămică s-a hotărât să le strângă pe toate și să le arunce la gunoi. Când pleca la serviciu, trecea pe acolo și arunca revistele.

- Părinte, nu știu dacă e bine ce fac. Că, uneori, mi se face greață când iau o revistă în mână și văd coperta fără să vreau.

- Da, dar dacă o lași acolo și o văd copiii, nu te gândești că e mai rău?

- Ba da, părinte, când eram mică, mi-a arătat și mie un băiat o revistă din asta, și mi-au rămas și acum unele imagini în minte.

- Atunci dă-ți seama cât s-ar vătăma copiii dacă tu nu ai arunca la gunoi revistele lăsate de cine știe ce maniac sexual...

Spuneau părinții despre un bătrân care, mergând pe un drum, a văzut urme de femeie pe nisip, pe lângă drum. Iar el mergând, tot astupa cu piciorul acele urme, zicând: „Ca nu cumva să le vadă vreun frate neputincios și din vederea acestora să înceapă a-l supăra pe el gândurile și războiul curviei”. (18-295)

*

131. După ce părinții săi au rămas șomeri în urma unei restructurări la fabrica la care lucrau, un elev de liceu a căzut în patima beției. Suferea foarte mult din cauza sărăciei în care ajunseseră. Colegilor săi, care duceau o viață de desfrâu, nu le-a fost greu să îl învețe să bea. Profesorul lui de religie, care îl aprecia foarte mult, a fost foarte întristat de căderea elevului său. După ce s-a sfătuit cu duhovnicul lui, s-a apucat să spună în fiecare zi Paraclisul Maicii Domnului pentru ridicarea elevului său din păcat. Și se ruga: „Maica Domnului, de vrea, de nu vrea, întoarce-i pașii pe drumul cel bun”. Nu după multă vreme, tânărul a făcut hepatită, și ficatul său era foarte slăbit. Doctorii i-au spus că dacă nu renunță la băutură va avea de suferit vreme îndelungată. Și, de frica bolii, tânărul a renunțat la băutură. Mai mult încă, pentru că la paraclis profesorul se ruga pentru îndreptarea tuturor elevilor săi care trăiesc în păcate, o fată care era cunoscută pentru desfrânarea ei a venit să îl întrebe pe profesor unde ar putea găsi un duhovnic iscusit la care să se spovedească.

A fost odată ispitit Avraam, ucenicul lui avva Sisoe, de un drac. Și a văzut bătrânul că a căzut. Dar, sculându-se, și-a întins mâinile la cer, zicând: „Dumnezeule, voiești, nu voiești, nu Te voi lăsa de nu-l vei tămădui”. Și îndată s-a tămăduit ucenicul. (12-208)

Lanțurile drogurilor

132. Doi părinți au făcut un copil, după care s-au hotărât să trăiască în înfrânare. Și se rugau la Dumnezeu să ajungă în rai laolaltă cu copilul lor, Ștefan. Tatăl a murit când copilul avea numai trei ani.

Când Ștefan a ajuns la liceu a început să se drogheze. Deși primise o educație bună, totuși un prieten al său l-a convins că nu se întâmplă nimic dacă încearcă măcar o dată. Când mama sa a aflat, a fost biruită de deznădejde. L-a convins pe băiat să se spovedească, dar, după spovedanie, pentru că nu voia să mai ia droguri, băiatul se simțea din ce în ce mai rău.

A fost dus la spital cu salvarea. Disperată, mama lui se ruga cu lacrimi în ochi: „Doamne, dă-i sănătate. Nu-l lăsa să moară. Fie-ți milă de tinerețile lui”.

Tatăl lui Ștefan se ruga: „Doamne, ia-l acum, ca să nu mai cadă, să nu se nenoroească din cauza drogurilor. Mai bine să rămână femeia mea singură pe lume, decât cu un băiat dependent de droguri”.

Dar a auzit un glas: „Mai degrabă voi asculta rugăciunea femeii tale, care duce o viață de aspră nevoință, decât pe a ta, care te odihnești în lumina raiului. Și îi voi da lui nu numai vindecare trupească, ci și sufletească, ca să fie bucurie pentru mama care l-a crescut cu atâta jertfelnicie”.

După câteva zile în care a stat în comă, băiatul și-a revenit. Mama l-a mutat la un alt liceu, pentru a-l rupe de grupul de prieteni. De atunci Ștefan s-a înțelepțit și nu s-a mai lăsat influențat de cei care îl îndemnau să guste din plăcerile vinovate ale tinereții.

Povestit-a un bătrân: „Patru bătrâni s-au prins între dâșii să trăiască într-un suflet împreună în veacul

acesta și iarăși împreună să se afle în ceruri, crezând cu vântul stăpânesc ce zice: «Dacă doi din voi se vor uni pe pământ, pentru tot lucrul ce îl vor cere, va fi dat lor de Tatăl Meu, Care este în ceruri». Deci trei dintre dâșii, petrecând în nevoie, se linișteau în pustie. Iar celălalt le shujea la trebuințele lor. S-a întâmplat că doi s-au sfârșit în Hristos și s-au dus la locul de odihnă, iar doi au rămas pe pământ, slujitorul, adică, și unul din cei ce se linișteau.

Și, din zavistia vrăjmașului, slujitorul a căzut în curvie. Și s-a descoperit unuia din bătrânii cei văzători cu mintea că cei doi ce s-au săvârșit se rugau lui Dumnezeu pentru fratele slujitor, zicând: «Dă ca fratele să fie mâncat de leu, sau de altă fiară, ca, spălându-se de păcat, să vină în locul acesta în care suntem și să nu rămână jos unirea noastră». Și pe când se întorcea fratele de la ascultarea sa, l-a întâlnit un leu și căuta să-l omoare, dar a cunoscut ce s-a întâmplat și cel ce se liniștea, căci i se descoperise lui. De aceea, sta la rugăciune, rugându-se lui Dumnezeu pentru fratele și îndată a stat leul.

Iar cei doi părinți, care se săvârșiseră deja, se rugau lui Dumnezeu, zicând: «Rugămu-ne, Ție, Stăpâne, să fie mâncat de leu și să vină împreună cu noi în fericirea aceasta și nu asculta, Sfinte, pe cel ce se roagă Ție pe pământ!». Iar bătrânul cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu să fie miluit fratele și să scape de leu. Și a ascultat Dumnezeu rugăciunea lui și a zis celor ce erau în cer: «Drept este să-l ascult pe el, căci voi aici sunteți întru odihnă, izbăvindu-vă de sudorile și ostenelile vieții, iar acela obosit este întru ostenelile trupului și apoi se luptă cu duhurile răutății. Drept este acela să-i dau darul».

Deci îndată s-a depărtat leul de la frate, care venind la chilie l-a aflat pe bătrân încă plângând pentru dânsul. Apoi i-a povestit lui toate câte i s-au întâmplat și a mărturisit păcatul pe care l-a făcut și, cunoscând că l-a umilit Dumnezeu, s-a pocăit și în puțină vreme a venit la măsura cea dintâi, ostenindu-se împreună cu el și bătrân-

nul. Apoi au adormit și ei și s-a descoperit bătrânului celui cu mintea văzător cum că toți patru s-au așezat la un loc, după făgăduințele cele nemincinoase ale Domnului nostru Iisus Hristos”. (12-350)

*

133. Un tânăr, Alexandru, care se hotărâse să își păstreze fecioria până când se va căsători, era ispitit de prietenii săi să se drogheze:

- Ce ai, ești prost, de ce nu vrei să te distrezi cu noi? Că nu iubești fetele e una, cine știe ce defecțiuni trupești ai, dar nici să nu te droghezi? Ia măcar un drog ușor...

Alexandru a rezistat o vreme ispitei lor, până când a simțit că este aproape să cedeze. Dar duhovnicul său îl rugase ca, dacă i se va întâmpla să fie aproape de păcat, să alerge degrabă la el:

- Că e mai bine să vii la mine cu un moment înainte de a te birui ispita, decât după aceea.

Ajunzând la părintele său, acesta i-a spus:

- Știam că o să vii la mine. Noaptea aceasta am visat și raiul și iadul. În iad era plin de păcătoși, care se chinuiau în fel și chip. În rai era o mulțime mare de oameni care se desfățau de bunătățile raiului. Și unul a venit la mine și mi-a spus: „Spune-i lui Alexandru, când va veni astăzi la tine să se spovedească, să se gândească bine dacă merită sau nu să se drogheze. Căci, dacă se va droga, atunci șansele lui de a ajunge în iad vor crește foarte mult. Foarte puțini au avut puterea de a se lăsa de acest păcat. Și mai spune-i că nu e singurul care trece prin această ispită. Mai sunt destui, dar își pun nădejdea în Dumnezeu și rezistă. Însă primul pas pe care îl fac este că stau departe de prietenia cu cei care slujesc patimilor și diavolului”.

Luptat a fost odată avva Moise spre curvie foarte. Și nemaiputând să șadă în chilie, s-a dus și l-a vestit pe avva Isidor. Și l-a rugat pe el bătrânul ca să se întoarcă la chilia sa, dar nu a primit, zicându-i: „Nu pot, avvo”. Și,

luându-l cu sine, l-a suit pe casă și i-a zis: „Ia aminte la apus”. Și, luând aminte, a văzut mulțime nenumărată de diavoli, tulburându-se și gâlcevindu-se ca să bată război. Zis-a lui iarăși avva Isidor: „Caută și spre răsărit și ia aminte”. Și a căutat și a văzut mulțime nenumărată de sfinți, îngeri slăviți. Și a zis avva Isidor: „Iată, aceștia sunt cei trimiși sfinților de la Domnul spre ajutor, iar cei de la apusuri sunt cei ce bat război cu noi. Deci mai mulți sunt cei cu noi”. Și așa, mulțumind lui Dumnezeu, avva Moise a luat îndrăzneală și s-a întors la chilia sa. (1-141)

*

134. La o anchetă a poliției s-au descoperit droguri în camera unui elev de liceu. Încercând să scape basma curată, aceasta a spus că le avea de la prietenul său, care era fiul primarului. Fără să cerceteze mai bine cum stau lucrurile, polițistul care se ocupa de caz l-a sunat pe primar, ca să îi spună că fiul său este traficant de droguri.

- Situația se poate rezolva, spuse polițistul, se poate mușamaliza. Dar costă...

- Dacă sunteți sigur că e vinovat, pedepsiți-l după lege. Dar, nu vă grăbiți să dați verdicte, cercetați cazul cu atenție, spuse primarul, care credea în nevinovăția fiului său.

Polițistul a rămas mirat, deoarece era sigur că primarul va fi dispus să plătească scump pentru mușamalizarea cazului. Cîntea primarului l-a impresionat. S-a ocupat de caz cu toată atenția, și, în cele din urmă, și-a dat seama că tânărul nu era implicat. Nici măcar nu mai era prieten cu fata care vindea droguri. Aceasta îi propusese cu timp în urmă să se implice în vânzarea drogurilor, dar această propunere șocantă avusese ca efect sfârșitul prieteniei lor.

A voit odată stăpânitorul locului aceuia să vadă pe avva Pimen și nu primea bătrânul. Și cu pricină, ca pe un făcător de rele, l-a prins pe fiul surorii lui și l-a pus în

temniță, zicând: „De va veni bătrânul și se va ruga pentru dânsul, eu îl slobozesc”. Și a venit sora lui, plângând lângă ușă. Iar el nu i-a dat ei răspuns. Ea îl ocăra, zicând: „Omule cu inimă de aramă, fie-ți milă de mine, că numai un fiu am!”. Iar el, trimițând, i-a zis ei cuvânt: „Pimen fiu n-a născut”. Și așa s-a dus. Și, auzind stăpânitorul, a trimis zicând: „Măcar cu cuvântul de va porunci, îl voi slobozi pe el”.

Iar bătrânul i-a răspuns înapoi, zicând: „Cercetează după pravilă și de este vrednic de moarte, să moară, iar de nu este, fă cum voiești!”. Iar stăpânitorul, auzind, l-a slobozit de la închisoare. (5-165)

*

135. Venind acasă și agățându-și pardesiul în cuier, o femeie a atins cu mâna fără să vrea geaca fiului său, care a căzut jos. Când a ridicat-o, a văzut că din ea căzuse o punguliță mică cu un praf alb. S-a dus la fiul ei și, deși nu era sigură că ceea ce găsisese erau droguri, arătându-i pungulița l-a întrebat:

- De ce te droghezi?

Tânărul a încremenit. I se făcuse teamă. Femeia a ieșit din cameră, s-a dus și l-a rugat pe soțul ei să vină de urgență la biserică, pentru că părintele voia să vorbească ceva cu el.

Binevoitor, bărbatul a venit, fără să bănuiască despre ce este vorba. Soția lui vorbea cu duhovnicul lor. Când a aflat, s-a umplut de mânie:

- Nu îmi trebuie golani la ușă. Nu m-am sacrificat pentru el ca să ajungă un vagabond. Îl dau afară din casă. Nu vreau să îl mai văd în fața ochilor. Nu trebuia să mă chemi aici, îi spuse soției, plin de nervi.

Știind că în tinerețe bărbatul jucase fotbal la clubul din oraș, duhovnicul îl întreabă:

- Dacă două echipe joacă fotbal, și una este condusă până în ultimele minute, când reușește să egaleze, iar în

prelungiri înscrie din nou și învinge, după meci galeria e tristă sau bucuroasă?

- Bucuroasă, dar ce legătură are asta cu fiul meu?

- El se află într-un meci foarte important, în lupta pentru mântuire. Dușmanul e puternic și acum fiul tău a luat un gol. Oare e mai bine să abandoneze meciul sau să joace până la sfârșit? Păcatul în care a căzut e greu, dar mai are șanse să se ridice și să se mântuiască. Nu îi va fi ușor. Dar, dacă îl dați afară din casă, șansele lui de a se ridica vor fi aproape nule. Numai dacă veți fi aproape de el, numai atunci se va putea sprijini de voi și se va ridica.

Auzind aceste cuvinte, bărbatul s-a mai calmat. I-a mulțumit părintelui pentru acest cuvânt și l-a întrebat ce canon de rugăciune să facă pentru ridicarea fiului său. După ce părintele i-a rânduit canon și după ce i-a sfătuit cu răbdare pe ambii părinți, aceștia s-au întors acasă.

Pe drum, bărbatul i-a spus soției:

- Slăvit să fie Dumnezeu, că mi te-a scos în cale. Dacă nu te gândeai să venim la preot, ar fi ieșit rău. Așa, mai avem o șansă. Dumnezeu mai poate îndrepta lucrurile.

Unui frate odată i s-a întâmplat ispită în chinovia lui avva Ilie. Și, gonit fiind de acolo, s-a dus în munte la avva Antonie. Și rămânând fratele [o vreme] la dânsul, l-a trimis la chinovie de unde venise. Dar cei din chinovie, văzându-l, iarăși l-au alungat. Iar el s-a întors la avva Antonie, zicând: „N-au voit să mă primească, părinte”. Deci l-a trimis bătrânul înapoi, zicând: „O corabie s-a spart în mijlocul noianului [furtunii], a pierdut povara și cu osteneală a scăpat la uscat. Iar voi cele scăpate la uscat voiți să le înecați”. Iar ei, auzind că avva Antonie l-a trimis, l-au primit de îndată. (23-11)

*

136. O tânără a venit la duhovnic și i-a spus:

- Rugați-vă pentru mine, că iubitul meu vrea să mă convingă să mă droghez.

- Nu mă voi ruga și nici Dumnezeu nu te va ajuta dacă tu ești prietenă cu astfel de oameni și dacă nu te vei ruga lui Dumnezeu să te păzească și de robia drogurilor, și de robia unor astfel de prieteni.

Un frate i-a zis lui avva Antonie: „Roagă-te pentru mine!”. Zis-a lui bătrânul: „Nici eu nu te miluiesc și nici Dumnezeu, dacă tu însuși nu te vei sili și nu te vei ruga lui Dumnezeu”. (18-10)

*

137. La o petrecere, Alina, o fată de vârsta majoratului, a fost convinsă de prietenele ei să se drogheze. Ei nici prin cap nu îi trecuse până atunci să ia droguri. Era foarte mirată că ele fac așa ceva, dar, pentru a nu fi mai prejos decât celelalte, a luat o primă doză. Încetul cu încetul a devenit dependentă de prafuri. Bani avea destui, de la tatăl ei care lucra la guvern. Numai că patima aceasta îi tortura sufletul.

De fiecare dată, după ce își revenea din starea de extaz, mergea la biserica de lângă casă și se ruga cu lacrimi în ochi:

- Doamne, fie-Ți milă de mine, nu mă lăsa să fiu distrusă de droguri. Ajută-mă să mă ridic. Și dacă vreau, și dacă nu vreau, vindecă-mă de boala mea, nu mă lăsa.

Dar până a doua zi Alina uita totul, și iar se droga. Îi era rușine să se spovedească, pentru că la același părinte se spovedise și după ce își pierduse fecioria. Părintele o sfătuisese cu multă dragoste să nu mai cadă în cursele diavolilor, ci să se lupte pentru a rezista ispitei. Și de atunci nu mai căzuse în păcatul desfrânării. Dar dependența de droguri o tiraniza mult mai tare decât o apăsa ispita de a se culca cu băieții care îi plăceau.

Într-o zi, crezând că e singură în biserică, pentru că pe femeia de la pangar o văzuse ieșind în fața bisericii, Alina a început să plângă și să se roage cu voce tare:

- Te rog, Doamne, nu mă lăsa. Vezi că drogurile mă distrug din ce în ce mai tare. Ajută-mă să scap de ele, Doamne, ajută-mă. Fie-Ți milă de mine, Doamne.

Părintele era în altar și citea pomelnice. Când a auzit-o, a deschis ușa altarului și, cu o voce blândă, a întrebato:

- Alina, ai venit să te spovedești?

Mirată că părintele îi mai ținea minte numele și mirată de faptul că, deși îi auzise păcatul, părintele nu îi vorbise cu asprime, fata a văzut în aceasta mâna lui Dumnezeu. A hotărât să se spovedească.

A fost cea mai zguduitoare spovedanie pe care o ascultase părintele. Deși spovedise și criminali, nimeni altcineva nu suferea atât de mult din cauza lanțurilor cu care îl legaseră patimile.

Noaptea, când s-a apucat să facă Paraclisul Maicii Domnului, fata a văzut în cameră un înger care i se arăta când se droga. Îngerul s-a transformat într-un diavol înfricoșător, care striga:

- Nu e drept, Doamne, nu e drept ca această ticăloasă să ceară ajutorul Maicii Tale. Nu e drept să fie miluită, după ce atâta vreme mi-a slujit mie. Dacă o vei ierta pe ea, unde este dreptatea Ta? Atunci nu ai decât să îi ierți pe toți criminalii și pe toți desfrânații. Oare ce vei face, îi vei primi la Tine pe toți ticăloșii? Tu nu ești Drept Judecător și dreptatea Îți este străină.

Văzându-l pe diavol, care era înfricoșător, Alina și-a scos crucea de la gât și o ținea cu putere în mâini.

Și s-a auzit un glas, zicând:

- Oare ție îți voi da socoteală? Sau oare tu l-ai făcut pe om, ca să Îmi spui cum să îl judec? Sau oare tu ai fost răstignit pe cruce? Pentru păcătoși M-am răstignit, nu pentru drepti. O, de s-ar pocăi toți păcătoșii cum se pocăiește această fată... O, de ar plânge toți cu lacrimile ei, atunci nimeni nu ar mai ajunge la tine, în chinurile iadului.

Diavolul sta și asculta, tremurând.

- Și de ce zici că sunt nedrept? Nedrept eram dacă, așa cum am îngăduit să fie ispășită de tine, nu i-aș fi întins

o mână de ajutor, ca să se ridice din cădere. Și pocăința ei am primit-o, și lacrimile ei M-au făcut să fiu îndurător cu ea. Pentru aceasta, nu o voi mai lăsa să se lupte cu tine, ci o voi chema la odihna veșnică. Ca ea să se bucure și tu să fii făcut de rușine.

Și, în acel moment, fata și-a dat duhul.

Un frate, biruindu-se de curvie, în toate zilele se afla săvârșind păcatul și în toate zilele Îl îmblânzea pe Stăpânul său cu lacrimi și cu rugăciuni. Și, așa făcând, amăgindu-se de obiceiul cel rău, săvârșea păcatul. Apoi, iarăși, după săvârșirea păcatului, se ducea la biserică. Și văzând cinstita icoană a Domnului nostru Iisus Hristos, se arunca înaintea ei cu amare lacrimi, zicând: „Miluiește-mă, Doamne, și ridică de la mine această vicleană ispită, că mă trudește cumplit și mă rănește cu amărăciunea dezmierdărilor! Că nu am obraz, Stăpâne, a căuta și a vedea chipul Tău cel sfânt și mai strălucit decât soarele, ca să se îndulcească inima mea și să se veselească”.

Acestea zicând și ieșind din biserică, cădea în noroi, dar nu se deznădăjduia de mântuirea sa. Căci de la păcat întorcându-se la biserică, striga către iubitorul de oameni Dumnezeu, zicând: „Pe Tine, Doamne, Te pun chezaș că de acum nu voi mai face păcatul acesta! Numai iartă-mi mie, Prea Bunule, cele ce dintru început și până în ceasul acesta Ți-am greșit!”. Și, după ce făcea el aceste înfricoșate făgăduințe, iarăși se afla întru acel păcat rău. Și se vedea iubirea de oameni a lui Dumnezeu cea prea dulce și nemărginita Lui bunătate, că suferea în toate zilele călcarea și necunoștința fratelui cea neîndreptată și rea. Din multa milă căuta și aștepta pocăința și întoarcerea lui. Că nu un an a făcut aceasta, nici doi, nici trei, ci zece ani și mai mult. Vedeti, fraților, răbdarea cea nemăsurată și iubirea de oameni cea nemărginită a Stăpânului, cum totdeauna îndelung rabdă, suferind fărădelegile și păcatele noastre cele cumplite! Că de acel lucru trebuie să ne înspăimântăm și să ne minunăm: de îndurările cele

bogate ale lui Dumnezeu, că, făgăduindu-se fratele că nu va mai face altădată păcatul, se afla mincinos.

Deci, într-una din zile, făcând fratele păcatul, a alergat la biserică, plângând, suspinând, tânguindu-se și silind îndurările Prea Bunului Stăpân ca să se milostivească spre dânsul, să îl scape de noroiul înverșunării. Și cum Îl ruga el pe Iubitorul de oameni Dumnezeu, văzând începătorul răutății și pierzătorul sufletelor noastre, diavolul, că nimic nu folosește, ci cele ce el prin păcat alcătuiseră, fratele prin pocăință le risipea, nerușinându-se, i s-a arătat de față, căutând în obrazul lui și strigând către cinstita icoană a Domnului nostru Iisus Hristos:

„O, ce-mi este mie și Ție, Iisuse Hristoase? Milostivirea Ta cea nemărginită mă biruiește și mă surpă, căci primește pe acest curvar, care în toate zilele mințe înaintea Ta, defăimând stăpânirea Ta! Pentru ce nu-l arzi, ci îndelung rabzi și suferi? Căci Tu îi vei judeca pe curvari, pe preacurvari și pe toți păcătoșii o să-i pierzi. Cu adevărat, nu ești Drept Judecător, ci, unde vrea stăpânirea Ta, treci cu vederea, și pe mine, pentru o mică călcare a înălțării, din ceruri m-ai aruncat jos, iar acestui mincinos fiind și curvar, fiindcă zace înaintea feței Tale, ușor îi dăruiești blândețea Ta. Pentru ce, dar, Te numesc pe Tine Judecător Drept? Precum văd și Tu primești fapte din multa Ta bunătate și treci cu vederea dreptatea”. Și acestea zicea diavolul, iuțindu-se de multă amărăciune și pară de foc scoțând din nări, apoi a tăcut.

Și s-a făcut glas ca de la jertfelnic, zicând: „O, ba-laură prea viclean și pierzătorule, nu te-ai săturat de socoteala ta cea rea, că ai sorbit lumea, iar pe cel ce a venit la mila cea nespusă te silești să-l hrănești și să-l sorbi? Ai atâtea greșeli ca să pui și să tragă întocmai cu Sângele cel scump pe care l-am vărsat pe cruce pentru el? Iată, junghierea Mea și moartea Mea a afundat fărădelegile lui. Când păcătuiește, nu îl gonești, ci îl primești cu bucurie și nu-l oprești, nădăjduind să-l dobândești, și Eu, Cel atât de milostiv și iubitor de oameni, care am poruncit verhovnicului Meu, lui Petru apostolul, să ierte celui ce

greșește în fiecare zi până la de șaptezeci de ori câte șapte, oare nu îl voi ierta pe el, oare nu-l voi milui? Așadar, cu adevărat, de vreme ce aleargă la Mine, nu Mă voi întoarce de la el până ce îl voi moșteni. Căci pentru păcătoși M-am răstignit și precuratele Mele palme pentru ei le-am întins, ca cel ce va voi să se mântuiască, să alerge și să se mântuiască. De la nimeni nu mă întorc, pe nimeni nu alung, măcar de va greși de nenumărate ori într-o zi și de tot atâtea ori va veni către Mine, nu va ieși afară scârbit. Căci nu am venit să chem pe cei drepti, ci pe cei păcătoși la pocăință”. Și, auzindu-se glasul acesta, diavolul sta tremurând și neputând să fugă.

Apoi iarăși s-a făcut glas, zicând: „Ascultă, amăgitorule, pentru ce zici că sunt nedrept? Căci Eu cu toți sunt drept. În ceea ce aflu pe cineva, în aceea îl judec. Iată deci, pe acesta l-am aflat stând înaintea picioarelor Mele și biruitor peste tine arătându-se. Îl voi lua și-i voi mântui sufletul, fiindcă n-a deznădăjduit de mântuire. Iar tu vezi cinstea lui și crapă de zavistie și rușinează-te”.

Fratele, stând cu fața în jos și tânguindu-se, și-a dat duhul. Și îndată urgie mare ca focul a căzut peste satana și l-a mistuit.

De aici să cunoaștem, fraților, milostivirea și iubirea de oameni cea nemăsurată a lui Dumnezeu și nicio dată să nu deznădăjduim de mântuirea noastră. (2-388)

Crucea răbdării

138. Un bărbat i-a spus fratelui său, care se pregătea să se căsătorească:

- Dacă soția te va jigni, nu-i scoate ochii. Fiindcă de la o jignire se poate ajunge la ceartă, de la ceartă se poate ajunge la scandal și de aici, în timp, la divorț.

Zis-a un bătrân: „De se va întâmpla între tine și altul cuvânt de scârbă și va tăgădui cuvântul, nu-l atâta, zicând că «ai spus». Fiindcă se întoarce și zice: «Așa am zis și ce?». Și se face mare vrajbă. Ci și tu lasă cuvântul și se face mare pace”. (7-379)

*

139. Soțul a venit acasă mânios pentru că fusese dat afară de la serviciu. Pentru că mâncarea nu era gata, a luat farfuriile, una câte una, și a început să le spargă. Soția i-a spus cu o voce blândă:

- Lasă măcar una, ca să ai în ce să mănânci.

Blândețea glasului ei i-a înmuiat inima soțului:

- Toate de le-aș pierde, numai pe tine nu vreau să te pierd. Cu credință în Dumnezeu, o scoatem noi la capăt.

Doi monahi locuiau într-un loc și s-a dus la dânșii un bătrân ca să-i cerce, și a luat un toiag și a început a sfărâma verdețurile unuia. Fratele, văzând, s-a ascuns până ce le-a sfărâmat pe toate. După ce a rămas o rădăcină, i-a zis bătrânului: „Părinte, de voiești, las-o pe aceasta să o fierb și să gustăm împreună”. Atunci a pus bătrânul metanie fratelui, zicând: „Pentru nerăutatea ta Se odihnește Duhul Sfânt peste tine, frate”. (12-381)

*

140. Un muncitor a căzut în patima băuturii. Soția lui l-a răbdat cât l-a răbdat, până ce a ajuns la limită. S-a dus la duhovnicul ei și i-a zis:

- Mi-au ajuns trei ani de suferință, voi pleca la părinții mei...

- Nu te duce, că dacă îl lași singur o să cadă și mai tare. Ești singurul lui sprijin.

După alți trei ani, după multe lacrimi și multe rugăciuni, soțul ei a început lupta cu patima băuturii. După alți doi ani, s-a lăsat pentru totdeauna de băutură.

Era un bătrân bețiv și lucra o rogojină în fiecare zi, pe care o vindea în sat și bea prețul ei. Mai pe urmă a venit un frate la dânsul și a rămas petrecând cu el și lucra și el în fiecare zi o rogojină, iar bătrânul o lua și pe aceea și, vânzând-o, bea prețul amândurora, fratelui aducându-i pâine seara. Trei ani făcând aceasta, nimic nu-i zicea lui fratele. După aceea, însă, a zis fratele întru sine: „Iată, gol sânt și pâinea mea cu lipsă o mănânc! Mă voi scula și mă voi duce de aici”. Dar iarăși a socotit întru sine, zicând: „Unde să mă duc să șed iarăși, căci eu pentru Dumnezeu șed împreună [cu bătrânul]”.

Și îndată i s-a arătat lui îngerul, zicându-i: „Nicăieri să nu te duci, că vin mâine la tine”. A doua zi l-a rugat fratele pe bătrânul, zicându-i: „Părinte, astăzi să nu mergi nicăieri, că vin ai mei să mă ia!”. După ce a venit ceasul în care se ducea bătrânul, i-a zis lui: „Nu vin astăzi, fiule, că au zăbovit”. Iar el a zis: „Cu adevărat, părinte, negreșit vin”. Și, vorbind cu bătrânul, a adormit.

Bătrânul, văzând, a început a plânge, zicând: „Vai mie, fiule, că mulți ani am petrecut întru lenevire, iar tu în puțină vreme ți-ai mântuit sufletul tău cu răbdare!”. Și de atunci s-a înțelepțit și el și s-a făcut iscusit. (16-382)

*

141. - Părinte, nu mai pot trăi cu familia mea, nu mai rezist în lume, mă gândesc să plec la mănăstire: greutăți

cu serviciul, greutăți cu soția, probleme cu banii, dureri de cap cu copiii...

- Această încercare prin care treci face parte din crucea mirenilor. Nu e ceva nou. Fiecare drum cu ispitele sale. Nu scapi de luptă plecând la mănăstire. Și, apoi, nu ai voie să îți părăsești familia. Poate că, dacă îți cresc mari copiii și rămâi văduv, îți vei pune problema călugăriei. Dar până atunci alungă de la tine orice gând despre părăsirea familiei. Rabdă, rabdă și te vei mântui. Și vei primi cunună pentru nevoința ta.

Un frate a mers la un bătrân iscusit și l-a întrebat zicând: „Ce voi face, părinte, că foarte mi s-a urât a mai ședea în pustie?”. Răspuns-a lui bătrânul, zicând: „Această urâciune, fiule, îți este o ispită; dar rabdă puțin și șezi în chilie cu liniște, rugându-te lui Dumnezeu. Și Dumnezeu, văzând răbdarea ta, îți va trimite ție mângâiere și odihnă”. (3-242)

*

142. Un polițist creștin, pe care soția îl tot nedreptătea, s-a dus supărat la nași:

- M-am săturat, cred că până la urmă îi zbor o palmă și își bagă mințile în cap. O să-și dea seama de partea cui este dreptatea.

- Da, finule, bine faci, i-a spus nașul. Ține-te de Legea dreptății, că Legea iubirii e prea grea. Numai că la judecată o să îți fie ceva mai greu: s-ar putea să fii judecat după dreptate, nu după milă...

Un frate, făcându-i-se strâmbătate de către alt frate, a venit la avva Sisoe și i-a zis: „Mi s-a făcut strâmbătate de către cutare frate și eu voi să-mi fac izbândă”. Iar bătrânul îl ruga zicând: „Nu, fiule, ci lasă mai bine la Dumnezeu izbânda”. Iar el zicea: „Nu voi înceta, până nu voi face izbândă”. Și a zis bătrânul: „Să ne rugăm, frate!”. Și, sculându-se, a zis bătrânul: „Dumnezeule, nu mai avem trebuință de Tine ca să porți grijă pentru noi, căci

noi ne facem izbânda noastră”. Deci, aceasta auzind fraatele, a căzut la picioarele bătrânului, zicându-i: „Nu mă mai judec cu fratele, iartă-mă, avvo!” (1-207)

*

143. Doi bătrâni, un soț și soția sa, s-au îmbolnăvit de o boală foarte grea. Zăceau amândoi în pat, ducând boala fără să crâcnească. Într-o zi, însă, venind să îi spovedească și să îi împărtășească, așa cum făcea în fiecare lună, înainte să sune la ușă, părintele îl auzi pe bărbat înjurând și blestemând.

- Ce s-a întâmplat cu el, cum de s-a schimbat așa?

- Părinte, acum câteva zile ne-am certat rău. După ce ne-am certat, boala fiecăruia a devenit mai greu de suportat. Eu mi-am dat seama că Dumnezeu pedepsește răutatea noastră și am vrut să facem pace. Dar el nu a vrut să mă ierte. Și de atunci nu mai poate suporta durerile. Pe mine durerile m-au lăsat.

- Până nu vrea să vă iertați unul pe altul nu îl pot împărtăși, și nici dezlegare de păcate nu îi pot da. Dacă el crede că e mai important să țină supărarea, să știe că dacă nu te iartă pe tine nu va fi nici el iertat de Dumnezeu.

În timpul prigoanelor, când prigoneau și omorau pe creștini pentru credința în Hristos, au prins și pe doi frați călugări să-i muncească și i-au aruncat în temniță până a doua zi, ca a doua zi să-i scoată, să-i muncească și să-i omoare. Acești doi frați aveau vrajbă și pizmă între dâșșii. Fiind deci ei în temniță aruncați, bătuti și munciți, unul umilindu-se cu inima a zis celuiilalt: „Frate, iată mâine ne vor scoate la judecata lor și ne vor munci și ne vor omori și vom merge către Domnul. Pentru aceea, dar, vrajba și pizma ce a fost și este și acum între noi se cade să o lăsăm, să ne împăcăm, să ne iertăm unul pe altul, mai înainte de moartea noastră, ca să luăm, curați fiind, muncile și moartea pentru credința și dragostea lui Hristos, și așa ne vom învrednici a lua cununile muceni-

cești din mâinile lui Hristos și vom fi primiți în ceata mucenicilor”. Acestea zicând, i-a făcut metanie după obiceiul călugăresc, grăind: „Iartă-mă, frate, ca să fii și tu iertat de mine și de Dumnezeu!”. Iar acela, fiind biruit de vrăjmășească pizmă, n-a vrut nicidecum să-l ierte.

Iar a doua zi, dacă s-a făcut ziua, i-au scos pe ei din temniță, ca să-i taie. Atunci, cel care n-a vrut să se împace și să ierte pe fratele său, văzând că vor să-l taie, înspăimântându-se, s-a lepădat de Hristos; iar pe cel de lângă el, crezând [acesta] în numele Domnului, l-au tăiat. Pe cel ce s-a lepădat de Hristos, l-a întrebat: „Pentru ce ieri nu te-ai lepădat de Hristos? Ca să nu te fi chinuit?”. Răspuns-a lui acela: „Când L-am lăsat eu pe Dumnezeuul meu și nu m-am împăcat cu fratele meu, atunci și pe mine m-a lăsat și m-a părăsit ajutorul Lui și, rămânând gol de Dânsul, m-am lepădat de Hristos”. (6-251)

*

144. Un bărbat era foarte întristat de faptul că soția sa îl înșela, și în fiecare seară se gândea: „De mâine voi introduce actele pentru divorț”. Iar dimineața spunea: „Să o mai rabd măcar o zi, poate îi dă Dumnezeu gândul cel bun și-și bagă mințile în cap.”

A răbdat așa nouă ani, după care femeia, rușinându-se de viața pe care o ducea, s-a lepădat de păcatul ei.

Un frate a petrecut nouă ani luptându-se să iasă din viața de obște și în fiecare zi își pregătea cojocul să iasă. Și, când se făcea seară, zicea întru sine: „Mâine mă voi duce de aici”. Și dimineața îi zicea gândului: „Să ne silim să răbdăm și astăzi pentru Domnul!”. După ce s-au împlinit nouă ani așa făcând, a ușurat Dumnezeu toată ispita de la dânsul. (8-408)

*

145. Într-o vreme în care doi soți au început să se certe, soția tot voia să plece la părinți, să se mai liniștească. Și trei luni a tot vrut să plece, dar în fiecare zi amâna plecarea. Și în cele din urmă, când soțul ei era la serviciu, și-a pus niște haine într-o plasă, a plecat puțin prin parc și apoi s-a întors, spunându-și:

- Gata, am stat destul. De acum voi avea grijă de soțul meu.

Și Dumnezeu i-a dat puterea să tacă, așa că atunci când bărbatul avea chef de ceartă, ea nu îi mai dădea apă la moară. Astfel au revenit la înțelegerea de dinainte.

Pe un frate îl lupta gândul, zicându-i: „Trebuie să mergi și să-l cercetezi pe cutare bătrân”. Iar el amâna zi după zi, zicând că mâine se va duce. Și așa, trei ani s-a luptat cu gândul. Iar mai pe urmă și-a zis: „Iată, socotește că te-ai dus la bătrânul”. Și a zis, ca și cum ar fi vorbit către bătrânul acela: „Cum te afli, părinte, ești sănătos? De câtă vreme doream să te văd!”. Apoi adăugă ca din partea bătrânului: „Bine ai venit, frate! Iartă-mă, că pentru mine te-ai ostenit. Domnul să-ți dea plata”. Și, punând lighean, s-a spălat. Apoi, făcând fiertură, a mâncat și a băut de-ajuns. Și îndată s-a dus războiul de la dânsul. (24-411)

Despre mânie

146. La părintele Ioan a venit odată o femeie pe care soacra ei, cu care în primii ani de căsătorie stătuse sub același acoperiș, o chinuia foarte tare. Când soacra a început să îi facă farmece, femeia a făcut tot posibilul să se mute. Nici după aceea însă nu a avut liniște, deoarece soacra voia să o despartă de soțul ei. Vrând să îi încerce credința, părintele a întrebat-o:

- Ce fel de sfat vrei, femeie, duhovnicesc sau lumesc?

- Lumesc, părinte.

Ca să o ajute pe femeie să înțeleagă cât de importantă este porunca iubirii aproapelui, părintele i-a zis:

- Atunci, ștergeți-o din inimă, uită de ea, nu o mai lăsați să mai vină la voi, nu vă mai duceți la ea. Uitați-o, scăpați de ea.

- Dar parcă mi-e milă de ea, că e bolnavă și bătrână. Dați-mi un sfat duhovnicesc, că nu mă lasă inima să îi fac rău.

- Dar dacă îți dau, îl ții?

- Îl țin, părinte, să mă ajute Dumnezeu.

- Atunci, să te gândești la ea ca la mama ta. Să citești în fiecare zi pentru ea o catismă din Psaltire și să faci câte metanii poți, pentru ca Dumnezeu să îi dăruiască gândul cel bun. Încearcă să eviți scandalurile cu ea, dar, dacă nu se poate, rabdă. Chiar dacă se poartă urât cu tine, tu poartă-te frumos cu ea.

- Greu, părinte, greu.

- Vezi tu, dacă ți-am zis să ți-o ștergi din minte, ai spus că ți-e milă de ea. Dacă ți-am dat sfatul cel bun, spui că e greu. Ar fi bine ca, atunci când vii să îmi ceri un sfat, să te rogi să mă lumineze Dumnezeu să îți dau sfatul cel mai bun, iar pe tine să te lumineze să îl ascuți.

Trei bătrâni s-au dus la avva Pafnutie, căruia i se zicea Chefala, ca să-l întrebe un cuvânt. Și le-a zis lor bătrânul: „Ce voiți să vă zic vouă, cuvânt duhovnicesc sau trupesc?”. I-au răspuns lui: „Duhovnicesc”. Le-a zis lor bătrânul: „Duceți-vă, iubiți necazul mai mult decât odihna și necinstea mai mult decât slava și a da mai vârtos decât a lua”. (10-146)

*

147. Părinții unui copil au plecat pentru câteva zile în concediu și l-au lăsat pe copil la una din bunici. Cealaltă bunică, din gelozie, voia cu orice preț să ia copilul la ea, temându-se ca nu cumva să fie iubită mai puțin de către nepot. Ba chiar fusese pornită de către o altă rudă, care îi spusese că acolo copilul nu va primi nici hrana și nici atenția cuvenită. I-a sunat pe soți și le-a spus:

- Nu voi permite ca nepotul meu să fie tratat cum nu trebuie. Sunați-o pe mamaie să aducă băiatul la mine.

În cele din urmă, dându-și seama că nu o ascultă nimeni, s-a hotărât să ia singură copilul.

- Spuneți-i că, dacă nu mi-l aduce, după-masă vin cu taxiul și îl iau eu.

Văzând că nu e de glumit, au sunat-o pe mamaie și i-au spus:

- O să vină bunica să îl scoată pe copil în parc. Poate ieși și tu cu ei.

Când a auzit, mamaie s-a repezit să pregătească o prăjitură a cărei rețetă o primise de la bunica cu mult timp în urmă.

Când a sunat la sonerie, mamaia tocmai scotea prăjitura din cuptor. A deschis repede ușa și a luat tava de prăjitură în mâini, ca pe un trofeu, să o întâmpine cu drag pe bunică.

- Vin și eu cu voi, mi-ar face mare plăcere să mai stăm de vorbă.

- Nu ți-au spus copiii la telefon?

- Ba da, mi-au spus că vrei să îl scoți la plimbare, dar plimbarea e mai plăcută în trei, nu?

Bunica a rămas fără glas. Copilul apărui în prag, îi sări în brațe și întrebă:

- Mamaie, am terminat tot pilaful, pot să iau și eu o prăjitură?

- Dacă ai terminat, bineînțeles că poți. Dar să mai stăm puțin, să se răcească, spuse bunica, bucurându-se că scandalul fusese evitat.

Era un sihastru cu mare socoteală și dorea să petreacă la chilii și nu afla chilie. Alt bătrân, înștiințându-se despre sihastru și având acolo o chilie deșartă, l-a rugat pe acela să șadă în acea chilie, până când se va afla alta. Acela, mergând, a șezut într-însa. Iar unii din cei ce viețuiau în locul acela veneau la dânsul ca la un străin, aducându-i ceea ce putea fiecare, și el, luându-le, îi primea pe dânșii.

Iar bătrânul cel ce îi dăduse chilia a început a-l zavistui, a-l grăi de rău și a zice: „Eu câți ani am aici de multă nevoie și nimeni nu vine la mine, iar acesta puține zile are și câți vin la dânsul!”. Și a zis ucenicului său: „Mergi și îi zi: «Du-te de aici, că îmi trebuie chilia!»”. Iar ucenicul, venind la el, i-a zis: „Întreabă părintele meu cum te afli?”. El a zis: „Să se roage pentru mine, că mi s-a îngreuiat stomacul”. Și întorcându-se cel ce l-a trimis, a spus: „Bătrânul iată caută altă chilie și se duce”. După două zile, a zis iarăși ucenicului: „Du-te și îi zi lui că, de nu se va duce, vin eu și îl scot cu toiagul!”. Iar fratele, mergând iar, a zis către sihastru: „A auzit părintele meu că ești bolnav și iarăși se mânănește și m-a trimis să te cercetez”. Răspuns-a acela: „Spune-i că, cu rugăciunile lui, sunt sănătos!”. Deci a venit la bătrânul său și i-a zis: „A spus că până duminică iese, cu voia lui Dumnezeu”.

Iar după ce a venit duminică și nu a ieșit sihastrul din chilie, luând bătrânul un toiag s-a dus să-l bată și să-l gonească. La plecare i-a zis ucenicul: „Merg eu mai înainte, nu cumva să fie acolo vreunii și se vor sminti”.

Iar bătrânul i-a dat voie. Și, apucând fratele mai înainte, a zis către sihastru: „Părintele meu vine să te mângâie și să te ia la chilie”. Acesta cum a auzit dragostea bătrânului, a ieșit în întâmpinarea lui și i-a pus metanie de departe, zicând: „Eu vin la sfinția ta, nu te supăra, părinte!”.

*Iar Dumnezeu, văzând lucrarea tânărului, l-a umilit pe bătrânul și, aruncând toiagul, a alergat spre închinarea lui și i s-a închinat, aducându-l la chilia sa ca pe unul care nu ar fi auzit nimic din cele ce i-a zis el. Și a zis către ucenic: „Nimic nu i-ai spus din cele ce ți-am spus ție?”. Acesta a răspuns: „Nimic”. Auzind bătrânul, foarte s-a bucurat și a cunoscut că era zavistia vrăjmașului. Apoi l-a odihnit pe bătrânul, după care i s-a închinat ucenicului, zicând: „Tu să-mi fii mie părinte și eu ție ucenic, căci prin lucrarea ta s-au mântuit sufletele amânduro-
ra”. (28-386)*

*

148. Când mirii s-au întors din „luna de miere”, care a durat câteva zile, nașul i-a spus finului:

- Dacă o vezi pe soția ta că face vreo greșeală, ori că ridică vocea la tine, ori face cine știe ce altceva, că își pierde timpul în fața televizorului sau că e prea preocupată de cum arată, gândește-te bine dacă tu crezi sau nu că o poți îndrepta. Dacă tu crezi că o poți ajuta, atunci dă-i sfatul de care are nevoie, dar dacă nu, mai bine taci. Pentru că, dacă îi faci observație numai pentru a o răni și pentru a-i demonstra că ești mai bun decât ea, atunci tu singur vei face aceeași prostie, sau altele mai mari, până ce vei ajunge de râsul lumii. Sau până ce îți vei înțelege greșeala și îți vei da seama de slăbiciunile tale.

Zis-a un bătrân: „De vrei să vorbești de greșeala și păcatul vreunui frate, socotește că de vei crede că îl vei îndrepta pe el, sau îl vei folosi pe altul, atunci să grăiești, iar în alt chip de vei vorbi, adică cu răutate, numai ca

să-l mustri și să-i descoperi, să-i arăți greșeala și păcatul lui înaintea altora, să știi că nu o să scapi de dumnezeiasca certare, ci și tu singur în aceeași greșeală și păcat sau într-altul mai rău vei cădea, părăsindu-te ajutorul lui Dumnezeu, și, de alții fiind muștrat, te vei rușina”.
(12-279)

*

149. Într-o zi, un creștin pe nume Ioan a fost înjurat de șeful său, care îi tot căuta nod în papură. Aceasta l-a mâhnit mult. După terminarea lucrului, în loc să vină direct acasă, a vrut să treacă pe la biserică, să se roage puțin. Dar biserica era închisă. Nu voia să intre în casă nervos, așa că s-a plimbat puțin printre blocuri, ca să se liniștească.

Un coleg care l-a văzut l-a întrebat ironic:

- Ce faci, Ioane, te-ai plictisit de nevastă?

- Nu, dar nu vreau ca mânia din inima mea să iasă afară când intru în casă. Mă voi plimba puțin, până mă mai liniștesc.

Se spunea pentru avva Ioan că a venit în biserică la Schit și, auzind vorbe împotriva ale unor frați, s-a întors la chilia sa și, înconjurând-o de trei ori, așa a intrat. Iar oarecare frați, văzându-l, s-au mirat de ce a făcut aceasta și, venind, l-au întrebat, iar el le-a zis: „Urechile le aveam pline de cuvinte împotriva. Deci, am înconjurat ca să le curățesc și așa să intru cu liniștea minții mele în chilia mea”. (25-101)

*

150. Un om se tot certa cu femeia lui; ba din vina lui, ba din vina ei. Tot încercau să biruiască patima mâniei, dar iar cădeau. În cele din urmă, plictisindu-se de atâta neînțelegere, s-a gândit să divorțeze.

- Până când vom mai trăi în așa tensiune? Eu m-am săturat, a spus soția, cedând.

- Te rog din suflet, când vezi că sunt nervos, lasă-mă în pace, nu mă mai supăra. Și voi avea grijă să nu te supăr nici eu atunci când ești nervoasă.

Și, în cele din urmă, prin răbdare, au biruit mânia și în casa lor a intrat pacea.

Avva Pavel Meșterul și Timotei, fratele lui, ședeau în Schit și de multe ori se făcea între dânsii prigonire. Zis-a avva Pavel: „Până când vom petrece așa?”. Și i-a zis lui avva Timotei: „Te rog, când vei veni asupra ta, rabdă-mă și, când vei veni și tu asupra mea, te voi răbda și eu!”. Și făcând așa, s-au odihnit în celelalte zile ale vieții lor. (1-199)

*

151. Un om s-a chinuit zece ani să nu mai înjure, dar nu a reușit. Pentru că de înjurături voia să fugă, dar de mânie nu se ferea.

Spunea avva Ammona că este un om care a făcut o sută de ani în chilie și nu a învățat cum se cade să stea în chilie. (96-178)

*

152. Un om avea o soție care, după ce pierduse o sarcină, devenise foarte nervoasă. Țipa tot timpul, îl certa din nimic. Când simțea că îl biruie mânia, bărbatul se ducea să se spovedească. Se spovedea cel puțin o dată pe lună. Părintele îl tot încuraja, spunându-i:

- Rabd-o, fiule, că prin răbdarea ta ți se vor ierta multe păcate.

Când bărbatul țipa și el la soția sa, se spovedea cu durere de inimă:

- M-am lăsat biruit de mânie, părinte, pentru că sunt iubitor de sine. Nu îmi place să fiu nedreptățit.

- Nu așa, fiule, că îți pierzi și tu mântuirea și îi dai și ei un exemplu rău. Rabd-o și roagă-te pentru ea cât poți.

Când a venit vremea ca bărbatul să se pensioneze, înainte de a apuca să își depună cererea de pensionare a făcut infarct și a murit. Soția era disperată, pentru că el era singurul ei sprijin. La patruzeci de zile după moartea acestuia, femeia l-a visat strălucind de lumină în Împărăția Cerurilor. Atunci și-a dat seama cât de mult îl nedreptățise. A luat hotărârea să ducă o viață bineplăcută lui Dumnezeu. A mai trăit mulți ani, pocăindu-se pentru răutățile și păcatele ei, și apoi a trecut la Domnul.

Un bătrân locuia la chiliile pustnicești, afară de Alexandria, și era bătrânul foarte iute, puțin la suflet și nerăbdător. Deci, auzind despre dânsul un frate mai tânăr, a făcut așezământ cu Dumnezeu, zicând: „Doamne, pentru toate păcatele pe care le-am făcut în lume voi merge și voi petrece cu bătrânul și-i voi sluji și-l voi odihni”. Deci îl ocăra bătrânul ca pe un câine în toate zilele. Dumnezeu, văzând smerenia și răbdarea fratelui, după șase ani de supunere către bătrânul, i-a arătat în somn pe cineva care ținea o hârtie mare, jumătate ștearsă și jumătate scrisă. Și îi arăta fratelui hârtia zicând: „Iată, jumătate din datoriile tale le-a curățit Stăpânul Dumnezeu, silește-te și pentru celelalte!”.

Și era alt bătrân duhovnicesc locuind aproape de el, care știa cele despre fratele și auzea totdeauna cum îl ocăra bătrânul și-l necăjea cu nedreptate și cum acesta îi punea lui metanie, iar bătrânul nu făcea pace cu el. Întâlnindu-l pe fratele, acest duhovnic bătrân l-a întrebat: „Ce este, fiule, cum a trecut ziua de astăzi? Oare am dobândit ceva, oare am șters de pe hârtie ceva?”. Și dacă cândva trecea vreo zi în care nu ar fi fost ocărat, sau n-ar fi fost scuipat, sau n-ar fi fost izgonit de bătrân, se ducea seara la bătrânul cel de aproape și zicea, plângând: „Vai mie, părinte, că rea mi s-a făcut mie ziua de astăzi, căci nu am dobândit nimic, ci în odihnă am petrecut-o”.

După alți șase ani a adormit fratele și mărturisea bătrânul cel duhovnicesc că l-a văzut pe el stând împreună cu mucenicii și rugându-se lui Dumnezeu pentru bătrânul lui cu multă îndrăzneală și zicând: „Doamne, precum m-ai miluit pe mine prin acela, miluiește-l și pe el pentru îndurările Tale cele multe și pentru mine, robul Tău!”. Și, după patruzeci de zile, l-a luat la sine și pe bătrânul în locul cel de odihnă. Iată ce fel de îndrăzneală dobândesc cei ce pentru Dumnezeu suferă necazurile. (17-382)

*

153. La câteva luni după căsătoria lor, doi tineri, Olivia și Cosmin, s-au certat foarte tare. Voiau să se despartă. Cosmin pornise scandalul, dar se încapățâna să spună că vina era a soției. După câteva zile, timp în care au locuit în camere diferite, Olivia s-a mutat la părinții ei. Când au venit acasă la finii lor, vrând să le facă o surpriză, nașii l-au găsit pe Cosmin singur, stând pe internet. Pe ochii lui se citea oboseala.

- Ce e cu tine de arăți așa?

- Ce să fie, ultimele două nopți am stat mult pe net, nu am dormit decât foarte puțin. Sunt supărat că Olivia a luat-o razna și s-a dus la părinții ei. Cred că până la urmă o să divorțăm.

Vizita a durat foarte puțin. După ce s-au întors la casa lor, nașii s-au sfătuit:

- Trebuie să facem ceva, ca să îi împăcăm, zise nașa.

- Știu ce facem. Măine în parc are loc un spectacol de muzică populară. Îi sunăm pe amândoi și-i spunem fiecăruia că celălalt vrea să își ceară iertare. Și că trebuie să se vadă acolo. S-ar putea să reușim. Până se termină spectacolul, până se mai plimbă puțin, cred că or să uite toată supărarea, spuse nașul.

- Nu mi se pare prea bună propunerea ta, dar cred că merită să încercăm.

Cu o oră înainte de spectacol au sunat-o pe Olivia, și ea s-a bucurat auzind că soțul ei vrea să își ceară iertare. L-au sunat și pe Cosmin, care a fost foarte surprins de gestul soției sale. Nu se aștepta ca tot ea să își ceară iertare. S-au întâlnit în parc toți patru. Spectacolul începuse.

- Olivia, dar eu ar fi trebuit să îmi cer iertare, nu tu...
Îi spuse Cosmin îmbrățișând-o. Din suflet te rog să mă ierți.

Olivia înțelese că nașii plănuiseră totul. Le făcu un semn din ochi, cum că își dăduse seama că a picat în cursa lor. Dar era bucuroasă că se împăcase cu soțul ei. Și nu voia să îi dea de gol.

Prinzând un moment prielnic, când Cosmin se duse se să cumpere niște înghețată, Olivia le-a zis:

- De data asta ne-ați păcălit. Vă mulțumesc din suflet. Dacă nu erați voi, cine știe când ne împăcam.

Nașa spuse:

- Nici eu nu mă așteptam. Rețeta nu era foarte bună, dar și-a făcut efectul. E meritul lui, spuse ea, arătând spre naș.

- Data viitoare să găsim o rețetă mai bună, zise el.

Olivia întrebă, luându-l de braț:

- Și dacă nu găsiți, ce ne facem?

Nașul îi strânse pumnul în palma sa:

- Ne ajută Dumnezeu să găsim. Doar suntem nașii voștri, nu?

Doi bătrâni aveau scârbă între dâșii și s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit unul dintre ei. Deci a venit la dânsul un frate să-l viziteze și l-a rugat bătrânul pe frate, zicând: „Scârbă avem, eu și cutare bătrân, și voim ca să-l rogi să ne împăcam”. Răspuns-a fratele: „Cum ai poruncit, părinte, eu îl voi ruga”, și ieșind fratele, socotea întru sine cum să iconomisească lucrul, căci se temea ca nu cumva să nu primească bătrânul rugăciunea sau că și mai mare ură se va face.

Și, după iconomia lui Dumnezeu, unul din frați i-a adus lui cinci smochine și câteva dude și, luându-le, fra-

tele le-a dus în chilia sa. Alegând o smochină și câteva duche, le-a dus la bătrânul către care avea să meargă și a zis: „Avvo, acestea le-a adus unul la cutare bătrân ce este bolnav și întâmpinându-mă acolo mi-a zis: «Primește acestea și dă-le cutărui bătrân», iar eu le-am adus la tine”. Bătrânul auzind, a stat uimit multă vreme și a zis: „Acestea mie mi le-a trimis?”. A răspuns fratele: „Da”, și le-a luat bătrânul, zicând: „Bine ai venit!”. Apoi întorcându-se fratele la chilia sa, a luat din smochine două și din duche câteva și le-a dus și celui alt bătrân care era bolnav. Și făcând metanie lui, a zis: „Primește acestea, părinte, căci ți le-a trimis cutare bătrân”. Iar el, bucurându-se, a zis: „Ne-am împăcat”. Fratele a zis: „Da, părinte, cu rugăciunile tale”. Și a zis bătrânul: „Slavă lui Dumnezeu!”.

Și s-au împăcat bătrânii cu darul lui Dumnezeu și cu înțelepciunea fratelui, care i-a unit pe ei cu pace, cu trei smochine și câteva duche, și nu au cunoscut bătrânii ce a făcut fratele. (27-385)

*

154. – Părinte, mi-a spus cumnatul că a văzut cum soacra îmi face farmece și vreau să mă duc la vrăjitoare, să îi fac și eu ei. Dar îmi e teamă că o să mă opriți de la împărțășanie. Așa că am venit să îmi spuneți cum să mă răzbun.

- Cum te învață Scriptura.

- Dar eu nu am citit Scriptura. Nu știu să mă răzbun. Nu știu decât că vreau răzbunare.

- Știi care e cea mai serioasă răzbunare? Să moară soacra.

- Cum așa?

- Da, să moară soacra, să nu mai rămână această făptură pe fața pământului. Să ai o altă soacră.

- Vreți să mă mărit cu altcineva?

- Doamne ferește. Vreau să se schimbe soacra ta atât de mult încât să nu mai semene cu cea de acum. Vreau să

nu mai fie atât de rea. Dacă te vei ruga mult pentru ea, poate că Dumnezeu o va schimba. Și va fi un alt om.

Femeia a făcut cum i-a zis duhovnicul. O dureau genunchii de câte metanii făcea pentru soacra ei. Supărarea îi trecuse, însă soacra nu dădea niciun semn de schimbare. Dar, după câteva luni, a primit o scrisoare de la ea:

„Nora mea, îmi este rușine să îmi cer iertare față către față. Mult rău ți-am făcut până acum, mult am încercat să te despart de fiul meu. Dar am obosit să mă lupt cu tine. Viața mea trece, mă apropii de sfârșit, și nu am parte de liniștea de care ai tu, deși m-am luptat să te distrug în fel și chip. Acum îmi cer iertare doar prin scris. Când voi avea putere, o să vin la voi să stăm mai mult de vorbă. Răbdarea ta m-a biruit. Iartă-mă...”

Un frate, supărat fiind de cineva, s-a dus la un bătrân la chilie și i-a zis: „Părinte, un frate m-a necăjit și mă supără dracul, ca să-i răsplătesc și eu lui”. Zis-a lui bătrânul: „Ascultă-mă, fiule, și mergi la chilia ta și liniștește-te, rugându-te lui Dumnezeu cu dinadinsul pentru fratele cel ce te-a nedreptățit, și degrabă te vei izbăvi de patimă”. Deci a făcut fratele precum l-a sfătuit bătrânul. Și într-o săptămână a șters Dumnezeu iuțimea de la dânsul, pentru nevoința la care s-a silit pe sine și pentru ascultarea pe care a arătat-o către bătrânul. (24-385)

Despre mândrie

155. Un elev s-a mutat de la o școală la alta. După ore, colegii săi au rămas să joace baschet. El a vrut să joace împreună cu ei, dar, pentru că era mic de înălțime, nu l-au lăsat. Atunci s-a dus acasă, și-a luat mingea și s-a întors pe teren. Văzându-l cât de bine aruncă la coș, colegii l-au rugat să vină să joace într-una din echipe. Din primele minute de joc, și-au dat seama că era cel mai bun de pe teren.

- Să nu te superi că te-am ținut pe marginea terenului, dar nu voiam să ne strici jocul, i-a explicat un coleg.

Ajuns acasă, băiatul i-a povestit tatălui său întâmplarea. Tatăl i-a spus:

- Spune sincer, te-ai umflat în pene când și-au dat seama că ești mai bun decât ei?

- Nu, tată, nu aveam de ce. Dacă ar fi avut un profesor de sport la fel de bun ca cel de la școala mea veche, ar fi fost și ei mai buni. Nu e mare lucru.

- Dar te-ai supărat că nu te-au primit de la început?

- M-am întristat puțin, dar m-am gândit că nu are rost să mă supăr.

- Ține minte, întâmplarea de astăzi nu se va mai repeta. Vei vedea că de acum ei te vor chema să joci cu ei. Dar un lucru se va repeta și peste ani de zile. Viața te urcă și te coboară: azi ești căpitan de echipă, mâine ești rezervă. Azi ești director, mâine ești șofer. Important este să nu te agăți cu disperare de nimic: ce vrea Dumnezeu, aia să fii. Și, indiferent de modul în care te tratează oamenii, tu același să fii. Că oamenii sunt schimbători: ba te scuipă, ba se pleacă în fața ta, dacă au impresia că vor câștiga ceva prin asta.

Un frate l-a întrebat pe un bătrân, zicând: „Care este lucrul străinului?”. Răspuns-a lui bătrânul: „Eu am văzut odată pe un frate străin care a venit la noi în biserică în vremea slujbei. Iar după sfârșitul slujbei, a mers în trapeză și a șezut și el cu frații la masă, să mănânce bucate. Iar unii din frați i-au zis: «Dar tu, frate, fiind străin, de ce faci îndrăzneală ca aceasta, de ai șezut fără blagoslovenie împreună cu noi la masă? Scoală-te de la masă și ieși de aici afară!». Iar el, auzind aceasta, îndată s-a sculat de la masă și a ieșit afară.

Iar alți frați s-au scârbit pentru aceasta și, mergând, iar l-au chemat pe fratele cel străin înăuntru și i-au zis să șadă iar la masă. Atunci el îndată a intrat și a șezut la masă, precum i-au zis lui, nimic îndoindu-se sau mâhnindu-se. Și, după ce a mâncat bucate și s-a sculat de la masă, l-au întrebat pe el frații, zicând: «Spune-ne nouă, frate, ce gândeai în inima ta când te-au scos afară de la masă? Credeam că te vei scârbi foarte mult». Răspuns-a lor fratele, zicând: «Nu m-am scârbit, ci eu am pus în gândul meu să mă asemăn cu un câine care, când îl gonește cineva afară, el iese, și când îl cheamă, iar vine». Acestea auzindu-le frații, foarte s-au folosit toți de smerenia aceluia frate străin”. (10-326)

*

156. Un creștin a citit în Filocalie despre rugăciunea lui Iisus. I-a cerut binecuvântare duhovnicului său să se apuce de această rugăciune, și acesta i-a zis:

- Îți dau binecuvântare să spui în fiecare zi cel mult două ore, dar nu mai mult. Și să spui și cu gura, nu numai cu mintea.

Observa că mintea i se liniștește de la rugăciune și, citind că aceasta este cea mai scurtă cale pentru curățirea sufletului de patimi, creștinul s-a apucat să spună mai mult, gândindu-se că va spori duhovnicește. Vreme de câteva săptămâni totul a fost bine. La serviciu era mult mai calm, acasă era mult mai blând și cu soția și cu copiii. Dar

a început să îl doară capul. Văzând că durerile nu îl părăsesc și că se simțea din ce în ce mai slăbit, omul s-a dus să vorbească din nou cu duhovnicul său.

- Vezi unde te duce neascultarea? Puteai să stai cu dureri de cap până îți pierdeai mințile. De acum, vreme de o lună, să nu mai spui deloc rugăciunea lui Iisus. Așteaptă să îți mai odihnești mintea, că ai forțat-o prea tare. Crezi că, dacă ai fi putut mai mult, nu te-aș fi lăsat? Ar fi fost bucuria mea de duhovnic să văd că am încă un ucenic care a sporit pe această cale.

După o lună, creștinul a venit din nou la duhovnic:

- Părinte, îmi e bine acum, nu îmi mai trebuie nicio rugăciune a lui Iisus. Stau cuminte în banca mea.

- Nu, nu e bine așa. O iei de la început, cu grijă și cu ascultare. Vezi, cât ai stat departe de mine și ziceai rugăciunea de capul tău, în loc să urci, ai stat pe loc. Ba chiar ai coborât. Nevoința împotriva ascultării, așa cum ai făcut-o tu, nu are plată. Acum, că ți-ai împropătat puterile, trebuie să fii tare, să pornești din nou războiul împotriva vrăjmașului diavol.

Povestesc unii despre un bătrân oarecare că a petrecut șaptezeci de săptămâni mâncând o dată în săptămână. Deci, se ruga lui Dumnezeu pentru un cuvânt din Scriptură să i-l descopere și nu-i descoperea lui Dumnezeu. Astfel, a zis în sine: „Deși am făcut atâta osteneală, încă nimic n-am câștigat. Voi merge de acum la un frate și-i voi întreba”. Și, dacă a închis chilia, vrând să plece, a fost trimis îngerul Domnului la dânsul, grăind: „Șaptezeci de săptămâni ai postit și nu s-a apropiat rugăciunea ta de Dumnezeu. Iar când te-ai smerit a ieși la fratele tău, sunt trimis să-ți vestesc ție cuvântul”. Și acestea spunându-i-le, a plecat de la dânsul. (28-337)

*

157. Un părinte ținea într-o biserică o icoană ciudată în care, sub o reprezentare neortodoxă a chipului Maicii

Domnului, era scrisă o învățătură eretică. Un ucenic de-al său, student la Teologie, i-a spus părintelui că astfel de imagini nu sunt icoane, sunt idoli.

- Nu poate fi icoană o imagine eretică, a spus tânărul, supărat. Ar trebui să o scoateți din biserică.

Părintele era foarte obosit. Stătuse până la miezul nopții la spovedanie, că se apropia praznicul Adormirii Maicii Domnului. În loc să îl întrebe pe tânăr ce anume i se pare eretic, părintele l-a gonit, spunându-i:

- Dacă te apuci să îmi spui mie ce icoane să țin în biserică, mai bine pleacă în altă parte. Nu cred că e cazul să îmi dai tu mie lecții de teologie.

- Bine, părinte, plec, dar să citești cartea asta, ca să vă convingeți, a spus tânărul, plecând.

Toată seara părintele a stat și a citit. Dându-și seama că a greșit, ar fi vrut să își ceară iertare, dar nu știa cum să îl găsească pe tânăr.

„O să vină duminică la biserică vreun coleg de-al lui și o să îi transmit că îl aștept din nou aici. Și o să îmi cer iertare - și-a spus părintele. Dar până atunci trebuie să mă duc să mă spovedesc. L-am mâhnit pe nedrept și am ținut în biserică o imagine eretică”, a spus părintele.

A doua zi s-a dus și s-a spovedit. Duhovnicul său i-a dat chiar un canon greu pentru asta. Și i-a spus:

- Cu sufletele creștinilor nu avem dreptul să ne jucăm. Nu suntem șefii lor, nu suntem stăpânii lor. Suntem slujitorii lor. Dacă îl cerți pe vreunul mai slab de înger, care, plecând de la tine, se duce la secte, dai tu răspuns pentru el la Judecată?

Duminică, tânărul a venit la părintele și i-a dat pomelnicul pentru Sfânta Liturghie ca și cum nu ar fi fost gonit. Mirat și bucuros, părintele și-a cerut iertare de la el.

- Părinte, cât bine mi-ați făcut sfinția voastră, puteam să mă supăr așa ușor? Nu o dată, de zece ori să mă goniți, că eu tot nu plec de aici.

Părintele a intrat în altar, gândindu-se: „O, dacă și-ar păstra tânărul acesta inima curată pe care o are... Ca preot, pe mulți i-ar lua de mână și i-ar aduce la Hristos”.

Un bătrân oarecare avea un ucenic iscusit și foarte înțelept. Iar odată, mâniindu-se pe el, l-a gonit de la sine. Acela, fiind gonit și ieșind din ograda și chilia bătrânului său, ședea afară, răbdând bărbătește. După aceea, ieșind bătrânul afară din chilie și văzându-l pe dânsul șezând și plângând, s-a umilit cu inima și s-a bucurat foarte de acesta, căci el socotea că dacă l-a gonit se va fi dus și de aceea nu mai avea nădejde să-l mai vadă vreodată, știind că fără nicio vină, cu mânia sa, l-a gonit și-i părea foarte rău de el. Iar dacă l-a văzut, de bucurie i s-a închinat până la pământ, zicându-i: „O, slugă bună și ucenice al lui Hristos, iată, smerenia și răbdarea ta au biruit mânia, iuțimea și neputința mea! Mergi, frate, în chilie și de acum înainte tu să-mi fii mie bătrân și eu voi fi ție ucenic, de vreme ce tu cu smerenia și răbdarea ta ai întrecut bătrânețile mele”. (10-343)

*

158. Un tânăr a venit la părintele Ioan să se spovedească. S-a întors după două săptămâni:

- Părinte, ori sfaturile sfinției voastre nu sunt bune, ori dracii au pornit război crunt împotriva mea, ori m-a biruit duhul trândăviei.

- De ce spui asta, frate?

- Vin la biserică de doi ani de zile. M-am mai spovedit o singură dată, la început. Mi-am făcut o pravilă de rugăciune foarte serioasă: dimineața - două catisme din Psaltire, după-masa - Paraclisul Maicii Domnului, seara - Acatistul Preadulcelui Iisus. Făceam zilnic trei sute de metanii și ziceam aproape tot timpul rugăciunea lui Iisus. Nu știu câți creștini se nevoiau ca mine și nici câți erau râvnitori ca mine. Dar de când m-am spovedit la sfinția voastră, abia termin cele trei catisme din Psaltire și abia fac o sută de metanii. Părinte, nu e bine, ce credeți că se întâmplă cu mine?

- E foarte bine ce se întâmplă cu tine, ești pe drumul cel bun.

- Cum, părinte, nu vedeți de unde am plecat și unde am ajuns?

- Nu, nu văd, eu văd doar că ai pus început bun.

- Ce început bun, părinte, unde mai e nevoința mea?

- Eu te-aș întreba altceva: oare unde mai e mândria ta că nu mai e nimeni ca tine, că nu mai e nimeni atât de sfânt ca tine?

- Părinte, nu ziceam că sunt sfânt...

- Să știi că ortodoxia nu e fariseism, cine face mai multe metanii e campion, cine zice mai multe catisme la Psaltire e mai sfânt. Sfinții nu au strălucit numai prin sute de metanii, ci mai ales prin smerenie, prin dragoste de Dumnezeu. Nevoința nu este scop în sine, este mijloc. Cine face nevoință fără smerenie nu are plată. Înainte te mândreai cu nevoința ta, și mândria îți dădea putere. Dar, după ce te-ai spovedit și ai primit canon, și nu mai făceai ce-ți trecea prin cap, ci ceea ce trebuia să faci, atunci puterile ți-au slăbit.

De demult, un pustnic a ținut un post foarte aspru, mândrindu-se. Cum a întrerupt postul, a văzut că diavolul mândriei a plecat de la el. Așa și tu: ce făceai de capul tău, fără binecuvântarea unui duhovnic, îți hrănea mândria. Cum ai primit canon, cum au început dracii să îți dea luptă. Abia acum începi să înțelegi cât de greu este războiul duhovnicesc. Nu te gândeai că ai slăbit, gândește-te cât de slăbit erai înainte, când te vedeai mai râvnitor și mai nevoitor decât alții.

Să știi că mai mult Îi place lui Dumnezeu cel care face un canon mai mic, smerindu-se, decât cel care face canon mare, pentru a-și hrăni iubirea de sine. Asta nu înseamnă că Biserica nu a avut mari nevoitori, ci doar că aceștia au pus la temelia osteneții lor smerenia. Să dea Dumnezeu să mergi și tu pe același drum. Și nu numai că vei ajunge să faci aceleași nevoințe ca înainte, ci poate vei face unele mai mari. Dar vor fi nevoințe încununate de Dumnezeu.

Înțelegându-și greșeala, tânărul îi spuse părintelui:

- Da, părinte, așa este, nevoințele îmi hrăneau iubirea de sine. Știu că sunt mândru, dar vreau să scap de mândrie. Cât mai repede.

- Ușor, ușor, că nu e ușoară lupta cu această patimă. De multe ori nu ne dăm seama cum trebuie să luptăm împotriva mândriei. Dar un sfat este sigur: caută să dobândești smerenia. Smerenia gonește mândria.

- Și dacă nu reușesc?

- Nu poți reuși de capul tău. Dar, spovedindu-te des, Dumnezeu te va ajuta să reușești.

- Vă mulțumesc mult, părinte. Simt că mi s-a ușurat sufletul. Parcă mi s-ar fi luat o ceață de pe minte.

Un frate a mers la muntele Feremului, la un oarecare bătrân mare cu viața și foarte iscusit cu fapte bune. Închinându-se după obicei, l-a întrebat, zicând: „Ce voi face, părinte, căci îmi pierе sufletul?”. Bătrânul a zis: „Pentru ce îți pierе sufletul?”. Fratele i-a răspuns: „Când eram în lume, în viața mirenească, foarte mult posteam, rugăciuni și privegheri făceam și multă râvnă sufletească, umilință și lacrimi aveam, iar dacă m-am lepădat de lume și m-am făcut călugăr, niciuna din acele bunătăți nu o văd în mine”.

Bătrânul i-a zis: „Să mă crezi, fiule, că acele bunătăți pe care mi-ai spus că le făceai când erai mirean, toate pentru mândria și lauda oamenilor le făceai, căci aveai îndemnător spre ele pe cel ce în taină se lupta cu tine și acele fapte ale tale nu erau primite de Dumnezeu. Pentru aceea diavolul nu te băga în seamă, nici nu îți sta împotrivă cu război, ca să ia sporirea ta. Acum vede că ai ieșit ca la război asupra lui și pentru aceea și el se înarmează asupra ta. Mai plăcut și mai primit este lui Dumnezeu un psalm, pe care îl vei citi acum cu smerenie, decât o mie de psalmi pe care-i citeai în viața mirenească cu mândrie”.

Zis-a iarăși fratele: „Eu, părinte, acum nici să postesc nu pot și toate lucrurile și faptele bune s-au luat de la mine”. Bătrânul i-a zis: „Frate, îți ajunge ce ai, rabdă cu

mulțumire și te vei folosi”. Iar el ținea tot una, zicând: „Cu adevărat, părinte, pierdut este sufletul meu”. Atunci bătrânul a început a-i zice lui așa: „Crede-mă, frate, că nu voiam să-ți zic cele ce ți-am zis, ca să nu-ți slăbească gândul, căci te văd foarte înșelat de vrăjmașul diavol și ești aruncat în trândăvie și în deznădăjduire; ci ascultă sfatul meu și lasă părerea pe care o ai că viețuiai și făceai bine când erai în viața mirenească, de vreme ce toate acele fapte ale tale din viața mirenească erau pentru mândrie, precum și a fariseului aceuia căruia pentru bunătățile lui cele cu multă mândrie i se părea că este mai plăcut lui Dumnezeu decât toți oamenii, și cu acea părere, a mândriei, și-a pierdut toate ostenele. Iar tu acum, smerindu-te înaintea lui Dumnezeu și părându-ți-se că nu faci nicio faptă bună înaintea Lui, această smerenie, fiule, îți ajunge pentru mântuirea sufletului, ca și vameșul care nicio bunătate nu făcuse și cu o smerenie ca aceasta s-a îndreptat. Că mai plăcut lui Dumnezeu este omul păcătos și leneș, și cu inima înfrântă și smerită, decât cel ce face multe bunătăți și se înalță în gândul său, socotindu-se că mai plăcut este înaintea lui Dumnezeu”.

Acestea auzind fratele, a luat mare folosință și multă mângâiere sufletului său și s-a închinat bătrânului până la pământ, zicându-i: „Să știi, părinte, că astăzi mi-ai mântuit sufletul”. Și așa s-a dus, mulțumindu-I lui Dumnezeu. (22-276)

*

159. Un preot de țară a construit în satul său o biserică mare, pentru că cea veche era foarte mică și nu încăpeau în ea decât puțini credincioși. Între timp, părintele intrase la doctorat și își împărțea timpul între slujbe, studiu și supravegherea lucrărilor de construcție. Când biserica din sat a fost gata, episcopul i-a propus să se ocupe de zidirea unei biserici în oraș, foarte aproape de catedrală. Fiind un bun gospodar, preotul a primit această propunere. Datorită priceperii sale și hărniciei lucrătorilor, în mai

puțin de un an a doua biserică a fost ridicată. Așa cum era de așteptat, preotul a fost mutat de episcop la oraș, ca preot paroh al noii biserici despre a cărei frumusețe se dusesese vestea.

Fiind așezată în centrul orașului, noua biserică era plină de credincioși. Mulți erau atrași de predicile părintelui, care avea o cultură vastă. Dar, de când își luase doctoratul, în inima acestuia se înfiripase mândria. Când veneau la el credincioși din vechea sa parohie, nu le dădea atenție. I se părea că este prea deștept pentru a sta de vorbă cu ei și că nu avea de ce să își risipească vremea cu discuții banale.

La un moment dat, la biserică a venit Însuși Hristos în chipul unui țăran.

- Ce vrei, omule? Vrei niște bani?, l-a întrebat părintele, grăbit, băgând mâna în buzunar.

- Nu, părinte, nu vreau bani. Vreau să stau de vorbă cu dumneavoastră.

- Sunt ocupat, nu am timp astăzi, răspunse părintele.

- Vă rog mult, părinte, am venit de departe.

- Stai și așteaptă. Poate că până la urmă o să îmi găsesc cinci minute și pentru tine.

Hristos a rămas să aștepte. Timpul trecea, dar părintele se ocupa numai de alții. A venit primarul, a stat cu el. A venit un colonel, a stat cu el. A venit un doctor, a stat și cu acesta. La țăran nici nu se uita. Până la urmă a venit un taxi și o femeie fardată strident l-a luat pe părinte să-i facă sfeștanie. Părintele a plecat, prefăcându-se că nu îl vede pe Cel care arăta ca un țăran.

Rămas în biserică numai cu paracliserul, Hristos i-a spus:

- Să îi zici preotului că pentru râvna lui de a ridica biserici, o să îi dau multă slavă pe lumea aceasta. O să aibă tot ce își dorește. Pentru cunoașterea pe care a dobândit-o în studiile lui înalte va fi lăudat și de credincioși și de necredincioși. Dar pentru că nu a vrut să stea de vorbă cu Mine aici, nu va ajunge în Împărăția Mea.

Și, zicând acestea, s-a făcut nevăzut.

Un chinoviarh avea mare slavă de la oameni și era părinte peste două sute de călugări. La chinovia acestora a venit Hristos în chipul unui bătrân sărac, cunoscut lui mai înainte, și-l ruga pe portar să spună părintelui că este cutare frate. Iar portarul, abia înduplecându-se, a intrat să-l vestească, dar l-a aflat pe părintele vorbind cu oarecari străini și, așteptând puțin, i-a spus despre acel bătrân sărac. Chinoviarhul i-a răspuns cu mânie, zicând: „Nu vezi că vorbesc cu oamenii? Lasă-mă acum!”. Și, sfiindu-se, portarul s-a dat în lături și, întorcându-se, a spus celui ce se părea că este bătrân sărac cuvântul proiestosului.

Iar Domnul cel îndelung răbdător a petrecut șezând la poartă. Și pe la al cincilea ceas a venit la chinovie un bogat, pe care degrabă ascultându-l portarul, i-a deschis și a vestit chinoviarhului despre el. Iar el, ieșind, cu osârdie l-a întâmpinat la ușă. Și văzându-l pe el, Cel bogat întru milă Dumnezeu, Care venise în chip de bătrân sărac, îl ruga, zicând: „Voiesc să vorbesc cu tine, părinte!”. Iar el, de niciun răspuns învrednicindu-l, a intrat împreună cu bogatul, sârguindu-se să-i gătească masă. După ce a prânzit bogatul, l-a petrecut părintele până la ușă și s-a întors înapoi, fiind robit de multele griji, și a uitat rugăciunea bătrânului sărac și fără de răutate.

Făcându-se seară, după ce nimeni nu l-a chemat pe acel blagoslovit sărac, apropiindu-Se iarăși de portar i-a poruncit să spună acestea proiestosului: „De vreme ce voiești slava oamenilor, Eu pentru osteneala ta cea de mai înainte și multele tale nevoițe îți voi trimite vizitatori din cele patru părți ale lumii. Dar din bunătățile Împărăției Mele nu vei gusta”. Și din acele cuvinte s-a cunoscut Săracul Cel Atotțiitor. (11-361)

*

160. O femeie care fusese prostituată s-a hotărât să trăiască pentru Dumnezeu. A început să vină la biserică și,

deși ea se gândea să se călugărească, un credincios a cerut-o de nevastă.

Femeia s-a sfătuit cu preotul, care i-a spus că, dacă bărbatul nu se scârbește de trecutul ei, îi va cununa.

Deși a rămas șocat când a auzit care era trecutul femeii cu care voia să se unească în fața lui Dumnezeu, bărbatul a acceptat situația. Cei doi s-au căsătorit și, nu după multă vreme, femeia a rămas însărcinată. A primit pruncul ca pe un dar de la Dumnezeu, pentru că făcuse multe avorturi și îi era teamă că nu va mai putea fi mamă.

A născut o fată căreia i-au pus numele de Teodora, care înseamnă chiar „darul lui Dumnezeu”. Femeia a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a-i da o educație ideală. Întrucât soțul ei avea un salariu destul de mare, ea stătea acasă și se ocupa de fată și de gospodărie.

Fata era cuminte, nu le făcea niciun fel de probleme. Învățătoarea și mai târziu diriginta ei aveau numai cuvinte de laudă la adresa ei. În fiecare an lua premiul întâi. Nu mergea la petreceri, nu se uita prea mult la televizor, ci aproape tot timpul stătea și citea sau învăța pentru școală. Își dorea să urmeze avocatura.

Singura nemulțumire a mamei era că fata nu voia să vină la duhovnicul ei, care avea biserica în alt cartier, ci se spovedea numai la un duhovnic care nu se prea pricepea să conducă suflete. Din cauza unor povețe nepotrivite, unii ucenici ai săi se îndepărtaseră chiar de Biserică. Dar mama se gândea că, din moment ce fata își păstra fecioria și nu se gândea la distracții, avea tot timpul să își găsească un alt duhovnic.

Dar, chiar după împlinirea vârstei de optsprezece ani, înainte să dea la facultate, fata a fost lovită de o mașină și a murit.

Părinții au suferit foarte mult, dar se mângâiau cu gândul că fata lor a ajuns în Împărăția Cerurilor.

Înainte de a săvârși însă parastasul de patruzeci de zile pentru fată, cu lacrimi în ochi duhovnicul fetei le-a spus părinților:

- Vai mie, nevrednicului. Că am visat-o pe fată chinându-se în focul iadului, și am zis către Dumnezeu: „Unde este dreptatea Ta, Doamne? Nu era fata aceasta fecioară? Nu se păzea ea curată, nu disprețuia poftele trupului? Înseamnă că toți oamenii se vor duce în iad. Și atunci pentru ce Te-ai mai răstignit? Pentru ce ne mai ceri să ne luptăm cu păcatul, dacă tot în chinurile iadului vom ajunge?”. E primul vis de felul acesta pe care îl am, deși sunt bătrân, continuă preotul. Și am auzit o voce care mi-a zis: „Dar smerenia de ce nu ai învățat-o, părinte? Oare ai citit undeva că fecioria este de ajuns pentru mântuire? Nu, că orice virtute îmbibată de mândrie își pierde plata. Mama fetei, de teamă ca fiica să nu o ia pe drumul păcatului, a încercat să o păzească de curvie, și a reușit. Ar fi trebuit să o învețe și să fie smerită, dar nu a făcut-o. Tu însă, ca duhovnic, de ce nu ai avut grijă să o povățuiești cum trebuie? Că, dacă ai fi învățat-o să fie smerită, atunci ar fi dobândit sfîntenia, și acum s-ar fi desfătat în Împărăția Cerurilor...”. După ce am auzit aceste cuvinte, m-am trezit din somn. Vai mie, că nu am avut grijă de ea, că îmi era de ajuns că și-a păstrat fecioria. Vai mie, că îmi e teamă că voi fi osândit de Dumnezeu pentru că am pierdut un suflet. Să ne rugăm cât de mult putem pentru ea, și eu și voi, spuse preotul mâhnit. Și începuseră slujba.

De atunci și până la sfârșitul vieții sale părintele s-a rugat mult pentru sufletul fetei și pentru sufletele tuturor ucenicilor cărora nu le dăduse călăuzirea potrivită.

Un sihastru oarecare trăia în pustie și avea un frate mirean la țară, într-un sat. Iar după câțeva vreme a murit fratele lui, și i-a rămas un copilăș de trei ani. Iar sihastrul, auzind de moartea fratelui său, a mers acolo, a luat pruncul și l-a dus cu sine în pustie la chilia lui, hrănindu-l cu finice și cu alte verdețuri din pustie. Și n-a văzut copilul niciun om, decât pe bătrânul sihastru care îl hrănea - de când l-a dus în pustie - nici muieri, nici sat, nici pâine n-a mâncat, nici n-a știut ce este și cum este viața lumii acesteia. Totdeauna era în pustie cu bătrânul,

postind, rugându-se și laudându-L pe Dumnezeu. Și așa a petrecut optsprezece ani și a murit apoi copilul.

Iar după îngroparea lui, a început sihastrul a se ruga lui Dumnezeu ca să-i descopere lui pentru acel copil, în care ceată de sfinți este pus? Și i-a arătat Dumnezeu, căci după multă rugăciune cu osârdie ce a făcut, a ador-mit și a văzut în vis un loc întunecat și plin de toată scâr-ba și în mijlocul aceluia loc era copilul aruncat, zăcând în mare scârbă și supărare nespusă. Aceasta văzându-le bătrânul, s-a mirat și a început a grăi către Dumnezeu, zicând: „Doamne, ce este nedreptatea aceasta? Au doară nu era curat acest copil de toate spurcăciunile trupești și necurățiile lumești? El, care în toate zilele și nopțile Te preamărea și Te lauda pe Tine, postea, priveghea și se ostenea și cu niciun păcat lumesc nu era atins! Dar acum ce este aceasta, de-l văd la acel loc de scârbă pedepsit? Iar noi, care suntem născuți, creșcuți și îmbătrâniți în păcate, ce nădejde de mântuire o să avem? O, amar și vai mie!”. Acestea și mai multe cu plângere și cu tânguire grăindu-le bătrânul, a stat înaintea lui îngerul Domnului și i-a zis: „Ce plângi așa, bătrâne, și te tânguiesti pentru acel copil, care cu adevărat de păcatele cele trupești și lu-mești neatins a fost și l-ai învățat a posti, a priveghea și a se ruga. Dar smerenia, adică a se smeri, pentru ce nu l-ai învățat? Că avea mândrie mare și înălțare în inima sa, socotindu-se pe sine pentru curățenia și viața lui cea neatinsă de lume că este om mare și sfânt, mai vârtos decât toți cei din lume, și cu acea gândire înaltă în inimă a și murit. Deci, să cunoști că nu este nedreptate la Dum-nezeu, căci tot cel ce se înalță pe sine cu gândul său, necurat este înaintea lui Dumnezeu, precum zice proorocul”.

Acestea zicând lui îngerul, s-a făcut nevăzut. Iar bătrânul și-a venit în fire și în cunoștință și a tot plâns neîncetat pentru pieirea copilului, până la sfârșitul vieții sale. (16-327)

161. Un duhovnic a auzit că soțul unei femei se roagă foarte mult și a cerut să vorbească cu el.

- Cum e, chiar așa cum spune soția dumneavoastră, vă rugați chiar tot timpul? De mult voiam să stăm de vorbă.

- Prea târziu. Înainte mă rugam și câteva ore în fiecare zi. Dar acum, de când a născut soția, și cel mic plânge des, e cam gălăgie în casă. Mă cam enervez. E, de fapt mă enervez tare, uneori îmi pare rău că am făcut copilul, căci mă împiedică la rugăciune.

Părintele i-a spus:

- Înseamnă că drumul pe care mergeți e greșit. Degeaba vă laudă soția. Cine e sporit în viața duhovnicească nu se enervează din astfel de motive. Și eu am copii - cinci copii, dar, chiar dacă mă deranjează uneori la rugăciune, asta nu îmi stârnește mânia. Copiii sunt copii. Când rugăciunea ta îți va aduce liniște în suflet, abia atunci să știi că ești pe drumul cel bun. Până atunci, să știi că bați pasul pe loc.

Un călugăr a fost lăudat de frați către avva Antonie. Iar el, când a mers la dânsul, l-a ispitit de suferă necinstea. Și, aflându-l că nu suferă, i-a zis lui: „Ești asemena unui oraș care pe dinainte este împodobit, iar pe dinapoi este jefuit de tâlhari”. (17-10)

*

162. Doi studenți la Teologie au venit la un duhovnic iscusit împreună cu un prieten de-al lor. Primul i-a zis părintelui:

- Eu în fiecare sâmbătă seara mă duc prin cămin și îi mustru pe cei care dau petreceri.

- Înainte să te sfințești pe tine, te grăbești să îi sfințești pe alții, a răspuns preotul.

Al doilea a zis:

- Eu învăț în fiecare zi citate din Sfinții Părinți, ca să mă pot contrazice cu sectanții.

- Și asta în loc să citești cărți care te-ar folosi duhovnicește, cărți care te-ar ajuta în războiul împotriva patimilor și contra duhurilor întinericului. Sfinții Părinți mai întâi își curățau sufletele și abia apoi se duceau să se lupte cu ereticii.

Deși își dăduse seama că părintele nu aproba spusele prietenilor săi, al treilea a spus:

- Eu nu joc nici baschet, nici fotbal, nici volei. Disprețuiesc sportul.

- Dar seara la rugăciune, faci metanii sau închinăciuni?

- Nu, că mă doare spatele. Sunt o fire mai bolnăvicioasă.

- Dacă ai face puțină mișcare, nu ar fi deloc rău. Rău este să mergi la club, unde duhnește a curvie. Dar sportul îți menține sănătatea și îți este de folos și la minte. Proverbul „minte sănătoasă în trup sănătos” nu a fost spus degeaba. Nu îți zic să mergi la înot, că pe ștranduri sunt destule ispite, și nu e lipsă de fete frumoase. Dar măcar dacă ai ieși să alergi prin parc, tot ți-ar prinde bine. Dacă ai fi mai sporit în viața duhovnicească, te-aș mai înțelege. Sau dacă tot timpul tău ar fi ocupat cu lucruri de folos, și așa ar fi bine. Pentru că ești însă la începutul vieții duhovnicești, nu disprețui ce este al începutului. Ca să nu urci prea repede și să cazi.

Tinerii erau nemulțumiți de cuvintele părintelui. Dar știau că părintele e un duhovnic foarte bun. Așa că l-au rugat pe părinte să le fie călăuză; l-au rugat să îi primească ucenici. Și, în timp, au înțeles de ce părintele se purtase așa.

Au mers odinioară trei frați la Schit, la un bătrân sfânt, și a zis unul: „Am învățat, părinte, Vechiul Testament pe de rost”. Și i-a răspuns bătrânul: „Ai umplut văzduhul de cuvinte”. Al doilea a zis: „Eu mi-am și scris Testamentul Vechi și cel Nou”. Și i-a zis bătrânul: „Tu ai umplut ferestrele de hârtii”. Iar cel de-al treilea a zis: „Mie mi-au crescut buruieni pe vatra focului”. Și i-a zis

bătrânul: „Tu ai gonit iubirea de străini de la tine”.
(26-427)

*

163. Doi ucenici ai unui părinte s-au căsătorit cu două surori. Unul dintre ei s-a hotărât să trăiască în curăție cu soția sa, adică să trăiască în feciorie. Deși duhovnicul nu îi dăduse binecuvântare pentru așa ceva, el își convinsese soția să ducă această nevoință.

- De ce te-ai mai căsătorit?, l-a întrebat celălalt.

- Pentru că nu voiam la mănăstire.

- Dar, dacă părintele nu te lasă, înseamnă că nu ești pregătit pentru așa ceva.

- Părintele nu înțelege râvna mea pentru Dumnezeu.

- Ba o înțelege, dar știe el ce știe... Nu oricine poate duce o astfel de înfrânare.

- Fără să știe el, am început și să țin post negru vi-nerea.

- Ai grijă, că nu o să rezisti mult fără să te biruie diavolul.

După ceva timp, cel care se lăuda cu nevoința lui i-a mărturisit celuilalt:

- Soția mea e gravidă în luna a doua. Într-o noapte, chiar în Săptămâna Patimilor, m-a biruit ispita și m-am culcat cu ea. A rămas însărcinată chiar atunci. Și mie îmi e foarte greu, că o doresc foarte tare, dar părintele mi-a spus că nu e bine să facem dragoste în perioada de sarcină. Dar pofta mă sufocă, efectiv. Și devin din ce în ce mai nervos. Am început să mănânc numai ca să îmi treacă nervii.

- Cum, tu care posteai atât, cum ai ajuns aici?

- Părintele știa mai bine, nu eram în stare să trăiesc în feciorie cu soția mea. Dar eu mă hrăneam cu gândurile de slavă deșartă, mi se părea că sunt un mare ascet. Și slava deșartă îmi ușura nevoința. Dar acum, am ajuns ca un animal. Sunt zile în care nu mă gândesc decât să mănânc sau să mă culc cu soția. Tu nu erai la fel când era gravidă soția ta?

- Nu, faptul că eram învățați să ținem posturile nu numai de mâncare, ci și de împreunare trupească, ne-a ajutat. A fost ca un exercițiu pregătitor. Așa că nu ne-a fost foarte greu...

Erau doi frați mireni în Constantinopol, foarte evlavioși și care posteau mult. Deci unul venind la Rait, s-a lepădat de toate și s-a făcut monah. După câțeva vreme a venit și fratele lui cel mirean în Rait, ca să-l vadă. Și, zăbovind la dânsul, l-a văzut pe fratele său, monahul, mâncând la al nouălea ceas. Și, smintindu-se, i-a zis: „Când erai mirean, nu mâncai înainte de a apune soarele”. Atunci i-a zis lui monahul: „Cu adevărat, frate, când eram în lume, mă hrăneam din urechile mele, căci slava deșartă și lauda oamenilor mult mă hrăneau și-mi ușurau osteneala nevoinței”. (2-446)

Despre hoție

164. După ce părinții lor au murit într-un accident de mașină, doi frați s-au apucat să împartă moștenirea care le rămăsese. Unul dintre ei, mai lacom, a ascuns bijuteriile mamei sale, pentru a nu fi nevoit să le împartă cu fratele său. După câțeva vreme, s-a dus să le vândă la târg. La un moment dat, l-a lăsat pe cumnatul său să aibă grijă de bijuterii și a plecat să cumpere ceva de mâncare. Tocmai atunci fratele său a venit la târg. Văzând bijuteriile, și-a dat seama că fratele său îl înșelase. L-a întrebat pe cel care vindea care este prețul bijuteriilor. Acesta nu știa că prietenul său furase bijuteriile. I-a spus clientului său prețul de vânzare. Aflându-l, acesta a spus doar atât:

- Spune-i cumnatului tău că valorează mult mai mult. Nu trebuie să se grăbească să le vândă la un preț atât de mic. Mai bine să mai aștepte, că o să ia mai mulți bani pe ele.

Când bărbatul s-a întors, cumnatul a spus:

- Să nu ne grăbim să vindem bijuteriile. Putem lua o sumă mult mai mare pe ele. Trebuie doar să avem răbdare.

- De unde știi? Cine ți-a zis?

- A trecut fratele tău pe aici. Are dreptate, nu are rost să ne grăbim, poate găsim clienți mai serioși.

- Altceva nu ți-a mai spus?

- Nu, mi-a urât să fac vânzare bună și a plecat. Se grăbea.

Fratele cel lacom a căzut pe gânduri.

- Nu mai vindem nimic astăzi, plecăm acasă.

Fratele s-a dus acasă, mâhnit și plin de remușcări. A luat bijuteriile și le-a trimis printr-un curier fratelui său. Dar acesta nu a vrut să le primească. L-a sunat la telefon și i-a spus:

- Le-ai vrut tu, atunci păstrează-le. Eu nu am nevoie de ele. Și stai liniștit, că nu sunt supărat pe tine. Poate că aveai într-adevăr nevoie de bani. Dar, dacă îmi cereai, te-aș fi putut ajuta eu, nu era nevoie să mă nedreptățești.

- Dacă nu le primești, le arunc pe geam, să le ia primul trecător.

- Nu. Împarte-le în două părți, vinde partea mea și pune-o la biserică în cutia săracilor. Așa o să fie și pomană pentru părinții noștri.

Impresionat de purtarea fratelui său, care avea o stare materială mai precară, hoțul a vrut să își repare greșeala. A vândut toate bijuteriile și a pus toți banii la biserică, în cutia săracilor.

Au zis unii pentru avva Ghelasie că avea o carte în membrane [pergamente] al cărei preț era de optsprezece bani. Și era scrisă într-însa toată Scriptura cea veche și cea nouă și se afla pusă în biserică, ca oricare din frați va voi să o citească. Și venind un frate străin, cum a văzut-o pe ea, a poftit-o și, furând-o, a ieșit. Iar bătrânul nu a alergat după dânsul ca să-l prindă, măcar că a priceput. Deci, mergând acela în cetate, căuta să o vândă și găsind pe cel ce voia să o cumpere cerea prețul de șaisprezece bani. Iar cel ce vrea să o cumpere, îi zicea lui: „Dă-mi-o să o cerc și îți voi da prețul ei”. Deci a dat-o lui. Iar el, luând-o, a dus-o la avva Ghelasie, să o cerce, spunându-i suma prețului cerut de cel ce o vindea. Și i-a zis bătrânul: „Cumpăr-o, că este bună și face prețul care l-ai spus!”. Și venind omul, a spus celui ce o vindea, altele și nu cele ce a zis bătrânul, zicând: „Iată am arătat-o lui avva Ghelasie și mi-a zis că este scumpă și nu face prețul care l-ai zis”. Acela auzind, i-a zis lui: „Nimic altceva nu ți-a zis bătrânul?”. Zis-a lui: „Nu!”. Atunci a zis: „Nu mai voiesc să o vând”.

Și, umilindu-se, a venit la bătrânul, pocăindu-se și rugându-l pe el să o primească. Iar bătrânul nu voia să o ia. Atunci i-a zis lui fratele: „De nu o vei lua, nu am odihnă”. Zis-a lui bătrânul: „Dacă nu te odihnești, iată o pri-

mesec”. Și a rămas fratele acela acolo, până la sfârșitul lui, fiindcă s-a folosit de lucrarea bătrânului. (1-45)

*

165. Într-un autobuz, un hoț de buzunare a băgat mâna în geanta unei femei și i-a scos portofelul. Simțind ceva, femeia s-a uitat în geantă și și-a dat seama că fusese jefuită. Fără să își dea seama cine e hoțul, s-a închinat și s-a rugat ca Dumnezeu să îl ierte pe hoț. Dar acesta, văzând-o că se închină, s-a speriat, pentru că a crezut că femeia îl blestemase. Și, pentru că îi era frică de blesteme, a încercat să îi pună portofelul la loc. De data aceasta femeia l-a simțit. Fără să facă scandal, l-a întrebat:

- De ce furi?

- De foame.

Scoțând o parte din banii pe care îi avea în portofel, femeia i-a dat tânărului, sfătuindu-l să caute ceva de muncă.

Un bătrân se ducea să-și vândă coșnițele. Dar diavolul, întâmpinându-l, i le-a răpit și le-a făcut nevăzute. Atunci bătrânul, întorcându-se la rugăciune, zicea: „Dumnezeule, mulțumescu-Ți Ție că m-ai izbăvit de oste-neală!”. Și nesuferind diavolul mulțumirea bătrânului, a strigat zicând: „Iată-ți coșnițele, bătrâne!”. Iar bătrânul, luându-le, le-a vândut. (32-418)

*

166. Un om foarte bogat se hotărâse să dea în fiecare lună o parte din câștigul său săracilor. O rugase pe soția sa să împartă banii pe la familiile sărace din parohia în care trăiau. Dar, la un moment dat, soția sa s-a gândit că ar fi mai bine să îl ajute cu bani pe fratele ei mai mare, care avea de plătit rate la bancă pentru noua sa mașină. Și, pe ascuns, a început să îi dea bani în fiecare lună. Dar, din acel moment, fratele ei a început să sărăcească. La serviciu

l-au mutat într-un post secundar și i-au micșorat salariul. Când s-a dus să se spovedească, femeia i-a spus părintelui că luase din banii pe care trebuia să îi dea la săraci pentru a-și ajuta fratele:

- Dar, cu cât iau mai mult, cu atât fratelui meu îi este mai greu.

Părintele i-a spus:

- Nu faci bine ce faci. Nu îți dai seama că, luând de la săraci, furi de la Hristos? Să faci altfel. Să îl rogi de-acum să te ajute el cu bani, în fiecare lună. Până acoperi paguba pe care le-ai făcut-o săracilor.

Femeia a făcut așa. La început, fratele ei nu s-a învoit să îi dea bani. Dar, la insistențele ei, a acceptat. Imediat după aceea a fost numit din nou în postul pe care îl avusese inițial. După ce i-a dat surorii sale suma cuvenită, ea l-a întrebat:

- Mai ai nevoie să te ajut cu bani?

- Nu, și, chiar dacă aş avea, nu mai iau din banii pentru săraci. Cum am luat, toate necazurile s-au abătut asupra mea. De acum voi contribui și eu la banii pe care îi dați voi celor necăjiți. Căci de când am început să dau la săraci, mult mai bine mi-a fost...

Era un monah care avea un frate mirean sărac și orice lucra monahul îi da lui și, cu cât îi da, cu atât mai mult sărăcea cel ce lua. Iar monahul, mergând, a vestit unui bătrân lucrul acesta. Bătrânul i-a zis: „De vrei să mă asculți, să nu-i mai dai, ci zi-i: «Frate, când aveam, îți dădeam ție. Deci și tu, ceea ce poți, din cele ce lucrezi, adu-mi mie!». Și orice va aduce, ia de la dânsul! Și unde știi străin, sau bătrân sărac, dă-le și roagă-i să facă rugăciune pentru dânsul!”.

Iar fratele, mergând, a făcut așa. Și, venind mireanul, i-a grăit lui după cuvântul bătrânului și, auzind acela, s-a scârbit. Însă în ziua dintâi, luând din osteneala lui câteva verdețuri, le-a adus monahului. Acela, luându-le, le-a dat bătrânilor și i-a rugat să se roage pentru acela. Apoi mireanul, blagoslovindu-se, s-a întors la casa

sa. După puțin timp, iarăși a venit la monah și i-a adus verdețuri și trei pâini. Și luându-le pe acestea monahul, a făcut ca și mai înainte și, blagoslovindu-se mireanul de bătrâni, s-a dus. Apoi a venit a treia oară și i-a adus multe bunătăți, vin și pește. Și, văzând monahul, s-a minunat și i-a chemat pe săraci și i-a odihnit. Apoi i-a zis mireanului: „Nu cumva ai trebuință de puțină pâine?”. Iar el a răspuns: „Nu! Când luam de la tine ceva, ca focul intra în casa mea și mistuia și lucrul cel mai mic pe care îl aveam. Iar de când nu mai iau de la tine, mă blagoslovește Dumnezeu”.

Deci, mergând fratele, a vestit bătrânului toate cele ce s-au întâmplat. Și i-a zis lui bătrânul: „Au nu știi că lucrul monahului este foc și oriunde intră arde? Însă aceasta îi este mai de folos lui. Să facă milostenie din osteneala sa și să ia rugăciune de la sfinți, și așa se blagoslovește”. (23-376)

Despre erezie

167. Dintr-o bolnăvicioasă dragoste față de eretici, un episcop a poruncit ca în episcopia sa preoții ortodocși să îi împărtășească și pe eretici. „Decât să se împărtășească cu tainele lor, mai bine să se împărtășească cu ale noastre, că sunt mai bune. Poate că Hristos îi va mântui și pe ei - spunea. Decât să îi respingem, mai bine să îi primim cu dragoste. Că poate, încet-încet, vor renunța la greșelile lor.”

La catedrala episcopiei slujea din când în când un preot de mir, profesor la o facultate de teologie. Înainte de a împărtăși oamenii, acesta îi întreba dacă sunt creștini ortodocși. Pe eretici nu voia să îi împărtășească. La o liturghie, când episcopul era în altar, preotul a refuzat să împărtășească un grup de eretici.

Episcopul i-a poruncit să le dea Sfintele Taine, dar el a refuzat.

- Dacă nu faci ascultare, te voi caterisi, a spus episcopul.

- Ascultarea de episcop nu e mai importantă decât cea de Sfinții Părinți. Nu îi împărtășesc.

- Atunci te caterisesc, a spus episcopul.

- Mai bine caterisit decât sub osânda Sfinților Părinți, spuse preotul.

Episcopul era hotărât să îl caterisească pentru neascultare. Dar, înainte de a apuca să îl caterisească, a fost chemat la sinod. La sinod, printre alte probleme, s-a discutat și subiectul împărtășirii ereticilor. Și s-a hotărât că niciun preot sau ierarh ortodox nu are voie să le dea Sfintele Taine.

Când s-a întors la episcopia sa, ierarhul l-a chemat la el pe preotul nesupus:

- Am înțeles că greșeam, nu știam că greșesc. Credeam că e un semn de dragoste să îi împărtășești. Dar nu este așa. Îi mulțumesc lui Dumnezeu că nu am apucat să te caterisesc. Îl rog pe Dumnezeu să mă ierte că am greșit. Fără Sfinții Părinți, Ortodoxia nu mai e ortodoxie. Devine o formă de protestantism...

Se spunea pentru avva Ghelasie, nu numai de ucenicii lui, ci și de alții mulți care adesea se duceau la dânsul, cum că în vremea Soborului celui a toată lumea din Calcedon, Teodosie, care a început în Palestina dezbinarea lui Dioscor, alergând înaintea episcopilor celor ce voiau să se întoarcă la ale lor biserici – căci și acela era în Țarigrad, fiind gonit de la patria sa, ca cel ce se bucura pururea de tulburări – a mers până la avva Ghelasie, la mănăstirea lui, spunându-i că Soborul cel din Calcedon a întărit dogma lui Nestorie, cu aceasta socotind să-l răpească pe sfânt întru ajutorul viclenirii și dezbinării sale.

Iar acela, din așezarea omului aceleuia și din priceperea pe care o avea de la Dumnezeu, a cunoscut vicleșugul socotelii lui și nu numai că n-a fost răpit cu depărtarea lui de la dreapta credință, ca cei de atunci mai toți, ci precum se cade l-a ocărât și l-a gonit. Că aducând la mijloc un copil pe care îl înviase din morți, zicea cu un chip cinstit și cu bună rânduială: „De voiești a grăi pentru credință, ai pe acest prunc, care aude cele zise de tine, și-ți va da răspuns, că eu nu am vreme să ascult cele ce se grăiesc de tine”.

Rușinându-se dar [ereticul] dintr-acestea și mergând la Sfânta Cetate, răpește tot cinul călugăresc, cu chip de râvnă dumnezeiască; răpește încă și pe împărăteasa, fiind ea atunci acolo; și așa, aflând ajutor, apucă cu de-a sila scaunul Ierusalimului, mai întâi cu ucideri, apucându-l pe acesta și alte fărădelegi și nedreptăți făcând, care și până acum mulți le pomenesc. Atunci dar dacă l-au apucat și pofta și-a dobândit, apucând mai înainte și scaunele episcopilor, nevenind aceia încă, adu-

ce și pe avva Ghelasie și poruncește lui cu îngrozire și cu strășnicie să intre în altar. Iar după ce a intrat, îi zice: „Anatematisește pe Iuvenalie”. Iar el, nesperiindu-se nici-cât de puțin, i-a zis: „Eu pe alt episcop al Ierusalimului nu știu, decât pe Iuvenalie”.

Înfricoșându-se de aceea, Teodosie, ca să nu se ase-mene și alții la râvna lui cea cu dreaptă credință, porun-cește să-l scoată curând din biserică. Apucându-l deci, cei ce erau de dezbinarea lui și strângând lemne împrejur spre a-l arde pe el, îl îngrozeau. Dar, văzând că nici așa nu se pleacă, nici se teme nicidecum, ci mai vârtos aceia s-au temut de scularea norodului, ca să nu fie asupra lor, pentru că era vestit și arătat pretutindenți fericitul. Iar aceasta era mai vârtos din purtarea de grijă a Celui de sus; deci au slobozit nevătămat pe mucenic, care cât des-pre sine s-a făcut lui Hristos ardere de tot. (4-47)

*

168. Un credincios a venit să se sfătuiască cu preo-tul:

- Părinte, duminică o să fac parastasul de patruzeci de zile pentru tata. M-a sunat fostul lui șef și mi-a spus că o să vină și el.

- Și care e problema?

- Eu nu l-am chemat, dar a aflat de la colegi. Nu l-am chemat pentru că e eretic, crede în reîncarnare, și aproape la fiecare discuție aduce vorba despre acest subiect. Nu vreau să se producă tulburare la masă, doar e masă de pa-rastas.

- Lasă-l să vină, să nu iasă cu scandal. Și să faci în așa fel încât să stea cât mai aproape de mine.

Credinciosul a făcut așa. Ereticul stătea chiar pe sca-unul de lângă preot. După ce părintele spuse rugăciunea de sfințire a bucatelor, începură cu toții să mănânce.

La un moment dat, preotul începu să le vorbească despre folosul rugăciunii pentru cei răposați.

- Chiar și pe unii care se află în iad, rugăciunile Bisericii, adică ale preoților și ale creștinilor, pot să îi mântuiască. Mai ales pe cei care, deși au ajuns în iad pentru păcatele lor, au făcut și ceva bine cât au trăit.

- Părinte, întrebă cineva, dar sunt oameni care vor rămâne în iad în vecii vecilor? Sau până la urmă Se îndură Dumnezeu și de ei?

- Iadul și raiul sunt veșnice. Sunt păcătoși care rămân în iad și vor rămâne în iad, pentru că sufletele lor au iubit păcatul și întunericul. Ei simt că dragostea lui Dumnezeu îi arde.

O femeie întrebă:

- Părinte, dar există sau nu există reîncarnare?

Ereticul aștepta ca discuția să ajungă în acest punct:

- Părinte, sunt multe dovezi în favoarea reîncarnării, chiar și în Evanghelie. Ce ziceți?

Părintele spuse:

- E normal ca cineva care nu cunoaște bine învățătura Bisericii să fie păcălit de cei care aduc din Biblie argumente favorabile reîncarnării. Dar aceste argumente nu stau în picioare. Dacă vreți, vom zăbovi asupra acestui subiect. Să luăm citatele care sunt invocate în favoarea reîncarnării. Să începem cu cel mai cunoscut verset, când Hristos a spus că Ioan Botezătorul „este Ilie, cel ce va să vină”. Găsim acest cuvânt în Evanghelia Sfântului Matei.

- Nu e clar, părinte? Ce să mai facem comentarii?, întrebă ereticul.

Părintele continuă:

- Numai că Hristos S-a referit la faptul că Sfântul Ioan Botezătorul venise cu râvna pe care o avea Sfântul Ilie de a mărturisi jertfelnic credința în Dumnezeu. Tot în aceeași evanghelie, câteva capitole mai încolo, vedem că la Schimbarea la Față de pe Muntele Tabor s-au arătat Moise și Ilie. Deci, dacă Sfântul Prooroc Ilie ar fi fost același cu Sfântul Ioan Botezătorul, despre care Hristos a mărturisit că este cel mai mare om născut din femeie, nu s-ar fi arătat atunci Sfântul Ioan, și nu Sfântul Ilie? Că doar Ioan fusese Înaintemergătorul Domnului. Cei care cred în reîn-

carnare nu vor să înțeleagă cât de clară este această explicație. De aceea voi mai aduce vorba și despre celelalte ci-tate.

Cu răbdare, părintele explica învățătura Bisericii. Când a terminat, ereticul se înverzise la față de supărare. Nu avea argumente solide cu care să îl combată pe preot. În loc să recunoască faptul că se afla în rătăcire, prefera să creadă în reîncarnare. S-a sculat de la masă și și-a cerut scuze gazdelor, spunând că trebuie să plece repede în altă parte.

După ce l-a condus la ușă, gazda a venit la preot să îi mulțumească. I-a spus în șoaptă:

- A fost cel mai bine așa, a plecat de bunăvoie.

- Nu, cel mai bine era să înțeleagă că este departe de adevăr.

- Dacă îi spuneam să nu vină, ieșea scandal mare.

- Da, și nu avea rost. Dacă tensiunile pot fi evitate, de ce să nu le evităm? Trebuie mare discernământ, că, altfel, sub pretextul apărării credinței ne facem pricină de sminteală. Acum, de exemplu, nu era cazul.

A venit unul din bătrâni către avva Lot, la lunca cea mică ce se cheamă a lui Arsenie și s-a rugat lui pen-tru o chilie și i-a dat-o. Și era bătrânul neputincios și l-a odihnit pe el avva Lot. Și dacă venea careva la avva Lot, îl făcea de mergea și la bătrânul cel neputincios. Deci, a început a le grăi lor cuvinte de-ale lui Origen și se necă-jea avva Lot, zicând: „Nu cumva vor socoti părinții că și noi suntem așa?”. Dar a-l scoate pe dânsul din loc se te-mea pentru poruncă. Și sculându-se avva Lot, a venit către avva Arsenie și i-a povestit lui despre bătrân. Și i-a zis lui avva Arsenie: „Nu-l goni pe dânsul, ci zi-i lui: «I-ată, din cele ale lui Dumnezeu mănâncă, bea precum vo-iești, numai cuvântul acesta să nu-l grăiești». Și de va voi, se va îndrepta, iar de nu va voi să se îndrepte sigur, se va îndemna să se ducă de acolo, și nu de la tine se va face pricina”. Deci, mergând avva Lot, a făcut așa. Și bă-trânul dacă a auzit aceasta, nu voia să se îndrepteze, ci a

început să se roage, zicând: „Pentru Dumnezeu, trimite-ți-mă de aici, că nu mai pot suferi pustia!”. Și așa, sculându-se, a ieșit, petrecându-se cu dragoste. (1-126)

*

169. Un student trăia în curvie cu prietena lui. Odată, în timp ce mergeau cu mașina, un camion care venea din direcție opusă a intrat pe contrasens și i-a lovit. Fata, care era la volan, a murit imediat. Studentul a stat o vreme în spital, după care s-a întors acasă cu sănătatea restabilă. Cât stătuse în spital, citise câteva cărți duhovnicești de la un coleg de salon care era foarte credincios.

Citirea cărților i-a provocat tânărului un șoc. Și-a dat seama că nimic nu este mai important în viață decât dobândirea mântuirii. S-a dus chiar de câteva ori la biserică. Odată, după slujbă, un bărbat l-a întrebat dacă nu vrea să citească ceva despre yoga creștină. Studentul a fost de acord, și a citit pe nerăsuflă prima carte. A ajuns la concluzia că yoghinii și creștinii au aceeași țință. A început să practice yoga după cartea respectivă.

După o vreme a încetat să mai meargă la biserică. Prefera să stea acasă și să mediteze asupra Absolutului.

Într-o zi s-a întâlnit pe stradă cu fostul său coleg de salon:

- Ce faci? Nu ai mai venit de mult la biserică.

- Și nici nu o să mai vin decât, poate, de Paști.

- De ce? S-a întâmplat ceva?

- Da. Am avut o mare descoperire. I-am văzut într-o vedenie pe sfinții Bisericii împreună cu marii yoghini. Se bucurau de frumusețile cerești. Dar parcă yoghinii aveau mai multă slavă. Și am auzit o voce care mi-a zis că, dacă vreau să ajung pe cele mai înalte culmi, să practic yoga cât mai serios. Așa că de biserică nu prea mai am timp. Am început să îmi caut un maestru, un guru care să mă inițieze în secretele practicii yoghine.

Tânărul credincios a încercat să îi aducă argumente ca să se lase de yoga, dar studentul nu a vrut să le asculte cu atenție. Era prea mândru. Și mândria l-a pierdut.

Era un sihastru iscusit care trăia în pustie și care se închisese într-o peșteră, și cu multa lui înfrânare, cu postul, cu privegherea într-o rugăciuni, cu alte nevoițe, osteneți și fapte bune, întrecea și îi covârșea pe alții. Dar, nepăzindu-se și nesocotind înșelăciunea vicleanului diavol, a fost batjocorit de vrăjmașul și a căzut în cumplită ispită. Căci amăgindu-l pe el vrăjmașul, îi arăta în vis feluri și feluri de vedenii și cele ce vedea el în vis se izbânneau aieva, până s-a încrezut bine visurilor.

După ce s-a încrezut bine visurilor, într-o noapte i-a arătat lui diavolul neamul și soborul creștinesc cu apostolii și cu mucenicii fiind la un loc întunecat, peneșit și pedepsit, de tot binele lipsit, plin de toată rușinea și necurăția; și erau toți mâhniți și scârbiți. Iar în dreptul lor era neamul jidovesc, cu Moise și cu toți proorocii, într-un loc luminat, liniștit, plin de lumină, de toată mângâierea, bucuria și veselia. Și îl sfătuia înșelătorul, zicând: „Iată, acum vezi și neamul vostru creștinesc și neamul jidovesc la ce loc și în ce chip se află. Deci, de vei vrea să fii însoțit și împărtășit fericirii și bucuriei neamului jidovesc, te sfătuiesc să mergi și să primești tăierea împrejur, legea și credința jidovească”.

Iar el, după cum am zis, fiind foarte încredințat visurilor, a făcut așa precum l-a sfătuit vrăjmașul. Ieșind din peștera lui și lăsând pustia și viața pustnicească, a venit în lume, deși erau șaiszeci de ani de când nu ieșise din pustie și, mergând la școala și soborul jidovilor, le-a spus lor cum a văzut în vis neamul creștinesc în loc întunecat și pedepsit, iar neamul jidovesc la loc luminat, plin de bucurie și de veselie. Iar jidovii, auzind aceasta, s-au bucurat și l-au îndemnat să primească legea lor. Iar el cu mare bucurie a primit tăierea împrejur pe trupul său și toată legea lor și așa a pierit.

Aceasta i s-a întâmplat lui pentru că n-a câștigat dreapta socoteală și s-a deprins din tinerețile sale a se supune numai voii și sfaturilor gândurilor sale, iar sfatul cel bun și folositor al părinților și al fraților niciodată nu l-a încercat. (3-308)

*

170. La o filială a unei firme era șefă o femeie foarte credincioasă. Atunci când de la centru i-a fost trimisă o nouă angajată, o sectantă, șefa a început să îi facă acesteia tot felul de greutăți, pentru a o determina să își găsească un alt serviciu. Dar șefa nu știa că sectanta era rudă cu patronul firmei care, auzind situația, s-a decis să o pedepsească pe șefă, mutând-o la o altă filială. Noua șefă a sectantei era tot o femeie credincioasă, dar se purta foarte frumos cu ea. Încetul cu încetul, sectanta s-a apropiat de noua ei șefă, i-a cunoscut familia, a văzut ce viață frumoasă duce. A găsit la șefa ei o căldură sufletească și o liniște pe care pastorul sectant nu le avea. Mai mult, șefa a avut răbdare să îi lămurească tot ce i se părea ridicol în Ortodoxie. Atunci când nu se pricepea să răspundă la unele întrebări, șefa stătea de vorbă cu duhovnicul ei, care o ajuta cu sfaturile potrivite. În cele din urmă, sectanta a cerut să fie botezată în Biserica Ortodoxă.

Aflând despre convertirea ei, fosta șefă i-a dat un telefon ca să o întrebe ce a determinat-o să renunțe la sectă.

- Când erați șefa mea, și încercați să îmi faceți numai greutăți, îmi făcusem o părere greșită despre ortodocși. Dar, când a venit noua șefă, pur și simplu m-a impresionat prin purtarea ei. Mai mult, a reușit să răstoarne fiecare idee preconcepută pe care o aveam despre Ortodoxie. Acum am înțeles că, deși unii ortodocși duc o viață mai păcătoasă decât a sectanților, totuși adevărul este în Biserică. Nu este vinovată Biserica de căderile unora dintre fii ei. Așa că, înțelegând că Biserica întemeiată de Hristos a fost și este Biserica Ortodoxă, am vrut să fiu membră a ei.

Nu mi-a fost ușor să renunț la sectă și nici la prietenii mei sectanți, dar adevărul merită orice sacrificiu.

După ce convorbirea se încheie, fosta șefă se gândi: „Iată că, dacă m-am purtat dur cu ea, am ținut-o departe de Biserică. Dar, când a dat de o creștină adevărată, care strălucește prin virtuți, nu a stăruit în rătăcirea ei...”

Spuneau unii despre avva Macarie egipteanul că se suia odată din Schit la muntele Nitriei. Și dacă s-a apropiat de locul acela, i-a zis ucenicului său: „Mergi mai înainte puțin!”. Și, mergând el mai înainte, s-a întâlnit cu un slujitor de-al elinilor. Și strigându-l fratele, îl chema zicând: „Demone! Demone! Unde alergi?”. Și întorcându-se acela, i-a dat bătaii și l-a lăsat aproape mort. Și, luând lemnul, alerga. Și, mergând puțin mai înainte, l-a întâmpinat avva Macarie alergând și i-a zis: „Mântuiește-te, mântuiește-te, ostenitorule!”. Și, minunându-se, a venit la el și i-a zis: „Ce bunătate ai văzut la mine, de m-ai heretisit așa?”. I-a răspuns lui bătrânul: „Te-am văzut ostenindu-te și nu știi că în zadar te ostenești”. I-a zis și el lui: „Și eu pentru heretisirea ta m-am umilit și am cunoscut că din partea lui Dumnezeu ești. Dar alt călugăr întâmpinându-mă, m-a ocărât și eu i-am dat bătaie de moarte”.

Și a cunoscut bătrânul că ucenicul lui este. Și, ținându-se slujitorul de picioarele lui, zicea: „Nu te voi lăsa, de nu mă vei face călugăr!”. Atunci a venit deasupra unde era călugărul și l-au ținut pe dânsul și l-au dus la biserica muntelui. Și văzând pe slujitor cu dânsul, s-au uimit. Și l-au făcut călugăr și mulți dintre elini s-au făcut pentru dânsul creștini. Deci, zicea avva Macarie: „Cu cuvânt rău și pe cei buni îi faci răi și cu cuvânt bun și pe cei răi îi faci buni”. (37-140)

*

171. Un bărbat, Radu, care venea în fiecare duminică la slujbă, cădea foarte des în patima beției. Mai mult încă,

pentru că fuma foarte mult, începuse să aibă probleme cu sănătatea. Într-o zi, mergând pe stradă, a fost acostat de un sectant.

- Ce vi s-a întâmplat de sunteți așa de trist? Vă pot ajuta cu ceva, vă lipsește ceva?, întreabă sectantul, cu o voce plină de compasiune.

- Nu, nu îmi lipsește nimic din ce mi-ar putea da alții. Îmi lipsește numai sănătatea și puterea de a mă lupta cu mine însumi.

- Dar Dumnezeu vă poate ajuta să scăpați de orice slăbiciune.

- Mă poate ajuta, știu. Dar nu înțeleg de ce nu mă ajută. Vin în fiecare duminică la biserică, dar degeaba. Mi-am distrus sănătatea, mi-am distrus familia, oare unde o să ajung?

- Stați liniștit, că nu e totul pierdut. Vă pot ajuta să ajungeți la locul potrivit pentru vindecarea dumneavoastră.

- Nu vreau să mă duc la spital.

- Nu la spital, domnule. Este o adunare a oamenilor care L-au descoperit pe Dumnezeu, și Dumnezeu face minuni în viețile lor. Mă vedeți pe mine? Eram un mare desfrânat și mă drogam în fiecare zi. Luam doze puternice. Chiar înainte să fiu primit la un centru de dezintoxicare, Dumnezeu a apărut în viața mea. O vecină m-a dus la adunare și m-am vindecat pe loc de patimile mele.

- Ce adunare? Sunteți sectant?

- Ei, sectant. Sunt creștin. Dumneavoastră nu sunteți tot creștin?

- Ba da.

- Asta e important, ce ne apropie, nu ce ne separă. Veniți la noi și, dacă nu scăpați de problemele pe care le aveți, vă întoarceți la biserica dumneavoastră. Nu aveți nimic de pierdut.

Radu simți că ceva este în neregulă, dar își spuse că merită să încerce, măcar spre binele familiei sale.

- Dacă Dumnezeu este cu voi, o să scap de problemele mele. Iar dacă nu este, mă pierdeți de client, spuse cu strângere de inimă.

Sâmbătă merse și el la adunare. A văzut o mulțime de oameni care cântau un cântec religios. Nu i se părea nimic rău în asta. „Dacă ar avea și icoane pe pereți, ar fi și mai frumos”, își spuse în sinea lui.

În partea a doua a adunării, trei oameni - doi bărbați și o femeie - mărturisiră cât de mult îi ajutase Dumnezeu să își schimbe viețile. Femeia fusese prostituată, unul din bărbați era *peștele* ei, iar celălalt era un polițist care, mirat de schimbarea prostituatei, cu care avusese o relație foarte apropiată, venise și el la adunare. De atunci își schimbase viața.

Mărturiile lor erau impresionante. Așa că, atunci când pastorul a întrebat cine vrea să Îl primească pe Hristos în viața lui, Radu a fost primul care s-a ridicat în picioare. A jurat că nu o să se mai îmbete și că nu o să mai fumeze niciodată. Și a început o viață nouă.

După două săptămâni, când soția și copiii s-au întors din vacanță de la bunici, s-au mirat foarte mult să îl vadă pe Radu foarte schimbat. El nu le spusese nimic la telefon despre adunare, ci le pregătise o surpriză. Nu avea rost să se laude că s-a schimbat, îi lăsa pe ei să vadă această schimbare.

Dar soția lui, Georgiana, o femeie foarte credincioasă, a fost supărată pe el:

- Ce ai făcut, ai alergat la diavol, ca să te scape de patimi?

- De ce spui așa? Ce, crezi că diavolul vrea ca oamenii să ducă o viață curată, care Îi place lui Dumnezeu? Doar știi cât m-am rugat la biserică, și degeaba. Aici, Dumnezeu m-a ajutat din prima.

- Radule, greu îmi era să te suport când veneai acasă beat și făceai circ. Dar și mai greu îmi este să știu că L-ai părăsit pe Dumnezeu, ca să scapi de beție.

Radu nu se aștepta la o astfel de reacție din partea soției sale. Credea că ea se va bucura văzându-l ieșit din ghearele patimii.

- Și ce, vrei să beau iarăși? Vrei să nu mai merg la adunare?

- Când ai mers la adunare, dracii te-au lăsat în pace. Ei, care te împingeau la băutură și la țigări, s-au îndepărtat de la tine, pentru că nu mai era nevoie să te rupă de Hristos, de Biserică și de mântuire.

- Tu spui că nu Dumnezeu m-a vindecat de patimile mele?

- Nu, diavolul te-a înșelat, ca să crezi că ai scăpat de patimi.

- Dar de ce nu m-a ajutat Dumnezeu în anii în care am tot mers la biserică?

- Dumnezeu te-a ajutat, a tot așteptat să vadă că te schimbi. Dar, tu nu ai vrut să faci niciun efort. Altfel te-ai fi îndreptat și fără să mergi la sectanți.

Radu se afla într-un moment de cumpănă. Îi era foarte greu să se hotărască. S-a gândit că poate ar fi mai bine să renunțe și la soție și la copii, decât să renunțe la adunare. Dacă soția l-ar fi pus să aleagă, ar fi ales.

- Mă pui să aleg între tine și adunare?

- Nu, ești soțul meu și tatăl copiilor mei. Eu te iubesc și dacă mergi la sectă, așa cum te iubeam și când erai bețiv. Dar numai Dumnezeu știe câtă suferință va fi în inima mea. Am să mă rog să te lumineze Dumnezeu să renunți la ei, așa cum ai renunțat și la băutură.

- Și vrei să beau din nou?

- Bineînțeles că nu vreau asta. Dar pentru tine e mai bine de o mie de ori să fii bețiv decât sectant. Chiar dacă o să îmi fie greu cu tine, prefer să te rabd toată viața decât să știu că ți-ai vândut mântuirea numai ca să scapi de beție. Și cred că Dumnezeu nu te va lăsa. Cred că, până la urmă, mai devreme sau mai târziu, te vei lăsa de băut.

Vreme de o lună ispita beției îl chinui pe Radu din nou, foarte puternic. Dar, de fiecare dată când nu mai avea putere să reziste, alerga la rugăciune:

- Doamne, știu că puterea Ta este mai mare decât a diavolului. Și știu că Tu vrei și poți să mă izbăvești de această patimă, care îmi ucide sufletul. Nu mă lăsa, Doamne, nu mă lăsa. Pentru binele familiei mele, ajută-mă.

Dându-și seama de jertfa pe care o făcea soția sa, care prefera să îi rabde scandalurile și bătăile decât să îl știe sectant, renunță să meargă la sectanți ca să fie ajutat din nou. Și, din milostivirea lui Dumnezeu, omul s-a tămăduit cu adevărat și de patima beției, și de cea a fumatului.

Spusu-ne-a nouă părintele Teodor că a fost în muntele Eleonului un sihastru foarte nevoitor și-l bântuia pe dansul foarte mult dracul curviei. Iar odată, tare supărându-l, a început bătrânul a sta împotriva dracului și i-a grăit: „Până când mă vei supăra așa? De acum depărtează-te de la mine, că ai îmbătrânit cu mine”. Și i s-a arătat lui dracul și i-a zis la arătare: „Jură-te mie, călugăre, că nu vei spune nimănui ce-ți voi zice, și de acum nu te voi mai bântui”. Și s-a jurat bătrânul, grăind: „Mă jur pe Cel ce locuiește în cer că nu voi spune nimănui din ce-mi vei zice”. Atunci i-a grăit dracul: „Nu te mai închina acelui chip și nu te voi mai bântui”. Bătrânul avea zugrăvit chipul Stăpânei noastre, Prea Cinstitei Născătoare de Dumnezeu, ținând în mâini pe Domnul nostru Iisus Hristos. Și a grăit bătrânul către drac: „Lasă-mă să mă mai gândesc”.

Iar a doua zi i-a spus părintelui Teodor, care ne-a spus nouă aceasta, că el locuia atunci la mănăstirea ce se cheamă Fara. Iar bătrânul i-a zis: „Adevărat, frate, batjocorit ești că te-ai jurat, dar bine ai făcut că ai spus, iar mai de folos îți este într-această parte să nu lași nicio curvă să rămână, decât să nu te închini chipului Domnului nostru Iisus Hristos cu Maica Lui”. Și l-a învățat și l-a întărit cu mai multe cuvinte și s-a dus la locul lui. Și iar i s-a arătat lui dracul și a grăit: „Ce poate fi aceasta, călugăre, oare nu te-ai jurat că nu vei spune nimănui? Cum ai spus toate câte am vorbit către tine? Îți grăiesc ție, călugăre: ca un călcător de jurământ o să fii judecat

în ziua judecății”. Și i-a răspuns lui bătrânul: „Ce m-am jurat, m-am jurat și că sunt călcător de jurământ încă știu, dar Stăpânului meu sunt călcător de jurământ, iar pe tine nu te voi asculta, că de la tine este sfatul cel rău și călcarea de jurământ, ca un vinovat ce ești acestora. Iar în ziua judecății, Domnul va căuta”. (31-301)

*

172. Colegele de serviciu de la fabrică, simțindu-se jignite de faptul că Mariana nu se uita la telenovele și nu puteau comenta cu ea ce *se întâmpla* pe micul ecran, s-au hotărât să sară toate în capul ei.

- Auzi, deșteapto, crezi că dacă soțul tău a primit moștenirea aia tu trebuie să fii cu nasul pe sus, nu ești ca noi?

- Ba da, dar mi se pare o pierdere de timp să stai în fața televizorului, fără să vezi nimic care să îți fie de folos.

- Dar ce, faci pe credincioasa? Ce, noi nu mergem la biserică?

Șefa de secție, mai înfiptă, îi spuse:

- Ești mai proastă decât noi.

Mariana răspunse cu voce calmă:

- Da, sunt.

Șefa continuă:

- Ești o leneșă.

Deși Mariana era o femeie harnică, nu o contrazise:

- Da, sunt.

- Ești o înfumurată, că nu vrei să fii ca noi.

- Da, sunt.

- Ești o habotnică.

- Da, sunt.

Programul de lucru se terminase. Una câte una, femeile se duceau la vestiar.

O altă colegă, ca să facă pe deșteapta, îi spuse:

- Mariana, ești o eretică.

Mariana tăcu, nu răspunse nimic vreme de câteva clipe. Apoi, cu o voce hotărâtă, răspunse:

- Nu, eretică nu sunt. Doamne ferește.

Și, spunând acestea, plecă și ea să se schimbe.

În vestiar, o colegă care nu luase parte la mica ceartă o întrebă:

- Spune-mi și mie, de ce le-ai lăsat să te jignească în toate felurile, dar eretică nu ai suportat să îți spună?

- Pentru că celelalte jigniri mă ajutau să mă smeresc, să mă lupt cu mândria care zace în mine. Dar, dacă aș fi acceptat să îmi spună eretică, ar fi însemnat că mă lepăd de Dumnezeu pe care Îl mărturisește Biserica. Ar fi fost o lepădare de Hristos.

Auzind explicația, colega s-a mirat de răbdarea Marianeii. Și a rugat-o să o ia și pe ia duminica la biserică.

Se spunea pentru avva Agathon că s-au dus oarecari la dânsul, auzind că are dreaptă și mare socoteală. Și, vrând să-l cerce de a sa mânia, i-au zis lui: „Tu ești Agathon? Am auzit pentru tine că ești curvar și mândru”. Iar el a zis: „Ei bine, așa este”. Și i-au zis lui: „Tu ești Agathon bârfitorul și clevetitorul?”. Iar el a zis: „Eu sunt”. Au zis iarăși: „Tu ești Agathon ereticul?”. Iar el a răspuns: „Nu sunt eretic”. Și l-au rugat pe el, zicându-i: „Spune-ne nouă, pentru ce atâtea câte ți-am zis ție le-ai primit, iar cuvântul acesta nu l-ai suferit?”. Zis-a lor: „Cele dintâi asupra mea le scriu, căci este spre folosul sufletului meu. Iar cuvântul acesta, «eretic», este despărțire de Dumnezeu și nu voiesc să mă despart de Dumnezeu”. Iar aceia, auzind, s-au minunat de dreapta lui socoteală și s-au dus zidiți, adică folosiți. (5-24)

Despre cărți

173. La părintele Ilarion a venit un om să îi ceară sfaturi. După ce au vorbit puțin, omul a plecat, nu înainte de a-i spune femeii de la pangar:

- Mare faimă are părintele vostru, dar nu e bun de nimic.

Tulburându-se, femeia s-a dus la părinte:

- Ce ați avut cu omul acela, că v-a așteptat patru ore. De ce l-ați expediat așa de repede?

- Soro, în cinci minute mi-a dat două citate din duhovnicii contemporani și trei din Sfinții Părinți. E genul de om care face colecție de învățături duhovnicești nu pentru a le urma, ci pentru a se lăuda cu ele, pentru a se făli cu înțelepciunea sa. Cum l-am întrebat dacă a citit un anumit cuvânt despre smerenie, s-a supărat, spunându-mi că despre smerenie ar trebui să vorbesc cu începătorii. Cu el ar trebui să discut lucruri mai înalte - despre rugăciunea neîncetată sau despre energiile necreate. Și, când i-am spus că mulți vorbesc și scriu despre energiile necreate și despre vederea luminii dumnezeiești, dar puțini vor să ducă o viață de nevoiță, a plecat.

S-a dus odată un frate către avva Theodor și a făcut trei zile, rugându-l ca să audă vreun cuvânt. Iar el nu i-a răspuns lui. Și a ieșit scârbit. Zis-a către el ucenicul lui: „Avvo, cum de nu i-ai zis vreun cuvânt, căci s-a dus scârbit?”. Și i-a zis bătrânul: „Cu adevărat nu i-am grăit lui, căci este neguțător și în cuvinte străine voiește să se slăvească”. (3-87)

*

174. Un credincios a venit la părintele Ioan ca să îi tâlcuiască anumite locuri mai grele din Filocalie, de la Sfântul Isaac Sirul.

Părintele l-a întrebat:

- La ce îți este de folos să cercetezi cele privitoare la culmile nepătimirii, când tu ești plin de patimi? Nu e mai bine să citești cărți potrivite măsurii tale? Că așa, nici nu te folosești de ceea ce citești, și nici nu poți înțelege așa cum trebuie. Vai nouă, că diavolul ori ne lasă fără cărți duhovnicești, ori ne face să avem atât de multe, încât să nu știm ce trebuie să citim. Ba încă unii, citind și vrând să se înțeleptească, slăbesc în credință și rămân robi ai lumii acesteia.

Au venit niște frați la el [la avva Zinon] și l-au întrebat, zicându-i: „Ce înțelegere are cuvântul acela ce este scris în cartea lui Iov: «și cerul nu este curat înaintea Lui»?”. Și, răspunzând, bătrânul le-a zis lor: „Au lăsat frații păcatele lor și cercetează pentru ceruri. Însă tâlcuirea cuvântului aceasta este: de vreme ce numai El este curat, pentru aceasta a zis și cerul nu este curat”. (4-73)

*

175. Un părinte le spunea credincioșilor:

- Cu sute de ani în urmă, înainte să se inventeze tiparul, cine avea o carte duhovnicească, ținea la ea ca la ochii din cap. Oamenii, mai ales monahii, se nevoiau să împlinească ceea ce citeau. Citeau puțin și făceau mult. Dar astăzi oamenii se zbat să își facă biblioteci cât mai mari, cât mai impresionante, dar citesc din ce în ce mai puțin. Cumpără cărțile, spunând că le vor citi când vor avea timp. Iar de citit, chiar din cărțile duhovnicești, citesc numai ce li se pare interesant, ieșit din comun, palpitant. Nu vor să citească o carte care i-ar îndemna să își schimbe viețile în bine, punând început bun mântuirii.

Zis-a un bătrân: „Proorocii au făcut cărțile și, venind părinții, au trăit după Scriptură. Cei de după dânșii le-au învățat pe de rost și le-au și scris, pe când cei de pe urmă le-au pus deșarte pe ferestre”. (16-425)

*

176. Un creștin, stând de vorbă cu preotul parohiei, își lauda fiul:

- Părinte, am un copil excepțional. Când vine de la facultate, după ce citește ce îi recomandă din diferite ramuri ale medicinei profesorii, dacă îi rămâne timp citește istoria religiilor, citește teologie dogmatică... E foarte deștept.

- E bine că citește pentru facultate. Să îl ajute Dumnezeu să devină un medic bun, cu dragoste de oameni. Dar nu cred că îi este de folos să citească acum istoria religiilor sau teologie înaltă. E normal să își pună întrebări. Dar, dacă vrea să găsească răspunsurile înainte de a duce viață creștină, va ajunge la concluzii greșite. Cine citește istoria religiilor fără a trăi în Hristos și fără a primi lumina dumnezeiască va ajunge la concluzii greșite. Numai omul care trăiește în Biserică poate înțelege așa cum trebuie istoria religiilor sau teologia academică. Altfel, fără a fi luminat de Dumnezeu, toate aceste cunoștințe îl pot vătăma. Îl pot pierde. Pe mulți i-au pierdut.

Zis-a iarăși un bătrân: „Vorba cea multă de iscodire pentru dumnezeire și citirea cea cu multă cercare a cuvintelor celor pentru credință usucă lacrimile și golesc umiliința de la om. Tu, fiule, citește viețile și graiurile sfinților și prea cuvioșilor părinți, și ele îți vor lumina sufletul”. (16-274)

*

177. Un creștin a venit la Facultatea de Teologie să vorbească cu un profesor cunoscut.

- Părinte, aş vrea să îmi spuneţi nişte titluri de cărţi religioase mai rare, că eu am încercat ca din moştenirea de la părinţii mei să îmi cumpăr toate cărţile Sfinţilor Părinţi care s-au tradus la noi.

- Şi ce faci cu ele, le citeşti?

- Nu, părinte, nu am timp să citesc, că am un serviciu care mă acaparează.

- Atunci, ce faci cu ele? Le împrumuţi altora?

- Nu, în niciun caz, nu vreau să le deterioreze.

- Dar ce, sunt timbre, să îşi piardă valoarea dacă se îndoiaie? Ce faci cu ele?

- Fac colecţie. Dumnezeu vede că în loc să cheltui banii pe alte distracţii, îi folosesc pentru această pasiune a mea.

- Frate, ce să zic? În biblioteca ta stau pe rafturi pâinile cu care ai fi putut hrăni săracii, medicamentele cu care ai fi putut ajuta bolnavii şi hainele pentru cei care rabdă de frig. Vinde cărţile şi dă banii pomană. Şi, când îţi cumperi vreo carte, cumpăr-o ca să o citeşti, nu ca să o mănânce cariile. Căci, altfel, vei fi osândit de Dumnezeu.

Un frate l-a rugat pe avva Serapion, zicând: „Spune-mi vreun cuvânt!”. I-a zis lui bătrânul: „Ce pot să-ţi zic? Că ai luat ale văduvelor şi ale sărmanilor şi le-ai pus în fereastra aceasta?”. Căci a văzut-o plină de cărţi. (2-220)

Despre vedenii

178. O elevă de liceu a rămas însărcinată. Primul lucru pe care l-a făcut după ce a aflat aceasta a fost să alerge să se spovedească. După ce s-a spovedit, i-a spus părintelui că va păstra copilul. Dar, de frica părinților ei, s-a gândit să avorteze.

Conștiința o apăsa foarte tare. Nu voia ca primul ei copil să ajungă în întuneric, ci își dorea ca el să se mântuiască. De aceea șovăia. Până la urmă, o colegă de-a ei i-a spus:

- Uite, dacă vrei, te iau cu mine la o bătrână care are puteri de la Dumnezeu. Lumea zice că e vrăjitoare, dar mie mult bine mi-a făcut. Doar datorită ei fostul meu prieten s-a întors la mine. Mergem la ea și vedem ce sfat îți dă.

S-au dus la vrăjitoare, și aceasta a spus:

- Bine că ai ajuns la mine. O să îl trimit pe pruncul tău direct în rai.

- Cum, de unde știți că sunt gravidă?

- Dumnezeu drăguțul mi-a descoperit. Uite, ia la mama praful ăsta și, înainte să intri la doctor, dă-ți cu el pe burtă. O să îl protejeze pe copilul avortat de tot răul. Când o să mori, o să te întâlnești cu el în rai.

Fata a plecat acasă bucuroasă. A doua zi a avortat.

După avort, s-a întâlnit cu prietena ei, care i-a spus:

- Ai văzut ce repede s-a rezolvat? Degeaba spun preoții că vrăjitoarele sunt rele, spun așa pentru că le este frică de concurență...

- Nu mi-ai zis că nu e vrăjitoare?

- Dacă ți-aș fi zis că e vrăjitoare, te-ai fi speriat. Acum, că s-a rezolvat, nu mai am de ce să îți ascund adevărul.

Când a primit această veste, pe fată au luat-o amete-lile. Și-a dat seama că fusese prinsă în cursa diavolului.

Mai întâi diavolul o convinsese să păcătuiască cu prietenul ei. Mai apoi o convinsese să avorteze, și apoi o dusesse chiar la vrăjitoare. În loc să își dea seama că pentru toate există pocăință, a fost cuprinsă de deznădejde: „Mi-am aruncat copilul în iad, mă voi duce lângă el, să nu sufere singur.”

Și, după ce a ajuns acasă, a luat o cutie cu medicamente. Înainte să moară, diavolul i s-a arătat:

- Ai venit, în sfârșit, de multă vreme te așteptam...

Îngrozită, fata și-a dat duhul.

Era un oarecare sihastru iscusit și trăia în pustie cu multă înfrânare, postire și priveghere și alte osteneți pentru mântuirea sa, dar care se socotea pe sine că a ajuns la măsura părinților celor de demult. Pe acesta a început vrăjmașul diavol a-l amăgi și a-l înșela cu nălucri diavolești. I se arăta lui adesea în chip de înger, ca și cum ar fi fost de la Dumnezeu trimis pentru pustniceasca lui viață cea iscusită, ca să-l povățuiască și să-l învețe cele ce i se cad lui. Și așa, multă vreme arătându-i-se în chipul îngerului luminat, multe lucruri neștiute îi arăta și îi spunea. Iar el, nesocotind vicleșugul vrăjmașului, a crezut că este îngerul și îi slujește pentru viața sa plăcută lui Dumnezeu.

Tatăl acestui sihastru era încă în viață și trăia la țară. Și, după multă vreme, auzind el despre feciorul lui, sihastrul, unde trăiește și în ce loc în pustie, a dorit să meargă acolo, să-l mai vadă cu ochii mai înainte de moartea sa, fiindcă numai pe acel fecior îl avea și de mulți ani nu îl văzuse. Și așa, luându-și traista și o secure în mână, a plecat și a ajuns în acea pustie. Apropiindu-se de acel loc unde era chilia sihastrului, acel înger al satanei, care pururea i se arăta sihastrului, i-a grăit lui, zicându-i: „Păzește-te și ia aminte de tine, că diavolul s-a închipuit în chipul tatălui tău și vine la tine cu o traistă și cu o secure în mână, vrând să te omoare. Deci, ia-ți și tu degrabă securea în mână și ieși înaintea lui și, apro-

piindu-te de dânsul, apucă înainte și-l lovește cu securea și-l omoară”.

Iar el, încredințându-se celui înger și ascultându-l, a ieșit și, văzându-și tatăl venind cu securea în mână, precum i-a spus, s-a apropiat de el și, lovindu-l cu muchia securii în cap, l-a omorât și îndată l-a apucat necuratul duh și l-a muncit până l-a omorât și pe el. (1-307)

*

179. Un om ducea o viață foarte curată: cât era ziua de mare nu făcea altceva decât să picteze icoane. Avea acest mare dar de la Dumnezeu și încerca să îl pună în valoare cât mai bine. Un singur neajuns avea iconarul: de când murise duhovnicul său, nu mai voia să se spovedească. Se gândea că, dacă nu face păcate mari, nu are rost să își caute un alt duhovnic, că oricum nu va mai găsi un altul la fel de sporit.

Tot pictând icoane frumoase, iconarul devenise din ce în ce mai mândru. I se năzărise că a ajuns la mari măsuri de sfințenie și, pentru că mândria are nevoie de aplauze, l-a rugat pe Dumnezeu să îi descopere unui cunoscut duhovnic, părintelui Ioan, la ce măsură înaltă ajunsese. Dar, pentru a încerca să ascundă sub masca smereniei mândria sa, s-a mai rugat:

- Doamne, dacă părintele îmi va da vreun canon, orice canon îmi va da părintele, îl voi face.

Ajungând la părintele Ioan, omul i-a spus:

- Părinte, am venit să vă cer cuvânt de folos și, dacă credeți că este nevoie, să îmi dați chiar un canon.

- Nu ai canon de la duhovnicul tău?

- Duhovnicul meu a murit acum cinci ani, și de atunci nu am mai făcut niciun canon.

- Nu pot să îți dau canon fără să te spovedesc.

- Părinte, nu vreau să mă spovedesc, dar, dacă sfinția voastră țineți neapărat să mă spovediți...

- Da, trebuie să te spovedești.

După spovedanie, dându-și seama că omul era biruit de diavolul mândriei, părintele i-a spus:

- O singură șansă de mântuire ai: lasă-te de pictatul icoanelor. Vino aici și vinde lumânări la pangar.

Iconarul a simțit că părintele i-a dat cu ceva în cap:

- Cum, părinte, și cine mai pictează icoane? O puneți pe femeia de la pangar să picteze în locul meu? Nu știți cine sunt eu? Nu vă dați seama ce nedreptate faceți dacă-i lăsați pe ceilalți fără icoanele mele?

- Ascultă, frate, cu sau fără icoanele tale, lumea merge înainte. Nu se dă rămă lumea dacă tu renunți la pictat. Dar, dacă nu renunți la mândrie, te așteaptă iadul. Iadul, înțelegi, iadul pe care știi să îl pictezi atât de bine în icoana Înfricoșătoarei Judecăți. Iadul, frate, iadul.

Iconarul trăia niște clipe groaznice. Vru să părăsească biserica, dar își aminti că Îi promisese lui Dumnezeu că va face orice îi va spune părintele Ioan.

- Lăsați-mă puțin să mă gândesc.

- Nu puțin, te las cât de mult vrei tu. Du-te acasă și mai gândește-te. Dar, dacă nu ești gata să te apuci să vinzi lumânări, să nu mai vii pe aici.

Trei zile a stat acasă iconarul și s-a frământat. În acest timp încerca să termine o icoană cu Bunavestire, în care Maica Domnului stătea în fața Sfântului Arhanghel Gavriil. Îl apăsa cuvântul pe care l-a rostit Fecioara Maria atunci când îngerul i-a spus că Îl va naște pe Hristos: „Fie mie după cuvântul tău!”. Așa ar fi vrut să îi poată spune și el părintelui Ioan, dar îi era foarte greu să facă această jertfă. Văzând însă că nu reușea în niciun chip să termine icoana, s-a gândit că pentru neascultarea sa harul lui Dumnezeu îl părăsise. Așa că a patra zi era din nou la biserica părintelui Ioan. Părintele i-a zis:

- Dacă te întreabă oamenii de ce nu mai pictezi, să le spui că ți-a luat Dumnezeu darul. Du-te la lumânări și ai mare grijă la bani. Dacă ieși în minus, ne supărăm, spuse părintele, tratându-l cu indiferență.

Iconarul nu știa că, de când se spovedise la părintele Ioan, acesta nu mai mâncase decât pâine cu apă și câteva

fructe. Postise pentru ca Dumnezeu să îi dea iconarului gândul cel bun.

Primele săptămâni la pangar au fost crâncene pentru iconar. Veneau să îl vadă foștii săi colegi de breaslă, care acum îl luau peste picior.

- Zici că ți-a luat Dumnezeu darul? Nouă de ce nu ni-l ia? Și băutura, și femeii, și ți l-a luat tocmai ție, care erai atât de cuminte?

Alții îl priveau lung, fericiți că au scăpat de un rival atât de talentat.

După ce s-a obișnuit în noua postură, iconarul a primit canon de la părintele să spună rugăciunea lui Iisus. S-a ostenit cât s-a ostenit, după care rugăciunea a început să îi miște inima spre pocăință. A simțit că inima îi era din ce în ce mai ușoară, a simțit cum durerea care mai înainte îi apăsa capul dispărea încetul cu încetul. Sfătuit de părintele Ioan, se spovedea și se împărtășea des. O singură dată s-a mai întristat: când din două icoane pictate de un fost ucenic de-al său a început să izvorască mir. Deși ucenicul nu picta la fel de bine ca el, totuși lui Dumnezeu îi plăceau mai mult icoanele acestuia.

După o vreme, părintele l-a rugat să îi vândă toate pensulele și culorile sale. Iconarul i le-a dat de pomană, gândindu-se că nu îi vor mai fi de folos.

Se apropia un an de când renunțase la pictură. Era a treia săptămână din postul Sfintelor Paști. La spovedanie, părintele i-a spus:

- Îți voi da un canon foarte greu: ai cinci zile să pictezi o icoană mare cu Învierea. Peste șase zile vei pleca într-un pelerinaj la Sfântul Munte Athos și o vei dăruii mănăstirii care îți va plăcea mai mult.

- Cinci zile, părinte? E prea puțin timp, cred că nu mai am timp să lucrez.

- Ba ai, că te va întări Dumnezeu. Și, când te întorci de acolo, după ce vei vedea icoane de o frumusețe rară, să pictezi din nou. Gata, s-a terminat cu lumânările, de acum ai canon să pictezi din nou. Să te rogi și să pictezi. Când pictezi cu smerenie, ca un vrednic vânzător de lumânări,

lumea are mare nevoie de icoanele tale. Aici sunt banii de drum, i-a spus părintele, binecuvântându-l. Și aici sunt pensulele tale, i-a mai spus, dându-i înapoi punga pe care i-o ceruse cu aproape un an în urmă.

Iconarului i s-au umplut ochii de lacrimi. Nu credea că va mai picta vreodată. I-a mulțumit din inimă lui Dumnezeu, după care a plecat în fugă spre casă. Se grăbea să se apuce de pictat. Timpul era scurt, dar avea nădejde că, pentru rugăciunile duhovnicului său, va termina la timp pictarea icoanei.

Era un sihastru oarecare bătrân, care de mulți ani trăia în pustie. Acestuia i-a venit gând în inimă, socotindu-se cum că el a săvârșit și a împlinit toate bunătățile și poruncile lui Dumnezeu, și a început cu mare osârdie a se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu, arată-mi mie de mi-a mai rămas ceva nesăvârșit din faptele bune, să le săvârșesc pe toate!”. Iar văzătorul de inimi, Dumnezeu, vrând ca să-i smerească acel gând înalt, i-a descoperit lui în gând și i-a grăit, zicând: „Mergi la cutare mănăstire la arhimandrit, și ce îți va zice ție, așa să faci!”.

Iar el, deșteptându-se din somn, foarte s-a bucurat de acea vedenie dumnezeiască și fi mulțumea lui Dumnezeu. Și îndată a plecat la acel arhimandrit și, apropiindu-se de acea mănăstire, Dumnezeu i-a descoperit arhimandritului despre venirea lui, zicându-i: „Iată cutare sihastru de la cutare pustie vine la tine ca să te întrebe, să-i spui cuvânt pentru mântuirea sufletească. Deci, dacă va veni, așa să-i faci tu: să-i dai o prăjină în mână și să-i încredințezi porcii mănăstirii în seama lui și să-i poruncești să-i păzească”.

Între timp a sosit și sihastrul la poarta mănăstirii și a început a bate la poartă ca să-i deschidă și auzind portarul, a mers, i-a deschis și a intrat înăuntru la arhimandrit, s-au închinat unul altuia și s-au sărutat după obicei și au șezut. După aceea l-a întrebat pe el arhimandritul: „De unde vii, avvo, și pentru ce este osteneala venirii tale

la noi? Ai venit până aici sau mai departe mergi?”. Răspuns-a sihastrul și a zis: „Eu, cinstite părinte, sunt cutare sihastru de la cutare pustie și auzind și înțelegând de folositoarea învățătură a cuvintelor cuvioșiei tale, într-adiins numai până aici am venit, la cuvioșia ta, ca să-mi spui și mie vreun cuvânt de folosul mântuirii sufletului, precum îți va da ție Domnul cuvânt”. Zis-a lui arhimandritul: „Cu adevărat, avvo, din depărtat loc ai făcut osteneala până aici. Dumnezeu să te blagoslovească și să-ți răsplătească osteneala ta! Iar dacă îți voi spune ție precum poștești cuvânt de folosul mântuirii sufletului, oare vei face după cum îți voi zice?”. Răspuns-a sihastrul și i-a zis: „Iată, mă făgăduiesc înaintea lui Dumnezeu, că orice-mi vei zice, cu bucurie voi face după cuvântul pe care mi-l vei spune! Că pentru aceasta mi-am ostenit bătrânețile mele de am călătorit atâta și am venit la cuvioșia ta, ca să fac după cuvântul pe care mi-l vei zice”.

Atunci, arhimandritul, sculându-se de pe scaunul său și luând o prăjină pe care mai înainte de venirea sihastrului i-o gătise pentru acea treabă, i-a dat-o, zicându-i: „Iată, frate, acesta este cuvântul pe care vreau să ți-l spun pentru mântuirea sufletului tău. Primește acest toiag și mergi de paște porcii acestei sfinte mănăstiri! Iată, ți-am spus ce să faci. Mergi și fă așa precum ți-am zis!”. Și, aceasta zicând, îndată a poruncit de a adus toți porcii mănăstirii și i-a dat în seama lui și l-a trimis la câmp să-i pască. Iar el la aceasta n-a îndrăznit să răspundă nimic, ci supunându-se a primit porcii în seama sa și ieșind cu dânșii la câmp a început a-i paște.

Iar oamenii care îl știau, pentru că era foarte vestit și multora știut pentru viața lui cea îmbunătățită, auzind unde este și că paște porcii la câmp, se mirau de aceasta și, minunându-se, spuneau unul altuia, zicând: „Iată, sihastrul cel mare și vestit de la cutare pustie a înnebunit și și-a ieșit din minte și a pribegit din pustie, de la locul și chilia lui, iar acum umblă de paște porcii la câmp”. Acestea vorbind oamenii unii cu alții, de multe ori se întâmpla să audă și el aceste vorbe. Căci mulți, și din cei ce nu

știau, nici îl cunoșteau, vorbeau și spuneau despre dânsul, fiind de față. Iar alții ziceau: „Sihastrul cel mare s-a îndrăcit și umblă pe câmp împreună cu porcii”. Iar el, auzind, răbda cu smerenie și așa, cu multă răbdare și smerenie, trei ani a păscut porcii acelei mănăstiri.

După ce s-au împlinit trei ani păscând porcii, văzând Dumnezeu răbdarea și smerenia lui, a poruncit arhimandritului să-l cheme și să-l slobozească să meargă iarăși la locul și chilia lui. Iar arhimandritul, după descoperirea și porunca lui Dumnezeu, i-a poruncit să dea porcii în seama altui om, pe care l-a trimis să-i pască, iar el să vină la mănăstire, zicând că-i este trebuincios. Și așa, după porunca arhimandritului, dând porcii în seama acelui om, a venit la mănăstire. De când i-a dat porcii în seama lui și l-a trimis la câmp ca să-i pască, de atunci el nu a mai venit pe la mănăstire, nici arhimandritul cu dânsul nu a mai vorbit, ci vara umbla cu porcii la câmp de-i păștea, iar iarna ședea cu ei de-i hrănea în afara metocului sau în odaia dobitoacelor, care era la o moșie departe de mănăstire.

Iar dacă a mers la arhimandrit, și arhimandritul dacă l-a văzut pe el așa schimonosit și cu fața schimbată și stricată de vânturi și de arsura soarelui, cu barba afumată de multul fum al odăii și hainele feștelite și rupte, încât numai se țineau de trup, s-a umilit cu inima și cu mare plângere a căzut la picioarele lui, zicându-i:

„Iartă-mă, robule al lui Hristos, că te-am necăjit atâta vreme cu acea ascultare dosăditoare. Să știi, frate, că nu de la mine ți-am făcut aceasta, ci după arătarea și porunca lui Dumnezeu, pentru vreo greșală pe care o vei fi făcut înaintea lui Dumnezeu în gândul tău cândva, neluând seama. Pentru că mie, mai înainte de a veni la mine, mi-a descoperit Dumnezeu și mi-a spus de venirea ta și mi-a poruncit ca îndată să-ți dau porcii mănăstirii în seamă și să te trimit cu dânsii la câmp, ca să-i paști, precum ți-am și făcut. Iar acum, frate, văzând Dumnezeu răbdarea și smerenia ta, S-a milostivit și te-a iertat de acea greșală pe care o vei fi făcut și pentru care te-a

trimis la această ispită. Căci acum mi-a poruncit Dumnezeu să-ți iau porcii din seama ta și să te slobod să mergi la locul și chilia ta și să-ți păzești iarăși rânduiala”.

Atunci a răspuns bătrânul cu multă umilință și lacrimi: „Adevărat, părinte, eu am greșit Domnului Dumnezeuului meu, pentru care pe dreptate mi s-a făcut mie aceasta. Căci eu, văzându-mă pe mine de atâția ani trăind în pustie și în toate zilele și în toată vremea nevoindu-mă și silindu-mă după puterea mea să fac cele plăcute lui Dumnezeu și să împlinesc toate poruncile Lui, mi-a venit în gând că eu acum am săvârșit toate faptele bune și poruncile lui Dumnezeu. Și am început cu mare osârdie a mă ruga lui Dumnezeu să-mi arate de mi-a mai rămas cumva vreo faptă bună nesăvârșită, să o săvârșesc și pe aceea. Așa rugându-mă, mi-a arătat Dumnezeu și mi-a poruncit să vin la cuvioșia ta și cele ce-mi vei zice să le fac. Și așa eu, cu mare bucurie, după porunca lui Dumnezeu, am plecat și am venit la prea cuvioșia ta, negândind de o întâmplare ca aceasta”.

Zis-a arhimandritul: „Adevărat, frate, mari și neajunse de mintea omenească și drepte sunt judecățile lui Dumnezeu și mare este purtarea Lui de grijă pentru noi! Iar noi de nu ne vom sili să câștigăm smerenia, în zadar ne vor fi osteneala și faptele noastre, care ne par că sunt bune și plăcute lui Dumnezeu, și nimic nu ne vor folosi, de nu vor fi acoperite cu smerenia. Căci mulți, cu multe și mari bunătăți, neavând smerenie, au pierit și nu i-au folosit pe ei bunătățile și faptele lor cele bune, cu îngâmfare și fără de smerenie. Căci bunătățile și faptele cele bune, de nu vor avea smerenie, îl înalță pe om la mândrie și-l pierd, precum și ție, frate, ți s-a întâmplat, pentru că n-ai avut smerenia, cu care să-ți fi acoperit bunătățile tale, ca să nu le vadă și să nu le știe vrăjmașul. Însă pe tine, frate, Dumnezeu te-a canonisit, te-a miluit și te-a iertat. Acum întoarce-te și te du iarăși la locul și chilia ta și-ți păzește orânduiala și de acum păzește-te foarte și ferește-te de părerea înaltă și silește-te cu toată osârdia, de ți

este de folos smerenia, că smerenia e acoperământul faptelor bune! Și de vei și face vreo faptă bună, îndată să o acoperi pe ea cu smerenia, ca să nu răsufle, căci fapta bună neacoperită cu smerenie răsufle și se împute și este urâtă de Dumnezeu. Așa fă, frate, și mă iartă pentru necazul pe care ți l-am făcut atâta vreme și mă pomenește și pe mine, nevrednicul, în sfintele tale rugăciuni către Dumnezeu!”. Și i-a dat cele ce-i trebuiau lui și așa, închinându-se și sărutându-se cu părintească sărutare, l-a blagoslovit și l-a slobozit. Și a plecat și a mers iar în pustie, la chilia sa, găsind chilia curată și măturată precum a lăsat-o, ca și cum ar fi îngrijit-o cineva, neavând muzezeală sau putoare a pustie, ca în ziua în care a plecat dintr-însa, de care lucru foarte se minuna. (19-329)

*

180. Un tânăr credincios a fost chemat de un prieten de-al său la o întâlnire a radiesteziștilor. Auzind că acolo se vorbește foarte frumos despre Hristos și despre puterea dumnezeiască, a crezut că îi este de folos să se apuce de radiestezie. El postea foarte mult și se ruga în fiecare zi din Psaltire, dar în inima lui era mândrie, și pentru aceasta Dumnezeu l-a lăsat să cadă în rătăcire.

Nu după multă vreme diavolul i-a dat puteri vindecătoare, ba chiar îi descoperea anumite lucruri despre trecutul oamenilor pe care îi întâlnea. El era convins că a sporit în sfințenie. Pentru că știa că părintele său duhovnic spunea că radiestezia este vrăjitorie, o vreme i-a ascuns faptul că se apucase să învețe această tehnică.

La un moment dat s-a gândit că ar fi mai bine să dobândească puteri foarte mari și că, după ce le va dobândi, îi va fi mult mai ușor să își convingă duhovnicul că ceea ce face este bine.

Odată s-a dus la căpătâiul unui muribund. Până să apuce să trateze bolnavul, acesta a răsuflet profund, ca și cum și-ar fi dat sufletul. Fața i s-a relaxat. Crezând că bol-

navul a murit, fără să îi ia pulsul, tânărul radiestezist și-a spus:

- E momentul să fac prima înviere din morți.

A început să se roage și să se concentreze.

După câteva minute, bolnavul a deschis ochii. Radiestezistul era convins că îl înviase. A ieșit imediat pe ușă, convins că era la măsura la care își putea convinge duhovnicul de harismele sale.

A alergat la biserică și a văzut că părintele spovedea. Atunci când i-a venit rândul, din strana în care stătea a țâșnit spre preot.

Dar acesta nici nu l-a lăsat să deschidă gura:

- Ce e cu tine, frate, te-a biruit patima desfrâului?

Tânărul, revoltat, a rămas pur și simplu uimit de întrebarea care îi fusese pusă. Așa că părintele a repetat întrebarea:

- Ce-i cu tine, te-a biruit patima desfrâului?

- Nu, părinte, Doamne ferește. Am venit să vă spun că am înviat un mort.

- Tu, frate? Tu nu te-ai înviat nici pe tine, ce să mai vorbim de altul. Bolnavul de la spital adormise, nu murise.

- Cum de știți despre el, dar despre mine nu știți?

- Ce să știu, că nu ai căzut în patima desfrâului? Asta știu, dar mai știu că ai căzut într-o patimă și mai mare, în cea a rătăcirii.

Tânărul era descumpănit. Știa că părintele său nu avea darul vederii cu duhul. Totuși constata că părintele știa ce i se întâmplase, deși nu fusese la spital.

- De ce spuneți asta, părinte?

- Ți-am spus doar că radiesteziștii sunt vrăjitori. Nu m-ai ascultat, ci ai căutat să mă convingi chiar și pe mine că îi judec greșit, nu-i așa?

- Da, părinte, dar nici nu știți câte semne minunate sunt acolo, câte vindecări, câte apariții minunate, câte minuni la tot pasul. Nu sunt acestea semne că Dumnezeu e cu ei?

- Nu, frate, sunt semne că, într-adevăr, acolo există ceva. Dar puterea lor este putere drăcească. Știi de ce te-am întrebat dacă ai căzut în desfrâu?

- Nu.

- Te-am întrebat ca să văd în ochii tăi mirarea pe care am văzut-o: „Cum, părintele mă cunoaște atât de puțin, încât își poate imagina că am căzut?”. Dar îți spun: dacă mergeai pe drumul lor, încet-încet te-ar fi convins că nu e niciun păcat să te culci cu fata pe care o iubești, dacă între voi e armonie.

- Nu mi-au spus așa ceva.

- Nu ți-au spus, pentru că le era frică să nu te piardă. Vezi tu, toate grupările eretice au mare grijă să nu își piardă clienții. Și, când își dau seama că cineva este sensibil față de o anumită problemă, încearcă să nu i-o prezinte prea direct. Oricum, nu desfrăul este principala vină a radiesteziștilor, ci faptul că sunt vrăjitori. Dumnezeu nu a lăsat Bisericii nicio școală specială de vindecări cu bioenergie. Tehnicile lor, pe cât sunt de eficiente, pe atât sunt de pierzătoare pentru suflete. Cine merge la ei, merge la vrăjitori. Îți voi da să citești o carte care te va convinge de acest adevăr. Te va convinge că marile daruri spirituale pe care le-ai dobândit sunt diavolești.

- Nu îmi vine să cred, părinte.

- Știi. Și mai știu că dacă nu aș fi apucat să îți spun că bolnavul nu murise, șansele de a te convinge că ești în înșelare ar fi fost minime.

- De unde ați știut?

- Nu contează, contează doar faptul că trebuie să îți dai seama cât de tare ai căzut și să încerci să te ridici. Când vrei, te aștept la spovedanie.

- Vreau să mă spovedesc chiar acum.

- Nu chiar acum, mai stai vreo jumătate de oră, gândește-te bine la înșelarea în care ai căzut, roagă-L pe Dumnezeu să te ierte și apoi vino la spovedanie. Încă nu îți dai seama de greșala ta. Scopul nu este ca eu să îți dau dezlegare și tu peste două luni să alergi la cine știe ce altă grupare eretică, unde o să găsești cine știe ce mari daruri

spirituale. Scopul este să înțelegi că, rupându-te de Biserică, te rupi de mântuire. Eu nu plec, spovedesc până dimineață, așa că te pot spovedi oricând.

Tânărul era trist. Se alesese praful de toate harismele lui. După ce tânărul a ieșit în curtea bisericii, părintele a sunat imediat pe cineva:

- Alo, sărut-mâna, părintele Andrei sunt. Cu părintele Tihon se poate?

După câteva clipe, părintele Tihon a venit la telefon:

- Mii de mulțumiri, părinte Tihon, părintele Andrei sunt. A venit radiesteziștii la mine, așa cum v-a descoperit Dumnezeu. O să fie bine, îl aduc pe drumul cel bun. Mii de mulțumiri.

- Nu îmi mulțumiți mie, că nu am niciun merit. Dacă nu mi-ar fi descoperit Dumnezeu căderea tânărului, nu v-aș fi putut ajuta cu nimic. Vă rog însă să nu mai spuneți și altora despre asta, ca să nu se facă vâlvă.

- Sigur, părinte, cum spuneți. Sărut-mâna...

Era un monah în Tebaida care avea mare nevoie și petrecere. Și acesta se îndeleptea neîncetat cu privegheri și rugăciuni, arătând neagoniseală în chip desăvârșit. El lua aminte la post, încât o dată pe săptămână, duminica spre seară, se hrănea, mângâindu-și neputința firii cu legume care se găseau sau cu verdețuri sălbatice. Și multă vreme a petrecut așa. Dar aflătorul răutății, diavolul, zavistuiindu-l pentru fapta lui cea bună, s-a silit să-l surpe cu păcatul mândriei, în care și el a căzut. Deci, i-a pus în minte gândurile puterii, zicându-i că face prea multă nevoie, pe care nimeni altul nu poate s-o facă.

„Trebuie să faci și minuni - a zis diavolul - ca și spre nevoie mai osârduitor să te faci și pe oameni să-ți zidești, ca văzând ei minunea lui Dumnezeu să-L slăvească pe Tatăl nostru cel din ceruri. Să cerem lucrarea minunilor, căci Însuși Mântuitorul a zis: «Cereți și vi se va da vouă!» Deci această rugăciune cu neîncetată cerere trebuie să I-o aduci lui Dumnezeu”. Însă iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce voiește ca toți oamenii să se mântuiască

că, văzând înșelăciunea lui și aducându-și aminte de osteneala și nevoița sa, nu l-a lăsat să fie biruit de vrăjmaș. Așa i-a venit lui în minte și a socotit, că zice apostolul: «Nu suntem din destul a socoti ceva de la sine.» «Deci, dacă unul ca acesta a zis: Nu sunt din destul, cu cât mai vârtos am eu trebuință de învățatură! Mă voi duce dar la cutare sihastru și ceea ce îmi va zice și mă va sfătui, ca de la Dumnezeu voi primi povățuire spre mântuire». Și era părintele la care avea să meargă mare și vestit, sporit în privirea minții și mult i-a folosit pe cei ce mergeau la dânsul. Deci, ieșind din chilie, a venit la el. Când a intrat fratele înăuntru, a văzut părintele două maimuțe șezând pe umerii fratelui și cu lanț de fier legându-i gâtul și la sine fiecare trăgându-l. Bătrânul a cunoscut că aceștia sunt draci, cel al slavei deșarte și cel al mândriei, căci era bătrânul de Dumnezeu învățat. Deci, suspinând, a lăcrimat în ascuns. Și după rugăciune și după sărutarea frățească, a șezut tăcând un ceas, fiindcă acesta era obiceiul la părinții de acolo.

Apoi a zis călugărul care mersese: „Părinte, folosește-mă și dă-mi sfaturi ale căii de mântuire!”. Bătrânul i-a răspuns: „Nu mă pricep, fiule, la aceasta, căci și eu am nevoie de îndreptare”. Iar el a zis: „Nu te feri, avvo, să mă folosești, căci am încredere în tine și m-am hotărât să primesc sfatul tău!”. Iar el iarăși nu se pleca, zicând: „Nu mă vei asculta și pentru aceasta mă opun”. Celălalt sta și îl încredința, zicându-i: „Orice îmi vei zice, te voi asculta ca pe îngerul Domnului”. Atunci i-a zis lui bătrânul: „Ia banul acesta și mergi în cetate și cumpără zece pâini, zece măsuri de vin, zece ocale de carne și adu-le aici!”. Fratele, auzind, s-a întristat, însă, primind, s-a dus. Pe cale, multe gânduri îi veneau și, nedumerindu-se, își zicea în sine: „Ce a socotit bătrânul cu aceasta? Și cum voi cumpăra bunurile? Că se vor sminti mirenii când le voi lua”. Deci, plângând și rușinându-se, s-a dus în cetate și prin altcineva a cumpărat pâinea, prin altcineva vinul, dar pentru carne nu se lămurea, zicând: „Vai mie, ticăloșul, cum voi cumpăra eu carnea, singur sau prin altul?”.

Însă, găsind un mirean i-a dat acestuia un ban și, cumpărând, i-a adus carne călugărului. Acela, luând carnea și celelalte, le-a dus la bătrânul. Atunci i-a zis bătrânul: „Știi că mi-ai dat cuvânt că orice îți voi zice ascultă! Ia, dar, aceasta și, după rugăciune, mănâncă o pâine și câte o oca de carne și bea câte o măsură de vin în fiecare zi și, după zece zile, vino iarăși la mine!”.

Dar el auzind și neîndrăznind a se împotrivi, luându-le, s-a dus plângând și zicând întru sine: „Vai mie, din ce fel de post, la ce am ajuns! Oare voi face, sau nu? De nu voi face, voi fi călcător de făgăduință către Dumnezeu. Că mi-am dat cuvântul că orice îmi va cere bătrânul am să fac, primind ca de la Dumnezeu, și acum, Doamne, caută spre ticăloșia mea și mă miluiește, iertându-mi păcatele, că iată, sunt silit să fac peste voia și socoteala pe care am avut-o pentru înfrânarea mea!”. Și așa, plângând, a venit la chilie. Și precum i-a poruncit bătrânul, așa a făcut. Când trebuia să mănânce, uda bucatele cu lacrimi, zicând către Dumnezeu: „Pentru ce m-ai părăsit?”.

Și a petrecut așa cele zece zile, plângând, tânguindu-se și pe sine socotindu-se nevrednic de călugărie. Dumnezeu, luând aminte la smerenia lui, i-a dat mângâiere în inimă și a cunoscut pentru ce i s-a întâmplat să fie nebăgat în seamă, după cum se socotea. Mulțumindu-I Iubitorului de oameni Dumnezeu, a zis întru sine: „Cu adevărat, toată dreptatea omului este ca o cârpă lepădată.” Și iarăși: „De nu va zidi Domnul casa și nu va păzi cetatea, în zadar priveghează cel ce o zidește, sau cel ce o păzește.” Deci, s-a întors la bătrânul, trudit cu trupul mai mult decât când se nevoia nemâncând în celelalte săptămâni. Și văzându-l bătrânul așa smerit și maimuțele făcute nevăzute, s-a veselit și, bucurându-se, l-a primit. Și, făcând ei rugăciune, au șezut, tăcând.

Apoi a zis bătrânul: „Fiule, Iubitorul de oameni Dumnezeu te-a certat și nu l-a lăsat pe vrăjmașul să te stăpânească. Căci obișnuiește vicleanul ca pe cei ce se nevoiesc, când nu va putea să-i împiedice de la nevoință,

să-i îndemne la cele peste măsură, ca prin aceasta să-i cufunde în groapa mândriei. Și nu este un lucru mai urât de Dumnezeu decât patima aceasta. Deci, tu călătorește, precum zice Scriptura, pe calea împărătească și nu te abate în dreapta sau în stânga, ci măsoara cea din mijloc întrebuintând-o la mâncare, cu măsură mănâncă în fiecare seară. Iar de-ți va veni ție nevoie, pentru vreo patimă sau pentru altă pricină, să strici ceasul cel rânduit sau iarăși peste zi să mănânci și să nu te îndoiești. Că nu suntem sub lege, ci sub dar. Însă, când mănânci, să nu te sature, ci ține-te în înfrânare, mai vârtos pentru bucatele cele poftitoare și îndemnătoare spre lăcomie. Cele proaste iubește-le totdeauna și inima ta păzește-o în tot chipul, căutând la smerenie. Că «jertfa lui Dumnezeu, precum zice proorocul, duhul umilit, inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi». Și iarăși: «Smeritu-m-am și m-a mântuit Domnul». Deci, toată nădejdea ta, fiule, aruncând-o spre Dumnezeu, mergi cu pace pe calea ta! El va scoate ca o lumină dreptatea ta și judecata ta ca miazăzi”.

Deci, așa folosindu-l pe frate și întărindu-l, l-a slobozit. Iar fratele se bucura, Îi mulțumea Domnului și zicea: „Să mă întorcă pe mine cei ce se tem de Ține și cei ce știu mărturiile Tale, Doamne”. Și: „Certându-mă, m-a certat Domnul, dar morții nu m-a dat”. Și: „Certa-mă-va dreptul cu milă și mă va mustra”. Și către sine: „Întoarce-te, suflete al meu, la odihna ta, că Domnul ți-a făcut bine ție!”, și celelalte. Și așa, intrând în chilie, a viețuit după sfaturile bătrânului și a ajuns monah iscusit. (58-432)

*

181. La părintele Ilarion a venit un om care făcea spiritism:

- Părinte, cineva mi-a spus că spiritismul este de la draci. Așa este sau nu este așa?

- De ce mă întrebi, frate?

- Vă întreb, părinte, că multe lucruri duhovnicești mi-au spus duhurile, și nu pot să cred că toate sunt de la diavol. Mi-au spus să mă rog, să postesc, să merg la biserică...

- Tocmai de aceea ți-au spus asta, ca să crezi că sunt arătări dumnezeiești. Mulți dintre cei care au astfel de vedenii sunt convinși că prin ele le vorbește Dumnezeu. Ei merg la biserică, se roagă și postesc, fără ca pentru asta să aibă plată. Ei sunt convinși că învățătura lor e mai înaltă decât cea a Bisericii, și primesc din cuvintele preoților numai ce le convine. Dumnezeu nu vorbește în contradictoriu: nu poate spune prin Biserică una și prin spirite alta. Nu există două adevăruri. Chiar dacă spiritele îți spun și lucruri adevărate, fac asta pentru a te înșela mai ușor. Dar, tu nu te lăsa păcălit de vicleniile lor.

Omul a plecat de la biserică înțelept. Cuvintele părintelui, deși erau simple, îl lămuriseră. În timp ce îl asculta pe părinte, simțea că vorbele acestuia sunt adevărate. De atunci a părăsit pentru totdeauna practicile spiritiste.

Oarecare frați s-au dus la avva Antonie ca să-i vestească lui nălucirile pe care le vedeau și să se învețe de la dânsul de sunt adevărate sau de la draci. Și aveau ei un măgar care a murit pe cale. Deci, după ce au venit la bătrânul, apucând el mai înainte, le-a zis lor: „Cum a murit măgarul pe cale?”

Au zis lui: „De unde știi, avvo?”. Iar el le-a zis lor: „Dracii mi-au arătat”. Și ei i-au zis: „Noi pentru aceasta am venit, ca să te întrebăm, că vedem năluciri și de multe ori se fac adevărate. Nu cumva ne înșelăm?”. Și i-a încredințat pe ei bătrânul, din pilda măgarului, că de la draci sunt. (14-9)

*

182. Pentru a scăpa de stres, un creștin s-a apucat de yoga. La început, făcea asanele ca pe o gimnastică, gân-

dindu-se că nu poate fi nimic rău în asta. Duhovnicului nu i-a spus nimic, gândindu-se că nu îi va da voie să facă niciun fel de yoga. În câteva luni, trupul său a devenit mult mai suplu și mai armonios. Așa că s-a gândit că nu ar fi rău să practice anumite meditații, care să îi liniștească mintea. „Așa cum pentru trup mi-a prins bine yoga, o să îmi prindă și pentru minte. Nu are cum să îmi dăuneze.”

După câteva luni de yoga, timp în care se spovedea și se împărtășea ca un fur de cele sfinte, diavolul i-a dat puterea de a mișca unele obiecte și de a se ridica în aer. Omul și-a zis în sinea sa: „De acum cred că am ajuns la măsura Mariei Egipteanca. Mă voi duce să îl întreb pe duhovnicul meu dacă știe mulți creștini care sunt la fel de sporiți ca mine”.

Ajungând la părintele Mina, acesta l-a întrebat:

- Ce ți s-a întâmplat, fiule, de ai privirea atât de pierdută în ultima vreme? Ce e cu privirea asta fixă?

- Părinte, mă concentrez mult în fața icoanelor, ca să le iau energia.

- Cum spui așa o neghiobie? Tu crezi că energia icoanelor se poate lua, că o ia cine vrea? Crezi că e ca la magazin?

- Dar cum e, părinte?

- Când stăm în fața icoanelor, cerem ajutorul sfinților sau al Maicii Domnului și ei ne ajută atât cât trebuie și așa cum trebuie. Nu e o autoservire, să își ia fiecare ce îi trebuie. Sfinții ne ajută pentru marea lor dragoste față de noi, nu pentru că le furăm noi energia, stând cu ochii ațintiți asupra icoanelor lor. Ce faci tu e tot o formă de vrăjitorie.

- Totuși, părinte, dacă felul acesta de rugăciune dă roade? Știu pe cineva care a ajuns ca marii sfinți, care ridică obiectele prin forța minții și chiar zboară de la pământ, ca Sfânta Maria Egipteanca sau ca Sfântul Serafim de Sarov.

Simțind mândria din vocea omului, care încerca să își ascundă virtutea sub vălul falsei smerenii, preotul l-a întrebat:

- De câtă vreme zbori, frate?
- De unde știți, părinte, că zbor?
- Te văd înșelat de drac, și nu-i mare lucru că te ridici de la pământ. Și pe demonizați îi ridică, numai că o face fără aprobarea lor. Cu tine se poartă mai elegant.

Omul s-a simțit lovit de cuvintele părintelui. Cei doi au început o discuție lungă despre yoga, în care fiecare căuta să îl convingă pe celălalt că are dreptate.

- Vedeți, părinte, amândoi venim cu argumente, și niciunul nu îl convinge pe celălalt. Nu putem să cădem la pace?

- Nu, frate, eu nu mă contrazic cu tine. Eu nu îmi apăr punctul de vedere. Eu știu că adevărul este în Biserică, și numai în Biserică, și tot ceea ce îți spun nu are alt rost decât a te îndepărta pe tine de rătăcire. Dacă nu vrei să crezi ce învață Biserica, nu am cum să te conving. Nicio discuție nu prea are șanse de a-l convinge pe cel care se încăpățânează să creadă propriilor cugete și să nesocotească învățătura Bisericii.

- Nu numai eu gândesc așa.

- Da, nu numai tu, sunt mai mulți, aveți chiar o tradiție de așa-ziși înțelepți și guru care s-au lăudat că L-au cunoscut pe Hristos. Dar, pentru creștini, celelalte tradiții - fie ale yoghinilor, fie ale musulmanilor, fie ale africanilor idolatri sau ale budiștilor - nu sunt altceva decât surogate.

Discuția a continuat până seara. Înainte de a se despărți, părintele i-a spus:

- Cu părere de rău îți spun că până ce nu vei părăsi practicile yoghine nu te mai pot nici spovedi, și nici împărtăși.

- De ce, părinte?

- Pentru că nu vrei să fii al lui Hristos.

- Ba vreau, părinte.

- Dacă ai vrea, ai primi învățăturile Bisericii.

- Părinte, dar eu vreau să cunosc adevărul, nu vreau nimic rău. Nu cred în reîncarnare, nu fac niciun fel de prostii...

- Mulți au vrut să cunoască adevărul și au ajuns în iad. Contează nu numai să vrei să cunoști adevărul, contează și cum faci asta. Și, câtă vreme nu părăsești practicile yoghine, îi faci pe plac diavolului. O să mă rog pentru tine să îți revii. Dar, câtă vreme faci tot ce vrei tu, ești ca păcătosul care nu vrea să părăsească păcatul.

Ajuns acasă, omul a început să se roage ca Dumnezeu să îi lumineze mintea unde este adevărul. Rugându-se, s-a gândit că ar fi mai bine să îl asculte pe părinte. Că, și dacă acesta ar fi avut o părere greșită despre yoga, tot era mai bine ca el să se lase de această practică, ca să se poată spovedi și să se împărtășească.

După ce s-a rugat, a văzut cum lucrurile din camera sa au început să se miște. Fără voia lui. Ba chiar la un moment dat a simțit cum o putere vrea să îl ridice de la pământ.

S-a speriat tare. A pus mâna pe telefon, a sunat la un prieten și a cerut grăbit numărul de telefon al părintelui.

- Părinte, sunt speriat, mi se mișcă lucrurile prin casă, nu știu ce să fac.

- Părinții tăi locuiesc departe de tine?

- Da, sunt la țară.

- Atunci du-te să dormi la un prieten, la un coleg de serviciu. Și mâine după-masă, după ce te spovedesc, vin să îți fac o sfeștanie. Nu te tulbura, e semn bun, e semn că diavolul s-a supărat că te-a pierdut din gheare. Mâine să vii neapărat la spovedanie...

Doi frați s-au dus în pustia cea mai dinăuntru și șase zile se despărțeau unul de altul, iar în a șaptea zi, întâlnindu-se, își făceau rugăciunile și mâncau împreună, nimic mai mult vorbind între dânsii. Deci, mergând dracii la unul dintr-înșii, îl amăgeau în multe feluri și îi arătau mai înainte venituri de frați și cele ce se făceau în multe locuri. Acestea văzându-le și auzindu-le el că se fac întocmai, credea lor, socotind că sunt îngeri cei ce îi vestesc lui mai înainte acestea. L-au oprit să se mai ducă și la fratele său în ziua cea orânduită.

Deci, s-a dus odată să-l cerceteze pe un frate în mănăstire și a arătat unora din mănăstire, întrebând ca pentru altul de este cu puțință ca cineva să știe cele din lume. Iar ei, auzind și cunoscând că el este cel înșelat, l-au cercetat, zicând: „Dacă te îndeletnicești cu acestea, să nu mai vii la noi”.

Și îndată s-a pocăit, lepădând toate. Întorcându-se la locul său, au venit iarăși dracii după obicei să-l amăgească, dar el îi numea mincinoși și îi certa. Și îndată s-au prefăcut în dobitoace necuvântătoare și, îngrozindu-l, s-au dus. (11-315)

*

183. Fiul unui preot s-a îndrăgostit de o tânără penticostală foarte frumoasă și foarte bogată. Fără voia tatălui său, el s-a căsătorit cu fata, după ce mai întâi s-a lepădat de credința ortodoxă.

Pentru fapta sa, diavolul l-a răsplătit în multe feluri. Nu numai că l-a ajutat să facă rost de mulți bani, ba încă i se mai și arăta și îi spunea anumite lucruri despre alții. Iar el, crezând că îi vorbește Însuși Domnul, era tare mulțumit de sporirea sa.

Tatăl său se ruga mult pentru întoarcerea acestuia în Biserică. Dar, văzând că fiul său nu vrea nici măcar să vină să îl vadă, într-o duminică după-masa s-a hotărât să meargă la el și să stea de vorbă.

Înainte ca tatăl să ajungă la casa fiului său, acestuia i s-a arătat iarăși diavolul în chipul Domnului Iisus Hristos și i-a spus:

- Știi ce a făcut Avraam când Dumnezeu i-a poruncit să își înjunghie fiul?

- Da, Doamne, s-a dus să facă ceea ce Ți poruncise Domnul.

- S-a gândit să își cruțe fiul?

- Nu, Doamne, a vrut să îl omoare, dar până la urmă copilul a rămas în viață.

- Și tu ești în fața mea mai mare decât tatăl tău, închinătorul la icoanele care sunt idoli. Iată, a venit clipa să se arate credința ta. Să iei toporul și să îl lovești în cap. Dacă voi vrea eu, și tatăl tău va rămâne în viață.

- Da, Doamne, așa voi face.

Când a intrat în casa fiului său, după ce și-a salutat fiul, preotul s-a rugat în gând pentru întoarcerea tuturor ereticilor la adevărul luminii lui Hristos. Nici nu a apucat să termine rugăciunea, că a fost lovit în cap cu toporul.

- Să te ierte Dumnezeu, a apucat să îi spună preotul, în timp ce sângele îi curgea șiroaie.

Imaginea tatălui său plin de sânge l-a făcut să își dea seama de greșeala pe care o făcuse. Dragostea pe care o simțea în ochii tatălui său i-a atins inima. Dar era prea târziu. Preotul murise: primise moarte mucenicească.

Un frate oarecare, când a părăsit lumea și a venit în pustie să se călugărească, având un copilăș, l-a luat cu sine și venind în pustie s-a călugărit și își ținea și copilășul cu dânsul. Acestui frate adeseori i se arăta diavolul în chilie, în chip de înger luminat, și îi spunea multe lucruri neștiute, precum și despre cele viitoare. I le spunea lui și se izbândeau și erau așa, se împlineau toate cum i le spunea, până s-a încredințat bine cum că este îngerul lui Dumnezeu trimis la dânsul ca să-l învețe și să-l povățuiască spre lucrurile și faptele cele folositoare și plăcute lui Dumnezeu.

Deci, odată a început a-i povesti lui și a-i spune despre patriarhul Avraam, cum i-a poruncit Dumnezeu să-l junghie pe Isaac, fiul său cel iubit, jertfă bine primită lui Dumnezeu. Despre aceasta auzind Avraam, nimic n-a cârtit, ci îndată l-a luat pe Isaac, fiul său cel iubit, și l-a dus fără nicio milă să-l junghie după poruncă și pentru acest lucru l-a blagoslovit Dumnezeu pe Avraam și l-a făcut mare și slăvit. „Deci și tu fă acum acest lucru bine primit și foarte iubit lui Dumnezeu, mai vârtos decât toate bunătățile lumii. Ia-ți fiul acesta și-l du la cutare loc, și-l înjunghie acolo cu cuțitul și așa vei fi blagoslovit de

Dumnezeu și mai mult vei fi slăvit decât Avraam în zilele acestea!”

Însă el, nepricepând și necunoscând vicleșugul vrăjmașului, a făcut așa cum acesta i-a zis lui. L-a luat pe copilul său și l-a dus la locul unde i-a zis lui vicleanul vrăjmaș și scoțând cuțitul l-a ascuțit și apucând copilul și vrând să-l pună la pământ cu fața în sus, să-l junghie. Copilul fiind priceput, a cunoscut ce vrea să-i facă tatăl său și, smucindu-se din mâinile lui, a fugit și așa a scăpat. (2-307)

*

184. O femeie care era profesoară a venit nervoasă de la școală. Se certase cu directoarea, care îi ceruse să pună note mari unui elev foarte slab la învățătură. Femeia nu a acceptat așa ceva. Când a intrat în casă, a început să se răstească la soțul ei. Acesta tăcea și nu o contrazicea. La un moment dat, femeia a început să îl certe că nu cum-părase fructe pentru copii.

Bărbatul simți că i se urcă sângele în cap. De dimi-neată, femeia îi spusese că va cumpăra ea fructe, dar, din cauza supărării, uitase. Bărbatul vru să țipe la ea, dar își aduse aminte că duhovnicul îl sfătuisese să spună „Doamne, miluiește” ori de câte ori era ispitit de mânie. Spuse o dată rugăciunea, dar nu se simți mai liniștit. Mai repetă de câ-teva ori rugăciunea și până la urmă se liniști.

Când i-a trecut supărarea, soția și-a adus aminte cum au stat lucrurile. A venit la el și l-a luat în brațe:

- Iartă-mă, am spus că iau eu fructe. Iartă-mă.

- Te iert, cum să nu te iert, spuse soțul, mângâindu-i părul.

Noaptea soția a visat încă o dată discuția cu soțul ei. A văzut că, atunci când ea țipa la el, un drac venea din ce în ce mai aproape de el. Îl văzu pe soț cum a început să se roage și diavolul a plecat imediat.

Când s-a sculat, i-a zis:

- Nu am știut că te-ai rugat aseară când țipam la tine. O să încerc să mă rog și eu când o să mai fiu ispitită de mânie...

Un frate oarecare s-a mâniat pe alt frate și, stând la rugăciune, cerea de la Dumnezeu răbdare și să ia de la dânsul, fără de ispită, acea mânie. Rugându-se astfel, a văzut ca un fum ieșind din gura lui și îndată i-a trecut mânia. (19-275)

Anexă:

Modele pentru secolul XXI

Un răspuns întârziat⁴

„Creștinii sunt Evanghelia lui Hristos perpetuată de-a lungul veacurilor în cadrul neamului omenesc.”

Sfântul Justin Popovici

Cum să duci o viață creștină când nu ai modele? Nu e o nebunie să fii contra curentului, încercând cu disperare să trăiești după Evanghelie într-o lume modernă, în care ceilalți se rup de vechile tradiții? Oare nu trebuie ca Biserica să fie mai înțelegătoare și mai permisivă, să țină cont de trăsăturile și de neputințele credincioșilor? Unde găsim un model adevărat?

(Am primit aceste întrebări la sfârșitul unei conferințe. Nu am mai avut timp să răspund la ele atunci. Poate că nu e târziu să răspund nici acum, în scris, dându-le și altora posibilitatea să afle un posibil răspuns la aceste întrebări. Aceste întrebări m-au frământat și pe mine, și

⁴ Acest răspuns a fost scris pentru a fi postat pe site-ul personal www.danionvasile.ro. M-am decis totuși să îl tipăresc ca anexă a parafrazelor la *Pateric*. Cred că învățătura teoretică privitoare la modul în care trebuie să ne lăsăm modelați de cărțile duhovnicești, pe care am încercat să o creionez aici, își are o bună exemplificare în conținutul volumului de față. Sunt conștient de faptul că este nevoie de o abordare mai amplă a acestui subiect, nu de un simplu răspuns epistolar. Oricum, nădăjduiesc că Dumnezeu mă va ajuta să scriu o carte numai despre această *învățătură teoretică*.

încă mă mai frământă. Le-am pus la rândul meu unor preoți și ieromonahi luminați de Dumnezeu, așa că voi încerca să dezvolt ideile care mi-au fost împărtășite de către aceștia. Cred, și sper că nu spun asta cu mândrie, că răspunsurile pe care le-am primit la rândul meu, și care vor fi presărate de-a lungul scrisorii mele, ca și răspunsurile pe care le-am aflat citind scrierile cuvioșilor părinți care au trăit în vremurile noastre, pot modela viețile tuturor celor care râvnesc să Îl dobândească pe Hristos...)

Fratele meu, mă bucur mult că mi-ai pus aceste întrebări. Tonul lor este puțin deznădăjduit, trădează o stare de încordare, o stare de nesiguranță. Mulți credincioși trec prin astfel de momente, care pentru mulți constituie apusul vieții duhovnicești. Mai exact, sunt momentele în care viața creștină devine rutină. E greu, nu mai sunt modele, ispitele sunt mari, și atunci omul își recunoaște înfrângerea: predă armele. În viața lui apare o schimbare profundă: îndoiala în lucrarea lui Dumnezeu, Care ar fi trebuit să îi întindă o mână de ajutor pentru a nu se lăsa acoperit de noroiul acestei lumi, se transformă în îndoială în existența lui Dumnezeu. Reacțiile sunt foarte variate. Unii se rup cu totul de Biserică, aruncându-se cu disperare în brațele ispititoare ale diavolului, alții duc o viață creștină formală, de suprafață, în care combină faptele luminii cu faptele întunericului. Șocul este mare: o persoană care cu câteva zile mai înainte părea a fi un model de evlavie face fapte care trădează lipsa credinței. Încep prin a spune, nu fără oarecare strângere de inimă, că am trecut eu însumi prin acest iad al deznădejdiei. Și nu numai o dată, ci de mai multe ori. Când am încercat să analizez momentele de cădere pe care le-am avut în perioada care a început de la prima mea spovedanie, mi-am dat seama că cele mai multe căderi au avut la bază mândria sau deznădejdea. E greu de spus care cauză a fost dominantă. Dar părerea mea este că mai mult m-a vătămat deznădejdea decât mândria. Sau mai bine zis am simțit mult mai clar cum mă vatămă deznădejdea. Pricina principală a fost faptul că am fost deza-

măgit de oameni – preoți sau mireni – pe care îi consideram modele duhovnicești și de oameni pe care, deși nu îi consideram repere pentru mine, totuși îi știam oameni cu credință în Dumnezeu. Nu îmi făcusem idoli din ei, deci nu pot spune că m-a vătămat o apreciere exagerată a lor. M-a durut însă să descopăr că și între creștini sunt unii care una spun și alta fac. La multe spovedanii mi-am agasat duhovnicul, repetându-i că i-am judecat pe alții. Mă simțeam ca un copac aplecat de vânturi. Dar, în urma spovedaniei, am înțeles cât de greșită era raportarea mea la ceilalți.

Îți voi scrie câteva cuvinte nu pentru că aș avea sentimentul că am depășit definitiv starea de deznădejde pe care mi-o pot provoca anumite căderi ale altora. Încă simt că sunt pe un teren minat. Dar îți scriu mai ales pentru că în urma spovedaniilor și a convorbirilor cu mari duhovnici am înțeles că nu trebuie să mă las pradă deznădejdii atunci când un creștin considerat de mine și de alții drept model cade în păcat. Mi-am dat seama că, dacă mă voi uita la căderile mele, nu voi mai avea timp să le judec pe ale altora. Trecerea a fost de la judecarea altora la propria judecare. Mărturisesc că îmi e mult mai greu să îmi rabd neputințele și patimile mele decât să le judec pe ale altora. Mă apasă faptul că eu însumi nu trăiesc așa cum mi-aș dori să trăiesc, că nu găsesc în mine virtuțile pe care înaintea mă mângâieam dacă nu le găseam la alții. Dar nu despre asta vreau să îți scriu. Vreau să îți scriu despre „jumătatea plină a paharului”.

Modele adevărate există. Dacă nu am știut să le găsesc de la început este pentru că, având dinți de lapte, puteam fi păcălit ușor. Îmi dau seama că la începutul drumului duhovnicesc există niște ispite standard, în care cad mulți. Una dintre ele este tocmai raportarea la niște modele greșite. Dar Dumnezeu îl ajută pe începător să depășească decepția provocată de căderile celor pe care și-i alesese ca modele. Cu trecerea timpului, sporind în viața duhovnicească, fostul începător începe să sesizeze criteriile

după care trebuie deosebite adevăratele modele duhovnicești.

Am început a-ți scrie această scrisoare spunându-ți că mă bucur că ți-ai pus anumite întrebări legate de posibilitatea unei supraviețuiri creștine într-o lume din ce în ce mai păgână. Nu ți-am explicat ce anume mă bucura, deși tonul tău trăda nesiguranță și îndoială. M-a bucurat tocmai faptul că ai avut puterea de a nu ceda presiunii la care te supune mediul în care trăiești, mediu care încearcă să sufocă orice urmă de credință creștină. Mai precis, încercă să transforme învățătura creștină într-o înțelepciune moralizatoare, plină de înțelepciunea lumii acesteia, furând creștinilor viața în Hristos.

Tu ai avut puterea să întrebi, deși observi că este aproape imposibil să duci o viață creștină. Întrebarea ta se aseamănă S.O.S.- urilor trimise de o navă care este pe cale de a naufragia. De aici începe adevărata viață creștină: când ești conștient de haosul care te înconjoară, când ești conștient de faptul că există din ce în ce mai puțini creștini adevărați. Părintele Serafim Rose întreba odată: „Știți ce s-ar întâmpla dacă Hristos ar umbla astăzi prin lume? Probabil că L-ar interna într-un spital de nebuni și L-ar droga cu tot felul de medicamente. Lumea L-ar răstigni și acum, la fel cum a făcut-o acum două mii de ani. (...) Spunem că trăim într-o societate creștină, dar de fapt nu este adevărat; trăim într-o societate care este mult mai păgână, mai urâtoare de Hristos decât este lumea în care a trăit odinioară Hristos”. Și, atunci, ce fel de modele ne poate oferi această societate?

Răsturnăm puțin întrebarea: oare Hristos, Cel care a promis că va fi alături de creștini până la sfârșitul veacurilor, ne lasă singuri? Oare ne-a părăsit? Dacă ne-a părăsit, atunci a fost un mincinos și toată credința creștină este minciună. Dar Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu are cum să ne părăsească. Până la sfârșitul lumii El va întinde mâna Sa fiecăruia dintre cei care vor să se mântuiască. Da, să recunoaștem că prin puterile noastre nu putem rezista. Puterile noastre ar fi repede înfrânte de oștile întinericu-

lui. Dar, dacă suntem creștini, nu suntem ai noștri. Suntem ai lui Hristos, și El ne va da putere să biruim, pentru a dobândi Împărăția Cerurilor.

a) Mântuire sau sfințenie

„Vrei să te mântuiești?” La această întrebare aproape toți cei care au primit Botezul răspund afirmativ. Excepție fac numai cei care s-au lepădat de credință, sau unii care și-au pierdut mințile ori sunt posedati de diavol.

„Vrei să te sfințești?” La această întrebare numai un număr foarte mic de creștini dau același răspuns afirmativ. Puțini răspund *nu* din smerenie, dar majoritatea răspund *nu* cât se poate de sincer. Chiar dacă și-ar pune întrebarea retoric: „Oare vreau să mă sfințesc?”, răspunsul ar fi la fel de categoric: „Nu”.

Cum se justifică deosebirea dintre cele două răspunsuri? Simplu: creștinul din zilele noastre vrea să se mântuiască, dar face tot posibilul pentru a micșora ecoul credinței creștine în propria viață. El spune: „Da, vreau să mă mântuiesc. Chiar dacă nu trăiesc așa cum trebuie, poate că Dumnezeu mă va mântui. În marea Sa milă, nu are cum să mă piardă. Ar însemna că i-ar pierde pe toți cei care sunt mai păcătoși decât mine. Și nu cred că o va face”.

Dar ideea aceasta se înrudește cu învățătura eretică a apocatastazei, conform căreia Dumnezeu, în marea iubire pentru creația Sa, până la urmă o să îi mântuiască pe toți oamenii, și chiar și pe draci: „Cum ar putea Dumnezeu să Se bucure văzând că unii trăiesc în întuneric? Nu, va găsi El o cale de mântuire”. Luminați de Dumnezeu, Sfinții Părinți au mărturisit că învățătura despre apocatastază este o născocire eretică. Iadul este veșnic, iar cei care, după o viață păcătoasă, au murit fără să se pocăiască, vor rămâne veșnic în el. Nu pentru că Dumnezeu este aspru judecător, ci pentru că ei înșiși au fugit în toată viața lor de

lumină, de Hristos, lumina lumii, Care îi chema la mântuire.

Creștinul zilelor noastre vrea o mântuire care să fie pur și simplu un cadou de la Dumnezeu, nu o cunună pentru o viață evlavioasă. Dacă se poate, el preferă să ducă aici o viață căldică, iar dincolo să se desfăteze de bucuriile cerești. De ce nu vrea să se sfințească? Pentru că sfințirea înseamnă jertfă, înseamnă nevoie, înseamnă renunțarea la iubirea de sine. O exemplificare foarte clară a acestei alegeri, a cărei deviză este „mântuire fără sfințire”, ne este oferită de mulțimea de creștini care se înghesuie la spovedanie în prima și ultima săptămână din postul Crăciunului sau cel al Sfintelor Paști.

Se spovedesc la repezeală, ascund unele păcate la spovedanie, dar își ating scopul: se împărtășesc cu Sfintele Taine. De ce nu se spovedesc cum trebuie? Pentru că le este teamă să nu fie opriți de la împărtășanie. Ei consideră că important este să se împărtășească, nu să își curățească sufletele prin spovedanie. Dar Hristos nu vine în inimile care nu au fost curățite prin pocăință. Nimeni nu Îl poate forța pe Hristos să Se sălășluiască într-o inimă plină de păcate și de iubire de sine.

Să ne dăm seama că, în măsura în care nu vrem să ne sfințim, fugim de Hristos și de mântuire. Și, dacă facem faptele întunericului, nu ne vom putea bucura de lumină...

b) Nevoia de modele

În momentul în care cineva descoperă adevărul și frumusețea credinței creștine, mai bine zis din momentul în care începe să descopere acest adevăr și această frumusețe (descoperire care nu are un punct terminus în această viață), simte nevoia unor modele vii, unor exemple de virtute care să fie o adevărată adevărire a credinței creștine.

Sfinții Apostoli au fost primele icoane vii pentru Biserica întemeiată la Cincizecime. Ei, care în vremea pătimirii Mântuitorului Îl părăsiseră, fiind copleșiți de frică (singurul care a fost de față la răstignire fiind Sfântul Apostol Ioan), după Învierea Mântuitorului, și mai ales după primirea Duhului Sfânt pogorât la Cincizecime, s-au schimbat în întregime. Ce a însemnat pogorârea Sfântului Duh? Transformarea unor oameni șovăielnici, unor oameni slabi, în oameni puternici. Sfântul Apostol Petru, cel care se lepădase de trei ori de Hristos, a devenit un neînfricat mărturisitor al credinței în Hristos. Schimbarea care avusese loc în sufletul său era pentru iudeii care auziseră de lepădarea lui o dovadă în plus a faptului că Hristos a venit în lume ca să îl înnoiască pe om, să îi arate calea de a se lepăda de omul cel vechi, pătimas, iubitor de sine și șovăitor în a urma Legea dumnezeiască, într-un om nou, într-un om jertfelnic, virtuos, iubitor de Dumnezeu și de aproapele.

(Când m-am hotărât să răspund în scris la întrebările tale, aș fi vrut să scriu pur și simplu cum văd lucrurile. Adică așa cum ți-aș fi răspuns la conferință, dacă timpul mi-ar fi permis. Fără să folosesc citate din scrierile duhovnicești. Dar mi-am dat seama că este mai folositor pentru tine să îți reproduc anumite cuvinte care m-au impresionat și pe mine. Am recitat acum un text al Cuviosului părinte Justin Popovici despre Viețile Sfinților, și propoziția pe care am introdus-o ca motto acestei scrisori m-a convins să schimb puțin cuprinsul răspunsului meu.)

Iată ce zice Avva Justin Popovici, ucenicul și urmașul Sfântului Nicolae Velimirovici: „Ce sunt *Faptele Apostolilor*? Ele sunt fapte ale lui Hristos sau și mai bine spus apostolii lucrează aceste fapte prin Hristos, Care se află în ei și lucrează prin ei. Și ce sunt viețile tuturor credincioșilor următori ai lui Hristos și care se perpetuează prin ei cu ajutorul Sfințelor Taine și ale sfințelor virtuți? Și ce sunt *Viețile Sfinților*? Ele nu sunt nimic altceva decât un anume fel de continuare a *Faptelor Apostolilor*. În ei se află aceași Evanghelie, aceași viață, aceași credință,

aceeași veșnicie, aceeași «putere de Sus», Același Dumnezeu și Domn. Fiindcă *Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este același* (Evrei 13, 8). Același pentru toți oamenii din toate timpurile, împărtășind aceleași daruri și aceleași energii dumnezeiești tuturor celor ce cred în El. Această perpetuare a tuturor energiilor divine, de viață dătătoare, în Biserica lui Hristos, din veac în veac și din generație în generație, constituie într-adevăr Sfânta Tradiție vie”.

Aceste cuvinte mi se par extraordinare. Dau mărturie despre faptul că Hristos este viu în sfinți, că viața creștină nu este o utopie. Sfinții sunt într-un fel icoane vii ale lui Hristos. Aceasta nu înseamnă o nimicire a personalității, o anulare a unicității fiecărei persoane, o ștergere a pecetii proprii, prin care nu există două persoane identice. Dimpotrivă, sfințenia este împlinirea adevărată a persoanei; ea nu este condiționată decât de părăsirea iubirii de sine, de părăsirea mândriei și a vieții păcătoase. Sfinții sunt florile udate de dragostea lui Dumnezeu. Oricât de frumoase ar fi florile sufletelor celor care refuză sfințenia, se ofilesc.

Modelul absolut al oricărui creștin este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om pentru mântuirea noastră. Numai că, din cauza micimii noastre sufletești, de multe ori nu suntem în stare să înțelegem acest model. Cădem în isпита de a considera exemplul Său doar un model teoretic, nu și practic. „El este Dumnezeu-om, nu putem să ne raportăm la El...”

Dar Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om tocmai pentru ca noi să ne raportăm la modelul de viață pe care ni l-a propus. Totuși, ne este mai ușor să înțelegem modelul pe care ni-l oferă Hristos raportându-ne la icoanele vii ale lui Hristos, la sfinți. Citind Viețile lor, vedem că aceștia au trecut prin ispite, prin încercări mai apropiate de cele prin care trecem noi. Ne este mult mai ușor chiar să înțelegem chemarea Evangheliei citind viețile unor sfinți sau cuvioși care au trăit în vremuri apropiate de ale noastre.

Unii creștini care au primit mucenicia în ultima prigoană pornită de înainte-mergătorii lui Antihrist – e vor-

ba de prigoana comunistă – au prins aripi în mărturisirea lui Hristos abia după ce au aflat despre mucenicia unor alți mărturisitori (mireni, monahi sau clerici) care au știut să se împotrivească apostaziei. Hristos era același, Evanghelia era aceeași. Dar abia după ce au aflat modul în care oameni de lângă ei, cunoscuți sau necunoscuți, și-au pus sufletele pentru Hristos, acești mucenici au căpătat râvna de a mărturisi credința creștină cu prețul vieții.

Una este să îți pui întrebarea: „Cum ar reacționa un sfânt, dacă s-ar afla în situația în care mă aflu eu?”, și alta este ca răspunsul la această întrebare să fie clar. Ne putem pune o sumedenie de întrebări, și ne putem da o sumedenie de răspunsuri. Dar, atunci când răspunsul se află în fața noastră, ne este mult mai ușor să îl *asimilăm*. (Este adevărat însă că nu trebuie să interpunem o altă condiție obligatorie pentru dobândirea sfințeniei – mă refer la condiția de a avea modele vii. Dar nici nu trebuie să trecem cu vederea valoarea acestor modele.) O bună exemplificare a ideii pe care încerc să o rezum aici o aflăm în viețile marilor cuvioși care au întemeiat mănăstiri. În momentul în care faima acestor părinți a început să se răspândească, oameni care până atunci nu se gândiseră la călugărie au fost impresionați de ceea ce auzeau sau vedeau cu ochii lor. Și își doreau să lase lumea pentru a le urma exemplul. E greu de spus câți dintre viețuitorii care au umplut pustia Egiptului pentru a trăi lângă bătrânii *Patericului* ar fi avut curajul de a renunța la lume dacă nu ar fi avut modele vii de sfințenie. Unii, simțind chemarea dumnezeiască, ar fi făcut-o. Dar cred că alții, mai șovăitori, ar fi încercat să meargă pe calea mântuirii fără să părăsească vârtoarea lumii.

Un lucru ar trebui să fie clar: că așa cum părinții îi influențează pe copii mai mult prin propriul exemplu și mai puțin prin sfaturi, tot așa în viața duhovnicească contează mai mult exemplele de sfințenie decât grămada de sfaturi care pot fi aflate în cărți.

c) „Lipsa” modelelor

„Dar ce rost mai are să vorbim despre sfințenie? Vremea sfințeniei a trecut...” Acest slogan al civilizației contemporane lovește cu putere în sufletele celor care vor să facă primii pași pe calea credinței. „Da, cu sute de ani în urmă, când trăiau Sfinții Părinți, se puteau folosi oamenii de pilda lor, dar astăzi, când e atâta păcat, când nici preoții nu mai sunt modele de virtute pentru ceilalți, nu mai are rost să mai vorbim despre sfințenie...”

O primă observație: am auzit mulți oameni care au făcut această afirmație. Oameni simpli, de la țară, dar și oameni cu studii. În spatele cuvintelor lor auzeam de fapt un alt refren, care reflecta mai bine punctul lor de vedere: „În aceste vremuri de apostazie nu mai putem trăi creștinește. Trebuie să combinăm viața creștină cu compromisul. Nu avem ce face, trăim cum putem. Dumnezeu nu are de ce să ne osândească...”. De fapt, oamenii dau vina pe lipsa modelelor pentru că ei înșiși nu au curajul și puterea de a rezista ispitelor care îi apasă.

Ne aflăm oare în fața unui cerc vicios, în care unii se plâng de lipsa modelelor, iar modele nu apar pentru că oamenii înșiși nu vor să trăiască în așa fel încât să poată fi modele pentru alții?

Cred că este mai important să îți atrag atenția asupra unui adevăr pe care îl observă cei care contestă faptul că în zilele noastre se mai poate duce o viață bineplăcută lui Dumnezeu. Este vorba de *fractura* provocată de lunga prigoană comunistă. Este adevărat că prigoana naște mucenici, iar sângele mucenicilor este sămânța care rodește spre folosul Bisericii într-un mod pe care prigonitorii nu și-l pot explica. De ce oare ultima prigoană nu a rodit mai mult? Sau cum se explică faptul că o prigoană în care mii și mii de mireni, de monahi și de clerici au murit mărturisindu-L pe Hristos nu a întărit Biserica?

Există voci care afirmă că ultima prigoană a întărit Biserica, dovada adusă în acest sens fiind numărul mare de oameni care au început să umple bisericile după ce pri-

goana s-a terminat și s-a obținut libertate religioasă. Alții constată că, față de numărul total de locuitori ai unui sat sau ai unui oraș, numărul celor care merg la biserică este foarte mic, chiar dacă este mai mare decât al celor care o făceau în vreme de prigoană. Statisticile la care fac referire aceștia au o anumită marjă de eroare. Dar, ținând seama și de această posibilă eroare, ar trebui să ne dăm seama că ultima prigoană a slăbit Biserica.

Dacă atunci când i S-a arătat Sfântului Petru al Alexandriei, Hristos i-a spus că avea cămașa ruptă de ereticul Arie, tot așa dacă i S-ar arăta astăzi unui vrednic ierarh al Bisericii, i-ar spune că înainte-mergătorii lui Antihrist care în prigoana comunistă au încercat să surpe Biserica I-au sfâșiat cămașa.

Ce se întâmplă? Cum de prigoanele din primele veacuri ale Bisericii au întărit Biserica, iar ultima prigoană pare să o fi slăbit?

Un posibil răspuns este că diavolul a observat că, pe măsură ce îi prigonește mai tare pe mărturisitorii lui Hristos, poporul creștin își deschide inimile față de mărturia acestora. Mucenicii mureau din pricina chinurilor, dar înviau în inimile credincioșilor care îi vedeau jertfindu-se pentru Hristos. Înviau în inimile celor care aflau despre mucenicia lor. Aici este, poate, cheia eșecului de care au avut parte prigonitorii. Înceau să omoare cât mai mulți creștini, încercau să îi omoare pe cei mai râvnitori creștini, dar, cu cât omorau mai mulți, cu atât Biserica era mai puternică.

Diavolul a înțeles că, atâta vreme cât mărturisitorii sunt iubiți de popor, nicio prigoană nu poate avea efectul pe care îl așteaptă prigonitorii. Atunci a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a-i separa pe mărturisitori de restul credincioșilor. Diavolul a luptat pe două planuri: unul era nimicirea credinței, iar celălalt *exilarea* mărturisitorilor. Credința creștină nu poate fi nimicită. Până la sfârșitul lumii Biserica va rezista în fața celor mai puternice atacuri. Pentru că Biserica nu este o instituție omenească, este În-suși Trupul lui Hristos. Dar, chiar dacă Biserica nu va pu-

tea fi îngenuncheată, totuși cei slabi în credință cad în cursele vrăjmașului. Apostazia a atins în secolul al XX-lea dimensiuni foarte mari. De frică, mulți s-au lepădat de Hristos. Credința lor nu a rezistat examenului și din creștini au devenit atei convinși.

Procesul exilării mărturisitorilor s-a desfășurat în același timp: mucenicii au fost batjocoriți în fel și chip, fiind considerați dușmani ai statului, dușmani ai progresului, dușmani ai civilizației. Mesajul lor a fost deformat de prigonitori, astfel încât oamenii să nu mai vadă în mucenici niște prieteni ai lui Hristos care vor binele întregii lumi, ci niște exaltați care sunt potrivnici bunului mers al societății. A reușit acest experiment satanic sau nu? Putem spune că a reușit. În vreme ce mireni, preoți și monahii iubitori de Hristos înfundau temnițele și mureau în chinuri, lumea făcea abstracție de ei. Vârtejul lumii era atât de puternic, încât numai familiile sau cunoscuții mărturisitorilor aveau inimile strânse de durere pentru apropiatii lor. Asta în cazurile în care diavolul nu reușise să îi scoată pe mucenici din inimile rudelor și prietenilor lor. Au fost femei care au divorțat, pentru că aveau soții închiși pentru Hristos. Au fost părinți care și-au uitat copiii pentru că aceștia nu acceptaseră să se închine fiarei roșii, care propaga ateismul. Au fost copii cărora le-a fost rușine că părinții lor au murit în temnițe și în deportări.

Mucenicii mureau în timp ce lumea își ducea viața ei în mod „normal”. Diavolul ștergea cu un burete amintirea mucenicilor din inimile celorlalți. Și apoi, în dreptul fiecăruia, scria cuvântul *dușman*. Oamenii fugeau de mucenici, fugeau de mărturia lor. Și astfel fugeau de Hristos.

Iată, fratele meu, un răspuns mult prea lung față de cel la care te așteptai. Totuși, cred că întrebările tale sunt niște întrebări foarte importante, „de viață și de moarte”, niște întrebări prea serioase pentru a primi niște răspunsuri fugitive. Vorbindu-ți despre prigoana comunistă, par a mă îndepărta de întrebarea ta. Dar nu este deloc așa. Te rog să ai răbdarea să citești până la capăt răspunsul meu, și vei înțelege de ce dau atâtea detalii.

Trăim oare astăzi o acută lipsă de modele? Da. Și, ca să înțelegem cum ieșim din acest impas, trebuie să înțelegem cum s-a ajuns aici. Nu afirm că lipsa modelelor se resimte numai acolo unde fiara comunistă a pornit prigoană contra Bisericii. Secolul al XX-lea a însemnat pentru întreaga lume creștină un secol al îndepărtării de Dumnezeu. Unii dintre *ucenicii* diavolului, și anume acei intelectuali formatori de opinie care au scornit o sumedenie de învățături potrivnice credinței creștine, au reușit să facă mai mult rău Bisericii decât toate prigoanele la un loc: ei i-au convins pe creștini să se lepede de bună-voie. Prezentând credința creștină ca fiind învechită, și aducând argumente pretins *științifice* în favoarea teoriilor lor, acești dușmani ai lui Hristos au reușit să pescuiască o mulțime de suflete. „A fi creștin înseamnă să fii rămas în urmă.” A fi creștin, ignorând *știința* invocată de aceștia, înseamnă să îți asumi batjocura celorlalți.

Poate că argumentul care a făcut cele mai multe victime a fost teoria evoluționistă a lui Darwin: dacă „s-a demonstrat” că omul se trage din maimuță, ce rost are să mai crezi într-un Dumnezeu despre Care Biserica învață că l-ar fi creat pe om?

Timpul a trecut, multe dintre dovezile oamenilor de știință evoluționiști s-au dovedit falsuri murdare, totuși victimele au rămas victime: doar puțini dintre cei care s-au lepădat de Hristos din pricina teoriei lui Darwin au avut puterea de a se pocăi și de a redeveni fii ai Bisericii, când au înțeles că fuseseră păcăliți de niște ipoteze fără nicio bază științifică (ca și de anumite schelete contrafăcute, îmbinate în laborator).

Îți voi scrie acum una dintre cele mai importante idei legate de răspunsul la întrebarea ta. Voi scrie despre ruperea lanțului duhovnicesc dintre generații. Acest subiect mă preocupă de multă vreme și face parte dintre subiectele asupra cărora insist de multe ori în cărțile mele. Încerc nu doar să le comunic cititorilor o idee, ci chiar să le atrag atenția asupra modului în care ideea respectivă se răsfrânge în viața lor și în viața întregii societăți.

Încep cu un exemplu care, deși riscă să se banalizeze prin repetarea lui deasă, e mai clar decât multe argumente psihologice sau sociologice: vreme de sute de ani, fetele și femeile creștine purtau fuste lungi. Astăzi fustele lungi sunt purtate numai la ocazii rare, sau numai pentru ațâțarea bărbatului căruia i se refuză dreptul de a se delecta admirând niște picioare frumoase. (Este adevărat că sunt și fete care poartă fuste lungi pentru că au picioare care, după criteriile standard, sunt considerate urâte; nu fac însă referire la situația lor). Nu am citit istoria vestimentației și nu pot da date foarte precise, dar un lucru este cert: fustele s-au scurtat mai mult în ultimul secol decât în întreg mileniul care l-a precedat.

Nu consider că femeia cu fustă lungă este neapărat sfântă, în timp ce cea cu fustă scurtă este neapărat desfrânată. Dar nu pot contesta faptul că scurtarea fustei a fost un ecou al tendinței femeii de a stârni admirația bărbatului. Femeia, nemaivrând sau nemaifiind în stare să îl impresioneze pe bărbat prin virtuțile ei, a încercat să îl impresioneze prin frumusețea ei fizică, pe care și-a prezentat-o astfel încât să stârnească în bărbat pofta trupească. (Putem vorbi la fel de bine despre adâncimea decolteului sau despre celelalte inițiative vestimentare care au rolul de a stârni *animalul* din bărbat; dar încerc să nu mă abat prea tare de la subiectul scrisorii de față.)

Nu cred că trebuie să mai dau alte exemple pentru a te lămuri: în ultima sută de ani au avut loc schimbări majore în mentalitatea oamenilor din cele mai diferite categorii sociale. Ritmul nu a fost același, coordonatele nu au fost aceleași, dar schimbarea a avut loc.

„Care e este problema?” m-ai putea întreba. Problema este că s-a pierdut continuitatea dintre generații. Conflictul dintre generații a existat de multă vreme și s-a datorat pe de o parte lipsei de dispoziție a generației în vârstă de a înțelege aspirațiile generației tinere, iar pe de altă parte lipsei de dispoziție a generației tinere de a asculta și de a înțelege temeiurile după care generația mai în vârstă și-a fundamentat viața. Cu toate acestea, dacă am cerceta

lumea creștină de acum o mie de ani, ni s-ar părea că diferențele dintre generații sunt imperceptibile. Apăreau probleme noi, apăreau anumite dispute. Dar aceste dispute erau rezolvate cu ajutorul reperelor pe care atât generația tânără cât și cea bătrână le găseau în tradiție, a cărei valoare nu o puneau la îndoială.

Făcând o comparație istorică puțin forțată, am putea spune că în secolul al VII-lea creștinii care aveau anumite dileme legate de cunoașterea lui Dumnezeu și a lumii le rezolvau raportându-se la ceea ce se știa în secolul al VI-lea. Cei care au avut probleme în secolul al VIII-lea se raportau la cei din secolul al VII-lea, și tot așa până la schimbarea care a avut loc în secolul al XX-lea (după ce terenul fusese pregătit de Renaștere, de Reforma protestantă, de Marea Revoluție Franceză; nu intrăm aici în amănunte).

Cert este că pentru creștinii din a doua parte a secolului al XX-lea a fost mult mai dificil să se raporteze la moștenirea duhovnicească primită de la înaintașii lor din secolul al XIX-lea. Au apărut foarte multe probleme noi, și pentru ele s-au găsit puține răspunsuri potrivite. De ce? Pentru simplul fapt că s-a micșorat numărul celor dornici să ducă o viață sfântă. Numai ei ar fi putut da un răspuns care să poată sta împotriva înțelepciunii acestei lumi.

Dar, pe cât de mic a fost numărul celor ce ar fi putut să dea răspunsuri potrivite, care ar fi putut să își tragă seva din predania Sfinților Părinți și în același timp să își asume cultura vremii fără a se lăsa contaminați de duhul ei arianist, pe atât de mare a fost numărul celor care s-au grăbit să dea răspunsuri numai pentru a fi considerați *înțelepți*, lideri de opinie ai unei mase lipsite de discernământ. S-au găsit destui semidocti care, după ce au citit Sfânta Scriptură și câteva scrieri ale Sfinților Părinți, au considerat că au răspunsuri la toate întrebările. S-au găsit și clerici care, neavând tăria de a recunoaște că sunt depășiți de unele probleme, au ținut morțiș să dea răspunsuri greșite. Oamenii au ținut cont de aceste răspunsuri, dar, atunci când au aflat de la alți clerici că răspunsurile erau

greșite, s-au smintit. S-au găsit destui intelectuali care să cerceteze Ortodoxia numai la nivel rațional, fără a se lăsa modelați de viețuirea în Biserică. Răspunsurile lor au avut o parte bună, păstrau în ele fărâme de adevăr. Dar, atunci când adevărul este prezentat fragmentar, își pierde din valoare.

Mediul creștin a fost de multe ori „virusat” de curențe care, pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă de timp, au reușit să îndepărteze atenția creștinilor de la calea mântuirii. Și, astfel, unii oameni care căutau adevărul l-au găsit amestecat cu minciuna și nu au știut să deosebească binele de rău.

Și unde am ajuns astăzi? Am ajuns la o situație foarte tensionată. Ne aflăm într-o veritabilă criză de sfințenie, într-o veritabilă criză de modele. A nega asta înseamnă a prefera să substituim sfințenia cu diferite surogate modelate după înțelepciunea acestui veac.

d) Chipuri ale pierzaniei

„Și în ce fel poate fi substituită sfințenia de vreun surogat al acestui veac? Și ce înțelegi prin sfințenie?”, așa fi simțit nevoia să te întreb, dacă tu ai fost cel care mi-ai fi scris rândurile de mai sus.

Prin sfințenie înțeleg răspunsul creștinului la chemarea lui Dumnezeu: *Fii sfinți, pentru că Eu sunt sfânt...* (I Petru 1, 16). Creștinul adevărat trăiește după voia lui Dumnezeu, lepădându-se de voia sa. Nu pune nimic mai presus de asta. Nu trebuie confundată lupta pentru dobândirea sfințeniei cu lupta pentru dobândirea unui loc în calendarul bisericesc. O astfel de motivare ar fi cauzată de mândrie. Trebuie să dobândim sfințenia pentru că ea nu este altceva decât dobândirea lui Hristos în inima noastră. Vedem că în Epistolele Noului Testament creștinii sunt numiți sfinți. Sfințenia este starea firească a oricărui creștin. Este adevărat că în ziua de astăzi prin sfinți îi înțelegem numai pe cei care au ajuns la mari măsuri de sfin-

țenie. Dar riscăm să ne îndepărtăm de înțelegerea chemării pe care ne-a adresat-o Dumnezeu. Nu suntem toți chemați să ajungem la măsura Sfântului Ioan Evanghelistul, a Sfântului Antonie cel Mare sau a Sfântului Simeon Noul Teolog. Dar, toți suntem chemați la sfințenie. Sfințenia nu este altceva decât pregustarea Împărăției Cerurilor.

Am încercat să fiu cât mai concis și consider că parantezele pe care le-am făcut sau le voi mai face sunt necesare pentru a te ajuta să înțelegi un punct de vedere ancorat în adevăr. Am încercat să dau un răspuns ortodox la întrebările tale. Deși sunt tânăr, cred că tinerețea nu este un impediment pentru a încerca să cunoști învățătura Bisericii lui Hristos și pentru a o mărturisi, dacă duhovnicul îți dă binecuvântare pentru aceasta. La conferință am refuzat să răspund la unele întrebări, pentru că am considerat că nu este potrivit să vorbesc despre lucruri prea înalte pentru mine. Așa procedez și în conferințe, și când răspund la scrisori – vorbesc numai atunci când cunosc poziția ortodoxă și când subiectul face parte din preocupările sau frământările mele. Acum, înainte de a-ți da să citești răspunsul meu, îl voi trimite câtorva preoți, care să verifice ceea ce îți scriu. Asta mai ușurează din responsabilitatea pe care mi-o asum ori de câte ori încerc să mărturisesc adevărul.

În ce constă identificarea unor virtuți cu sfințenia? Și care este legătura dintre sfințenie și virtuți? Ca să îți răspund pe scurt, voi spune că în timp ce toți sfinții au avut virtuți, nu toți oamenii virtuoși au dobândit sfințenia. Vedem că sfinții, sporind în diferite virtuți, în nevoință, în ajutorarea aproapelui, în rugăciune, L-au dobândit pe Dumnezeu. Căile lor au fost diferite – și în cele din urmă ei au ajuns în rai în cete diferite (ceata sfinților mucenici, ceata sfinților doctori fără de arginți, ...). Dar fiecare dintre ei a căutat înainte de toate ca printr-o virtute sau alta să facă voia lui Dumnezeu. Ei nu practicau virtutea de dragul virtuții, ci pentru ca prin ea să facă voia lui Dumnezeu.

„Chiar și atunci când își ajutau aproapele?”

Da, chiar și atunci. Pentru că pe aproapele lor îl vedeau ca pe fratele lor în Hristos. Nu slujirea aproapelui era cauza pentru care ei duceau o viață bineplăcută lui Dumnezeu, ci tocmai pentru că iubindu-L pe Dumnezeu își iubeau și aproapele. Acest adevăr simplu era foarte clar cu ceva vreme în urmă. Îl precizez, totuși, pentru că astăzi situația s-a răsturnat.

Astăzi oamenii apreciază mai mult pe cineva care face fapte filantropice decât pe cineva care duce o viață duhovnicească. Astăzi oamenii sunt învățați să judece pe cineva după manifestări exterioare, iar nu după curăția sufletului său. O prințesă care face acte de caritate, dând bolnavilor sau săracilor mai puțin de un sfert din averea sa, chiar dacă trăiește o viață păcătoasă, este privită cu mai multă simpatie decât o mamă care se luptă din greu să își crească copiii pe calea credinței, ferindu-i de influența unui tată bețiv.

Am făcut referire la situația în care virtutea ajutoării aproapelui este îngropată de un păcat. Această situație o regăsim deseori la VIP-urile zilei, fie ele din sfera politicii, a mass-mediei, a muzicii sau din alte domenii. Ba chiar vedem că acestor VIP-uri li se face reclamă pentru cea mai mică faptă de caritate pe care o fac. Chiar dacă uneori binefacerea este tănuțită vreme de ani de zile, până la urmă binefăcătorul sfârșește prin a primi aplauzele publicului; chiar dacă excepțiile există, totuși sunt rare.

Țin să precizez că unii creștini, fascinați de personalitatea celor care fac astfel de acte filantropice, s-au lăsat contaminați de modul lor de viață: „Important în viață este să faci cât mai mult bine altora; chiar dacă faci abstracție de poruncile lui Dumnezeu, Acesta este prea bun pentru a te pedepsi. Va pune pe un cântar faptele bune și cele rele, și te va ierta...”

Acest punct de vedere pleacă de la o premiză bună: Dumnezeu nu poate fi atât de absurd încât să țină seama numai de faptele rele ale oamenilor. El le vede și pe cele bune, și le va pune în balanță. Problema este că nu suntem noi în măsură să judecăm cât de greu atârână binele și răul

pe care îl facem. Dumnezeu nu ne-a poruncit: „Faceți mai mult bine decât rău, ca să vă mântuiți!”, ci ne-a spus să facem cele bune și să fugim de cele rele, ca să nu ne pierdem mântuirea. Da, Dumnezeu cunoaște și binele pe care îl fac păcătoșii. Și, dacă păcătoșii nu se pocăiesc de păcatele lor, Dumnezeu le va răsplăti binele în această viață; dar în cealaltă viață vor ajunge în iad, nu pentru că Dumnezeu e nedrept, ci pentru că ei înșiși au iubit întunericul păcatului și nu L-au cunoscut pe El.

Sper că am reușit să îți explic în mare care este una dintre direcțiile în care creștinii de astăzi substituie sfințenia printr-o virtute. În momentul în care separăm o virtute de celelalte, în momentul în care ne mulțumim să vedem cât am sporit într-o virtute trecând cu vederea celelalte virtuți, ajungem la o virtute înșelătoare. Sfinții Părinți au scris de altfel despre faptul că o astfel de virtute ciuntită își pierde plata de la Dumnezeu, fiind *sufocată* de un păcat sau altul.

Al doilea mod în care sfințenia este substituită de un surogat este mult mai gravă decât prima, când omul se mulțumea să caute să sporească într-o virtute sau alta: aici, sfințenia este considerată ca neavând importanță pentru viața omului, este considerată chiar o piedică pentru împlinirea personalității. Sfințenia este considerată un mit, o vorbă goală, o viață de sclav care ascultă orbește poruncile lui Dumnezeu. Este considerată nimicire a libertății (când de fapt sfințenia aduce adevărata libertate, scăpându-ne din lanțurile păcatului, ale iubirii de sine și ale mândriei). Asistăm la o trecere progresivă înspre intoxicația cu acest surogat. Primul, care prin valorile pe care le promova a reușit să atragă susținători, nu a fost de fapt decât o etapă a pregătirii oamenilor pentru primirea celui de-al doilea. A fost un drog mai ușor, care l-a precedat pe cel mai puternic.

„Fii cool, fii sexy...” Sau: „Trăiește-ți viața după propriile poftes...”. Sau: „Bucură-te de libertate...” Deize pe care le întâlnim la tot pasul, atât direct, în reclamele de tot felul, cât și indirect, în filme și programe de divertisment,

în ziare și reviste care ne *răpesc* cu multă dexteritate timpul liber. Pur și simplu tinerii de astăzi sunt mult mai preocupați să fie sexy decât să dobândească o virtute sau alta. Sau, mai bine zis, ei vor să aibă *virtutea* de a fi sexy. Procesul răsturnării valorilor este în plină desfășurare.

Da, oamenii de astăzi au drept modele personaje care, judecate prin prisma Evangheliei, își agonisesc osândă prin viața pe care o duc. Pentru că vorbim despre lipsa modelelor autentice, trebuia să fac neapărat referire la falsele modele, care din păcate au un număr mare de simpatizanți.

Trebuie să ne fie foarte clar cui slujesc cei pe care ni-i alegem ca modele și cei care au acaparat aprecierile noastre: lui Dumnezeu sau diavolului? Să ne gândim la marile staruri de televiziune care fac emisiuni de succes: cu ce rămân spectatorii după ce văd emisiunile lor? Cum au fost modelate inimile spectatorilor, în bine sau în rău? Cum ne modelează muzica celor pe care îi considerăm staruri? Oare ne stârnește patimile sau nu? Și, dacă ni le stârnește, suntem oare conștienți de faptul că, ascultând această muzică, trecem printr-un proces de sinucidere lentă în plan duhovnicesc?

Și oare care este atitudinea acestor VIP-uri față de credința ortodoxă? Unii sunt indiferenți, alții se declară revoltați de viziunea îngustă a Bisericii, care condamnă homosexualitatea, perversiunile sexuale și alte *valori* ale lumii în care trăim. Alții, foarte puțini la număr, se străduiesc să împace poruncile lui Dumnezeu cu viața fără Dumnezeu, și oscilează între păcat și o falsă pocăință.

Cred că nu greșesc dacă afirm că, pentru a nu-și strica imaginea, cele mai multe VIP-uri nu se declară fățiș împotriva credinței creștine: „E bună și frumoasă credința asta, dar pentru alții. Nu pentru noi. Nouă nu ni se potrivește...”.

Acesta este un alt refren pe care diavolul încearcă să ni-l întipărească în minte: „Credința creștină nu e potrivită pentru toți...”. Ca și cum Hristos nu S-ar fi întrupat pentru toți oamenii, ci numai pentru o parte. Cei care ac-

ceptă această idee vor găsi relativ ușor argumente pentru a afirma că nici lor nu li se potrivește credința în Hristos. Numai că în viața spirituală nu putem să ne purtăm ca la magazinul de încălțăminte, unde încercăm mai multe perechi de pantofi și vedem care e pe măsura noastră. În viața spirituală trebuie să vedem unde e adevărul. Și, dacă înțelegem că adevărul se găsește numai în Biserică, atunci ar trebui să încercăm să purtăm *pantoful* Ortodoxiei, chiar dacă la început ni se pare prea strâmt sau prea larg; chiar și dacă ne face bătăături. În timp, ne vom da seama că pantoful s-a mulat exact pe forma piciorului nostru. Că era cel mai potrivit pantof...

Să ne gândim chiar la modelele creștine pe care le avem: oare nu cumva de multe ori confundăm un părinte cu studii înalte cu un părinte duhovnicesc? Doctoratul nu este un impediment pentru sfințire, dar de multe ori oamenii apreciază mai mult sfaturile unui părinte cu doctorat decât ale unui părinte care, deși este sporit în virtute, nu este căutat de oameni, pentru că nu a urmat un seminar teologic. (Sigur, este bine când studiile teologice sunt îmbinate cu o viețuire aleasă, modele în acest sens fiind părințele Dumitru Stăniloae sau avva Justin Popovici. Dar câți teologi se ridică la această măsură?)

Un preot care folosește în predică citate din scrierile Sfinților Părinți – și este apreciat pentru vasta lui cultură și orientarea sa „patristică” – are mai mult *succes* decât un părinte care se străduiește să îi tragă de mână spre rai pe cei care îi păstorește, dar, deși este mai sporit duhovnicesc decât cel dintâi și se pricepe mai bine să călăuzească sufletele, nu are o cultură la fel de solidă.

Aș putea să trec la o altă categorie de false modele, și să îi pomenesc pe preoții care, pentru că practică anumite tipuri de vrăjitorie (des întâlnită fiind *deschiderea cărții*), sunt considerați de către ucenicii lor aleși ai lui Dumnezeu. Dar m-aș abate de la tema răspunsului pe care mă străduiesc să ți-l dau.

Aș mai putea vorbi totuși despre o specie de false modele: este vorba de creștinii care duc o viață păcătoasă

și care îi smintesc pe cei care vin pentru prima dată la biserică. Aceștia își formează o idee greșită despre ceea ce înseamnă a fi creștin. Fiind lipsiți de discernământ, ei ajung la concluzia că viața creștină este frumoasă numai în teorie, că este imposibil să o pui în practică fără a o amesteca cu fapte păgânești. Și astfel îi copiază în viațuire pe cei pe care i-au considerat drept modele. (Este greșită și atitudinea celor care, atunci când au de ales între modele autentice și false modele, din comoditate le aleg pe cele false. Dar ce să spunem despre cei care au de ales între două sau mai multe tipuri de modele false? Dacă Dumnezeu nu le-ar purta de grijă, ar fi *predestinați* să ducă o viață străină Evangheliei. Însă Dumnezeu poartă de grijă fiecărui om...)

Este greu să înțelegi cum ar trebui să fie un creștin când ai în fața ochilor numai oameni care nu s-au lăsat modelați de duhul Ortodoxiei. Și mă refer nu numai la cei care trăiesc în păcate trupești, deși nici numărul acestora nu este mic. Mă refer și la cei care sunt plini de mândrie, considerându-se mai bineplăcuți lui Dumnezeu decât ceilalți. Mă refer la fățarnicii care se găsesc în număr mare în biserici, la cei care se pricep foarte bine să întocmească cele mai precise liste cu păcate pe care le săvârșesc alții, dar sunt prea atenți la păcatele altora, pentru a-și vedea propriile păcate.

În capitolul 25 al Evangheliei Sfântului Marcu stă scris: *A vorbit Iisus mulțimilor și ucenicilor Săi, zicând: Cărturarii și fariseii au șezut în scaunul lui Moise; deci toate câte vă vor zice vouă, faceți-le și păziți-le; dar după faptele lor nu faceți, că ei zic, dar nu fac. Că leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le miște. [...] Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei și îndoit decât voi. [...] Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că dați zeciuală din izmă, din mărar și din chimen, dar ați lăsat părțile mai grele ale Legii: judecata, mila și credința; pe acestea*

trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați. Călăuze oarbe, care strecurați țânțarul și înghițiți cămila! Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că voi curățiți partea din afară a paharului și a blidului, iar înăuntru sunt pline de răpire și de lăcomie. Fariseule orb! Curăță întâi partea dinăuntru a paharului și a blidului, ca să fie curată și cea dinafară. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că semănați cu mormintele cele văruite, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morți și de toată necurăția. Așa și voi, pe din afară vă arătați drepti oamenilor, înăuntru însă sunteți plini de fățarnicie și de fărădelege.

Nu cred că mai este nevoie să îți dau alte detalii despre fățarnicia care „poluează” atmosfera duhovnicească în multe parohii, smintindu-i pe cei care vor să facă primii pași pe calea credinței. Le știi și fără să ți le spun eu.

Aș mai fi vrut să îți scriu multe lucruri, dar abia aștept să îți vorbesc despre modul în care putem descoperi adevăratele modele. Așa că voi enumera pur și simplu câteva idei pe care nu vreau să le trec cu vederea:

- Modernismul a facilitat promovarea falselor modele: un creștin care cunoaște bine problemele lumii în care trăiește, un creștin care este la curent cu politica, economia și cultura zilelor noastre, chiar dacă nu se spovedește și nu se împărtășește, va primi mai multă atenție decât un creștin care, ocupându-se mai mult de lupta cu propriile patimi și de urcușul duhovnicesc, nu și-a împrăștiat mintea în toate direcțiile. Iarăși m-ai putea întreba: „Cele două, adică cunoașterea lumii în care trăim și cunoașterea lui Dumnezeu sunt chiar atât de diferite? Oare nu poate cineva să le aibă pe amândouă?”. Întrebarea e bună, dar răspunsul nu cred că te va mulțumi: ba da, poate cineva să le aibă pe amândouă, numai că de multe ori cei care vor să ajungă aici au o cunoaștere superficială a vieții ortodoxe. Consideră că, dacă au citit câteva cărți, dacă au ținut câteva posturi, L-au dobândit pe Dumnezeu. Nu spun că neapărat spovedania și împărtășania sunt dovezi de necon-

testat ale sănătății sufletești – mai nou, unii intelectuali se spovedesc și se împărtășesc tocmai pentru a dovedi celorlalți cât de credincioși sunt; numai că spovedania și împărtășania trebuie făcute pentru Dumnezeu, nu pentru ochii lumii. Nu te poți uni cu Hristos pentru câteva momente, doar pentru a face o poză de grup cu prietenii din parohie...

- Trebuie să avem mare grijă când apreciem acele personalități ortodoxe, preoți sau mireni, care sunt *în grațiile* mass-mediei. Oare cum ar putea mass-media, care promovează atâta păcat, atâta desfrâu și atâta violență, atâta apostazie și vrăjitorie, să îi primească pe adevărații mărturisitori ai lui Hristos? De ce ar face-o?

De obicei nu o face. Iar când o face, în cazuri foarte rare, motivul este dorința de a-și mări credibilitatea. „Uite, la televizor sunt și emisiuni religioase”, spune un creștin, și după ce vede jumătate de oră de discuții care nu au legătură directă cu urcușul duhovnicesc mai stă două ore să vadă știri, emisiuni cu animale sau programe de divertisment. („Ce e rău în asta?” Chiar numai faptul că răpesc timpul pe care creștinii l-ar putea folosi mai bine ar trebui să fie o explicație suficientă.)

„Uite, revista cutare are un articol interesant despre marii duhovnici din Moldova...”, spune altul, și după ce citește articolul despre marii duhovnici citește și două articole despre horoscop și despre *doctorii* radiesteziști.

Să ne dăm seama că mass-media nu poate fi sinucigașă: nu poate promova modele duhovnicești autentice, care ar nega înțelepciunea acestei lumi și deșertăciunile sale. Ea promovează mai ales personalitățile „ortodoxe” care au pactizat cu această înțelepciune (discursul acestora, despre subiecte neutre, care nu au nimic în comun cu problemele duhovnicești ale vieții de zi cu zi, neconvincându-l pe cititorul sau pe privitorul căldicel – care stă cu un picior în biserică și cu altul în arena de kick-boxing, în cluburi de noapte sau în alte spații la fel de *binecuvântate* – să pună început bun mântuirii).

- Între falsele modele se află și cei care au prea multă râvnă duhovnicească: de la prea multă râvnă cad în mândrie sau, primejduindu-și sănătatea, ajung chiar pe patul de spital – uneori chiar la psihiatrie. Din exces de zel nu țin seama de *dinții de lapte* pe care îi au și, hrănindu-se cu hrană prea tare pentru ei, ajung în impas. Numai un duhovnic iscusit i-ar putea ajuta să nu cadă în prăpastie. (Unii s-au ținut cu dinții de scrierile Sfinților Părinți, fără a se împărtăși însă din duhul acestor sfinți, și au ajuns în primejdia de a se lepăda chiar de credința creștină.) Dacă este ușor să nu iei drept model pe un creștin lipsit de râvnă, pe unul care duce o viață comodă, lipsită de nevoință, este mult mai dificil să ai discernământul de a nu lua drept model nici pe cineva care are râvnă lipsită de dreaptă socoteală.

- Există creștini care aleg așa-numita călugărie albă, trăind în lume în curăție, fără a se căsători. Unii dintre aceștia însă refuză familia din motive neîntemeiate și, disprețuind familia, cad sub osânda Sfințelor Sinoade. Ei afirmă că în viața de familie este cu neputință să dobândești harul lui Dumnezeu, ca și cum acest har ar ocoli familia. Cei care se lasă păcăliți de părerile acestora sunt impresionați de nevoința sau de viața de rugăciune prin care falșii *călugării albi* ies în evidență. Numai că adevărații călugări albi nu disprețuiesc niciodată familia și nici nu se laudă cu nevoințele lor. Ci fac tot ce le stă în putință pentru a-i convinge pe cei căsătoriți că și drumul familiei este un drum la al cărui capăt se află raiul.

- Cei care vor să fie modele, dar sunt false modele, pot fi identificați și din cauza mândriei lor. Fie că fac o nevoință sau alta, ei pun mai presus propriul efort decât ajutorul primit de la Dumnezeu. Chiar dacă spun cu falsă smerenie: „Domnul m-a ajutat să postesc atât”, ei sunt plini de o demonică iubire de sine. Adevăratul model nu caută să iasă în evidență cu nimic, caută doar să facă voia lui Dumnezeu; și atunci când, din rânduială dumnezeiască, este chemat să fie povățuitor pentru alții, nu o face cu

mândrie, ca și cum ar fi fost vrednic de așa ceva, ci cu smerenie, avându-și păcatele înaintea ochilor.

Iată, dar, că după o călătorie lungă, prea lungă poate, am ajuns și la miezul problemei.

e) Despre aflarea modelelor duhovnicești

Îți scriam în prima parte a acestei scrisori că este greu pentru un creștin să se raporteze numai la modelul absolut care este Hristos, Dumnezeu - Omul. Dar, într-o măsură mai mică sau mai mare, Hristos este modelul principal al fiecărui creștin. El este Calea, Adevărul și Viața noastră. Spre El sunt îndreptate inimile și cugetele noastre. Oricât am fi de slabi în viața duhovnicească, inimile noastre nu se îndreaptă mai întâi spre vreun alt model de sfânt sau de sfântă. Ci se îndreaptă spre El. Câtă vreme centrul viețuirii noastre duhovnicești este Hristos, suntem pe drumul cel bun. Câtă vreme înlocuim acest model suprem cu oricare altul, ne îndepărtăm de calea cea dreaptă. Sfinții au fost icoane ale lui Hristos. Dar aceste icoane nu pot zugrăvi deplinătatea măreției lui Hristos. În momentul în care ne alegem un alt model duhovnicesc, riscăm să fracturăm viața noastră duhovnicească. „Dar oare nu au fost atâția părinți care râvneau să urmeze marilor sfinți ai Bisericii?” Ba da, numai că doreau să le urmeze pilda pentru a-L urma de fapt pe Hristos. Nicio nevoință în sine nu aduce sfințenia. Poți fi cel mai mare postitor, poți păstra tăcerea în toate zilele vieții tale, și poți rămâne fără plată.

Acum vreau doar să insist puțin asupra importanței înțelegerii datoriei noastre de a avea inimile îndreptate spre Hristos. El nu ne-a învățat numai prin cuvinte ce înseamnă smerenia, ce înseamnă iubirea; El ne-a învățat prin faptele Sale că aceste virtuți nu trebuie să rămână la nivelul de vorbe goale, ci trebuie puse în practică.

Creștinul trebuie să păstreze în inima sa pilda vie a vieții lui Hristos. De mare ajutor este înțelegerea faptului că Hristos este alături de fiecare dintre creștinii care duc lupta cea bună a mântuirii. În momente de impas, creștinul se roagă la Dumnezeu să primească ajutorul de care are nevoie, se roagă să fie luminat să facă ceea ce trebuie. Creștinul nu crede în sine. Toată nădejdea sa este îndreptată spre Dumnezeu. Rugăciunea nu substituie nevoia firească a sufletului de a avea repere în fiecare moment al vieții. Dimpotrivă. Sunt momente în care creștinul știe foarte bine ce ar trebui să facă, dar nu face. Lupta cu păcatul nu se poate asemăna sub toate aspectele rezolvării unei probleme de matematică. Acolo, dacă știi care este soluția, problema este rezolvată. În războiul duhovnicesc de multe ori știm ce trebuie să facem, dar ne lipsește puterea de a face binele. Pentru că inimile noastre se lasă ușor amăgite de dulceața păcatului. Este, deci, nevoie de multă tărie sufletească. Și rugăciunea picură în suflet această tărie.

Frate al meu, îți voi scrie acum despre modelele vii pe care ar trebui să le găsim, pentru că găsirea acestora ne-ar da un impuls puternic de a le urma în virtute. Încep oarecum mai brusc, dându-ți două exemple de oameni care și-au pus amprenta asupra urcușului meu duhovnicesc. Unul dintre ei îmi este prieten, și – deși nu îi voi da numele – sunt sigur că se va simți stânjenit dacă va vedea că am scris despre el. Asta pentru că orice model adevărat este model nu pentru că a vrut să fie laudat de ceilalți, ci pentru că s-a străduit să Îl urmeze pe Hristos.

Veneam de la o slujbă în Postul Mare. Precum știi, atunci rugăciunea Sfântului Efrem Sirul – „Doamne și stăpânul vieții mele...” este însoțită de închinăciuni și metanii. La biserica la care fusesem eu, slujba se terminase mai repede. Și în drum spre casă m-am mai oprit pe la altă biserică, pentru că voiam să discut ceva cu un preot. Intrând în biserică, am văzut că slujba nu se terminase. Când s-a zis rugăciunea Sfântului Efrem, m-am gândit că nu mai are rost să fac încă o dată metanii, pentru că fă-

cusem în timpul slujbei la care asistasem în întregime. Dar atunci l-am văzut pe prietenul meu, care avea în brațe pe unul dintre copilașii săi, cum făcea metanii cu copilul în brațe. Imaginea este de *Pateric*. Să vezi un tată cum se apleacă, ținându-se cu o mână de pământ și cu cealaltă ținând copilul cu grijă, e ieșit din comun. M-a impresionat seninătatea cu care tatăl făcea această nevoință – o făcea ca și cum ar fi cel mai normal lucru din lume. Știu că cineva ar fi putut comenta: „Dar, dacă scăpa copilul? Oare Dumnezeu e chiar atât de absurd încât să le ceară părinților să facă metanii cu copiii în brațe?”. Nu, evident că nu. Nu există niciun canon și nicio pravilă care să ceară așa ceva. Dar în același timp nu există niciun canon și nicio pravilă care să sufocă dragostea credincioșilor față de Dumnezeu. Prietenul meu făcea ce făcea din dragoste. Îl iubea (și Îl iubește) pe Dumnezeu și nu voia să renunțe la metanii doar pentru că avea un copil în brațe.

Nu recomand niciunui părinte să facă metanii ținându-și copilul într-o poziție de *gimnastică*, poziție care ar putea fi periculoasă. Dar recomand fiecărui creștin să fie foarte sincer cu sine însuși și să nu se lenevească a face tot ce trebuie pentru a-L dobândi pe Dumnezeu. Dumnezeu nu Se sălășluiește în inimile celor leneși, ale celor comozi, ale celor care caută argumente pentru a-și ușura cât mai mult crucea.

Eu însumi m-am simțit muștrat de jertfa prietenului meu. Am făcut încă o dată metaniile, împreună cu ceilalți, până la sfârșitul slujbei. Dar asta, evident, nu a fost mare lucru. De multe ori, însă, fiind pus să aleg între două variante, una mai ușoară și alta mai grea – dar aducătoare de roade duhovnicești – mi-am adus aminte de prietenul meu. Și îl pomenesc la rugăciune, ca Dumnezeu să îi dea puterea să fie un model pentru ceilalți până la sfârșitul vieții sale.

Un alt exemplu care m-a impresionat a fost cel al unui tânăr de o vârstă apropiată de a mea, pe care l-am cunoscut la mănăstirea Clocociov, care era plină de pelerinii veniți să se spovedească la părintele ieromonah Vi-

sarion. Camera în care stăteam era mică, și în ea mirosea foarte urât. Nu contează motivul. Eu abia puteam să mai respir. Mă simțeam foarte rău și mă gândeam să mă întorc la București. Dar, când au început discuțiile în cameră, am auzit un lucru care m-a impresionat atât de tare, încât m-am hotărât să rămân. Tânărul despre care vreau să îți vorbesc fusese campion național de judo. Duhovnicul său – parcă tocmai părintele Visarion – îi îngăduise să practice judo până în momentul în care a devenit cel mai bun din țară la categoria lui. Și, după ce a câștigat titlul, părintele i-a cerut să renunțe. Adică să renunțe la campionatul internațional. Și tânărul a făcut ascultare. Faptul că atunci vicecampionul României a ajuns vicecampion internațional (nu mai țin minte exact, dar parcă era vorba chiar de campionatul mondial), arată că, dacă tânărul nostru (care îl învinsese pe vicecampionul României) nu făcea ascultare de duhovnicul său, ar fi avut mari șanse să devină cel puțin vicecampion la competiția internațională. Și cât efort făcuse să devină campion național... Îmi povestea de antrenamentele epuizante (și îl ascultam cu interes, pentru că eu însumi am făcut sport de performanță) și mă tot miram cât de mare a fost jertfa lui. La început m-am mirat că duhovnicul îl lăsase să practice judo (sport care poate fi vătămător nu numai fizic), dar până la urmă m-am gândit că duhovnicul a vrut să îi încerce ascultarea. (Mult mai multă plată a avut tânărul dacă s-a lăsat de judo în culmea gloriei, dar nu și la capătul ascensiunii, decât dacă s-ar fi lăsat de la prima spovedanie. Oricum, astfel de situații nu pot fi judecate din exterior. Pentru că la fiecare spovedanie pe duhovnic îl luminează Dumnezeu. Dacă duhovnicul i-ar fi cerut să se lase de judo de la început, poate că tânărul ar fi preferat să fugă de biserică. Și ce folos ar fi ca un duhovnic să îndepărteze un creștin de Biserică, în loc să-l ajute să descopere frumusețea Ortodoxiei?)

Îți voi reproduce acum o întâmplare dintr-o carte care, din mulțimea de cărți pe care le-am citit până acum, mi se pare cartea cea mai apropiată de *Pateric*: este vorba

de *Dragostea care ne smintește*, scrisă de părintele Savatie Baștovoii:

„Odată, după slujbă, în pușcăria din Bender s-a apropiat de mine un pușcăriaș înalt cu părul roșcat și pistriat. Ținea mâna la gură și n-o ferea nici când vorbea, pe urmă s-a scuzat că are tuberculoză. Mi-a zis că îl chemă Serioja, că a fost boxer și că a nimerit aici pentru că a rupt maxilarul polițistului de sector, care bătuse un copil orfan. Porecla îi era *Uragan*, pentru că, atunci când lovea, nu mai ajungea să dea a doua oară.

Acest Serioja avea și un prieten – Vasia – care vărsa și el sânge. Cu Vasia lucrurile stăteau mai prost, pentru că era slăbănog și fuma. Serioja era foarte neliniștit pentru Vasia și îmi scria scrisori în care îmi spunea că i se rupe inima pentru el. Vasia avea doi copii acasă, dar soția i se căsătorise cu altul între timp. Odată, Serioja mi-a zis să-i fac rost de 200 de dolari, ca să-l scoatem pe Vasia, căci se apropia perioada grațierilor. Eu i-am zis că nu am bani, dar că voi încerca să caut. Dar eu nu am căutat acei bani, pentru că nu l-am luat pe Serioja în serios. După o vreme a venit la mine părintele care sluja în pușcărie și mi-a zis că Serioja a intrat în încurcătură, că a împrumutat de la *blatnâie* (treapta de sus în pușcăriile rusești) 200 de dolari, dar acum nu are de unde să-i dea înapoi și că, după legile pușcăriașilor, acum trebuia să i se rupă mâinile. Serioja a împrumutat acești bani știind bine că nu are de unde să-i întoarcă, din dragoste pentru Vasia, pe care l-a și scos atunci din pușcărie. Acest Serioja el însuși vărsa sânge și umbla iarna într-o pereche de șlapi de cauciuc împrumutați. El nu doar că împărțea cu Vasia tot ce-i aduceam, și nu numai că nu a folosit banii împrumutați pentru a ieși el însuși din pușcărie, ci și zilele care i-au mai rămas și le-a pus în pericol împrumutând bani de la cei care «erau datori» să-i rupă oasele în cazul în care nu-i va mai întoarce. «Eu n-am unde să mă grăbesc - zicea Serioja -, pe mine nimeni nu mă așteaptă, dar Vasia are copii, el va fi foarte fericit să-i mai vadă măcar o dată, să nu moară aici ca un câine».

Ne vedeam cu Serioja foarte des. Veneam și în timpul săptămânii, să-i aduc cele de care avea nevoie. Cu toate acestea, de fiecare dată el mă ruga să iau o «svidanie» (întrevedere/vizită). Odată, după ce am stat vreo oră la vorbă, iarăși a început să mă bată la cap să cer o *svidanie*. Am intrat în cabinele de sticlă și am luat receptoarele ca să vorbim. «Ce mai faci?» - m-a întrebat. «Bine, dar tu?». «Slavă Domnului, mai bine. Și Vasia îți mulțumește pentru toate. Dacă poți, adu-mi un pachet de ceai...» Cele 5 minute au trecut repede și noi n-am vorbit nimic altceva decât vorbeam de obicei. Pe când eu încă mai eram confuz și încercam să găsesc un sens acestor 5 minute petrecute în cabină, Serioja mi-a mulțumit și mi-a zis: «Știi, degrabă se împlinesc 8 ani și eu mă eliberez, și-am vrut să am și eu o *svidanie*. Aceasta este prima mea *svidanie* în acești 8 ani».

Cu puțin înainte de eliberare, Serioja a primit o scrisoare de la mama sa, care îl ruga să nu se întoarcă acasă, ca să nu le tulbure viața. Serioja mi-a povestit despre asta foarte senin, zicând că el o înțelege și că nu este supărat pe nimic.

Serioja mi-a făcut cadou în semn de prietenie și dragoste un sipețel de lemn pe care eu îl am și până acum, păstrând în el tămâia și alte sfințenii.

Poate spune cineva că acest pușcăriaș nu a ajuns la măsura dragostei pe care o aveau marii sfinți ai Bisericii? Hristos ne-a spus: *Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi* (Ioan 15, 13). Oare acest pușcăriaș nu și-a pus sufletul pentru aproapele său? Pe mine m-a impresionat foarte mult această întâmplare. Mi s-a părut că dragostea acestui necunoscut seamănă foarte mult cu cea a Avvei Agathon, un alt cuvios al *Patericului*, care spunea: „De mi-ar fi fost cu puțință să găsesc un bubos, să-i dau trupul meu și să îl iau pe al lui, bucurie aș fi avut, căci aceasta este dragostea cea desăvârșită”.

Exemplele pe care le-am dat, și mai ales ultimul, sunt izbitoare. Ne arată că Hristos are slujitori aleși chiar

și în vremurile noastre. Aș mai cita încă două întâmplări, din *Limonariul mirenilor*, o carte care aduce mult folos celor ce se ostenesc să urmeze pildele de evlavie descrise acolo.

„Bucurie mare îi cuprinsese pe Kostakis și Eutihia în acea seară. Cu binecuvântările părinților lor s-au logodit și toți cunoscuții și prietenii au venit să-i felicite. Casa strălucea de lumina fericirii.

Însă!... După cinci zile, într-o după-amiază, când Kostakis se întorcea acasă, la o cotitură de drum o mașină l-a lovit și l-a aruncat în șanț. Puțin a lipsit să-l omoare. Lume multă s-a adunat în jurul său. Doi cunoscuți de-ai lui l-au ridicat imediat și l-au dus cu mașina la spital. Medicii l-au examinat degrabă. «Fraktură a coloanei vertebrale», a fost diagnosticul.

Eutihia a fost anunțată urgent. Cu răsuflarea tăiată s-a dus în camera bolnavului. Ochii i s-au umplut de lacrimi când a văzut că *alesul* ei nu se putea mișca. Și-a păstrat însă curajul, i-a strâns mâinile cu dragoste și i-a spus cu blândețe:

- Nu-ți fie teamă, vor trece toate. Eu voi rămâne încontinuu lângă tine. Curaj, Kostakis! Dumnezeu este mare.

- Îți mulțumesc, Eutihia, pentru puterea pe care mi-o dai. Dar, mi-e teamă că pentru mine viața de-acum s-a stins. Nu mă voi mai ridica niciodată din pat.

- Ce vorbe sunt acestea, dragul meu? Eu am nădejde în Dumnezeu. Nu te gândești la ce-i rău!...

Zilele treceau. Eutihia era mereu lângă bolnav. Dar, Kostakis nu dădea niciun semn de însănătoșire. Fața i se îngălbenise. Ochii îi erau mereu plini de lacrimi.

Într-o zi, când în cameră nu era altcineva în afară de Eutihia, Kostakis a zis în șoaptă:

- Eutihia, vreau să-ți spun ceva.

- Da, dragul meu, orice dorești.

- Eutihia, ascultă! Eu, după câte văd, n-o să mă fac bine. Voi rămâne pentru totdeauna neputincios. Tu, însă, nu ești datoră să veghezi lângă mine. M-am gândit mult,

dar nu am găsit altă cale. Trebuie să ne despărțim. De astăzi ești liberă să te îngrijești de fericirea ta. Nu am dreptul să-ți distrug viitorul.

Acestea le-a spus bolnavul, cu lacrimi în ochi.

Eutihia s-a cutremurat dintr-o dată.

- De ce gândești așa, Kostakis? Cine ți-a spus că eu te pot lăsa, pentru că ești bolnav? Voi rămâne lângă tine și cu blândețea și cu rugăciunea mea te voi face bine. În viața noastră va răsări iarăși soarele.

Kostakis a rămas mut de uimire. Ochii i s-au umplut de lacrimi. A luat mâinile Eutihiei și a început să le sărute cu recunoștință. În clipa aceea în cameră a intrat mama lui Kostakis. I-a văzut plângând și s-a apropiat. Kostakis i-a povestit printre suspine mamei sale întâmplarea.

- Dulcea mea fetiță, a zis mama cu dragoste, și a îmbrățișat-o pe nora ei.

Și povestirea menționează că după două luni, Kostakis, datorită îngrijirii Eutihiei, s-a însănătoșit.

Nunta lor a fost o adevărată sărbătoare. Prietenii și cunoscuții au sărbătorit evenimentul. Și la un moment dat, când cei prezenți se ridicaseră în picioare și îi felicitau pe cei proaspăt căsătoriți, Kostakis s-a ridicat și a zis cu emoție:

- După Dumnezeu, fericirea mea i-o datorez soției mele. Eutihia (adică Fericire) o cheamă și fericire mi-a adus...

În ceasul acela nu a rămas ochi care să nu verse lacrimi..."

Nu voi scrie nimic despre această întâmplare înainte de a ți-o prezenta și pe cealaltă:

„Șase ani au trăit în armonie și iubire. Singura umbră era faptul că nu aveau copii. Dar nădăjduiau. Într-o zi o altă femeie a intrat în viața soțului. În casă au început de-acum conflictele, scenele, deseori fără motiv. Bărbatul devenise nervos, sever... Lucrul acesta s-a făcut cunoscut. Au aflat și ai lui. L-au sfătuit. I-au spus că are o femeie de diamant... Dar acela, nimic...

Și, într-o seară, răul s-a întregit. A adus-o de tot acasă pe această femeie. I-a dat oficial dreptul de a gospodări casa. Și soția legală a fost izgonită în... mansardă. Acolo petrecea zile triste și nopți martirice. Singură, aproape flămândă, închisă, se ruga acum cu mai multă dorire și îl implora pe Dumnezeu să aibă milă de ea.

Într-o seară târziu, când în casă nu se auzea nicio mișcare, sărmana femeie a coborât încet-încet din pustnicia ei. A trecut fără să facă zgomot în cămăruța în care se afla iconostasul. Voia să ia o icoană care să-i țină tovărășie în mansardă. În lumina slabă a unei lumânări s-a urcat pe o masă și a coborât icoana Maicii Domnului. A îmbrățișat-o. A început să plângă în hohote nesfârșite. A ingenunchat cu Maica Domnului în brațe. Oare câte ore să fi rămas în poziția asta? În final a adormit de epuizare...

Dimineața, ușa s-a deschis dintr-o dată. Era soțul ei, care a intrat pe neașteptate să ia ceva... A văzut priveliștea cutremurătoare. A rămas încremenit. Îl cuprinse o sudoare rece. A înaintat. A trezit-o ușor.

- Ridică-te, i-a zis... Iartă-mă. Sunt netrebnic...

Și a început să plângă. Maica Domnului a făcut minunea. Peste puțină vreme femeia străină a plecat din casa pe care o cucerise prin trădare.

Și cununile căsniciei lor... au intrat din nou în cutia de aur... Lângă icoana Maicii Domnului..."

Îmi dau seama că aceste două întâmplări nu sunt la fel de izbitoare precum cea cu deținutul care a preferat să aibă mâinile rupte decât să îl lase lipsit de ajutor pe fratele său de suferință. Dar le consider de mare folos pentru cei care trăiesc în lume. De multe ori căutăm numai exemple impresionante, care să ne satisfacă într-un fel curiozitatea duhovnicească. Căutăm fapte pe care să le includem într-o imaginară *Carte a recordurilor spirituale*, fără să ținem seama de fapte mai mărunte, care însă ne-ar putea aduce un mare folos duhovnicesc.

Considerăm în mod greșit că este preferabil să cunoaștem numai fapte mărețe, atât de mărețe încât nu ne pricepem să le adaptăm la problemele noastre de zi cu zi,

decât să cunoaștem fapte creștine care, deși nu sunt ieșite din comun, ar fi mai lesne de urmat. Preferăm să fim vișători, să cugetăm la măsuri înalte, dar nu vrem să facem faptele potrivite măsurii noastre.

Fratele meu, cred că ți-ai dat și tu seama de faptul că unul dintre principalele puncte slabe ale creștinilor din vremurile noastre este că vor să afle cât mai multe, dar nu vor să trăiască pe măsura celor aflate. Este foarte trist că nu știm sau nu vrem să ne folosim de cele citite. Am amintit de părintele Savatie. Cineva îmi spunea despre el: „Dar nu pot să îi urmez exemplul. El a citit viața Sfântului Antonie cel Mare și a fugit imediat la mănăstire, părăsindu-și iubita. Eu nu pot să îmi las iubita, cu care îmi place atât de mult să mă iubesc, ca să mă călugăresc. Nu simt că monahismul este pentru mine...”.

Nu toți oamenii au chemarea de a se călugări. Dar toți au chemarea de a merge pe calea mântuirii. E ușor să găsim justificări pentru a șovăi să facem pasul spre Hristos. Citind despre pocăința părintelui Savatie, tânărul acesta ar fi trebuit să ia hotărârea de a renunța la păcatul curviei. Și, dacă tot ținea la prietena sa, ar fi putut să se căsătorească cu ea. Cuvintele pe care mi le-a spus sunt reprezentative pentru modul în care oamenii fug de exemple: în loc să caute cum ar putea să se folosească de pildele de evlavie, caută să se convingă singuri de faptul că, oricât de impresionante ar fi aceste pilde, sunt destule motive care îi împiedică să le urmeze.

Da, pasul hotărâtor pe care l-a făcut părintele Savatie, părăsind păcatul desfrânării, ar trebui să îi impulsioneze spre pocăință pe toți cei care trăiesc în păcate (indiferent în ce păcate trăiesc – fie că fură, fie că se îmbată, că se droghează, că sunt mândri, că se masturbează, că sunt mânioși, că trăiesc departe de spovedanie...; nu am loc aici să înșir o listă de păcate completă). Sunt unii care au obiecții față de stilul abordat de părintele Savatie în cărțile și conferințele sale (recunosc că eu însumi am anumite rețineri față de unele afirmații prea îndrăznețe ale sale). Dar, din pricina acestor obiecții, ei trec cu vederea

schimbarea extraordinară prin care a trecut acest tânăr. Se poticnesc, căutând să îl atace pe părinte și să îi găsească nod în papură, în loc să își dea seama că pocăința de care a dat dovadă acesta îl face să fie bineplăcut în fața lui Dumnezeu; *fariseii cărturari* caută să îl atace nu pentru micile scăderi, inerente oricărui mărturisitor aflat la vârsta tinereții, ci pentru faptul că a reușit să spargă gheața vechi-testamentară care se așezase pe unele rafturi ale pangarelor.

Acești *farisei cărturari* caută să vâneze orice suflet care mărturisește o Ortodoxie vie, așa cum inchizitorii îi vâneau pe eretici. Ei încearcă să sugrume orice model care se arată la orizont. Pentru că orice model real pune în evidență fățarnicia lor. Chiar și fără să îi judece, chiar și numai prin faptul că duce o viață în Hristos. (Aș face referire aici la cazul unui părinte, poate cel mai dotat intelectual dintre preoții noștri, care – după ce a scris cărți de mare valoare – a făcut greșeala de a ataca căderile slujitorilor Bisericii altfel decât o făceau Sfinții Părinți; în loc ca alți preoți să încerce cu dragoste să îl ajute să își înțeleagă greșeala, au preferat să sară la gâtul lui ca lupul la oi: „Uite ce prostii susține rătăcitul acesta. Jos cu el...”. Era incomod un preot care încerca să zgâlțâie lânțezeala pseudo-teologică în care se scăldau unii frați ai săi și care încerca să își asume predania patristică, mărturisind-o pe limba intelectualilor de astăzi. Cred că, dacă i s-ar fi atras atenția cu dragoste asupra greșelilor pe care le făcea *fără voie*, părintele și-ar mai fi *strunjit* punctul de vedere. Dacă alții s-ar fi rugat pentru el, părintele și-ar fi revenit la timp. Dar, așa, a luat-o pe un drum înfundat. „Mai bine fără el...”, au spus cei care ar fi trebuit să sufere văzându-l pe fratele lor păcălit de diavol. Țin neapărat să precizez – nu de frica fariseilor, ci pentru obiectivitate – că nu îl consider pe părintele acesta un model duhovnicesc; dar cred că, dacă renunța la anumite *excentricități* sterile, ar fi fost modelul de gânditor ortodox al generației sale. Am făcut referire la el pentru că am considerat că această paralelă este relevantă pentru modul în care se încearcă sufocarea

cuiva care poate fi un model autentic. Aș fi putut face referire la exemple luate din *Viețile Sfinților*, la modul în care Sfinții Nectarie din Eghina sau Sfântul Ioan Maximovici, doi sfinți făcători de minuni, încă din timpul vieții lor pământești au fost batjocoriți de către alți slujitori ai sfintelor altare. Nu am făcut-o din simplul motiv că detaliile despre prigonirea lor mi-ar fi luat prea mult timp; pe când modul în care a fost prigonit preotul acesta – chiar dacă făcuse anumite greșeli și nu fusese nevinovat, precum cei doi sfinți ierarhi pe care i-am pomenit – a fost oglindit deseori de către mass-media).

Cred că ar trebui să fim conștienți de faptul că orice model autentic va fi arătat cu degetul. Și chiar va fi prigonit, într-un fel sau altul, pentru că diavolul nu suportă existența *modelelor* duhovnicești. El încearcă să le tragă pe drumuri greșite (ori în erezii, ori în păcate) și, dacă nu reușește, începe defăimarea lor. Dar, cu toată prigonirea de care au parte, modelele strălucesc în continuare. Și cei care au ochi văd asta, cu tot praful stârnit de diavol. Hristos ne spune: *Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, și pe al vostru îl vor păzi. Iar toate acestea le vor face vouă din cauza numelui Meu, fiindcă ei nu cunosc pe Cel ce M-a trimis* (Ioan 15, 20-21). Și dacă ei nu Îl cunosc pe Dumnezeu, nu Îl cunosc pe Hristos, izgonindu-L și prigonindu-L la fel ca acum două mii de ani, cum oare îi vor răbda pe cei care sunt modele de viață creștină? Trăim într-o societate care Îl disprețuiește pe Hristos. Nu este de mirare că îi disprețuiește și pe ucenicii Săi, ucenici care se împotrivesc duhului apostat al unei societăți care se autodistruge.

Voi înșirui aici câteva idei pe care le consider esențiale:

- Trebuie să fim conștienți de marele dar pe care ni-L face Dumnezeu, punându-ne la îndemână atâtea cărți de folos. Cărțile se află între principalii stâlpi de sprijin pe

care îi avem în vremea de astăzi. Diavolul vrea să ne convingă să citim cât mai mult despre istoria religiilor, despre psihologia și sociologia religiei, să ne facem un bagaj de cultură religioasă. Acest bagaj nu e rău în sine. Dar trebuie să aibă la bază o serioasă trăire duhovnicească. Cei care au dat întâietate culturii în dauna viețuirii s-au îndepărtat de calea cea dreaptă. Mai întâi, trebuie să dobândești o *mente ortodoxă*, pe care apoi o poți umple cu o grămadă de cunoștințe din cele mai variate domenii. Dar *mintea ortodoxă* nu se formează doar citind...

• „Și ce să facem, să încercăm să copiem Viețile Sfinților?”

Nu, nu trebuie să copiem pe nimeni. Dar putem să ne străduim să urmăm, atât cât ne stă în putință, tot ce este de folos. Dumnezeu nu ne cere să îi imităm orbește pe sfinți, pe Sfântul Apostol Ioan, pe Sfântul Nectarie, pe Sfântul Siluan sau pe alți cuvioși. Ne cere să fim noi înșine, lepădând însă mândria, iubirea de sine și celelalte patimi. Mai bine zis ne cere să fim noi înșine o casă primitoare, în care să Se sălășluiască Hristos. Putem să urmăm dragostea de Dumnezeu a Sfântului Apostol Ioan, răbdarea Sfântului Nectarie sau smerenia Sfântului Siluan. Dar asta nu ne face să fim străini față de noi înșine; dimpotrivă, ne ajută să ne cunoaștem cu adevărat. Sfântul Justin Popovici te îndeamnă: „Caută să te găsești pe tine însuși în *Viețile Sfinților*; te vei găsi oricum în ele. Mai mult încă, vei găsi acolo și leacurile cu care poți să te vindecii de toate bolile duhovnicești și să te faci sănătos pentru totdeauna”.

• Nu trebuie doar să ne lăudăm cu marii sfinți ai Bisericii și cu tezaurul duhovnicesc pe care ni l-au lăsat. Trebuie să ne adăpăm noi înșine din învățăturile lor, trebuie să ne lăsăm modelați de ele. Altfel, lăudându-ne cu Tradiția noastră, dar trăind fără să ținem cont de ea, vom ajunge mai de plâns decât sectanții. Știi doar că unii sectanți, deși nu se hrănesc din Predania Sfinților Părinți, se străduiesc să trăiască după Evanghelie și de multe ori fac fapte creștine pe care ortodocșii căldicei se lenevesc să le fa-

că. Trebuie să fim ortodocși și în trăire, nu numai în cuvinte. Abia atunci sectanții vor înțelege că jertfelnicia lor nu se ridică la înălțimea jertfelniciei noastre.

- Monahii din vremurile noastre sunt diferiți de monahii din vremea cuvioșilor *Patericului*. Sfântul Ignatie Briancianinov scria următoarele: „S-a observat că începătorii nu pot aplica cărțile la condiția proprie, dar sunt întotdeauna atrași de tendințele cărții. Dacă o carte îndeamnă la tăcere și arată nenumăratele foloase duhovnicești pe care începătorul le poate dobândi într-o liniște profundă, acesta începe să-și dorească din tot sufletul să plece în singurătate, către un pustiu nelocuit. Dacă o carte vorbește despre ascultarea necondiționată sub călăuzirea unui purtător-de-Duh Părinte, în mod cert începătorul va începe să dorească o viață plină de lipsuri și de ascultare desăvârșită față de un Bătrân. Pentru vremea noastră, Dumnezeu nu ne-a dat niciunul dintre aceste moduri de viață. Dar cărțile Sfinților Părinți care descriu aceste stări pot influența atât de mult un începător încât, așa neexperimentat și neștiutor cum este, poate cu ușurință să se hotărască să părăsească locul unde trăiește și unde are toate condițiile pentru a lucra la mântuirea sa și pentru a spori duhovnicește prin punerea în practică a poruncilor evanghelice, pentru un vis imposibil al vieții perfecte închipuită foarte viu și ispititor în imaginația sa”.

Dacă până și monahii din vremea Sfântului Ignatie Briancianinov aveau dificultăți în înțelegerea învățăturilor Sfinților Părinți, ce să mai spunem despre monahii de astăzi, care oricum sunt mai slabi duhovnicește decât cei de atunci? Și dacă și monahii de astăzi pot cădea în înșelare, oare nu ar fi mai bine ca mirenii să evite această înșelare, renunțând să citească scrieri duhovnicești? Nu. Dacă, în fiecare pas pe care îl face, creștinul va avea binecuvântarea duhovnicului său, va fi ferit de cursa înșelării. Oricum, creștinii care citesc despre marile nevoințe ale pustnicilor nu trebuie să râvnească a face nevoințe asemănătoare. Dar

pot încerca să le urmeze smerenia, dragostea de aproapele, râvna pentru păstrarea dreptei credințe.

- „Frații părinți ai Schitului au proorocit pentru neamul cel de pe urmă. «Ce am lucrat noi?» ziceau ei. Și, răspunzând unul din ei, mare cu viața și cu numele, avva Ishirion, a zis: «Noi poruncile lui Dumnezeu le-am făcut». Și, răspunzând, frații au zis: «Dar cei de după noi oare ce vor face?». Și a zis: «Vor să vină la jumătatea lucrului nostru». Și au zis frații: «Dar cei de după dânșii?». A zis avva Ishirion: «Nu au nicidecum lucru cei ai neamului și rândului aceluia, ci va să le vină lor ispită. Și cei ce se vor afla lămurii în vremea aceea, mai mari și decât noi și decât părinții noștri se vor afla.» (Avva Ishirion, 119)

Ne dăm seama cât de slabă este viețuirea duhovnicească în vremurile noastre. Dar aceasta nu trebuie să fie un motiv pentru a deznădăjdui. Așa cum monahii din vremurile de pe urmă care își vor păstra sufletele curate vor fi *mai mari* decât monahii de demult, care îi covârșeau prin mulțimea nevoițelor și a rugăciunii, tot așa și creștinii din vremurile noastre, chiar dacă nu arată râvna creștinilor din primele veacuri, vor avea plată de la Dumnezeu împreună cu aceia. Această afirmație nu este un îndemn la lenevie. Cei care se mulțumesc să spună că vremea nevoițelor a trecut, refuzând calea *cea strâmtă*, merg pe calea pierzării. Nu au o a treia posibilitate. *Tertium non datur*.

- De mare folos este cercetarea marilor bătrâni din vremurile noastre; valoarea întâlnirii cu un astfel de stâlp al credinței nu poate fi descrisă. În măsura în care timpul și banii îți permit, merită orice sacrificiu pentru a-i asculta vorbind pe cei care duc mai departe *predania sfințeniei*.

- Modelele vii sunt greu de aflat. De multe ori oamenii își aleg modele greșite. Poate și din acest motiv Hristos ne-a poruncit: *Nici învățători să nu vă numiți, că Învățătorul vostru este unul: Hristos* (Matei 23, 10). Nu putem urma orbește pilda unui om pe care îl luăm drept exemplu. Oamenii sunt oameni și pot cădea. De asta în

Ortodoxie nu spunem despre cineva că este sfânt (evident, nu ne referim aici la sfințenia de care se împărtășesc toate mădulele Bisericii) până ce nu părăsește această viață. Un om poate cădea și în ultima clipă a vieții sale. De aceea, este bine să purtăm în inimile noastre mai ales exemplele creștinilor sau părinților a căror viață duhovnicească a fost statornică până în ultima clipă a vieții lor. Să ne rugăm pentru odihna sufletelor lor și să încercăm să le urmăm exemplul.

- De mare importanță este aflarea unui mediu duhovnicesc. Celui care trăiește înconjurat numai de oameni iubitori de păcat îi va fi cu greu să reziste. Chiar dacă este greu să găsești prieteni cu care să fii de un cuget, mai bine să ai un singur prieten, care să meargă pe același drum al mântuirii, decât să ai o mulțime de prieteni care te în-deamnă la rele. Dumnezeu te va ajuta să găsești un astfel de prieten credincios. (Chiar dacă poate mai întâi îți va pune la încercare răbdarea.)

- Familiile trebuie să își înțeleagă chemarea de a fi *mici biserici*; liniștea și pacea familiei trebuie să contracareze tulburarea pe care o aduce lumea. Să ținem minte faptul că părinții sunt cele mai *puternice* modele pentru copiii lor.

- Trebuie să ne ferim de cursa de a căuta modele de virtute prin ceea ce ne oferă mass-media. Sunt persoane care stau în fața televizorului și își pierd timpul văzând sute de filme, pretextând că așteaptă să vadă și imagini care i-ar putea ajuta să înțeleagă mai bine viața duhovnicească. Dacă vrem să ne folosim duhovnicește, trebuie să avem foarte mult discernământ atunci când alegem emisiunile sau filmele pe care le vedem. Este adevărat, există – rareori însă – și filme care nu sunt vătămătoare. Numai că, pentru a le identifica pe acelea, spectatorii văd și multe imagini smintitoare. Un preot recomanda tuturor celor care suferă de *televizorită* să își cumpere în fiecare săptămână programul TV. Răsfoirea programului nu îi lecuiește

de patima lor, dar cel puțin îi ajută să aleagă o emisiune a cărei vizionare e mai puțin nocivă decât a altora. (Pe cei sporiți duhovnicește îi sfătuia să renunțe definitiv la privitul televizorului, dar acesta e un alt subiect...).

- Trebuie să avem mare atenție când cumpărăm o revistă sau un ziar pentru a citi un articol religios: nu cumva câștigul să fie mai mic decât paguba și, citind celelalte articole – smintitoare, tocmai ca să atragă interesul unui număr cât mai mare de cititori – să piardă folosul citirii articolului religios (dacă și acesta a fost scris cum trebuie; sunt foarte multe surogate...). „Și ce să facem, să renunțăm să cumpărăm o revistă numai pentru că are și articole smintitoare?” La această întrebare răspund și eu prin alta: „Dar oare mintea nu se vatămă când le citește pe cele smintitoare? Nu am văzut pe nimeni care să arunce o revistă după ce citește doar articolul de care are nevoie...”

- Nu trebuie să căutăm lucruri mărețe, care depășesc măsura noastră; cine vrea să urce scara raiului în viteză va cădea, chiar dacă va fi aproape de capătul urcușului. Ne este mai de folos să cugetăm asupra unor întâmplări sau învățături mai modeste, dar pe care le putem aplica în viețile noastre, decât să citim despre subiecte înalte, cum ar fi învățătura palamită despre energiile necreate, fără să rămânem cu nimic din cele citite (un paradox: a devenit deja un curent teologic discuția despre învățătura palamită; dar aproape niciunul dintre marii *purtători de cuvânt* nu se nevoiește cu practicarea rugăciunii lui Iisus, calea prin care se poate ajunge la vederea luminii dumnezeiești; cred că dacă astăzi ar trăi Sfântul Grigorie Palama sau Sfântul Simeon Noul Teolog nu ar fi foarte încântați să asculte prelegerile acestor *cărturari*).

- Nu trebuie negată valoarea învățăturii *teoretice* despre calea mântuirii; nu este de ajuns să citim numai vieți de sfinți. Trebuie să citim și cuvinte de folos despre rugăciune sau despre lucrarea virtuților. Vrem sau nu, teoria și practica se influențează reciproc. Nu putem face

lucruri bune în întregime, dacă avem o percepție denaturată a acestora.

- Înainte să citim orice carte sau înainte să ascultăm orice predică este bine să Îl rugăm pe Dumnezeu: „Doamne, dă-mi puterea să pricep tot ce îmi este de folos și să fac tot ce este bineplăcut Ție”. Dumnezeu nu întârzie să răspundă la această rugăciune și creștinii care se roagă vor înțelege totul mai profund și mai ușor decât ceilalți care, deși poate citesc mai mult sau ascultă mai multe cuvinte de folos, nu prețuiesc rugăciunea.

Mă opresc aici. Sper că rândurile care urmează te vor convinge de importanța găsirii unui bun povățuitor, care va răspunde tuturor nelămuririlor tale.

f) Valoarea unui duhovnic

Putem face o paralelă între împruținarea modelelor și împruținarea numărului duhovnicilor care se pricep să călăuzească sufletele pe calea dobândirii Duhului Sfânt. Unii au o idee greșită potrivit căreia, întrucât s-a împruținat numărul duhovnicilor iscusiți (în timp ce numărul duhovnicilor lipsiți de iscusință a crescut simțitor), nu mai are rost să își caute duhovnici. Decât cu un duhovnic neiscusit, mai bine fără duhovnic. Această poziție își caută reazămul în anumite afirmații dure pe care unii dintre sfinții Bisericii le-au făcut cu privire la duhovnicii nepricepuți. De exemplu, Sfântul Nectarie, făcătorul de minuni din Eghina, scria că „așa cum doctorul nepriceput trimite mulți oameni către pierzanie, în același fel duhovnicul incapabil și neglijent trimite multe suflete în iad”. Ce urmărea oare Sfântul Nectarie? Să convingă lumea să se ferească de duhovnici? Nu, în niciun caz. El îi sfătuia pe oameni ca, atunci când își aleg un duhovnic, să fie foarte atenți ce fel de îndrumător este acela. Alegerea unui duhovnic ar trebui să fie făcută cu aceeași grijă cu care cei care vor să se căsătorească își aleg partenerul de viață: nu te căsătorești

cu cineva numai pentru că locuiește aproape de tine. Te căsătorești pentru că îl iubești, pentru că îl consideri potrivit pentru a duce împreună cu el crucea vieții, cu toate bucuriile și încercările ei. Tot așa duhovnicul trebuie să fie cel în mâinile căruia îți pui sufletul, cel ale cărui cuvinte le vei primi ca din gura lui Dumnezeu. Nu trebuie neapărat ca duhovnicul să fie bătrân și cu barba albă și lungă, dar trebuie ca duhovnicul să fie un părinte cu experiență în războiul duhovnicesc. Cum altfel ar putea cineva să îi antreneze pe alții într-un sport pe care el însuși nu l-a practicat? Cum ar putea un duhovnic să fie călăuză pe un drum despre care nu știe decât din cărți? Este adevărat că un creștin întărit în credință ar putea intra ucenic și la cel mai neiscusit duhovnic. Pentru credința lui, Dumnezeu ar covârși neputințele părintelui, și acesta i-ar da ucenicului său cele mai potrivite îndrumări. Puțini ucenici au însă credință atât de tare încât să se lase călăuziți spre rai de către duhovnici care, așa cum spunea Sfântul Nectarie, trimit multe suflete în iad.

(Îmi permit să fac o ultimă paranteză: Biserica învață că, oricât de păcătoși ar fi unii preoți, câtă vreme nu se leapădă de învățătura ortodoxă, Dumnezeu lucrează prin ei și pot săvârși Sfintele Taine și ierurgiile. Câtă vreme păstrează învățătura Bisericii, cel mai păcătos preot are puterea de a da dezlegare de păcate, în timp ce cel mai virtuos preot, dacă se lasă amăgit de vreo erezie, pierde această putere. Deci, când din diferite motive oamenii nu pot ajunge la un duhovnic iscusit, se pot spovedi la orice duhovnic, chiar și la unul păcătos, pentru că și acela le poate dezlega păcatele. Cei care neagă acest adevăr cad ei înșiși în păcatul ereziei. Dar, chiar dacă toți duhovnicii pot da dezlegare de păcate, este bine ca oamenii să caute duhovnici care să le ofere și mai mult: nu numai dezlegarea de păcate, ci și sfaturile de care au nevoie pentru a se lupta cu păcatul. Pentru că putem să primim dezlegare de păcat în fiecare post până murim. Dacă nu ne luptăm cu păcatul, ci ne mulțumim să așteptăm să primim următoarea dezlegare de păcate, greșim. Sfântul Cosma Etolul a spus un

cuvânt foarte greu: „Chiar dacă te-ar ierta toți duhovnicii, patriarhii, arhieriei și lumea întreagă, ești neiertat, dacă nu te pocăiești în faptă”. Or, pentru a învăța ce este pocăința, avem mare nevoie nu numai de rugăciunile părintelui duhovnic, ci și de sfaturile lui.)

Ceea ce îți scriu despre alegerea duhovnicului se leagă strâns de tema scrisorii de față. Pentru că duhovnicul ar trebui să fie un model de sfințenie pentru ucenicii săi. Dragostea pe care duhovnicii pe care mi i-a rânduit Dumnezeu o aveau pentru aproapele, pentru rugăciune, pentru nevoință mi-a mișcat inima mai mult decât au reușit să o facă kilograme de cărți.

Da, duhovnicul ar trebui să fie un model permanent pentru fiecare creștin. Chiar dacă nu e perfect, chiar dacă are neputințele sale – doar este om –, totuși duhovnicul trebuie să îi ofere creștinului un model care să atârne mai greu decât toate modelele păcătoase care îl înconjoară din toate părțile.

Revin acum la paralela dintre împuținarea numărului de modele duhovnicești și împuținarea numărului de duhovnici iscusiți. Creștinul nu are nevoie să afle doi sau trei duhovnici care ar putea să îl călăuzească. În lume există mii de preoți. Dintre aceștia, cu siguranță că poate alege unul care să îi ofere îndrumare în lupta cu puterile întunericului. Cine se lenevește să caute duhovnic bun spune ori că acesta nu mai există, ori că se află departe, *peste mări și țări*, sau în orice caz la o distanță prea mare pentru a se putea ajunge la el. Cine se ostenește să caute duhovnic, cu răbdarea cu care alții își caută soții sau alții scormonesc pământul după comori, până la urmă îl va găsi. Este adevărat că drumul găsirii unui duhovnic priceput este greu, poate dura luni sau ani de zile. Dar, dacă dobândești virtutea ascultării, de roadele găsirii duhovnicului te vei bucura în veșnicie.

Chiar și efortul de a căuta un duhovnic iscusit va fi socotit de Dumnezeu ca nevoință. Și dacă, din anumite motive, un creștin nu va găsi un duhovnic așa cum și-ar fi dorit, totuși Dumnezeu va cântări râvna căutării sale și îi

va da povățuirea de care are nevoie prin gura oricărui preot la care se va spovedi. Pentru credința creștinului, duhovnicul îi va da cele mai potrivite sfaturi. (Părintele Serafim Rose atrăgea atenția asupra faptului că unii, citind prea multe despre viețile marilor stareți purtători de Duh Sfânt, caută îndrumători la măsura acestora. Dar cad în înșelare duhovnicească, pentru că nu își dau seama că în vremurile în care trăim e aproape cu neputință să întâlnești astfel de povățuitori; și, în loc să primească îndrumare de la un părinte iscusit în povățuirea duhovnicească, aleargă după părinți făcători de minuni. Negăsindu-i, părăsesc cu totul lupta pentru mântuire.)

Nu trebuie să afli doi duhovnici, ci unul singur, în mâinile căruia să îți pui sufletul. Tot așa, nu trebuie să găsești o grămadă de modele vii de viață duhovnicească, ci măcar unul singur. Dacă vei căuta cu răbdare, Dumnezeu te va ajuta.

g) Războiul duhovnicesc

*Nu dor nici luptele pierdute,
nici rănila din piept nu dor,
cum dor acele brațe slute,
care să lupte nu mai vor.*

*Cât inima în piept îți cântă,
ce-nseamnă-n luptă-un braț răpus ?
Ce-ți pasă-n colb de-o spadă frântă,
când te ridici cu-n steag mai sus ?*

*Înfrânt nu ești atunci când sângeri,
și nici când ochii-n lacrimi ți-s.
Adevăratele înfrângeri
sunt renunțările la vis.*

Poezia de mai sus, „Îndemn la luptă”, a fost scrisă de Radu Gyr – unul dintre *veteranii* temnițelor ultimei pri-

goane – în primul rând ca o apologie a rezistenței anticomuniste. Dar versurile ei pot fi înțelese ca și cum s-ar referi la orice fel de luptă și, implicit, pot fi înțelese ca o apologie a rezistenței duhovnicești. Este un moment foarte trist atunci când ostașii se predau în fața dușmanului, deși ar fi putut să îl învingă dacă ar fi luptat până la capăt.

Este un moment foarte trist când creștinii, văzând numai lucrarea vrăjmașului, lucrare care crește cu o viteză foarte mare în zilele noastre, cad în deznădejde și apoi renunță la războiul duhovnicesc. Sunt răniți, cad o dată sau de mai multe ori în păcat, și nu mai vor să se ridice. Preferă să *se predea* în mâinile diavolului, preferă să se lase robiți de duhul și falsa înțelepciune a acestui veac. Dar *înfrânți nu suntem atunci când am fost răniți de păcat, și nici atunci când ochii ne sunt plini de lacrimi pentru că am înțeles gravitatea uneia sau unora dintre căderile noastre. Adevărata înfrângere este să nu mai vrem să ne ridicăm din păcat.* Adevărata înfrângere este să te mulțumești cu starea de cădere, să renunți la luptă.

Noi, creștinii, nu luptăm pentru un vis. Noi nu suntem visători. Deși putem fi considerați astfel de către cei care nu înțeleg că valorile pentru care trăim (Dumnezeu, Împărăția Cerurilor, viața cea veșnică) sunt reale. Noi ne luptăm pentru a dobândi raiul. Drumul este din ce în ce mai greu. Dar, cu toate acestea, Dumnezeu nu ne lasă. El ne-a făgăduit că va fi cu noi până la sfârșitul lumii. Avem din ce în ce mai puține modele. Este adevărat. Dar avem totuși modele. Cine vrea să se sfințească se poate sfinți, cine vrea să se mântuiască se poate mântui.

Chiar și pentru cei aflați în situații limită există totuși o speranță: dacă trăiesc într-o zonă în care sunt puțini credincioși, dacă nu găsesc niciun creștin care să fie icoană vie a credinței, dacă nu găsesc niciun duhovnic iscusit, dacă nu pot citi viețile sfinților sau ale cuvioșilor contemporani – cărți care le-ar oferi repere pentru ieșirea din labirintul în care se află, totuși mai există o șansă. Dumnezeu nu i-a părăsit. Oamenii consideră uneori că se află în situații fără ieșire. Dar Atotputernicul Dumnezeu vede

lucrurile altfel. Chiar și atunci când omul crede că nu mai are nicio șansă de a rezista în lupta pentru mântuire, poate primi o mână de ajutor.

Pe măsură ce ne apropiem de vremurile de pe urmă, pe măsură ce răutatea acestei lumi ajunge la apogeu, pe măsură ce ispitele sunt din ce în ce mai mari, și lucrarea lui Dumnezeu este din ce în ce mai puternică: *unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit harul* (Romani 5, 20). Trăim o situație exact contrară celei descrise în *Pateric* despre Avva Apfi: „Povestitu-s-a pentru episcopul Oxirinhului, anume avva Apfi, că în vremea când era călugăr multe petreceri aspre făcea. Iar după ce s-a făcut episcop voia să încerce aceeași petrecere aspră și în lume, dar n-a putut. Și s-a aruncat pe sine înaintea lui Dumnezeu, zicând: «Nu cumva pentru episcopie s-a dus de la mine darul?». Și i s-a descoperit lui că nu. «Atunci erai singur în pustie și, nefiind [lângă tine alt] om, Dumnezeu îți ajuta; iar acum ești în lume și oamenii îți ajută ție»”. (Apfi-37)

Din rânduiala lui Dumnezeu, acest vas ales al Bisericii a trecut de la ispitele pustiei la o viață mai ușoară și a simțit că harul care îl acoperea s-a împuținat. O parte din ajutorul pe care mai înainte Dumnezeu i-l trimitea fără mijlocitori acum era trimis prin oameni. Același Dumnezeu lucra în două feluri, potrivit cu împrejurările în care se afla cuviosul.

În vremurile noastre, Dumnezeu lucrează în așa fel încât ne pregătește să trecem de la un ajutor prin mijlocitori la un ajutor direct. Cine citește cu atenție întâmplarea din *Pateric* înțelege că în cele două situații nu este vorba de ajutor primit prin intermediul preoților și de ajutor primit de creștini în mod direct, cum ar înțelege protestanții sau ceilalți eretici care neagă valoarea preoției. E vorba de ajutorul primit din partea comunității în care trăim, din partea mediului creștin în care viețuim. Repet încă o dată: același Dumnezeu care îl acoperea cu harul Său pe Avva Apfi în pustie l-a acoperit și când a ajuns episcop și a trăit între creștini. Același Dumnezeu, Care cu vreme în urmă îi întărea pe cei care trăiau în familii creștine, pe cei care

trăiau într-un mediu creștin, având un duhovnic iscusit, care aveau în fața ochilor modele de evlavie și de sfințenie, îi va acoperi și pe creștinii care viețuiesc în pustia uscăciunii duhovnicești a vremurilor noastre. Vrem sau nu, pustia aceasta se întinde cu pași repezi. Diavolul se luptă să nimicească fiecare parohie, fiecare familie creștină, fiecare mănăstire, fiecare duhovnic și fiecare suflet în parte.

În paginile *Patericului*, această minunată carte de mare folos pentru creștinii nevoitori, Avva Pamvo îi spune ucenicului său o profecie cutremurătoare: „Iată, îți zic ție, fiule, vor veni zile când vor strica creștinii cărțile Sfintelor Evanghelii și ale sfinților apostoli și ale dumnezeieștilor prooroci, ștergând Sfintele Scripturi și scriind tropare și cuvinte elinești. Și se va revărsa mintea la acestea, iar de la acelea se va depărta. Pentru aceasta părinții noștri au zis: «Cei ce sunt în pustia aceasta să nu scrie viețile și cuvintele părinților pe pergament, ci pe hârtii, că va să ștergă neamul cel de pe urmă viețile părinților și să scrie după voia lor, fiindcă mare este necazul ce va să vină». Și i-a zis lui fratele: «Așadar, se vor schimba obiceiurile și așezămintele creștinilor și nu vor fi preoți în biserică să facă acestea?». Și a zis bătrânul: «În astfel de vremuri se va răci dragostea multora și va fi necaz mult. Năpădirile păgânilor și pornirile noroadelor, neastâmpărul împăraților, desfătarea preoților, lenevirea călugărilor. Vor fi egumeni nebăgând seamă de mântuirea lor și de a turmei, osârdnici toți și silitori la mese și gâlcevitori, leneși la rugăciuni și la clevetiri osârdnici, gata spre a osândi viețile bătrânilor și cuvintele lor, nici urmându-le, nici auzindu-le, ci mai vârtos ocărându-le și zicând: *de am fi fost și noi în zilele lor, ne-am fi nevoit și noi*. Iar în zilele acelea, episcopii se vor sfii de fețele celor puternici, judecând judecăți cu daruri, nepărtinind pe cel sărac la judecată, necăjind pe văduve și pe sârmani chinuindu-i. Va intra încă și în norod necredință, curvie, urâciune, vrajbă, zavistie, întăritări, furțișaguri și beție». Și a zis fratele: «Ce va face cineva în vremile și anii aceia?» Și a zis bătrânul: «Fiule, în

acele zile, cel ce își mântuiește sufletul său mare se va che-
ma în Împărăția Cerurilor».”(15-192)

Un ieromonah spunea într-o cateheză că ar trebui să ne dăm seama că trăim chiar în vremurile de apostazie la care făcea referire Avva Pamvo. Cred că fiecare dintre noi putem vedea că pustia uscăciunii duhovnicești se întinde ca lava în jurul unui vulcan care a erupt. Dar, chiar dacă pustia aceasta se întinde cu pași repezi, și ajutorul pe care Dumnezeu îl dă creștinilor este din ce în ce mai puternic, pe măsura încercărilor prin care aceștia trec. Da, Dumnezeu, Cel ce i-a ajutat pe marii pustnici să reziste la ispitele diavolești și pe sfinții mucenici să reziste la chinurile la care i-au supus prigonitorii, îi ajută și îi va ajuta pe toți creștinii care duc lupta cea bună pentru a dobândi raiul. Până la sfârșitul lumii cel ce va vrea se va putea mântui.

Frate, să nu uiți că, dacă păcatul ar fi atât de mare încât oamenii nu ar mai putea merge pe calea cea îngustă, ar veni sfârșitul. Lumea nu are alt rost decât acela de a fi un spațiu în care omul să Îl poată cunoaște pe Dumnezeu. O lume în care niciun om nu s-ar mai lupta pentru mântuire ar fi absurdă: Dumnezeu nu ar avea de ce să o păstreze. Și, dacă sfârșitul nu a venit, înseamnă că mai este nădejde de mântuire...

Nota autorului la ediția întâi

Cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile duhovnicului meu, cu sprijinul soției mele Claudia, în gălăgia copiilor mei care au asigurat *isonul* pe durata acestei *ruco-deli*, am terminat de scris această carte.

Carte care este, o spun încă o dată, doar o modestă invitație de împrumput a înțelepciunii părinților pustiei. Se puteau face parafraze mult mai iscusite și care să acopere o tematică mai largă. Dacă multe cuvinte se leagă de păcatul desfrâului, aceasta se datorează faptului că acest păcat este promovat cu dezinvoltură prin mass-media, prin reclame, de către formatorii de opinie și de către anumiți slujitori ai vrăjmașului diavol deghizați sub masca apărării valorilor moderne. Poate că am insistat prea mult și asupra învățaturii despre ascultarea de duhovnic: dar aceasta este una dintre temele fundamentale ale *Patericului*. Am descoperit puțin din frumusețea acestei nevoițe și de aceea am simțit nevoia să o mărturisesc și altora.

Nu aș fi avut curajul de a scrie o astfel de carte dacă nu m-ar fi acoperit harul ascultării și binecuvântarea părintelui meu. Dar am nădăjduit că, deși sunt neputincios, Dumnezeu mă va întări să scriu spre folosul aproapelui meu. Dacă există anumite neclarități în text sau o anumită *lipsă de precizie* a parafrazelor, îi rog pe cititori să mă ierte. Mulțumesc părinților care au citit manuscrisul și mi-au sugerat anumite modificări cât se poate de potrivite. Sprijinul și maturitatea experienței lor mi-a fost de un real folos, eu nefiind la vârsta cea mai potrivită pentru a scrie o astfel de carte (prima ediție a apărut în anul 2004, când autorul avea 30 de ani – n.ed.).

Îi rog din suflet pe cititori să mă pomenească în rugăciunile lor, ca Dumnezeu să mă întărească pe calea mărturisirii Sale și să mă ferească de căderea în cursele vrăjmașului.

Sfârșit și lui Dumnezeu laudă!

Precizare – După 20 de ani...

Debutul meu editorial a avut loc în anul 2000, când, fiind profesor de religie și director al Editurii Christiana din București, am tipărit o carte despre creșterea copiilor (ultima ediție – *Cum să ne creștem copiii*, Editura Areopag, 2017. Inițial, am tipărit această carte fără menționarea autorului, pentru că nu consideram că e important numele unui scriitor, ci important e ce are de spus. Ulterior, duhovnicul mi-a cerut să semnez ceea ce scriu).

Apoi am tipărit, într-o formă dezvoltată, lucrarea mea de masterat în Sectologie despre New Age, *Dărâmarea idolilor*. Apoi am tipărit *Jurnalul convertirii*, pe care l-am semnat, la sfatul duhovnicului meu de atunci, cu un pseudonim: Pavel Crainic. Datorită faptului că autorul jurnalului a fost invitat să țină o conferință la Arad, același duhovnic mi-a dat binecuvântare să îmi asum că sunt autorul cărții și să retipăresc cartea cu numele meu.

Practic, după apariția *Jurnalului* (care a apărut în diverse ediții la diferite edituri), viața mea s-a schimbat. Renunțasem la predatul religiei și îmi canalizasem atenția asupra scrisului, considerând că pot să fac mult mai multă misiune prin scris. Ceea ce mi-a adus multă bucurie și împlinire.

După douăzeci de ani de la debut, m-am gândit să adun într-o serie majoritatea cărților pe care le-am scris. *Patericul mirenilor* este al zecelea volum din această serie. Acum, consider potrivit să fac unele precizări editoriale despre primele cărți din serie, care nu sunt republicate în ordine cronologică. M-am gândit să existe o anumită ordine de lectură, care să faciliteze receptarea mesajului pe care am vrut să îl transmit prin cărțile mele.

Primul volum tipărit în această serie a fost *Jurnalul convertirii*. Apărut inițial cu subtitlul *De la Zeița Morții la Împăratul Vieții* (și pe care l-am schimbat la una dintre ediții, cu strângere de inimă, în *De la yoga la Hristos*, pentru a fi mai clar cititorilor atrași de spiritualitatea orientală), descrie drumul meu spre Ortodoxie. Chiar dacă

jurnalul meu inițial s-a pierdut, l-am rescris, respectând cu fidelitate întâmplările importante prin care am trecut. Am simțit totuși nevoia de a introduce unele elemente fictive, cum ar fi datarea inexactă, tocmai pentru ca cei care vor vrea să considere cartea un banal roman de ficțiune să aibă apă la moară. Eram covârșit, pur și simplu, de modul în care a lucrat Dumnezeu în viața mea, și m-am gândit că unii vor refuza să creadă că faptele de acolo sunt autentice. Eu nu am încercat să îi conving, ci, dimpotrivă, le-am dat intenționat câteva argumente în plus (cum ar fi faptul că în anul 1992 foloseam e-mail-ul). Apoi, pe tot parcursul cărții am crezut că voi scrie și unele lucruri minunate, pe care le-am trăit alături de părintele din jurnal care mi-a marcat viața atât de tare încât am vrut să mă călugăresc. Dar, până la urmă, am renunțat să scriu lucrurile respective.

Dacă Dumnezeu va rândui, voi scrie o parte dintre ele într-o carte despre viața și minunile acestui părinte, care a pătimit pentru Hristos în prigoana comunistă. În carte l-am numit Teofan, dar în realitate numele lui este Teofil Brașoveanu. El a fost fiul duhovnicesc și urmașul Cuviosului Antonie Munteanu de la Mănăstirea Peștera din Bucegi (a cărui viață se poate citi pe scurt în cartea *Patericul românesc*, scris de părintele Ioanichie Bălan). Aflarea moaștelor Cuviosului Antonie Munteanu este descrisă de părintele Gheorghe Colțea în lucrarea *Cuvioșii pustnici din Bucegi. Epopeea sfinților. Jurnalul unor descoperiri sfinte* (apărută la Editura Andreiana, Sibiu, 2015).

A doua serie din volum este *Duhovnicul. Rugăciunea. Postul*. Conține conferințe pe care le-am ținut în mediul studentesc despre aceste subiecte, care sunt importante pentru orice om, mai ales pentru cei aflați la începutul vieții duhovnicești (și pe care i-am considerat publicul-țintă). Volumul al treilea – *Lângă prietenul nostru, Sfântul Vasile de la Ostrog* descrie viața și minunile unui mare sfânt făcător de minuni. Prin această carte am încercat să arăt cât de mult se poate schimba viața noastră dacă ne împrietenim cu un sfânt. Volumul al patrulea – *Acuzatul 1988*, este cartea mea de suflet. A apărut pe 18 martie 2020, în

plină epidemie de Covid. M-am bucurat că, dacă aş fi murit la scurtă vreme, am apucat să spun acolo majoritatea lucrurilor pe care le consider importante pentru cei aflați în căutări spirituale sau la începutul vieții lor în biserică. Este un fel de Pateric al temnițelor comuniste, scris sub formă de roman. Dacă aş muri mâine, aş muri trist că nu am putut termina două cărți, una despre sinucidere și alta despre unirea trupească în cuplul creștin. Dar aş muri bucuros că am scris *Acuzatul 1988*, care ar fi putea fi cântecul meu de lebedă...

Volumul al cincilea este *Între iubire și păcat*, care a deschis trilogia *Tinerii și sexualitatea*. (Voi reedita în curând și celelalte două volume – *Păcate noi, păcate vechi* și *Întrebări și răspunsuri*.) Volumul *Doctorul de povești* conține o parte dintre cele mai frumoase povești pe care le-am scris. Chiar dacă unele dintre ele au apărut anterior și în volume frumos ilustrate, am vrut să le adun și într-un volum care să conțină doar text. Ele pot fi citite copiilor înainte de culcare. Dar ele nu sunt doar povești pentru copii. Sunt și pentru părinți și bunici, pentru a le aduce aminte de farmecul copilăriei. Dar sunt și pentru tineri.

Despre înfruntarea bolii – Scrisoare către omul bolnav este al șaptelea volum din serie, mai ales datorită perioadei în care apare. Dacă nu ar fi fost epidemia de coronavirus, poate că aş fi retipărit mai întâi cartea *Despre înfruntarea necazurilor – Scrisoare către cel care suferă*. Dar sper că o voi retipări, oricum, în curând.

Despre divorț este carte la care am lucrat cel mai mult. Este un răspuns la multe din întrebările pe care le-am primit mai ales de la cititorii volumului meu *Cartea nunții – Cum să îmi întemeiez o familie*. M-a apăsat responsabilitatea pe care o am și de aceea am scris și rescris articolele, sperând că va ieși o carte de folos. Din păcate, divorțul este un subiect care frământă din ce în ce mai multe familii, chiar și multe familii creștine.

Patericul pe înțelesul copiilor este ceea ce arată și titlul, o încercare de a prezenta *Patericul egiptean* pe înțelesul copiilor. Volumul de față, *Patericul mirenilor – Pilde*

pentru secolul XXI, încearcă să prezinte învățătura *Patericului* pe înțelesul omului contemporan. Recitindu-l, după mulți ani de când l-am scris, mi s-a părut că poate am greșit scriind atât de mult despre patima desfrâului. Am făcut-o pentru că această patimă lovește din ce în ce mai puternic în zilele noastre, fiind promovată de mass-media în diferite moduri. Pe de altă parte, aceasta este și una din patimile la care se face foarte des referire în paginile *Patericului egiptean*. Atunci când am scris cartea, am vrut să mă adresez celor care urcau primele trepte pe scara virtuților creștine. Acum, parcă mi-aș fi dorit să fie și parafraze mai ziditoare duhovnicește, în mod special legate de lucrarea lăuntrică și de practica rugăciunii lui Iisus. Poate că, peste ani de zile, voi scrie cu totul alte tâlcuiri la fragmentele pe care le-am selectat din *Patericul egiptean*. Sau poate că voi selecta alte fragmente, pentru a face o continuare a volumului de față.

Încă nu m-am decis în ce ordine voi tipări celelalte cărți din această serie. Dar îmi doresc ca această serie să aibă cât mai multe volume. Îmi doresc să scriu cât mai mult, atât cât mă va lumina Dumnezeu.

Îmi doresc să termin al doilea roman al meu, care cred că se va chema *Acatist pentru o desfrânată*. Îmi doresc să termin cartea despre sinucidere, pe care am început-o cu mulți ani în urmă, dar pe care nu am avut curaj să o definitivez. Părintele Iulian Lazăr de la Prodromu, cel mai mare duhovnic român de la Sfântul Munte Athos, care mi-a fost multă vreme povătuitor duhovnicesc, atunci când i-am cerut binecuvântare să scriu fără să am ispite două cărți, despre sinucidere și despre divorț, mi-a spus că voi scrie, că voi avea ispite, dar că le voi birui. Acest cuvânt, spus de un părinte care a făcut multe minuni, m-a speriat, m-a paralizat aproape, astfel că nu am avut curajul să mai scriu despre subiectele respective. După câțiva ani, spunându-i că am oprit lucrul la ele, m-a mustrat, zicând că sunt ca un soldat care nu merge la război de frica morții. Cu greu, în august 2020, la 22 de ani de la căsătoria mea, am băgat la tipar cartea despre divorț. Îmi

doresc din suflet ca în anul 2021 să vadă lumina tiparului și cartea despre sinucidere. Dar, pentru asta, am nevoie de multă rugăciune. Am nevoie de sprijinul vostru.

De ani de zile, mai ales de când am început să țin conferințe, mă aflu într-o relație vie cu cititorii mei. Multe din mesajele primite de la ei m-au ajutat să scriu, când treceam prin perioade dificile. Să știți că am nevoie de rugăciunile voastre pentru a termina cărțile la care lucrez. Și, mai mult decât atât, pentru a începe și altele, pe care le port în suflet. Ba chiar, mai mult decât atât, să scriu și despre subiecte la care astăzi nici nu mă gândesc...

La predica pe care am ținut-o ieri, pe 22 noiembrie 2020, la Mănăstirea Noul Văcărești, spuneam că mă întrebam înainte de slujbă oare ce le-aș zice credincioșilor dacă aș ști că este ultima predică pe care o țin în viața mea. Am auzit că în ultima vreme au murit mulți oameni, și am înțeles că prin această epidemie Dumnezeu ne face un mare dar: ne ajută să ne gândim la zădărnicia vieții pământești, la faptul că totul, aici, este trecător. Boala nu e un dușman, ci e un prieten, pe care ar trebui să îl întâmpinăm cu cuvintele „Bine ai venit...”, așa cum spunea Cuviosul stareț Emilianos Simonopetritul, un mare sfânt al vremurilor noastre.

Acum, când scriu, sunt sănătos. Dar am ajuns la concluzia că am trăit ani de zile în biserică fără să înțeleg suferința și boala cum trebuie. Nu am înțeles că boala poate fi un mare dar. Am scris despre asta, am vorbit despre asta, ca un fariseu fățarnic, dar nu am trăit asta... Dar, acum, îmi dau seama că am greșit. Și Îl rog pe Dumnezeu să facă cu mine după voia Sa, nu după voia mea... Dacă aș muri azi sau mâine, aș vrea să mor mulțumindu-I lui Dumnezeu că m-a ajutat să Îl cunosc și să Îl mărturisesc. Aș vrea să mor mulțumindu-I pentru toate binefacerile pe care mi le-a făcut. Dacă aș muri, aș avea o mare rugămintă la voi. Să duceți cărțile mele la cât mai multă lume. Să fiți mâinile care duc *scrisorile* mele la cât mai mulți destinatari...

Dacă aș muri astăzi, cred că aș regreta și că nu am dat mărturie despre învățura filocalică primită de la părintele

Teofil Brașoveanu. Părintele mi-a spus că el a făcut parte dintr-o linie duhovnicească aparte, care avea în urmă multe generații de isihasți, și că eu trebuie să continui această linie. Mă uit la viața mea și îmi este rușine că, pur și simplu, am irosit talanții. Am primit o comoară și nu am știut să am grijă de ea. Am gustul amar al faptului că am trădat o misiune, că în timp ce m-am risipit cu diverse activități misionare am neglijat nevoița și viața lăuntrică. M-am gândit că, din moment ce am renunțat la ideea de a mă căluga, rostirea rugăciunii lui Iisus putea trece pe un plan secundar. Dar am ajuns să îmi dau seama că, de fapt, rugăciunea lui Iisus este unul dintre cele mai mari daruri pe care Dumnezeu le face oamenilor. Nu numai monahilor, ci și mirenilor. Vorbeam odată cu un ierarh și i-am spus că mai ușor mi-a fost să mă las de yoga și să mă apropii de Ortodoxie decât să înțeleg folosul primirii Sfintei Împărtășanii și să mă împărtășesc des. I-am spus că diferența dintre viața creștină în care te împărtășești doar în cele patru posturi și cea în care te împărtășești des mi se pare mare, ca și cum ar fi vorba de două religii diferite. A aprobat cele spuse de mine, spunând că din păcate oamenii nu sunt conștienți de acest lucru. În același duh, aș spune acum că diferența dintre viața pe care am dus-o în perioadele în care am spus rugăciunea lui Iisus și viața pe care am dus-o în celelalte mi se pare atât de mare, încât aproape că aveam două religii diferite. Știu, cuvântul e greu de înțeles, pare exagerat, dar e obiectiv.

După cum spunea Cuviosul stareț Emilian de la Simonos Petras, „o sută de mii de cuvinte de rugăciune citită nu înlocuiesc puținele cuvinte ale rugăciunii: «Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă.»” Sper ca măcar unii dintre cei care au citit sau vor citi cărțile mele să sporească în râvna pentru trăirea duhovnicească, să afle povățuitori duhovnicești iscușiți și să meargă pe calea trăirii filocalice...

Danion Vasile

CUPRINS

<i>Prefață</i>	5
Introducere.....	8
Viața în lume.....	14
Familia creștină	49
Adevărata iubire	71
Războiul duhovnicesc.....	87
Rugăciune și canon.....	104
Roadele pocăinței	120
Sfaturile duhovnicului.....	127
Rânduiala postului	153
Păcatul desfrâului.....	163
Despre feciorie.....	175
Întemeierea unei familii	185
Creșterea copiilor	192
Lanțurile drogurilor	201
Crucea răbdării	212
Despre mânie.....	218
Despre mândrie	229
Despre hoție.....	246
Despre erezie	251
Despre cărți	266
Despre vedenii	270
 Anexă: Modele pentru secolul XXI	 294
<i>Nota autorului la ediția întâi</i>	344
Precizare – După 20 de ani.....	345

